מדינת ישראל

משרד ראש הממשלה

יהודה ושומרון - כללי

1974-1976

שם תיק: יהודה ושומרון -כללי

מזהה פיזי: ג-7459/1

מזהה פריט: R0003hry

כתובת: 2-107-11-5-9 תאריך הדפסה: 29/03/2022

ג-7459/1

תיק מס.

67

מדינת ישראל

משרד השיכון

מינהל לבניה כפרית ויישובים חדשים

תאריך: 19.7.76

מספר: ש - 680

א ל :

השר י. גלילי

א.נ.,

הנדון: בית-ספר שדה בג'בל מוקטם

הנני מבקש להעמיד לדיון הקמת בית-ספר שדה בג'בל מוקטם במקום המסומן בסקיצה המצ"ב .

בי"ס השדה ישרת את אזור לטרון ואזור מודיעין, לפי המוסכם עם החברה להגנת הטבע.

ברצוננו להתחיל בבניה לאלתר.

ב ב ר כ ה

ש. אבני

ראש המינהל לבניה כפרית
ויישובים חדשים

העתק: מר א. עופר - שר השיכון

אס/יצ

28.6.1976

י. פרלשטין ושות' ארכיטקטים ובוני עדים

מינהל מקרקעי ישראל

המשרד הראשי

רחוב כורש 14
כניסה ד'
טל. 234839-22[illegible]401
ירושלים

מפקדת איזור יהודה ושומרון
הממונה על הרכוש הנטוש והממשלתי

סימוכין אפ/106
תאריך 21.6.76

(2) ממלאי 3131. לאתר
הסיור עמו נשטח.

הסניפים
חברון
טל. 02971623
בית לחם
טל. [illegible]

מנהל המינהל
י. אדמוני

הנדון:- איתור שטחים לאורך הקו הירוק
פנית י. אדמוני פ-7.6.76

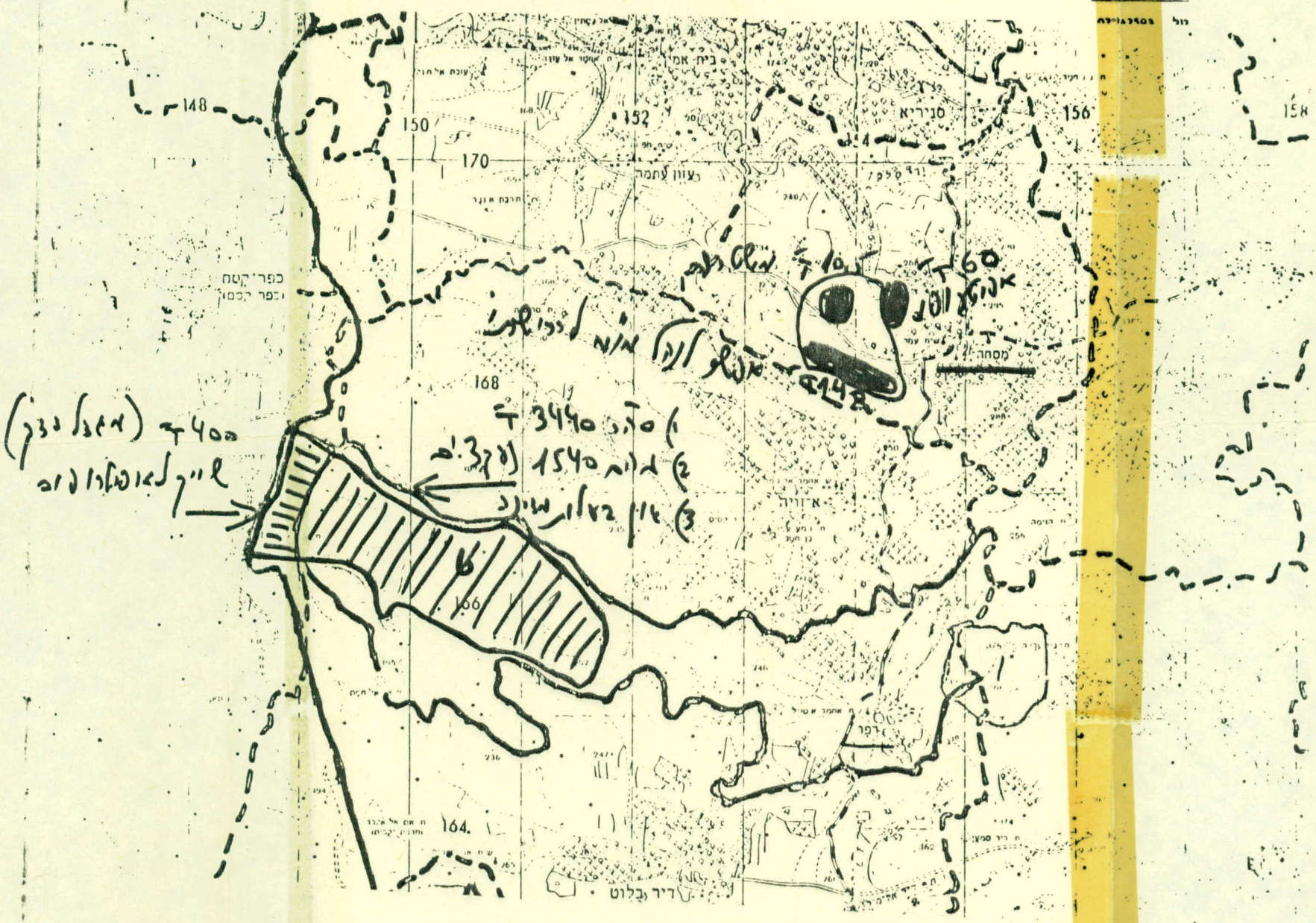

איתור מס' 6

האיתור הנ"ל נמצא בכפרים רפאת ומגדל צדק(הכפר אינו קיים כיום, חלק מקרקעותיו מזרחית לקו הירוק)גודל השטח המאותר הינו כ-3,840 דונם.

א. בתחום הכפר רפאת נמצא שטח של כ-3,440 דונם, השטח נמצא בגוש 1 ובחלק מגוש 2. בגוש 1 רשומים כ-625 דונם כאשר 145 דונם מסווגים כסוג 11 והשאר בסוגים 3-10. בגוש הנ"ל ישנם נכסי נפקדים על שטח של כ-151 דונם. בגוש 2 נמצא השטח במוקע הבאים: "אלג'בל אלאזרק" "אל נקרה" "אלדעבוב" "אם אלבריד" "אלמנאטר" "חרבת כספה" "מרג' כספה". כ-25% מהשטח מסווג בסוג 11, בגוש הנ"ל ישנם נכסי נפקדים על שטח של כ-1,540 דונם.

ב. במגדל צדק ישנם כ-400 דונם. השטח בבעלות האפוטרופוס.

בכל האיתור אין רישום ע"ש המדינה.

טול כרם
טל. 053-98703
ג'נין
טל. 065-23854/16

פנימי

יום 5.6.74

א ל : [illegible]

מאת : [illegible]

הנדון : [illegible]

[illegible]

ההסתדרות הציונית העולמית
חטיבת ההתישבות
אזור ירושלים
= = = = = = = = = = = = = = =

אזור המורדות המערביים

1. אזור כוכב השחר

א. תוכנית פיתוח – תמצית נתונים מהתוכנית הכוללת.

אזור כוכב השחר שוכן על ציר מעלה האדומים – מעלה אפרים המקביל לכביש בקעת הירדן, מזרחית לקו פרשת המים.

אקלים האזור לא נחקר עדיין ובשנה זו יוחל בסקר טופואקלימי ע"י המחלקה לגיאוגרפיה של האוניברסיטה העברית.

תוכנית ההתישבות באזור כוכב השחר מהווה חלק מתכנית ההתישבות לבקעת הירדן ומהווה נדבך נוסף באיכלוס המורדות המערביים של הרי שומרון.

גוש ההתישבות בכוכב השחר יכלול 4 ישובים ומערכת שרותים ומפעלים ברמה גושית. השרותים ברמה האזורית יסופקו מהמרכז האזורי במעלה אפריים.

המבנה החברתי של הישובים יהיה ישובים שיתופיים בני כ 120 יחידות כל אחד. הגוש יקיף, לכן, בשנת היעד כ 500 משפחות שהן כ 2500 נפש.

התכנון הפיזי של הישובים מבוסס על אזור מגורים ואזור מפעלים לכל ישוב. בנוסף לכך מוקם בצמוד לאחד הישובים מרכז גושי, שיכלול שרותי חינוך, תרבות, ספורט ושרותים אישיים.

המערכת הכלכלית

מקורות התעסוקה והפרנסה לגוש הישובים יהיו מבוססים על תעשיה, חקלאות ושרותים.

בענף התעשיה יפותחו ענפים שחרומתם להגדלת הייצוא ולהחלפת יבוא היא מרבית – ענפי כימיה, מתכת ואלקטרוניקה.

בענף החקלאות ינוצל הפוטנציאל המקומי בקרקע ומים וכן פיתוח ענפי חצר.

בענפי השרותים יפותחו שרותים צבוריים ברמה נאותה כמקובל באזורי התישבות אחרים ובהתאם לקצב האוכלוס באזור.

ק ר ק ע

הפוטנציאל הקרקעי הקיים באזור הוא כ 3000 ד' המתאימים לעבוד חקלאי. מהם תפוסים כ 400 ד' ראויים לעבוד (מחוץ כ 1000 שנתפסו).

מ י ם

סה"כ צריכת המים החזויה לאזור היא כ 3 מליון מ"ק לשנה (שוים כ 500 מק"ש).

המים המסופקים כיום למאחז כוכב השחר כמי שתיה הם מקידוחי עין סמרה.

כמויות המים המופקות מקידוחי סמרה מסופקות לאזור רמאללה-אלבייה ע"י מפעל מים וכמותם אינה מספקת למטרות נוספות. לכן כל כמות מים נוספת לצורך פיתוח התישבות באזור חייבת לבוא ממקורות אחרים.

שתי אפשרויות לאספקת מים לאזור :-

א. מקידוחים מקומיים - אתר אחד לקידוח אותר בואדי זילכה בנ.צ. 182153, אך טרם התקבלה החלטה לבצעו.

כושר הספיקה המיזוער של קידוח זה הוא כ 200 מק"ש.

ב. התחברות למערכת המים של רמאללה, שתתוגבר ע"י התחברות לירושלים.

בגלל מיעוט הקרקעות באזור, התוכנית המוקית תחבסס על תעשיה בשלוב עם החקלאות. החקלאות תתבסס על מטעים ועל פיתוח ענפי חצר כגון בע"ח, פרחים ליצוא וכד'.

נבדקת אפשרות להשלים לישובי האזור קרקעות באזור נועימה המרוחק כ 10 ק"מ לכוון בקעת הירדן.

ב. <u>תוכנית שלב א'</u>

באזור כוכב השחר קיים מאחז צבאי אחד המוצע להפכו להתיישבות נחל.

היאחזות נוספת מוצע להקים באזור צומת כביש טייבה יריחו וציר מעלה האדומים.

<u>מ י ם</u> - מי שתיה ובניה ניתן לספק בעזרת קיים המספק מים למאחז הקיים מעין סמיה.

למרות שבידינו כ 400 ד' ראויים לעבוד, לא נראית אפשרות בטווח הקרוב, לקבלת מים. (דרושים לשם כך כ 100 מק"ש).

לכן, התעסוקה המוקית בהיאחזויות אלה תתבסס על מפעלי מלאכה, ועיבוד השטח הקיים בבעל.

2. היאחזות חי"בה (מרג'יב)

המיקום המוצע להיאחזות חי"בה(ג'יבית) נמצא על ציר הכביש מעלה אפרים (ממזרח לו), במרחק של כ 10 ק"מ מאזור כוכב השחר.

התעסוקה המקיית המתוכננת ליישוב היא בענפי מלאכה.

מ י ם - מי שתיה לבניה יובאו ממעינות עין סמרה, ולשם כך יש להוציא צו.

היישוב יתחלב מבחינה אזורית במרכז האזורי במעלה אפרים.

3. אזור הרודיון - ותקוע

באזור כ 11.800 ד' מהם כ 900 ד' תפושים. עד כה לא נערך סקר בעלויות ותכנון מפורט יחייב ביצועו.

קרבת האזור לירושלים מחד והעדר נתונים לחקלאות מאידך, הכתיבו תכנון המקום לעיר.

האזור מהווה חוליה מקשרת בין ציר מעלה אפרים - מעלה אדומים שהמשכו יתחבר ממערב לגוש עציון, וממזרח לצפון ים המלח.

במקום קיים מאחז צבאי ומוצע להפכו להיאחזות כשלב מעבר לתכנון היישוב כיישוב פתוח.

התעסוקה המקיית להיאחזות תתאפשר ע"י פיתוח ענפי מלאכה במקום, והשלמת התעסוקה בגוש עציון הסמוך.

מ י ם - המים למאחז מובאים מקידוחי הרודיון. עבוי בקו המוביל יתן אפשרות לספק כמויות גדולות יותר בהתאם לדרישה.

שר הבטחון

30.3.76

הקריה, ת"א באדר ב' תשל"ו
30 במרץ 1976

ק/ 003189

השר ישראל גלילי, יו"ר ועדת ההתישבות, משרד ראש הממשלה

לישראל שלום רב,

ראש עירית כפר-סבא זאב גלר כותב לי :

" עניין השטח מעבר לקו הירוק, הקרוי שטח "חבלה". כידוע לך הוחלט בשעתו על פתוח אזור תעשיה מעבר לקו הירוק בשטח המכובה שטח "חבלה" (סעיף יבי במסמך גלילי). נכון הוא שפתוח השטח הזה כרוך בהוצאות כספיות ניכרות. אולם מאחר ולפרויקט זה נובעת חשיבות פוליטית - מעל ומעבר לחשיבות של תוספת קרקע לאומית באזור המרכז לתעשיה שהוא חסר אותו כאויר לנשימה - אני סבור שגם השיקולים לבצוע החלטה זו צריכים להיות מעל ומעבר לשיקולים של ההוצאות הכספיות.

אני ממציא לך העתק מכתב לשר המסחר והתעשיה מיום 24.1.75 על נספחיו - לרענון הנושא. "

אני מציע שתתן דעתך כיצד לממש המשאלה ועוד נשוחח על כך.

ב י ד י ד ו ת,

שמעון פרס
שר הבטחון

/אב

(1)

הנהלה

15-3

י"ב בשבט תשל"ה
(24.1.75)

לכבוד
מר חיים ברלב
שר המסחר והתעשיה
י ר ו ש ל י ם

כבוד השר היקר,

ברצוננו להפנות את שימת לב כב' השר לנושא של פתוח אזור התעשיה בשטח "חבלה" שמעבר לקו הירוק.

בקשר לכך הננו מתכבדים להמציא לכב' העתקים של המסמכים הבאים:

1. מכתבנו אל כב' השר מיום 10.8.72.
2. אשור אלוף בזית, מתאם הפעולות בשטחים דאז, על הקמת אזור תעשיה באדמות חבלה
3. חוות דעת של המהנדסים מילשטיין-זינגר, על אומדן העלות.

נוכח המחסור באדמות המנהל לתעשיה באזור המרכז והמחירים הגבוהים של אדמות פרטיות באזור זה, אנו סבורים שיש לבשת לפתוח אזור תעשיה על אדמות חבלה.

אנו פונים לכב' השר בבקשה לעניין בעלי הון ומשקיעים לצורך פתוח אזור התעשיה הנ"ל.

בכבוד רב,

אב בלר
ראש העיריה

ה ע ת ק

מדינת ישראל
משרד הבטחון

ש מ ו ר

לשכת מתאם הפעולה בשטחים
יח' אזור תש"ב
20 בפבר' 1973
מס' גמ 562

ראש עירית כפר-סבא
מפקד אזור יהודה ושומרון
מטה"ת - סגן שלמה בכר
מנהל מקרקעי ישראל - מר אוריי ביץ
היועץ המשפטי למערכת הבטחון
מפצ"ר - כפ"נ יערן רחקיקה
אג"מ/מב"ת - אל"מ ארקין
תאום הפעולה בשטחים - מר קיבץ

הנדון: הקמת אזור תעשיה כפר-סבא באדמות ליד תבלה

כ ל ל י

1. דיון בנושא החקיים בתאריך 15.2.73 בלשכת האלוף גזית, ובניהולו.

2. השתתפו בדיון:
א. מר גלר - ראש עירית כפר-סבא
ב. מר ביצץ - מנהל מקרקעי ישראל
ג. מר בכר - מטה"ת
ד. אל"מ ארקין - אג"מ/מב"ת
ה. סא"ל מיצץ - מפקדת איו"ש
ו. סא"ל זיו - מפקדת איו"ש
ז. מר בלאוך - מפקדת איו"ש

רקע

3. עירית כפר-סבא בקשה להקצות לה שטח באזור תבלה, ליד קלקיליה, למטרת הקמת אזור תעשיה. המדובר בשטח של 1200 דונאם, אדמות יהודים שהיו ברשות האפט הירדני ומנהל מקרקעי ישראל מחזיק בו כיום.

סיכום הדיון

4. אין התנגדות - מצד תאום הפעולה בשטחים, מצד מנהל מקרקעי ישראל ומצד מפקדת אזור יהודה ושומרון - להקמת מרכז אזור תעשיה לכפר-סבא באזור תבלה.

5. מפקדת האזור תרכז צורת משרתף של עירית כפר-סבא, מטה"ת ומנהל מקרקעי ישראל - שיעבדו את פרטי ההצעה בדבר הקמת המרכז.

6. אין מניעה כי עירית כפר-סבא תחל בטפול בנושא, ותקים חברה אשר תתחדם עם מנהל מקרקעי ישראל על קבלת השטח. חברה זו תהיה אחראית להקמת אזור התעשיה ולמיתחזקו.

7. תובא בפני ועדת המנכל"י"ם הצעה להעניק לחברה ערבות פוליטית.

8. להלן מס' עקרונות מנחים:
א. הטפול בכל יזם בארפן אינדיבידואלי יהיה כנהוג בישראל.
ב. חלק מהמקום יוקצה ליזמים ערבים - במידה ויפנו.
ג. המעבידים הישראליים יחוייבו לשלם שכר ולהעניק תנאים סוציאליים (ביטוח תאונות, מחלה, חופשה וכו') בסטנדרט ישראלי.
ד. ועדת בנין ערים של אזור התעשיה תמונה ע"י המפקד הצבאי - אולם חבריה יהיו חברי ועדת בנין ערים כפר-סבא בצירוף נציג הממשל.
ה. השיפוט בגין עבירות שנעשו באזור יהיה בפני ב"ד ישראלי.

9. מפקדת אזור יהודה ושומרון תעביר ללשכה זו הצעה מפורטת להקמת אזור התעשיה, על כל הבעיות המשפטיות הכרוכות בכך. הצעה זו תובא לאשור היועץ המשפטי למשלה ומשרד המשפטים.

(-)
אילן גורן
ראש הלשכה

ההנהלה

העתק

כפר-סבא, ל' באב תשל"ב
(10.8.72)

לכבוד
מר חיים בר-לב
שר המסחר וההתעשיה
משרד המסחר והתעשיה
י ר ו ש ל י ם

כבוד השר,

הנגר פונים אל כב' השר בבקשה להקצות שטח באזור "תבלה" למטרת פתוח אזור התעשיה.

כפר-סבא הנה מחוסרת כל שטח תעשיה. פנינו בזמנו למשרד הפנים לשנר לנו המרת של כ-400 דונם מחקלאות לתעשיה, אולם בשל התנגדות הועדה לשמירה על קרקע הקלאית, נדחתה בקשתנו, כך שלמעשה נותרנו ללא כל שטח תעשיה.

תכניות רבות של תעשיינים הרוצים לפתח תעשיה למטרת ייצוא או למטרת בטחון לא באות לידי מימוש רביצוע בגלל חוסר שטח.

עיריית כפר-סבא מקבלת על עצמה לפתח את השטח הנ"ל של אזור "תבלה" כאשר יועמד לרשותנו, והוא יימסר בהחכרה לתעשיה לפי אשור מוקדם של משרד המסחר והתעשיה לגבי כל מפעל ומפעל.

בפגישה מוקדמת שהיתה לנו עם מר שמואל בלאוך, הממונה על הרכוש הנטוש במסקדת אזור יהודה ושומרון, נמסר לנו כי השטח הזה ניתן להוציא אותו למטרת תעשיה ללא כל בעיות רבשיות.

אנו משוכנעים שהצעתנו-בקשתנו תואמת את המדיניות של הפתוח הכללי בשטחים.

נודה לכב' השר אם יאשר את בקשתנו, שאנו תולים בה הקוות רבות בוגר פתוח התעש

נשמח למסור הסברים נוספים בעל-פה.

בכבוד רב,

זאב גלר
ראש העיריה

א. מילשטין - א. זינגר מהנדסים בע"מ
תל־אביב, רח' ה' באייר 48 (פנה הרחוה)
טלפונים: 259184-5 מיקוד: 62150

Tel-Aviv, 15-3 תל אביב

אזור תעשיה חבלה

סיכום תמציתי

1. **מיקום**

אזור התעשיה המוצע נמצא כ- 2.5 ק"מ מזרחה מכביש קלקליה ג'לג'וליה וכ-8 ק"מ דרומית מזרחית מכפר טבא.

כל השטח נמצא בצדו המזרחי של הקו הירוק וכמעט גובל אתו.

2. **שטח, בעלות וטופוגרפיה**

השטח הכולל של האזור הנו כ- 720 דונם. השטח ברובו גבעתי ומבותר על ידי ואדי הקרקע ברובה טרשים ובחלקה אדמת בור. השטח הוא תלול והשפועים המבעיים של הקרקע (פרט לואדי) נעים בין 10% ל- 23% (שפועים גבוהים מאד לבינוי אזור תעשיה).

3. **שטחי תכנון ברוטו ונטו**

מסבת הואדי והשפועים התלולים חולק הואדי ל-4 אזורי תכנון אותם אפשר לבצע כל אחד בנפרד ובמקביל.

שטח ברוטו הניתן לתכנון בנכוי האזור ליד הואדי הנו כ- 600 דונם ומזה יהיה שטח נטו כ - 300 דונם.

4. **אומדן העלות**

א. כביש גישה לאזור, כבישים ראשיים בתוך האזור,
כבישים פנימיים, עבודות עפר, רחבות חניה והכדר בואדי — 24,900,000.- לי

ב. חבור מיט וביוב לאזור, מתקן טהור שפכין לאזור,
אספקת מיט וביוב בתוך האזור. — 5,500,000.- לי

להעברה — 30,400,000.- לי

2/..

A. MILSTEIN - A. SINGER CONSULTING ENGINEERS LTD.
TEL-AVIV, 62150, 48 RAT BUYAR ST. PHONES 259184-5

	מהעברה	30,400,000.- ל"י
ג.	חבור ושמל עד לאור, רשת חשמל בתוך האזור	4,800,000.- ל"י
ד.	מדידות, בדיקות קרקע, תכנון פקוח וכו'.	3,500,000.- ל"י
	סה"כ	38,700,000.- ל"י

מחיר ממוצע לשתות דונם אחד נטו הנו אם כן

38,700.000.- : 300 ₪ 129.000 ל"י

(מאה עשרים ותשע אלף ל"י לדונם)

המחיר יקר ב- 60% משתות שטח רגיל באזור פתוח.

הנתונים מתייחסים לעלות "העבודה ההנדסית" בלבד ואינם כוללים הוצאות ניהול, ממון, מסים ממשלתיים או עירוניים, פצויים לבעלי הקרקעות או לבעלי חזקה אחרים וכו'.

ה ח ב ר ה ל ה ג נ ת ה ט ב ע
SOCIETY FOR THE PROTECTION OF NATURE IN ISRAEL
רח' השפלה 4, תל-אביב 66138, טל. 35063
4, HASHFELA ST., TEL-AVIV, TEL.

21 במרץ 1976

לכבוד
ועדת השרים לעניני התישבות, ע"י השר ישראל גלילי
שר החינוך, מר אהרון ידלין
שר השיכון, מר אברהם עופר
מר שלמה אבני, משרד השיכון, המינהל לבנייה כפרית
וישובים חדשים
ירושלים.

26.3.76
לשכת השר גלילי

הנדון: הקמת בתי-ספר שדה בשומרון.

א.נ.,

התכנית הכוללת של החברה להגנת הטבע לבניית בתי-ספר ברחבי הארץ פסחה עד עתה, למעשה, על השומרון. אין זה משום שחסרים באיזור הזה נושאי פעילות - ההיפך הוא הנכון, אלא משום שלא היו כאן פרוייקטים התישבותיים מוכרים ע"י הממשלה.

במשך כל הזמן הזה ניהלה החברה פעולות הדרכה בשומרון מבתי-ספר שדה שלה בשולי השטח - גלבוע, מעגן-מיכאל, תל-אביב, רמות שפירא והר-גילה.

ליד בי"ס שדה גלבוע הוקם גרעין צוות לבית-ספר שדה בצפון השומרון.

ניהלנו משא ומתן עם מחלקת ההתישבות לקבלת מקום לבי"ס שדה בבקעת הירדן, והובטח לנו כי בבוא העת יימסר לידינו המחנה של היאחזות משואה.

אנשי עפרה פנו אלינו בהצעה, כי נקים בישובם בית-ספר שדה, אשר מדריכיו יהיו מחברי עפרה. נושא זה עודנו תלוי ועומד: החברה להגנת הטבע מוכנה להקים בי"ס שדה בעפרה והדבר מותנה באישור מצד גוף ממשלתי מוסמך.

כאמור, מבחינתנו אנו מוכנים להפעיל ארבעה בתי-ספר באיזור השומרון, לפי החלוקה הסכימתית הבאה:

1) צפון, או צפון מערב השומרון
2) ארץ בנימין, אזור בית חורון
3) מרכז השומרון, אזור שכם, או דרום השומרון (עפרה)
4) בקעת הירדן (משואה, או מקום מתאים אחר)

כל בית-ספר כזה צריך להיות צמוד לישוב יהודי (או שומרוני, אם תינתן אפשרות להקים בי"ס שדה בהר-גריזים). לאחר שייבנה בי"ס ויינתן התקציב לריהוטו, ציודו והרצתו - תקבל עליה החברה להגנת הטבע את האחריות לתיפעולו השוטף, במסגרת התקציבית שלה.

סדר בניינם של בתי-הספר הללו וקביעת מקומם המדוייק, יהיו מותנים במדיניות שתיקבע ע"י הגורמים הממשלתיים המתאימים.

אנו מחכים, איפוא, לתשובתכם.

ב ב ר כ ה,
עזריה אלון
מזכיר החברה להגנת הטבע

ירושלים, כ"ו אדר ב' תשל"ו

28 מארס 1976

לכבוד

עזריה אלון

מזכיר התנועה להגנת הסביבה

רח' השפלה 4

<u>תל-אביב</u>

זאת לאשר בתודה קבלת מכתבכם מ-21.3.76, בדבר "הקמת בתי-ספר שדה בשומרון". המכתב הועבר לעיונו של השר.

ב ב ר כ ה,

אסתי

מזכירת השר

1.3.76

אל: השר גלילי

בתי ספר שדה ביו"ש

נמסר ע"י עשהאל

בתי ספר קיימים

1. הר גילה - שייך לחב' להגנת הטבע.
2. כפר עציון - שייך לכפר ולא לחברה.

תוכניות לבתי ספר בעתיד

1. נח"ל משואה - אושר להם ע"י המח' להתישבות ומשרד החינוך(אבני ובר לבב מהמרכז החקלאי.

2. <u>עופרה</u>:- היו שם פעמיים (עם עזריה אלון) ובדקו דרכים לפתיחת בי"ס במקום. הגיעו להסכם עם אנשי גוש אמונים במקום שיפטרו בבי"ס מאנשי המקום. אך אנשי הגנת הטבע לא יעשו דבר עד שלא יקבלו אישור רישמי מהממשלה.

3. <u>בי"ס בדרך בין ירושלים ובן שמן</u> - באזור של בית חורון או בנאות קדומים. נמצאים במו"מ עם עופר ואבני.

1.3.76

אל: השר גלילי

בתי ספר שדה בי"ס

נמסר ע"י עשהאל

בתי ספר קיימים

1. הר גילה - שייך לחבל להגנת הטבע.
2. כפר עציון - שייך לכפר ולא לחברה.

תוכניות לבתי ספר בעתיד

1. נח"ל משואה - אושר להם ע"י המח' להתישבות ומשרד השיכון(אבני) ובר לבב מהמרכז החקלאי.

2. עופרה:- היו שם פעמיים (עם עזריה אלון) ובדקו דרכים לפתיחת בי"ס במקום. הגיעו להסכם עם אנשי גוש אמונים במקום שיפסיקו בבי"ס מאנשי המקום. אך אנשי הגנת הטבע לא יעשו דבר עד שלא יקבלו אישור רישמי מהממשלה.

3. בי"ס בדרך בין ירושלים ובן שמן - באזור של בית חורון או בנאות קדומים. נמצאים במו"מ עם עופר ואבני.

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה להתישבות חקלאית
חבל ירושלים

9.2.75
לשכת השר גלילי

טלפון 223421
ת. ד. 2569
רח' הלל 23 י־ם

בתשובה נא להזכיר

מס' _____
חבל י־ם, י"ז בשבט תשל"ה
29.1.75

לכבוד
השר י. גלילי,
משרד ראש הממשלה,
י ר ו ש ל י ם.

א.מ.נ.,

הנדון:- תכנית פיתוח כוללת לאזור "מטה-יהודה" לשנת היעד 1985

--- רצ"ב תכנית פיתוח כוללת לאזור "מטה-יהודה" לשנת היעד 1985.
התכנית הוכנה ע"י הצוות לתכנון אזורי כולל שבחבל ירושלים.

להלן מספר הערות והארות לתכנית:-

1) הכנת התכנית המתבססת על נתונים של שנת 1970 ו 1971 נמשכה עד לשנת 1973 לאחר שעברה דיונים רבים בועדות המקצועיות, בועדות ההיגוי ובהנהלת המחלקה. ב 10.7.73 נערך דיון מסכם של התכנית ע"י הנהלת המחלקה ולאור ההערות הוחלט על מספר שנויים בתכנית. תקון ההערות והכנסת השנויים נמשכו כחדשיים ובחודש ספטמבר נמסרה העבודה לדפוס. עקב מלחמת יום הכפורים ועקב סיבות טכניות שונות התארכה הדפסתה של התכנית עד היום.

2) המחירים המצויינים בתכנית (מחירי תשומה, תפוקה, הכנסות, השקעות וכד') מבוססים על מחירים של שנת 1970 (אלא אם צויין אחרת בתכנית).

3) עם כל הרצון והזמן שהושקעו בהגשת החומר בצורה נאה נפלו בחוברת מספר שגיאות דפוס וכן שגיאות אחרות שלצערנו לא יכולנו למנען. הוספנו דף תקונים וטעויות והוא מצורף בזה.

4) על אף האחור בהוצאת החוברת כפי שכבר צויין לעיל הרי התכנית מצביעה על המגמות וכווני הפיתוח של האזור ומהווה את המסגרת הכללית של הפיתוח. התכנית התותה את דרך הפעולה של חבל ירושלים בשלוש שנים האחרונות.

יחד עם האמור לעיל חלו ויחולו שנויים בפיתוח שלא בהתאם לתכנית עקב גורמים חדשים שאי-אפשר היה לחזותם מראש כמו מלחמת יום הכפורים, עליית המחירים העצומה מאז המלחמה (בעיקר בתשומות של הייצור), המדיניות הכלכלית החדשה והפיחות בנובמבר 1974. השנויים הדרסטיים שחלו בנתונים הכלכליים מחייבים יותר מאשר בעבר בדיקה מחודשת של תכניות הפיתוח, ומבחינה זו קיומה של התכנית יאפשר התאמה ועדכון מהירים של הנתונים החדשים ותכניות הפיתוח. על תכנית זו עובד עתה מדור תכנון הפתוח של חבל ירושלים.

5) השגת המטרות העקריות של תכנית הפיתוח שהן צמיחה כלכלית מואצת על מנת לסגור את הפער הקיים כיום בהכנסות וברמת החיים של תושבי האזור בהשוואה לזו של משפחת שכירים עירונית וכן לאפשר מתן תעסוקה ומגורים נאותים לכל האוכלוסיה כיום באזור ולגידול האוכלוסיה בעתיד, מצריכה השקעות רבות שנאמדו בתכנית בסדר גודל של כ 30 מליון ל"י לשנה במחירי 1970. בשל ההתייקרויות שחלו בעלות ההשקעות, תקציב ההשקעות הקיים נמוך ואינו מספיק בהתאם להערכות כפי שהופקו מן התכנית. אם לא יואץ קצב ההשקעות יווצר פיגור גדול יותר בתכנית מן הרצוי. הדבר קשה במיוחד כשהמדובר בהשקעות בענף הלול המהווה את הענף העיקרי כיום במשקים כ 44% מן ההכנסות של האזור ובשעור גבוה יותר בישובי תת-אזור ההר. לפי המדיניות הכלכלית החדשה לא יהיו לענף זה עדיפויות ממלכתיות לפיתוח ומשום כך יש הכרח בהתיחסות מיוחדת לענף זה באזורנו ובחינת מצב פיתוח הענף בישובי האזור לגופו של ענין, וזאת על מנת להבטיח את קצב הפיתוח הרצוי של האזור.

ב ב ר כ ה,

צ. וינינגר
מנהל חבל ירושלים

/נה

14.3.76
לשכת השר גלילי

תנועת היישובים העירוניים החדשים

ו' אדר ב' תשל"ו
8 במארס 1976

לכבוד
השר ישראל גלילי
משרד ראש הממשלה
הקריה, ירושלים

א.נ.,

הנדון: התישבות יהודית ביהודה ושומרון.

מצורפת תכנית רעיונית להתישבות יהודית ביהודה ושומרון, אשר הוכנה ע"י פרופ' עזרה זהר. ערכה של התכנית המוצעת הוא במספר נקודות:

א. בהיותה תכנית מסגרת רעיונית אשר שלביה עשויים להיות גמישים למדי וניתנים לאימוץ בהתאם לגישות שונות, אף קוטביות ביותר.

ב. בתפיסה האורבנית שמאחריה שהיא בעלת משמעות הן מבחינה איכות חיים והן מבחינת עלות כלכלית ועשויה להיות בעלת משמעות לגבי עתיד רכוז האוכלוסין בגוש-דן והמערכת האורבנית של ישראל בכלל.

נודה לך על עיון במוצע.

ב ב ר כ ה ,

עוזי גדור

14.3.76
לשכת השר גלילי

א' אדר ב' תשל"ו
3 במרץ 1976

תכנית - אב ליהודה ושומרון

פרופ' עזרה זהר

א. עקרונות:

תכנית מקיפה וברת ביצוע ליישוב יהודי ביהודה ושומרון חייבת להתבסס על העקרונות הבאים:

1. מניעת נישול של האוכלוסיה הקיימת מבחיה, אדמתה ומקורות פרנסתה.
2. להביא ליישוב כמות משמעותית של תושבים יהודים.
3. שימוש רציונלי של הקרקע והמים העומדים לרשות ההתישבות היהודית כדי שהם יספיקו ליישב מספר מקסימלי של יהודים.
4. שימוש במשאבים הכספיים המיועדים והמתוקצבים בשנים הבאות לשיכון, והיזדקקות מינימלית לאמצעים כספיים נוספים.
5. קידום משמעותי של פיזור האוכלוסיה - נושא שחשיבותו גדלה והולכת מטעמים בטחוניים-הגנתיים (טילים וכו').
6. להביא פתרון לבעיות האורבניות החמורות הקיימות בריכוזי האוכלוסיה הגדולים בארץ, בראש וראשונה באיזור תל אביב רבתי ובמידה גוברת והולכת בירושלים.

ב. הסבר לעקרונות:

העקרונות הנ"ל מחייבים לבסס את התכנית בעיקרה על ישובים עירוניים. לו ניסינו להקים 100 ישובים כפריים, אפילו שרק חלקם יעסוק בחקלאות, היה זה מצריך את כל הקרקע והמים שניתן לרכז ביהודה ושומרון והתוצאה היתה יישוב של 50.000 נפש בלבד. לעומת זה השימוש באותן כמויות קרקע יאפשר ישוב עירוני גדול פי 10 עד פי 20.

פיתוח עירוני **מחבצע** בישראל באופן רצוף. עשרות אלפי דירות נבנות מדי שנה, בעיקר בערים הגדולות, כאשר הרוב נופל בחלקן של תל-אביב וירושלים. ניתן להעתיק דירות המתוכננות לבניה באזורים אלה למקומות אחרים בתנאים שיפורטו להלן, מבלי שהדבר יצריך השקעה של משאבים נוספים או לפחות לא משאבים נוספים רבים.

בעית המגלופולים המתהווה סביב תל-אביב מדאיגה מסיבות רבות. יותר ויותר אדמה חקלאית מעולה, באיזור בו כמות הגשמים מאפשרת גידולים חקלאיים רבים ללא השקאה, נהפכת לשיכונים וקיימת סכנה ממשית שכל האיזור בין נתניה לגדרה ואשדוד יהפך לגוש עירוני רצוף ארוך וצר. התוצאה היא נזקים למבנה הקרקע, למאזן המים, ציפוף גדל והולך של האוכלוסיה על כל הקשיים האורבניים והאקולוגיים הכרוכים בזה, כולל זיהום אויר, סתימת דרכי תחבורה, האמרת מחיר הקרקע, יצירת גטאות בטון וכו'. יתר על כן כרוך בזה סיכון בטחוני חמור, שכן כ-60% מהאוכלוסיה היהודית של ישראל גרה ברצועה שאורכה כ-60 ק"מ ורוחבה פחות מ-20 ק"מ.

ג. ההצעה:

כדי להביא לישוב מספר גדול של יהודים ביהודה ושומרון, תוך שמירה על העקרונות המפורטים בסעיף א' והמטרות הנוספות המפורטות בסעיף ב' - מוצע להתבסס בעיקרו של דבר על ישוב עירוני, שבחלקו הגדול יהיה קשור אורגנית, כלכלית ואורבנית למרכזי האוכלוסיה בתל-אביב, ירושלים ובאר-שבע. ההצעה מבוססת, איפוא, על העקרונות שפורטו במאמר של

2 /...

פרופ' יואל דן ועזרה זהר "לשיפור דרכי האיכלוס והעיור בארץ" ("קרקע" - ביטאון המכון לחקר שימושי קרקע, חוברת 10, 1975).

הגישה המובעת במאמר הנ"ל מצדדת בהקמת ערים נלוות סביב מרכזי אוכלוסיה גדולים, במגמה ליצור תנאי עיור נוחים ומותאמים יותר ולמנוע את פגעי הצפיפות וההתוותה של המגלופולים, המפורטים לעיל. ערים אלה פזורות במרחק 15 - 30 ק"מ מן העיר הגדולה, ומחוברות אליה במערכות של תכנון אורבני כולל, של מקורות פרנסה, תחבורה, תרבות וכו'.

ד. איזור תל-אביב:

לגבי תל אביב רבתי פרושו של דבר הוא שבמקום להגדיל את הצפיפות בנתניה, כפר סבא, רעננה, פתח תקוה, בת-ים, רשל"צ, רחובות וכו' ובכך לגרום לקשיים ולהוצאות עצומות להחלפת התשתית בערים אלו - תועבר בניה זו לשתי חגורות ערים הפרוסות מזרחה, צפון-מזרחה ודרום מזרחה מהעיר. כל עיר חייבת ברזרבה קרקעית עד גודל 50.000 נפש, בתכנון לאוכלוסיה של 20.000 נפש בערך ובבניה התחלתית של 1000 - 2000 דירות, כלומר לאוכלוסיה של 3500 - 8000 נפש. מבחינת ביסוסה הכלכלי, הרי בתחילה מקורות הפרנסה יהיו במפעלים הכלכליים של תל אביב רבתי, במילים אחרות המפרנסים יעבדו באותם מקומות עבודה בהם היו עובדים לו גרו ברשל"צ, ברעננה או בכפר סבא. המרחק מהמגורים למקומות העבודה לא יהיה גדול יותר ממזרח מאשר הוא היום מצפון או מדרום. הקרקע זולה הרבה יותר מאשר לאורך החוף והעלות האמיתית של התשתית נמוכה יותר.
מתחילה תוכל לפרנס העיר החדשה את עובדי השירותים שלה ובמשך הזמן תמשוך לתחומה מפעלים יצרניים. במילים אחרות - הקמת ערים אלו תעלה פחות ובודאי לא יותר מאשר אספקת דיור לאותו מספר אנשים ברצועת החוף בין נתניה ורחובות, ומבחינת מקורות הפרנסה - אין צורך במשאבים נוספים על מה שקיים או מושקע היום בפועל באיזור תל-אביב רבתי.

מוצעות 7 ערים בשתי חגורות סביב תל-אביב וכן עיר שמינית באמצע הדרך בין תל-אביב לירושלים על הציר הצפוני (עטרות - בית-חורון - לוד).

הערה: נקודות הציון שליד תאור מקומם של הישובים, מובאות להתמצאות כללית על המפה בלבד ואין הן מסמנות את המקום המדוייק המתאים לישוב, שיכול במקרים מסויימים להיות במרחק מה מנקודת הציון.

חגורה פנימית: (מס. 9 במפה) בין בית נחמיה לשוקבא (155/150)
(מס. 10 במפה) מזרחה לראש העין ליד דיר בלוט (163/150)
(מס. 11 במפה) סביבת מסחה (168/154)
(מס. 12 במפה) מזרחה לקלקיליה (177/150)

חגורה חיצונית: (מס. 13 במפה) מדרום מזרח לעזון (175/150)
(מס. 14 במפה) ממזרח לטייבה (165/155)
(מס. 15 במפה) בין חרס לבידיה (167/162)
(מס. 8 במפה) מצפון-מערב לבית-סירא (145/153)

בהנחה שבאיזור תל-אביב נבנות מדי שנה כ-15 אלף דירות ושאת מחציתן ניתן להעתיק מזרחה - אפשר תוך שלש שנים לבנות כ-20 אלף דירות בערים המתוכננות, כלומר כ- 2500 בכל אחת מ-8 הערים, או כ-5000 כ"א ב-4 ערים שתזכנה לעדיפות ראשונה, או כל צירוף אחר שיראה מתאים אורבנית, גיאוגרפית ודמוגרפית.

ה. ירושלים:

רכוז אוכלוסיה גדל והולך בירושלים הביא בשנים האחרונות לתוצאות חמורות. אם יתבצעו תוספת הבינוי והאיכלוס כמתוכנן בחומש הבא, עשוי הדבר לא רק לפגוע קשות ביופיה וייחודה של ירושלים, אלא גם לגרום תוצאות הרות אסון לגבי המערכת האורבנית כולה, שאילוציה

3 /...

ומגבלותיה בסביבה הררית הם מרובים ממילא. תכנית ערי-הלווין מתבקשת כאן כמעט כפתרון היחיד האפשרי, ואמנם בנין שכונת נוה יעקב היה בבחינת הליכה בכוון הנכון וכמו כן גם התכנון של גבעון (מס. 2 במפה 142/166) וג'בל מוקטם (מס. 1. - 142/158).
בנוסף לאלה מוצעות ערים חדשות באיזור המחנות והמפקדה בבית-אל (מס. 3. - 148/172) ושרשרת של 4 ערים במזרח, דרום-מזרח ודרום:
מעלה אדומים - (מס. 4 - 135/181) שבתכנונה הוחל. אליה יתווספו ג'בל-אל-מנטר (מס. 5 - 127/183), הורקניה (מס. 6 - 125/185) ותקוע (מס. 7 - 117/171).

ו. באר-שבע:

גם כאן מוצעת עיר-לווין אחת, אולי בשלב מאוחר יותר, בין תל-שוקת ודהריה (מס. 19 - 86/148), באזור הררי ומיוער שהוא נוח אקלימית.

ז. ערים עצמאיות:

נוסף על 16 ערי הלווין המפורטות לעיל מוצע להקים 3 ערים עצמאיות שכל אחת מהן היא בעלת אופי ומגמה מיוחדים.

1. שילה (מס. 16 - 163/183)

בכל בקעת הירדן המרכזית (בין כביש הבקעה לכביש החדש במעלה ההר, ובין כביש שכם-דמיה בצפון וכביש רמאללה-יריחו בדרום) מתוכננת אוכלוסיה כפרית בלבד. גם אם נניח שיהיו באיזור זה 15 כפרים, הרי סך האוכלוסיה לא יעלה על 7500 נפש. זהו מספר שאינו עונה מבחינה התישבותית ובעיקר בטחונית. יש צורך בעיר אזורית שתמלא לא רק תפקידי שירותים כלליים, אלא גם תרבותיים וחינוכיים ובעיקר תספק את תוספת האוכלוסיה הדרושה להבטחת הגנה מרחבית יעילה ואת יתר משימות הבטחון, כולל מחסני חרום. המקום המתאים לעיר זו הוא איזור של גבעות טרשים, נוחות לבינוי, המצוי כ-7 ק"מ מזרחית לשילה התנכית, מול הכפר דומה, במרחק קילומטר אחד מערבה לכביש החדש חמרה-מעלה אדומים. המקום נוח אקלימית, בעל נוף מרהיב, קרוב למרבית הישובים ובעל סיכויים רבים למשוך אוכלוסיה שתעסוק באספקת שירותים להתישבות חקלאית, בתיירות ובפעלים שונים שיוקמו עם הזמן.

2. יריחו (מס. 17 - 133/192)

דרך האורך החשובה שבגבולה המזרחי של המדינה, אין בה אף ישוב עירוני בין אילת לטבריה. יריחו היא במרכזה של דרך זו ובהצטלבות דרך האורך המזרחית עם דרך הרוחב המרכזית של ישראל המחברת את תל-אביב ואשדוד לירושלים ולבקעת הירדן. יתר על כן יריחו היא כבר היום השער לירדן, על דרך ירושלים רבת-עמון. אין להניח אותה ללא ישוב יהודי.
חרף האקלים החם בקיץ, יש למקום אפשרויות רבות מבחינת שרותים, מסחר ובעיקר כמרכז לתיירות חורף בעיר עצמה ולאורך חוף ים-המלח.

3. שכם (מס. 18 - 175/173)

קריה יהודית בשכם מתבקשת בעיקר מטעמים מדיניים ודתיים. בשלב ראשון יש מקום להקים בהר-גריזים, בנוסף לישוב השומרונים, ישוב שיתבסס בתחילה בעיקר על ישיבות, אולפנים ומוסדות דומים - תוך הנחה שעם הרחבת הישוב היהודי בשומרון, תוכל גם שכם העברית להתבסס כלכלית ולמשוך אוכלוסיה רבה יותר.

ח. ישובים חקלאיים:

מוצע להמשיך, בעיקרו של דבר, בהקמת ישובים חקלאיים לאורך גבול הירדן ובקו שני, קרוב יחסית, מערבה. יש לצופף רשת ישובים זו, במידה והתנאים מאפשרים זאת, לכל אורך הירדן בין בית-שאן לעין-גדי. בתכנית זו מוצגת הצעת מינימום, תוך רצון להצביע על המגמה. במידה ותנאי הקרקע והמים יאפשרו זאת, יש להקים - כמובן - ישובים נוספים באיזור זה.

4 /...

- 2 נקודות כפריות מוצעות באיזור מדבר יהודה (ג' במפה), האחת בין קליה למצפה-שלם והשניה בין הר-הורדוס למצפה-שלם.
- 2 נקודות לאורך הכביש, צפונית ודרומית לכוכב השחר. (ד' במפה)
- 4 נקודות בין מחולה לבקעות, מזרחית לתבץ (ה' במפה)
- 2 נקודות אחת צפונית אחת דרומית למלכישוע (ו' במפה)
- 2 נקודות מערבית לגוש-עציון (ב' במפה)
- 4 נקודות באיזור מעון, כרמל, סוסיא בדרום הר-חברון, בדרך בין ערד לחברון (א' במפה).

ט. <u>סכום</u>:

תכנית זו יכולה להשיג תוך 5 שנים ישוב של כ-400.000 יהודים ביהודה ושומרון, תוך ניצול משאבים קיימים ומתוקצבים למטרות שכון והזדקקות מינימלית לאמצעים נוספים. יתר על כן יש בה כדי לפתור בעיות אורבניות, אקולוגיות ואחרות החייבות בפתרון שבדרכים אחרות יעלה סכומים גדולים מאוד, אותם ניתן לחסוך ע"י ביצוע התכנית שבפנינו. הגשמת התכנית פרושה ישוב יהודי בעל משמעות מספרית ב-6 מתוך 7 הנפות שביהודה ושומרון, ואולי השגת רוב באחדות מהן.

אין בתכנית פתרון לאיכלוס משמעותי של נפת ג'נין (השומרון הצפוני). זוהי תכנית המתבססת, כאמור, על אמצעים קיימים בעין, על מתישבים המצויים בפועל ועל פתרונות כלכליים בתחום התעסוקה שאינם מחייבים השקעה נוספת על הקיימת והמתוכננת בין בה. במידה ויהיו אמצעים נוספים לישוב יהודי ביהודה ושומרון ובמידה ויהיו מתישבים נוספים - אפשר להוסיף על התכנית הזו.

נ ס פ ח

-=-=-=-=-=-

חישובי עלות:

1. מרכיבי העלות - חישוב העלות צריך לצאת מההנחה שמשך חומש השנים הבא מתוכננים לבניה רבבות יחידות דיור באזורים המטרופוליטניים של תל אביב ושל ירושלים. התוכנית המוצעת כאן אומרת לבנות דירות אלה לא בתוך השטח העירוני של ירושלים או תל-אביב והערים שבשכנותה, אלא בערי-לווין שגודלן הראשוני צריך להגיע ל-20 - 25 אלף נפש, המרוחקות 15 - 30 ק"מ מהעיר.

בחישוב העלות יש לקחת בחשבון את הנתונים הבאים: עלות הבניה, מחיר הקרקע, עלות התשתית, הקדמת הוצאות, עלות הפיתוח, העמסה על המע"ר.

בחוברת "הקמת ישובים במרחב ירושלים - בחינה ראשונית", הוצאת משרד השיכון, 1975, מובאת טבלת מרכיבי ההשקעה באחוזים (עמ' 48):

1. רכישת מקרקעין	0.8
2. חיבור לרשתות תשתית ארציות	1.9
3. תשתית על-ישובית	8.6
4. תשתית שכונתית	11.5
5. בניה למגורים	71.6
6. פיתוח צמוד	5.7
ס"ה	100.0

לפי אותו מקור הוערכה העלות הכוללת ליחידת דיור בעיר-לווין באזור ירושלים בסך 200.000 ל"י ליחידה (במחירי מרץ 1975).

להלן נבדוק באילו סעיפים תהיה הבניה בערי-לווין יקרה ובאילו זולה יותר מאשר בניה בתוך או בסמוך לעיר.

2. רכישת מקרקעין - סעיף זה הוערך ב- 0.8% מכלל העלות, או 1.600 ל"י ליחידה. לא יכול להיות כל ספק שהקרקע זולה יותר במרחק 15 - 30 ק"מ מהעיר מאשר בתוכה או בשכנותה.

בין שמדובר על רכישת קרקע, בין שמדובר על ערך הקרקע ובין שנשתמש בכל מדד אחר, משך שנים רבות תהייה הקרקע של ערי הלווין זולה יותר באופן ניכר מאשר בערים הגדולות. מרבית ערי-הלווין, הן באיזור תל-אביב והן באזור ירושלים, מוצע שתיבננה על אדמת טרשים או באזורים שחונים, לעומת קרקע עירונית או חקלאית (בעיקר באזור תל-אביב). יהא זה, איפוא, סביר להניח שבמחיר הקרקע תהיה הוזלה ניכרת לעומת הבניה בעיר, הוזלה בסדר גודל של אלף עד אלפיים לירות ליחידה לפחות, כלומר הוזלה של 0.5 - 1 אחוז.

3. תשתית - בסעיף זה קיימת הקדמת הוצאות במה שנוגע לתשתית על-ישובית (כגון בי"ס תיכון, מרכזי קניות וכו'), שהוערכו ב- 8.5% מכלל העלות. התשתית השכונתית הוערכה ב- 11.5%. סך התשתית הוא, איפוא, כ-20% מהעלות או כ- 40.000 ל"י ליחידת דיור.

לשם השוואה יש לבדוק את עלות התשתית בשכונה עירונית, לדוגמה תכנית 'ל' בתל אביב או רעננה.

תוספת 20.000 או אפילו 10.000 תושבים בתכנית 'ל' מחייבת כבישים רחבים מרובים בשכונה ובקרבתה, וכן רימזור, סדור צמתים, אולי גם גשר וכו'. כל זה בסדר גודל שאינו עומד בשום יחס לנדרש בעיר בת 20.000 תושבים. ההוצאה לרשת תחבורה בלבד תהיה, איפוא, גדולה פי 3 ואולי גם הרבה יותר - תלוי במיקומה המדוייק של השכונה.

6 /...

יהיה צורך לחבר את הביוב למערכת הביוב העירונית. מערכת זו עמוסה בין כה וכה מעל ליכלת קיבולה. יהיה צורך בהגדלת מכון הקליטה והטיהור ובסידורים אחרים העלולים להסתכם בסכומים שלא ניתן כלל לחזותם מראש. עשוי גם להתעורר צורך בתוספת החורגת מתשתית שכונתית לגבי חשמל, מים וטלפון.

החישוב לגבי רעננה מביא למסקנות קשות יותר: רעננה (או רחובות או כפר-סבא וכו') תוכננו כמושבות, כלומר למספר מועט של תושבים הגרים בדלילות רבה. תוספת רבבה או שתי רבבות של תושבים תחייב להאיץ באופן ניכר את תהליך העיור. פרושו של דבר לא רק תוספת ברשתות תשתית, אלא במקרים רבים החלפת רשתות התשתית הקיימות בחדשות: כן שמדובר בחשמל, במים, בטלפון, בכבישים או בביוב - יש להניח שיהיה צורך בהחלפה או אפילו בויתור על רשתות קיימות ובניית חדשות. יהיה צורך בהפקעת שטחים להרחבת כבישים, בהריסת מבנים ועוד אילוצים. התוצאה תהייה בהכרח הוצאות גדולות ביותר מבלי שניתן יהיה בכל מקרה להשיג את התוצאות המבוקשות.

לא ניתן להביע את ההוצאות הנוספות שתדרשנה בסעיף זה בבניה בתוך העיר במספר מוגדר, שכן הדבר תלוי בתנאים המקומיים בהם עשוי להיות הבדל ניכר ממקום למקום. עם זאת קטה מאד להניח שהסכומים שיידרשו למעשה בשיפור התשתיות בערים או בהחלפתן לא יאזנו (קרוב לודאי בעודף גדול) את ההוצאות בהקדמת ההוצאות לתשתית על-ישובית בערי הלווין.

4. יוממות והעמסה על המרכז העירוני - ההנחה היא שבשנים הראשונות יעבדו מרבית המפרנסים הגרים בערים החדשות מחוץ לעירם, במרכזי התעשיה והמסחר של המטרופולין. מכאן שהיוממות תכלול עד 70% של המפרנסים. יתר על כן הרי התושבים יזדקקו לשירותים של המטרופולין בבידור, בסוגים מסויימים של קניות ובעוד שירותים. נתונים אלה יש לבדוק לעומת העומס שיוטל על המרכז העירוני של המטרופולין מתוספת אוכלוסיה במספר זהה בתוך העיר או בסמוך לה.

נתונים מהארץ ומהעולם מלמדים שככל שעיר לווין רחוקה מהמטרופולין הולכת וקטנה היוממות אליו. התושבים מעדיפים תכופות ללכת לקולנוע המקומי או להזמין להקת תיאטרון אליהם, לרכז קניות לנסיעה אחת וכו'. מבחינה זו אין ספק שהעומס על המע"ר יהיה קטן יותר אם תשוכן תוספת האוכלוסיה בערי לווין מאשר בתוך העיר.

הוא הדין בקשר ליוממות למקומות עבודה. חלק מהגרים בערי הלווין ללא ספק יעבדו בעיר, במסחר, במקצועות חפשיים, פקידות, אוניברסיטה וכו'. אך חלק אחר יסע לאזורי תעשיה המצויים מחוץ לעיר. בסביבת ירושלים, לדוגמה, יעבדו בודאי רבים באזורי התעשיה של עטרות או מעלה אדומים ובמסעם אל העבודה וממנה לא יעברו את העיר. לעומת דרי העיר או השכונות הקרובות אליה, יעברו בחלקם הלא-מבוטל ברחובות העיר ובכבישיה בדרכם לעבודה וממנה. הזדקקותם למע"ר בקניות ובבידור תהיה גדולה יותר ותחייב שינויים בתשתית של המע"ר, כולל מגרשי-חניה, הרחבת כבישים וכו'.

מכאן ששיכון תושבי האזור המטרופוליני בערי-לווין יביא לצמצום בהזדקקות למע"ר ובחסכון לגבי הצורך להשקיע בהתאמתו לגידול אוכלוסיה.

5. חיבורים לרשתות תשתית ארציות - סעיף זה הוערך בפחות מ 2% מהעלות. מובן שבסעיף זה קיים שוני גדול ממקום למקום, שכן האיתור של הישוב החדש עשוי להיות קרוב מאד לרשתות התשתית הארציות, בו בזמן שהאיתור של ישוב אחר מרוחק. בשני המקרים ההוצאה הנוספת אינה גדולה אחוזית. עוד יש לקחת בחשבון שהוצאות מסויימות של חיבור לרשת תשתית ארצית קיימות גם לגבי שכונות חדשות בתוך עיר גדולה קיימת (למשל גילה או מזרח תלפיות וכו'). יש לקחת בחשבון שלגבי רשת הביוב, לא יהיה צורך בחיבור לתשתית ארצית, אלא בשלבים מאוחרים, כך שיש כאן איחור ולא הקדמת הוצאות. ברוב הערים החדשות ניתן יהיה למצוא פתרונות מקומיים לביוב, פתרונות זולים שאין אפשרות לאמץ דוגמתם בעיר הגדולה.

7 /...

השיקולים הנ"ל מלמדים שאם הסיכום הכולל של החיבורים לרשתות התשתית הארציות הוערך ב-2% מעלות הבניה, הרי התוספת הממשית בהשואה לבניה בתוך העיר הגדולה אינה, כנראה, יותר מ-1%.

6. סיכום - לפי הערכת מחברי החוברת "הקמת ישובים במרחב ירושלים, בחינה ראשונית" (משרד השיכון, 1975) העלות הכוללת של יחידת הדיור בעיר לווין היא 200.000 ל"י (במחירי מרץ 1975). התשתית השכונתית, הבניה למגורים והפיתוח הצמוד מסתכמים ב-88.8% של הבניה ובסעיפים אלה לא נראה שקיים הבדל בין בניה בתוך העיר ומחוצה לה.

בניתוח הסעיפים האחרים מסתבר שהקרקע היא זולה באופן ניכר בערים המרוחקות 15 - 30 ק"מ ממרכז העיר מאשר בתוך העיר או בסביבתה הבלתי-אמצעית. ההפרש יהיה לפחות 1000 - 2000 ל"י ליחידה (בתנאי צפיפות זהים), כלומר יוזיל את עלות היחידה ב- 1% - 0.5.
חיבורים לרשתות תשתית ארציות, יחייבו הקדמת הוצאות ותוספת הוצאות בסך 1.5% - 1. בסעיף זה יהיה שוני על פי איתור הישוב החדש. בסעיף תשתית תהיה תוספת מסויימת (עד 8.5% על פי מחברי החוברת הנ"ל), בעיקר על ידי הקדמת הוצאות לגבי התשתית העל-ישובית. לעומת זה ניתן יהיה לחסוך סכומים ניכרים מאד בהשואה להוצאות הכוללות של התשתית בשכונות חדשות בתוך העיר הגדולה. הובאו שיקולים המראים שתוספת אותו מספר תושבים בשכונת 'ל' לדוגמה, או במושבה לשעבר כרעננה - יצריכו תשתית שכונתית ועל-שכונתית יקרים בהרבה מאשר בערי-לווין ובמקרים מסויימים החלפת רשתות ישנות בחדשות, אילוצים ופתרונות לא שלמים. ההזדקקות של תושבי ערי הלווין למע"ר תהיה קטנה יותר מאשר אם אותו מספר תושבים ישוכנו בתוך העיר או בשכונות הסמוכות לה.

מכאן שעלותה של יחידת דיור בעיר-לווין, על הקרקע, התשתית, הפיתוח וכו' הכלולים בה, תהיה בחשבון כולל שוה פחות או יותר לעלות של יחידת דיור באותו גודל לו הוקמה בעיר או בסמוך לה. עשויים להיות הבדלים של אחוזים בודדים לכאן או לכאן, בהתאם לתנאים המקומיים. הטענות שהושמעו בעבר לא פעם, כאילו התשתית להקמת עיר חדשה יקרה בהרבה מההוצאות לתשתית בתוספת אוכלוסין בעיר קיימת או בשכונה סמוכה - נמצאו טענות-שוא שאין להן על מה לסמוך. זאת מבלי לקחת בחשבון גורמים נוספים כגון שימור קרקע חקלאית, איכות חיים, בעיות אקולוגיות, פיזור אוכלוסיה משעמי הגנה אזרחית ועוד - שגם להם יש מחיר בסופו של דבר, מבלי לדבר על חשיבותם ומשמעותם הכוללים.

מקרא

- ישוב עירוני מוצע
- ישוב בפרי קיים
- ישוב בפרי מוצע
- מתחת ל- 0 מ'
- 0 - 300 מ'
- 300 - 500 מ'
- 300 - 1000 מ'

מ"ז כסלו תשל"ו

לשכת השר גלילי

24.11.75

לכבוד,

הנני מבקש להודיעך כי אין ביכולתי להסכים את מבוקשך לבוא ביום ראשון הקרוב לפגישה עם ראש הממשלה ולשרי ממשלה אחרים, כדי לקבל הסבר לגבי ידיעות בעתונות.

לדעתי יהווה פגישה מסוגנו לפני הכנסתן לתוקף של חוקי הגרעין מאז התרחב הפרסום עוד יותר.

אחרי כל זה, עיון מעמיק בכל הנושאים המסתלתים. ביסודו להתייעב בהחלטה מקדם, וכל העמידות לא בקלקר כהחמשלה דבר אלא מיבתן לבוא להקים ברוב מרכז הארץ אך תמיד הרחקה בטח הזרוע.

חשבי כחברים ביסודו להקל על המשלה רשל תוכני ההתבטלות בבחרכה, בעדרך זה הפרסומים מעידין מחברי הגרעין עם מחלקת הביטוי בצה"ל, ולהעמיק בעבודת הסברה בהחברת צה"ל באזור העתמרון.

כמו כן ביסוד להחליף חלק מהברגלים הערביים הרבים העובדים במחברת צה"ל. ביסוד לבוכל להקים מחנה עובדים קטן אבר ילך ויתפתח תוך תאום עם הרשויות האזוריות.

ההסבר כי לא יבוא דבר מכל הפעלה הזאת החוצה, זאת להקל על ההלטת.

להאריך כקצרצת עבודה בשקט.

בכלל אני את הרישיון הדרוש מהחברת צה"ל ללון במשך החודש בשומרון אך לאחר הגאורע שליבת לילה שבוע הבראה, לשרת הרישיון כהיה בידבר לעזוב את האזור מיד.

אנו יחיה ערוכים את הפרטים עם עמה, ובראה טלי מתאבר אודן קשבת לרצובבו הבדרך המהפך ליעבו בשומרון הבר.

בין הרחשת הביקורת הרחלטרת אנו של ירסדות האו"ם דרושה תגובה ידיעה מהיר ליכולת ע"י הציבור. היה ובראה היה ובמשימה המחדשת את הרישיון הבחברת הידודיד, בתקופה רגיל, הלטה רמשנה.

בא הנה הקטן הקרוב בליבה בל ארץ ישראל יביא לסתימת הרישבות הגאורגיה ולסתימת הרישבות הרחבתית ראומית ותביא לזקיפות קרנה, ולחיזוק עמדת המדינה של יהודי העולם.

בברכה רבה,

מזכירות מפלגת אלון פורה

ירחי ארטיאל

1:250000 ק.מ.
כוכב השחר
עפרה
בית-אל
ירושלים
ירחו

פגישה בין ארנן עזריהו ואבשלום שמואלי

ביום 29.8.74

<u>הנושא: הצעה לתכנית התישבות במזרח ובדרום הר חברון</u>

בשיחה הציע דר' שמואלי תכנית ישובים במזרח ובדרום הר חברון שמימני ההיכר שלה בערך על קו גובה 700 מטר במרחק של כ-15 ק"מ מזרחית לקו הירוק בדרום האזור.

הצעתו מתבססת על קו שעובר ממעלה האדומים, דרך תקוע, בואכה באר-שבע, כשהנקודות תמוקמנה על גבול משטח המעובד ע"י ערבים כיום ותתבססנה על תעשיה ועל גידול צאן מאובס לבשר.

ירושלים, י"ח באב תשל"ד

6 באוגוסט 1974

לכבוד

ד"ר אבשלום שמואלי

החוג לגיאוגרפיה

תל - אביב

מר שמואלי היקר

השר יריב העביר למשרדנו את מכתבך, בענין הקמת ישובים דרומית לחברון. במכתבך זה בנוסף להצעות הקונקרטיות, בבעת נכונות להביא לפגישה מרלפגשה, שבה תבסס הצעותיך. השר י. גלילי ביקשני להפגש עמך על מנת שנוכל ללמוד, על מה מבוססות הצעותיך.

אם נכונותך העקרונית קיימת הודיעני, ונקבע פגישה במועד מתאים.

ב ב ר כ ה

ארנן עזריהו

עוזר השר

ירושלים, י"ח באב תשל"ד

6 באוגוסט 1974

לכבוד

מר מ. חוצ'נר

לישכת שר ההסברה

תל - אביב

הנדון: מכתבו מיום ה - 25.7.74

המכתב הובא לעיונו של השר י. גלילי.

נודעת חשיבות לישובו של כל חבל ארץ, לרבות ה

המרחב המוצע ע"י ד"ר שמואלי, אך בהתחשב בנתונים האוביקטיביים

של השטח ומיגבלות התקציביות, ההצעה אינה בגדר עדיפות א

אקטואלית.

בדעתי להזמין לשיחה את דר' שמואלי.

ב ב ר כ ה

ארנן עזריהו

עוזר השר

לשכת שר ההסברה

תל אביב , ו' באב תשל"ד
25 יולי 1974

1/8/74
לשכת השר גלילי

לכבוד
השר י. גלילי
הכנסת
ירושלים

כב' השר ,

נתבקשתי על ידי השר יריב לשלוח חצלום המכתב הלוטה בזה לחוות דעתך.

ב ב ר כ ה,

מ. חוצ'נר.

אוניברסיטת תל-אביב

TEL-AVIV UNIVERSITY

הפקולטה למדעי הרוח

החוג לגיאוגרפיה

16.7.74
1138/ג

22.7.74

לכבוד
אלוף (מיל.) אהרון יריב
שר ההסברה
משרד ההסברה
ירושלים

לאהרל'ה שלום רב,

חן חן על מאמציך לסייע לקציני קבע בצה"ל לשעבר שנקלטו באוניברסיטת תל-אביב.

בשיחתנו הטלפונית מסרתי לך שיש עמדי הצעה קונקרטית להתנחלות ביהודה. הרעיון המרכזי של הצעה זו הנו: הקמת מספר ישובים בקטע שבין ערד לבין חברון. הרמה הגבוהה שבין משטרת לציפאר לבין כרמל ומעון אינה מיושבת ובשטח זה מצויות קרקעות מדינה ואדמות מרעה. ישובו של אזור זה יאפשר פרט לפעילות הכלכלית:

א. עומק לבקעת באר-שבע - ערד.
ב. עומק לגזרת סדום - עין-גדי.
ג. חיבור לקרית ארבע ע"י ישוב באזור תל-זיף.

במידה והרעיון המרכזי מתקבל על דעתך ועל דעתו של השר גלילי אני מוכן לבוא לפגישה עם חומר מילולי וגרפי ולפרט.

בברכה ובהוקרה,

ד"ר אבשלום שמואלי
החוג לגיאוגרפיה

קרית האוניברסיטה, רמת-אביב, תל-אביב, טל. 416111 RAMAT-AVIV, TEL-AVIV TEL.

מדינת ישראל

מינהל מקרקעי ישראל
יחידה: לשכת המנהל
ירושלים

תאריך כו באייר תשל"ג
28 במאי 1973

מספר

אל: השר גלילי

הנידון: מסגרת לתכנון באיזור יהודה ושומרון

בהסתמך על סכום ישיבה בין השרים גבתי וגלילי בהשתתפות זורע, בידץ וגלאון בתאריך 28 במרץ 1973, וכן על סדרת דיונים שקיימנו עם מתאם הפעולות בשטחים האלוף גזית, מובאות בזאת הצעותינו:-

א. לגבולות אזור התכנון;

ב. להרכב צוות התכנון

גבולות אזור התכנון - מושפעים ממציאות הפעילות היהודית באזור וכן מראיית התפתחותה של ירושלים, דרכי הגישה אליה וממנה ממזרח וממערב לרבות מרחב אוירי לנמל התעופה עטרות.

הפעילות ההתישבותית היהודית קיימת היום בשלביה הראשוניים:-

א. בבקעת הירדן

ב. בים המלח -חופו המערבי והצפוני (קיים צוות תכנון בראשותה של הסוכנות)

ג. בקרית ארבע } הר-חברון

ד. בגוש עציון }

בפועל קיים לכל אחד מאזורים אלה צות תכנון אלא שאין ראיה כוללת לגביהם וזאת למרות העובדה שהם סמוכים אחד לשני וכולם יחד וכל אחד בנפרד - קשורים להתפתחותה של ירושלים כמטרופולין.

התפתחותה של ירושלים צריך שתהיה מושפעת, בראש וראשונה, מתוך ראיתה כבירה במרכזו של פרוזדור רחב בין השפלה לבין בקעת הירדן וים המלח. צרכיה הם, איפוא:-

א. שטחים לשכונים ותעשיה, לרבות התפשטותה מזרחה;

ב. דרכי גישה מן השפלה אליה, בפרוזדור המתרחב צפונה ודרומה;

ג. דרכי גישה ממנה לאיזורי הבקעה והערבה;

ד. מרחב אוירי לנמ"ת עטרות.

2/...

רחוב שמאי 6 ת"ד 2600 ירושלים 91020 טל' 223171 (02)

מדינת ישראל

מינהל מקרקעי ישראל
יחידה:
ירושלים

תאריך

מספר

צורת תכנון

מוצע להקים ועדת הגוי משותפת למשרד השיכון ולמינהל מקרקעי ישראל צורת זה יקבע הרכב הגוף המתכנן.

צורת ההגוי צריך שיקבל הנחיות לתכנון, והקצאת תקציב.

בברכה,

מאיר זורע
מנהל המינהל

ס ו ד י

ירושלים, כ"ו באב תשל"ד
14 באוגוסט 1974

אל : שר המשפטים
שר הבטחון
השר י. גלילי
שר המסחר והתעשיה
היועץ המשפטי לממשלה

מזכיר הממשלה

הנדון : אזור תעשיה בירושלים

1. דיון בנדון נערך אצל ראש הממשלה בירם ג' 13 באוגוסט 1974.

2. להלן סיכום ראש הממשלה :

א. ענתות

שר המשפטים, על יסוד עבודה של צוות בינמשרדי שירכיב, יביא בישיבת הממשלה ביום 25.8.74 שתי הצעות לענין אזור התעשיה לירושלים :

1. אזור התעשיה ירושתת על ענתות (כולל בית מטבחים).
2. הצעה אלטרנטיבית : הקמת אזור תעשיה קלה בקרבת עטרות ופתרון לעיית בית המטבחיים בדרך אחרת.

ב. מעלה אדומים

בהמשך להחלטת הממשלה מיום 3.9.72 בענין סגירת ששת של 70.000 דונם מזרחה לירושלים הכולל את אזור מעלה האדומים, יובא בפני הממשלה, בישיבתה ביום 25.8.74, להחלטה עקרונית ענין הקמת אזור תעשיה בבדה לירושלים באזור מעלה אדומים.

ג. מיתאר ירושלים

יו"ר ועדת השרים לענינ ירושלים יגיש הצעה כיצד ובאמצעות מי יטופל בתוכנית מיתאר כוללת לירושלים רבתי.

ב ב ר כ ה ,

תא"ל אפרים פודן
מזכיר צבאי לראש הממשלה

מינהל מקרקעי ישראל

המשרד הראשי

רח' כורש 14
בניסה ד'
טל. 226401
ירושלים

הסניפים

חברון
טל. 02-97/536

בית לחם
טל. 02-942593

ריחו
טל. 02-922612

רמאללה
טל. 02-952747

שכם
טל. 053-94111/631

טול כרם
טל. 053-98378/100

ג'נין
טל. 065-23854/16

מפקדת איזור יהודה ושומרון
הממונה על הרכוש הנטוש והממשלתי

סימוכין

תאריך .25.7.74

סגן מפקד האיזור

הנדון: <u>איתור שטח לכפר תעשייתי</u>

בעבודת איתור השטח, נמנענו ככל האפשר לאתר שטחים מעובדים או הפוגעים פגיעה כלכלית באוכלוסיה.

והרי תיאור 4 האלטרנטיבות;

<u>אלטרנטיבה א'</u>

השטח המאותר גודלו כ-1200 דונם, 80% ממנו היגם אדמת טרשים שלא ניתנת לעיבוד חקלאי.

שאר השטח נמצא מזה שנים בידי צה"ל ומשלמים עבורו דמי חכירה לבעלי הקרקע תושבי כפר בית-אומר, השטח שגודלו 115 דונם משמש כמטווח.

הסמשה לשטח מכביש בית-פג'אר שטח האיתור קרוב לרשת החשמל, המים, /הכבישים המשמשים את הגוש.

באיזור קיימת רזרבה של קרקעות טרשיות שתשמש בעתיד לפיתוח נוסף.

<u>אלטרנטיבה ב'</u>

גודל השטח כ-400 דונם גובל בכביש בית-לחם סעיר, 95% מהשטח אדמות טרשים והשאר אדמת פלחה, השטח גובל באדמות מעובדות ויהיה קשה להרחיבו בעתיד.

2/..

הממונה על הרכוש הנטוש והממשלתי
באיזור יהודה והשומרון
28 VII. 1974
דאר נב

מינהל מקרקעי ישראל

מפקדת איזור יהודה ושומרון
הממונה על הרכוש הנטוש והממשלתי

המשרד הראשי

רח' כורש 14
כניסה ד'
טל. 226401
ירושלים

סימוכין

תאריך 25.7.74.

הסניפים

חברון
טל. 02-97/536

בית לחם
טל. 02-942593

ירושלים
טל. 02-922612

מאללה
טל. 02-952747

שכם
טל. 053-94111/631

טול כרם
טל. 053-98378/100

ג'נין
טל. 065-23854/16

אלטרנטיבה ג'

נמצאת דרומית מח'רבת תקוע ובקרבת קיבוע שבט אלרשאיידה, גודל השטח כ-400 דונם, 85% אדמות טרשים, 15% מהקרקע מעובדים ע"י תושבי כפר סעיר. השטח החקלאי הינו דל ביותר והחלקות מפוצלות וקטנות, וסלעים זרועים בתוכו כך שערכו החקלאי הוא קטן ביותר.

ניתן להגיע לשטח בדרך העפר העולה לח'רבת מנייה.

אלטרנטיבה ד'

גודל השטח כ-800 דונם, 5% ממנו אדמת מזרע הרריח ענייה מעובדת ע"י שבט אלתעאמרה שאר השטח אדמת טרשים.

ניתן להגיע לשטח דרך כפר תקוע בדרך עפר. קדוח הרודיון I מצוי מעבר לכביש צפונית לשטח האיתור.

סכום ;

אנו מעדיפים את אלטרנטיבה א' בהיותה קרובה לגוש ואפשרויות ההתפתחות בעתיד נוחות יותר.

עדיפות שנייה ניתנת לאלטרנטיבה ד' בהיותה קרובה לתקוע המקראית ואפשרויות ההרחבה והפיתוח בעתיד נוחות יותר.

לגבי קרקעות הטרשים יש למדינה תביעת בעלות.

בברכה,

מ.חייקה
רכז נפת בית-לחם

מצ"ב מפה 1:20.000 המסומנים על גביה מקומות האיתורים.

ויעתק: הממונה על הרכוש הנטוש והממשלתי

2619

18.8.74

הממשלה תדון כנראה בישוב מעלה־האדומים

הוחלט להקדים הדיון לקראת המו"מ עם ירדן ■ ידונו אולי גם בהתיישבות בענתות ■ מתנחלי סבאסטיה יתיישבו במחנה־יוסף

— מאת איתן הבר, כתב „ידיעות אחרונות" —

ייתכן שהממשלה תדון היום, בישיבתה השבועית, בהקמת היאחזות עירונית במעלה האדומים, בדרך ירושלים־יריחו.

הדיון על הקמת הישוב במעלה האדומים נחדה פעמים אחדות ונראה כי הוחלט לקיימו היום, או בזמן הקרוב ביותר לנוכח המשא והמתן הצפוי עם ירדן.

הקמת ישוב ישראלי באיזור מעלה האדומים כ־16 ק"מ מירושלים, נדונה כבר בעבר פעמים אחדות עוד בתקופה שבה שירתו גולדה מאיר ומשה דיין בממשלת ישראל.

המדובר הוא בהקמת עיירה על אדמה ממשלתית, באיזור שבצד הפונה לירושלים תוקם שכונת מגורים גדולה ובאיזור המזרחי יוקמו תעשיות זיקומיות, בהנחה שאזור זה מתאים לתעשיות אשר במקום אחר תיצורנה בעיות אקולוגיות.

ייתכן שבישיבת הממשלה היום ידונו גם בהקמת איזור־תעשיה בענתות, כ־10 ק"מ צפונית לירושלים. הקמת אזור כזה הוצעה בשעתו עוד על־ידי דיין.

בינתיים נודע כי מתנחלי סבאסטיה לשעבר יורשו כנראה להתנחל במחנה־יוסף שבבקעת־הירדן, כפי שהוצע להם על־ידי שר־הבטחון, מר שמעון פרס.

בשיחות שקיימו באחרונה המתנחלים עם ראש־המשלה, יצחק רבין, ועם שר־הבטחון, שמעון פרס, ביקשו המתנחלים להבהיר כי הם רואים בישיבתם במחנה־יוסף מקום מגורים זמני וכי בדעתם לשוב ולהתנחל בשומרון.

עם זאת, נראה כי לעתיד הקרוב יתגוררו המתנחלים באיזור מחנה־יוסף.

מחסומים ביריחו למניעת התנחלות

כמה מחסומים הוצבו בסוף השבוע סביב איזור יריחו. זאת לאחר שהגיעו ידיעות, כי קבוצת „אמונים" מתכוננת להקים התנחלות חדשה באותו אזור. המחסומים הוסרו אתמול, לאחר שלא אירע דבר.

The Zionists constantly spread rumours that the Soviet Jews dream only about going to the 'land of their fathers', but that this is strictly forbidden to them. But this time too the slanderers are not telling the truth. As far back as 1966, when the Head of the Council of Ministers of the USSR, Kosygin, was in Paris, a newspaper correspondent asked him about the possibility of the emigration of Soviet citizens of Jewish nationality to Israel. Comrade Kosygin answered that the Soviet Regime did not prevent those who wish to emigrate with the aim of re-unification of families.

In the years of the existence of the State of Israel, quite a few Jewish families received permission and left our country for the 'Promised Land'. True, it was not always able to replace for them the Fatherland they had left. However, the great majority of the Jewish families prefer to remain in the Soviet Union. The Jews of the USSR reject with outrage the unsolicited concern of Golda Meir, Meir Kahane , Ben Gurion and those who chorus them....

In the carrying out of their anti-Soviet activity the Zionists are ready to unite and to collaborate with anyone: with the American obscurantists and anti-Semites who assert that 'communism is the work of the Jews', with the former pogromists from the White Guards and even with the Petlura and Bandera gangs... These helpers of the Nazi butchers, who helped to fill Babi Yar, the Kerch ravine and the graves near Minsk with countless victims and who helped to bury thousands of Jewish children alive, are united to the Zionists with their joint hatred for communism and , first and foremost for the Soviet Union....

Anti-Soviet and anti-communist activities of the Zionist organizations is interwoven with espionage activities, subversion and terrorist acts carried out by the Intelligence Service of Israel...

One of the most shameful pages in the history of Zionism is the collaboration between the Zionist intelligence agents with the Nazis....

For its dirty espionage and sabotage activity, the Israeli intelligence tries to use in every way the Jewish diaspora..."

* * *

14.8.74

שילה של המתנחלים

כאן מבקשים המתנחלים להתיישב. בעמק הקמן והמפולץ הזה, שנופיו נוכי שומרון אפורים ומשורשים. כאן, במקום בו הוריקו לפני דורות רבים כרמים, אשר בין גפניהם ארבו אנשי בניימין לת־פוף להם מבנות שילה היוצאות לחולל.

היו כרמים ואינם עוד. את מקומם תפשו שדות־לחם ועצי־תאנה מסוקסים ומאובקים. קיימת בקעת הכרמים — אותו עמק קטן וסגור, הקרוי בפי הערבים

מקום בחדשות

מרג׳־אל־עיד, לאמור: בקעת החג. ות־כל מבקשים בו את המקום בו היו בער־כים בימיה הגדולים של שילה הכנסים העממיים הנודעים.

בפתח הבקעה כפר ערבי ושמו תור־מוס־עיא, השוכן בצד הכביש רמאללה — שכם. מכפר זה נחלצת דרך כבושה צפונה, להביאך אל אתר שילה, שהיה מן המקומות המקודשים בישראל, בהם שרתה שכינה. אותה שילה, בה היו ה־משכן וארון־הברית שאותם שירתו עלי הכהן ושני בניו; המקום אליו הובא הנער שמואל לשרת את ה׳.

המיית קדומים מתגנבת בעמק זה. נו־פים של ערגה ותזכורת. כאן, במקום כלשהו, הציבו בני־ישראל את אוהל־המועד שהביאו עמם מן המדבר, האוהל אשר עשה שילה למקום המקודש ביותר עד לכיבושה של ירושלים ובניית בית המקדש; האוהל אשר קבע את שילה כטבור רוחני ומדיני.

פה ושם פזורים אתרים קדומים, אך מאוחרים ביחס לאותה תקופה. הראשון בהם, הניקרה בדרכך בצאתך מן הכפר תורמוס־עיא, הוא חורבת מסגד מוסלמי, שבפתחו מוטל משקוף גדול, מגולף ב־ציורים. יש הטוענים, כי מסגד זה ניבנה על חורבותיו של בית־כנסת יהודי קדום.

שני המיבנים ה„מודרניים", בהמשך הדרך לשילה, הוקמו על־ידי משלחת חוקרים מדנמרק על גבי חשיפות של כנסיות נוצריות מן המאה החמישית־ששית. באחת מהן קיימים עדיין פסי־פסים, אשר מזערם גלוי לעין.

הלאה משם, סמוך לתילה של שילה, ניצב מיבנה הדומה ל„נבי". כמה מנד־בכיו קדומים ועל כיפתו מצל אילן גדול. לפי מסורת ערבית כאן מקום קברם של עלי הכהן ושני בניו. מן הסתם נמשכו לכאן במשך דורות עולי רגל יהודים.

מעל מקום זה מתרומם תילה של שילה הקדומה ובו שרידי מיבנים, חו־מות, מערות קבורה ועוד.

לפי דעת חוקרים, הגיעה שילה לשיא פריחתה לערך במאה העשירית לספירה ולאחר זמן נשרפה ונחרבה בידי הפלש־תים. תקופה ארוכה עמדה בשממונה, עד שהיתה שוב לישוב של ממש בתקו־פה ההלניסטית והרומית־ביזאנטית.

עמק שילה. בקעה קטנה בשומרון, שהדי עבר רחוק מתנגנים בה. אתר בנחלת אבות קדומה, שלאחרונה קמו אנשים המבקשים לגאלו.

מ. סיוך

and again about the "call of the Fatherland" and about the "Promised Land". They have armed themselves with a chauvinist policy and they present it as the most effective method for forcing Jews in other countries to emigrate to Israel; they sow enmity among the workers and oppose Jews to other peopples and catch gullible people into their nets.

Soviet people must always be vigilant and ready to expose and to give a firm rebuff to the Zionist , pro-Imperialist agents, no matter what methods they use and no matter how they mask themselves..."

* * *

2) IN THE SERVICE OF IMPERIALISM

In this chapter Gofman argues that Zionism appeared because of the desire of the Imperialist Powers to use Jews in the conquest and colonization of Palestine, which was needed to them as a jumping board for taking over the oil wealth of the Arabs and the Suez Canal. The Jewish bourgeoisie cleverly exploited the situation for its own ends, to distract Jewish workers from the revolutionary movement and try to unite all Jews into a single State. To achieve this aim the Zionists were interested in inciting anti-Semitism, to force the Jews to emigrate to Palestine. The immigration of the Jews to Palestine was carried out at the expense of the Arab population, which was driven out of their lands.

After the Second World War, the Zionists transferred their main allegiance to the USA, where Zionism became very strong and where Zionist and pro-Zionist organizations grew like mushrooms.

After the establishment of the State of Israel in 1948 the Israeli Zionists continued to lean on America for its main support, although they also relied on the support of the Imperialist circles in other parts of the world.

Racism being an integral part of the Zionist doctrine, Israel persecutes the Arabs and continues to drive them out of their lands and also annexes territories

הוצגה תכנית להקמת 3 ישובים באזור שילה

נציגי המתנחלים נפגשו עם עוזר השר גלילי

תכנית להקמת שלושה ישובים באיזור שילה — בצד הכביש רמאללה־שכם — הוגשה אתמול על ידי קבוצה המבקשת להתנחל במקום, לעוזרו של השר ישראל גלילי.

לחברי גרעין ההתנחלות הובטח, כי דבריהם יובאו לפני השר, שהוא יו"ר ועד־דת השרים לענייני התיישבות.

בפגישתם עם עוזר השר, מר ארנן עזריהו, ציינו חברי הגרעין כי עד כה הצטרפו אליהם כ־70 איש, בתוכם 15 משפחות.

חברי מזכירות הגרעין הסבירו כי תוכניתם להקמת שלושת הישובים, על גב ההר בצד הכביש רמאללה־שכם, מיועדת להביא להקמת גוש ישובים כדוגמת גוש־עציון. הם הוסיפו, כי בכוונתם להבטיח שהישובים החדשים לא יהיו במרחק ניכר מירושלים, כדי לאפשר לפחות לחלק מהמתנחלים במקום לעבוד בבירה ולשוב לעת ערב לבתיהם בשילה.

מר עזריהו מצידו מסר בתום פגישתו עם גרעין המתנחלים, כי התרשם שאין בכוונתם להגיע לעימות עם הממשלה.

This, however, does not prevent the professional slanderer from ascribing to Soviet policy motivations ahat are alien to it. He piles up concoctions with the sole aim of laying the blame for the absence of a peace settlement at somebody else's door, that is, moving it from the door of the aggressive circles of imperialism and Zionism to that of the Soviet Union...

Attempts to drive a wedge into relations between Arab States and their staunch tried and tested friends - the socialist countries - invariably suffer a fiasco. This occurs quite naturally and for the very simple reason: real facts, life itself daily refute slander which originates from the turbid sources of imperialist and Zionist propaganda."

*

"Ideological Sabotage by Western Information Media" (Radio Peace and Progress in English 13.00 GMT 12.6.74) is a commentary saying that the ideological sabotage by Western mass ifnromation media is part of the general imperialist plan for undermining the Arab and African countries. The commentator says:

"... This is a plan drawn bp by the American Central Intelligence Agency. Signs of this are the numerous materials that have appeared lately in many organs of the world press. These materials stress the point that such activity is carried out by radio stations such as the BBC, the Voice of America and the Deutsche Welle by material published in the capitalist countries in close cooperation with international Zionist organizations..."

* * *

From: "Kommunist Tadjikistana" - June 13, 1974 (Dushanbe, daily, in Russian)

"THE CRUDE MANOEUVRES OF THE DETENTE OPPONENTS" - by I.Orlov (TASS observer) is a commentary attacking Senator Jackson for trying to impede a relaxation of tension in Soviet-American relations. The following passage mentions Zionism in this connection:

./6

12/8/74 - Jerusalem post

Galili aide sees would-be Shiloh settlers

Jerusalem Post Reporter

A group who wants to settle at Shiloh, site of the temporary sanctuary during the days of Joshua and the Judges, met yesterday with a senior aide of Minister-without-Portfolio Israel Galili to unfold their plans and hopes for founding an industrial kibbutz on the Samarian site. The aide, Arnan Azaryahu, told *The Jerusalem Post* that the group would meet with the minister himself once he had studied their proposals.

If Mr. Galili considers their plan feasible from an economic standpoint, he added, the Ministerial Committee on Settlement — which Mr. Galili heads — will then look at its advisability from the political and security standpoints.

The group — 50 persons, including 10 families — belong to the Emunim circle of the National Religious Party. Mr. Azaryahu said he found their representatives "serious and sincere people." They did not intend, he said, to run the gauntlet of government opposition and attempt to settle the spot without prior authorization. Instead, they planned a campaign of persuasion in which they hoped to convince ministers and key officials that their scheme was worthwhile.

Emunim claims that many of its adherents and sympathizers are ready to form settlement groups at points all along the mountain ridge from Jerusalem north to Afula. They see the Shiloh settlement project as the first link in their proposed chain of Jewish kibbutzim, moshavim and urban settlements.

"With astonishing stubbornness and zeal operate the most rabid opponents of relaxation of international tension, the adherents of the 'cold war'. Particular zeal, as always, is displayed by the representatives of the military industrial complex and of the Zionist lobby in the USA, who tirelessly strive to put spikes in the wheels of progress in Soviet -American relations.Two reactionary American Senators, James Bakely... and Henry Jackson... vie with each other on this arena..."

* * *

From: BBC- June 17, 1974 (SU/4627/A4/1)

"ZIONIST INFLUENCE INSIDE AMERICA" ("Radio Peace and Progress" in Arabic 14.30 GMT 13.6.74) is a commentary saying:

"Israeli papers recently have carried many articles analyzing the influence of Zionist organizations on US policy. The views of commentators on this were virtually unanimous in stressing that Zionist elements in the USA can to a considerable degree steer the policy of that country in a direction favourable to Israel. The Zionists exert in fact great influence on US policy. A multitude of Jewish organizations, most of them Zionist and numbering 300, actively influence public opinion as well as domestic and foreign policy. After investigating the activities of the Zionist organizations in the USA, the Senate Foreign Relations Committee reached the conclusion that a fifth column was operating in the USA and that it was the most effective network of foreign influence camouflaged as benevolent societies. The committee stated that the financial donations provided by Zionist quarters had for many years been spent on Israeli propaganda and on the activities of Zionist elements in the lobbies of the US Senate.

No other foreign State has such power to influence the Government and its external policy as Israel has. Zionist elements in the USA use this powereenergetically in the political and economic fields and in anti-Arab propaganda.

./7

12/8/74

גרעין חדש חובע להתנחל ליד שילה

50 הצעירים, רובם אקדמאים, נפגשו אתמול עם עוזרו של השר גלילי □ „אם ישתכנע השר בצורך להתנחל במקומות המוצעים, הוא יעלה הנושא לדיון בועדת השרים לעניני התיישבות

— מאת תופיק חורי, כתבנו בירושלים —

כחמישים צעירים, המהווים גרעין התיישבות חדש, נפגשו אתמול עם עזריהו ארנו עוזרו של ה־שר ישראלי גלילי, כדי להביא באמצעותו לידיעת השר את תוכניתם להקמת נקודות התיישבות ב־יהודה ובשומרון.

הם ביקשו מעוזר־השר, להסדיר להם פגישה עם מר גלילי — ונראה, כי זו תצא לפועל בימים הקרובים. ב־עקבות השיחה, אמר מר ארנו, כי התרשם מדברי אנשי־שיחו, שאין הם מת־כוונים להגיע לעימות עם הממשלה. אלא לפעול ב־דרכים המקובלות לשם השגת האישורים המתאי־מים להתיישבות מעבר לקו הירוק.

אם ישתכנע השר גלילי בצורך להתיישב במקומות המוצעים על־ידי חברי־ה־גרעין, הוא עשוי, לדברי עוזרו, להעלות את הנושא לדיון בוועדת השרים לענ־ייני התיישבות, שבראשה הוא עומד.

על־פי התוכנית, מתכוו־נים חברי־הגרעין להקים נקודת־יישוב חדשה במרחק שלושים קילומטר מצפון ל־ירושלים, ליד הכפר הערבי תורמוס־עייה, בצד הכביש שכם־רמאללה. — לא הר־חק משילה העתיקה.

בדעת חברי־הגרעין להי־קים במקום שני כפרים תעשייתיים ומרכז חינוכי, שיהוו נקודות־רצף של ישובים על גב ההר, החל משכונת נווה־יעקב בירוש־לים — ועד לשכם. היישוב הראשון זה, יהיה כפר תעשייתי, שבו יוקמו — בעזרת משקיעים — מיפעל תעשייתי־בטחוני, שיעסוק במכירת יידע לתעשיות עתירות־מדע; מיפעל כימי, ומיפעל לגגרות.

מחוגי הגרעין נמסר, כי בין החברים בו ישנם מומ־חים לכל המקצועות האלה, — ובין היתר מהנדס בכיר מהתעשיה האווירית. רוב חברי־הגרעין הם בעלי השכלה והכשרה אקדמאית.

themselves. But imperialist propaganda turns a blind eye in every way to the many crimes committed by imperialism and Zionism against an entire people - the Palestinian people...."

* * *

From: BBC- June 12, 1974 (SU/4623/A4/4)

"US ATTITUDE TO ARABS, PAST AND PRESENT"(Radio Peace and Progress in Arabic 14.30 GMT 10.6.74) is a commentary is a commentary sayigg that for the first time in many years a big party of US journalists would visit the Arab world as representatives of 70 newspapers and magazines. Strangely enough, the radio said, even newspapers known as Zionist mouthpieces were participating in this boisterous press campaign. Even the New York Times had changed its tune completely and now wrote about increasing enthusiasm for the USA among the Arab leaders known to be moderates.

* * *

From: BBC- June 14, 1974 (SU/4625/A4/1)

"VIKTOR ZORZA: ANTI-SOVIET SLANDER SPECIALIST" (TASS in English 12.27. GMT 12.6.74) is a commentary by Igor Orlov denouncing Victor Zorza as an anti-Soviet slanderer for publishing an article in the "Washington Post" alleging that the Soviet Union wanted to keep the Middle East cauldron hot. Orlov says:

"Attempts to falsify the Soviet Union's policy in the Middle East are quite frequent on the pages of those organs of imperialist and Zionist propaganda that do not even take the trouble of concealing their unseemly aims systematically to undermine the friendship of the Arab peoples with their natural allies, the socialist countries...Zirza is incapable of refuting universally known facts. Thus he cannot deny that in their struggle against the imperialist Israeli aggression Arab countries have relied and continue to rely on Soviet support...

./5

הארץ 12.8.74

מתנחלי שילה נפגשו עם עוזר השר ישראל גלילי

מאת סופר „הארץ" בירושלים

מזכירות מתנחלי שילת, נפגשה אתמול לשיחה עם עוזרו של השר ישראל גלילי, מר עוריהו ארנן.

חברי הקבוצה משתייכים לגוש „אמונים". אנשי המזכירות אמרו למר ארנן כי ברצונם להתנחל בגב ההר בין רמאללה לשכם, לאו דווקה בשילה. הם הוסיפו שברצונם להקים שלושה ישובים, שני כפרים תעשייתיים ומרכז חינוכי במקום הנמצא כ־25—30 ק"מ צפונית לירושלים.

חברי המזכירות סיפרו כי קבוצתם מונה כ־50 איש. לדברי חברי המזכירות הבטיח מר ארנן למסור את הדברים לשר גלילי, כמו כן אמר כי ישתדל להפגישם עם השר. עוד אמר מר ארנן כי באחת הישיבות הקרובות של ועדת השרים לענייני התישבות יועלה ענין זה.

11.8.74 מדריך

חברי גרעין המבקשים להתנחל בשילה משוכנעים: „הפעם תאשר הממשלה"; ייפגשו היום עם גלילי

מקום ההתיישבות — בצד הכביש שכם—רמאללה ✶ המתנחלים, חברי „גוש אמונים",

מאת יוסף וקסמן

השר ישראל גלילי קבע להיום פגישה עם חברי מזכירות גרעין מתנחלים, המבקשים להקים כפר תעשייתי בשילה, שבצד הכביש רמאללה־שכם. הגרעין מונה עשרות צעירים וצעירות, לרבות עשר משפחות עם ילדים — ברובם בעלי מקצועות, המתאימים לתעשיות עתירות־מדע.

מהנהלת „גוש אמונים" ומזכירות גרעין שילה נמסר כי השר גלילי, העומד בראש ועדת השרים לענייני התיישבות בשטחים, ניאות לקבוע להיום פגישה עם מזכירות המתנחלים לשילה ונציגי הנהלת „גוש אמונים", כדי לשמוע מפיהם את פרטי התכנית.

אין, כמובן, בעצם קיום הפגישה ההלטה מיידית שהתכנית תאושר, ואולם היוזמים רואים בעצם הפגישה צעד חשוב, וכדבריהם: „אנו מעודדים ו־אופטימיים, שהפעם תחליט הממשלה בחיוב". הם סירבו לגלות מה מקור האופטימיות, אך הטעימו, כי במקרה זה יש לכך סיבה מיוחדת...

גרעין נוסף

היישוב מתוכנן לנקודה הנמצאת במרחק כ־25 ק"מ מירושלים, ליד הכפר תורמוסעיה, בצד הכביש שכם־רמאללה, וקרוב ליישוב העתיק שילה, ששרידיו נראים עדיין במקום. הכוונה היא להקים באיזור שילה גוש של שני כפרים תעשייתיים ומרכז חינוכי. לשם הקמת המרכז מתגבש כבר גרעין נוסף, של 20 משפחות, ורבים מבקשים להתקבל לגרעין זה.

חבר מזכירות הגרעין שילה, מנחם קליין, אמר כי גוש שילה, הנמצא בגבול שומרון־יהודה, יהווה למעשה חוליה ראשונה ברצף של יישובים על „גב ההר", כאשר הפרבר נוה־יעקב שבירושלים מהווה את הישוב הוותיק הראשון ואילו עפולה בעמק יזרעאל את השני, וביניהם היישובים החדשים שעתידים לקום, כדבריו: שלושת יישובי גוש שילה, עיר גדולה באיזור שכם (אלון־מורה), עיר־גנים (יישוב שיתופי מבוסס על חקלאות ותעשייה) באיזור ג'נין ועיר תעשייתית באיזור שומרון הקדומה, הצופה ליישובי השפלה (נתניה וכפר־סבא).

היישוב הראשון ב„רצף" זה נועד להיות כפר תעשייתי (כפת), שבו יוקמו — בעזרת משקיעים שכבר הביעו את רצונם לכך — מפעל תעשייה בטחוני שיעסוק בייצור יידע בתעשיה עתירת מדע, מפעל כימי, מפעל לנגרות ועוד. לדברי מנחם קליין, מצויים כבר בקרב המתנחלים מומחים לכל המפעלים האלה, בין היתר מהנדס בכיר המועסק בתעשייה האווירית ושני ברפא"ל. למעשה, רוב חברי הגרעין הינם בעלי הכשרה גבוהה במקצועות מדעיים ואקדמאיים, והיתר הם בני ישיבות, בעיקר מישיבת גוש־עציון (ישיבת הסדר).

מלבד המפעלים מתוכננים להקמה בשילה מפעלי חינוך, לרבות מדרשה גבוהה, בית ספר שדה ועוד. לדברי חברי המזכירות, מתאים האיזור גם למפעלי תיירות ונופש, בשל האקלים הנוח והנוף היפה.

„זרם מתנחלים"

ממזכירות „גוש אמונים" נמסר לסופר „מעריב", כי בתכנית „הגוש" להקים 15 יישובים חדשים ביהודה, בשומרון, בבקעה ובמדבר יהודה, כי יש מועמדים רבים להתנחלות ומספרם הולך וגובר מדי יום. „בשל זרם המתנדבים המגיע למשרדי „גוש אמונים" עומד לרשותנו מספר המתנחלים הגדול ביותר, ואנו מעמידים אותם לרשות הממשלה, להתיישבות ולהתנחלות", נאמר מטעם מזכירות „הגוש".

לשאלה, האם יש כוונה להתיישב בשילה גם בלי אישור — נאמר: „אנו משוכנעים שנקבל אישור. אין בכוונתנו לפעול בניגוד להחלטות, ודאי שנכבד את החוקים. גם במקרה ההתנחלות בשומרון (סבסטיה) לא היתה כוונה לפעול נגד הממשלה, ואין כל אמת בהודעות כאילו ביקשנו להפיל את הממשלה. אנו מבקשים רק להתנחל במקומות שיהיו בהם תועלת לממשלה, כשם שהיישובים שהוקמו בגולן היו לעזר לממשלה במו"מ עם הסורים".

ספרי תורה נגנבו באור יהודה

ארבעה ספרי תורה מעוטרים בריימוני כסף, ששוויים רבבות ל"י, נגנבו אמש מבית הכנסת ברחוב ההסתדרות אור יהודה.

האחראי על בית הכנסת, דוד חיים, גילה את הגניבה הבוקר ודיווח למשטרה.

It is not difficult to guess that the majority of such letters is written at the dictation of the Zionist emissaries and is nothing but a forgery. Special Zionist organizations in Israel that engage in the recruiting of immigrants, even allot money for sending packages with clothing and other rags, seemingly from relatives, ... Some of the Soviet citizens, who received such letters and parcels submitted to Zionist propaganda and went to Israel. But as soon as they found themselves on the 'Promised Land', the Zionist agitators immediately forgot all about them and left them to their own devices. More attention is given to those immigrants who committed some crime and were duly punished. Around such persons the Zionists raise a hullaballo about the 'discrimination' against Jews in the Soviet Union and compose materials for the ideological working over of Jewish workers and for making preparation for demonstrations 'in defence of the innocent victims of State anti-Semitism'.

The images of such immigrants and the practice of the Zionist catchers of souls became clear to the Soviet public during two trials, in Leningrad and in Riga.

... The Zionists raised an extraordinary fuss in connection with these trials. They shouted wherever they could that in the Soviet Union Jews are allegedly persecuted only because they had wanted to go to their 'true Fatherland'. The Zionist shouters, however, made fools of themselves, because all the defendants whom they 'defended' fully admitted their guilt and most of them, repenting, asked the Soviet Authorities to take into consideration that they would never again do anything like that....

The trials in Leningrad and in Riga deeply exposed the reactionary essence of international Zionism.

The leaders of international Zionism and the rulers of Israel demand from every Zionist, no matter where he resides, that he should conduct agitation directed at brainwashing the Jewish population. For this purpose they make wide use of the fundamentally anti-scientific 'philosophic doctrines' about the 'world Jewish nation' and about the 'dual patriotism of the Jews' and so on. ...These and similar 'theories' are directed at raising anti-patriotism in persons of Jewish nationality and at implanting in them the ideology of treason to the country with which they are tied by life and occupation, and turn them into immigrants to Israel...

./14

5.8.74 דבר

משלחת מתנחלים מסרה לפרס תכנית לישוב בשומרון

מכירה בסמכות הממשלה לקבוע עדיפויות בהתיישבות

מאת דני רוזנשטיין
סופר „דבר" בירושלים

משלחת של גרעין מתנחלי סבסטיה הגישה אתמול לשר ה־בטחון שמעון פרס בקשה להתיישב בגב ההר בשומרון.

בפגישה בלשכת שר הבטחון בירושלים הדגישו חברי המשלחת, כי רצונם הפן הוא להתנחל ולא לערוך הפגנות פוליטיות. הם הבהירו לשר, כי חברי הגרעין מוכנים לבצע כל עבודה שתוטל עליהם במסגרת הישוב שיקימו, ואם יניחו להם להתנחל בשומרון — ייווכחו כל לדעת, כי כוונותיהם רציניות. כן הגישה המשלחת תזכיר ובו כלולה תכנית חברתית וכלכלית שבדעת המתנחלים לבצע בישוב שיוקם.

שר הבטחון הבטיח להעביר את בקשתם לוועדת השרים לענייני התיישבות.

בשיחה שארכה כחצי שעה ו' נערכה ברוח טובה, שאל פרס אם פניותם היא בגדר אולטימטום, ואז השיבו אנשי המשלחת, כי הם מבינים, שהממשלה היא המוסמכת לקבוע את העדיפויות בהתיישבות. המתנחלים גם אמרו לשר, כי הם גאים על הצורה בה הסתיימה הפרשה, לא כל תקריות אלימות יתם חזרו יהביעו תקווה, כי הממשלה תקח בחשבון את השיקולים השונים המחייבים את הקמת הישוב, אותו הם מבקשים להקים בשומרון.

תכנית לשיפוץ רכב צבאי ב„רם הכרמל"

מאת סופר „דבר" בחיפה

שר־הבטחון שמעון פרס, הודיע למזכיר מפ"ח א. מולק שמשרד־הבטחון יציע לחברת „כלל" תכנית חומש לשיפוץ רכב צבאי במפעל „רם הכרמל" („אוטוקרס" לשעבר). על כך נמסר אתמול בפגישה בין מזכיר המועצה ועוזריו וועדי הפועלים והעובדים במפעל.

הוועדים ביקשו להיפגש עם מזכיר המועצה וחברי האגודות המקיבוציות שניהלו במשך שלוש השנים האחרונות מאבק להמשך קיומו של המפעל.

הגישו בקשה להתיישב בהר שומרון

(ל.ע.מ.). משלחת הגרעין של הרוצים להתנחל בהר שומרון נפגשה אתמול עם שר הבטחון, מר שמעון פרס בלשכתו בירושלים והגישה לו בקשה להתיישב על גב ההר. המשלחת צירפה לבקשתה הצעת תוכנית חברתית־כלכלית לגבי הישוב שבדעת הגרעין להקים וביקשה להחיש את הדיון בממשלה בפנייתם זו.

שר הבטחון הבטיח למשלחת להעביר את פנייתם לוועדת השרים לענייני התיישבות. הוא ביקש לדעת אם הרישתם של חברי המשלחת היא אולטימטיבית ועל כך השיבו, כי לדעתם הממשלה היא המוסמכת לקבוע את העדיפויות בהתיישבות, אך ברצונם לנסות לשכנע את הממשלה בחשיבותו הרבה של גב ההר בשומרון מבחינה התיישבותית.

„?א יצאו מעודדים"

סופר „הארץ" מוסר: מתנחלי אלון מורה מסרו לאחר הפגישה עם מר פרס כי הם הדגישו בפניו את רצונם בהתנחלות „בכל מקום שהוא בגב ההר בשומרון". עוד אמרו כי גישתם להתנחלות רציונית ואינה מיועדת לצורכי ראווה. אחד מחברי הקבוצה אמר לי לאחר הפגישה כי „נציגי המתנחלים לא יצאו מעודדים מהפגישה".

4.8.74 הארץ

נסיון נוסף?

בעתונות נמסר, כי נציגי „המתנחלים" שניסו להתיישב בסבסטיה, עומדים להיפגש השבוע עם שר־הבטחון ועם ראש־הממשלה, מתוך תקוה, שפתה תרכך הממשלה את עמדתה כלפיהם.

כן נמסר, שרוב ה„מתנחלים" נוטים לקבל את ההצעה שהועלה לפניהם שר־הבטחון, בדבר התיישבות במחנה־יוסף שבבקעת־הירדן, וכי הצעה זו — אם תתקבל על־ידי ה„מתנחלים" — תובא לאישור הממשלה.

עם זאת, מוסרים נציגי ה„מתנחלים", כי „מנוי וגמור" עימהם לחזור על נסיון התנחלות נוסף, נוכח האהדה הרבה שזכו לה בציבור הרחב. ואם כי הם מקווים שהפעם יזכו לברכת הממשלה, הרי שאין כל ודאות כי הפעם הזאת אכן יצפו ה„מתנחלים" לברכה זו ולא יחזרו על נסיונם ללא הסכמת הממשלה.

לא נעסוק עתה בגופה של התנחלות בדבר התנחלות במחנה־יוסף, שגם אם יקבלה ה„מתנחלים", הריהם מדגישים שהם רואים בה מקום זמני בלבד, עד להתנחלות על גב ההר.

נדגיש רק זאת: לאחר נסיון סבסטיה, מצוה הממשלה ליתר־זירנות, כדי לסכל כל נסיון של התנחלות בלתי־חוקית בעודו באיבו.

June 13, 1974 No. 639 (S)

IMAGE OF ISRAEL AS PRESENTED IN THE SOVIET PRESS AND RADIO

Between May 21 and May 31, 1974, the Soviet press and radio devoted 39 articles and 15 broadcasts to Israel and the Arab-Israeli conflict. This does not include uncommented news items.

The majority of the articles and braodcasts dealt with the Israeli-Arab problem and were almost equally divided between expressions of outrage because of Israeli retaliatory bings of Lebanon and condemnations of Israeli "provocations" on the Syrian front. The Soviets were particularly outraged at the alleged Israeli dropping of booby-trapped toys in Lebanon. Four papers showed large photos of these toys with texts accusing the Israelis of deliberately murdering Lebanese children. The papers concerned are:

1) "Krasnaya Zvezda" - 24.5.74 - "THE CRIME OF THE ISRAELI AGGRESSORS" - by TASS
2) "Komsomolskaya Pravda" - 25.5.74 - "PHOTO-ACCUSATION" - by A.Efremov
3) "Sovietskaya Rossia" - 28.5.74 - "THE GIFT OF THE DAYANITES" - by TASS
4) "Sovietskaya Kultura"- 31.5.74 - unsigned text without a heading.

(All the above articles are to be translated in full).

In addition, the following articles accusing Israel of premeditated murder in Lebanon in retaliation for Maalot are of interest and will be translated in full:

1) "Gudok" - 21.5.74 - "INTERNATIONAL WEEK"
2) "Za Rubezhom" - no. 22, May 24-30, 1974 - "Deliberate Murder" by M.Lunev

Maalot is also mentioned in a particularly nasty TASS article by S.Kulik, called "MINISTER-MURDERER", in which Moshe Dayan is accused of deliberately murdering the Israeli schoolchildren in order to have an excuse to bomb the Palestinian refugee camps in Lebanon. The article appears in several papers.

(Translated in full from "Bakinsky Rabochy" - 22.5.74 - no. 0837)

Another article accusing Dayan of deliberate murder in Maalot appeared in "Pravda" of 22.5.74, written by B.Orekhov and entitled "HANDS FULL OF BLOOD".

(To be translated in full)

./2

ישבל,

מאי 76

אורי בייצל הביא ביד את התצביר

המצ"ב. התצביר ישן (אוקטובר 74)

אך הנתונים הקרקעיים המצובפים

מעודכנים.

ביקש להביאו לידיעתך, בלמקרה

הדיונים על מקום אלטרנטיבי

לתיישבי קאדום ועופרה.

מצ"ב תצביר נוסף. וכו הצעה

לכביש רוחב ציר שלה/מעלה לבונה

<u>מפרחה תקווה לעמק הצאל</u>

4

5

6

7

8

9

10

11

12

מדינת ישראל

מינהל מקרקעי ישראל
יחידה: לשכת הסמנכ"ל
ירושלים

תאריך: 23.10.74

מספר: סודי

נספח 2.

אל: מר א. ביידץ, סמנכ"ל מס"י
מר ד. רוזנפלד, הממונה על הנכסים ביו"ש

הנדון: איו"ש - שילוה/מעלה-לבונה

במסגרת ההכנות לאפשרות שממשלת ישראל תחליט על התנחלות יהודית באזור שילוה/מעלה-לבונה בדקתי ומצאתי ארבעה אתרים פוטנצאליים הראויים להשקל - והמסומנים במפות הרצ"ב בקנ"מ 1:50,000 ו- 1:120,000 (מנדטורית).

האזור נמצא על גב-ההר בנקודה אסטרטגית החולשת על הצומת בין שני צירים ראשיים ועל ה"תפר" בין שלושה חבלים גאוגרפיים;

הצירים הם: -

- ציר האורך צפון/דרום מעל גב-ההר - באחת מנקודות התורפה העקריות שעליו.
- ציר הרוחב מזרח/מערב העולה מבקעת פצאל, עובר דרך מג'דל-בני-מד'ל - ויורד בנחל-שילוה, הנשפך לירקון.
  חלקה המזרחי של דרך זו קיים בעין ואילו את חציה המערבי - העובר בנחל-שילוה - יש עדין לפרוץ.

האזורים הגאוגרפיים (אטלס ישראל - מפה II/7 - א') הם:

- הרי שומרון המערביים.
- הרי שומרון המזרחיים.
- הרי יהודה.

מרחקו של האזור - במעוף הצפור - הוא כ- 30 ק"מ מירושלים, כ- 30 ק"מ מפתח-תקוה וכ- 45 ק"מ ממרכז תל-אביב.
אקלימו של האזור מצוין ובופיו - מרהיבי עין.

2 / ..

רחוב שמאי 6 ת"ד 2600 ירושלים 91 020 טל' 223171 (02)

הקריטריונים שהנחו אותי לבחירת ארבעת האתרים היו : -

- מיקום גאוגרפי ושליטה במרחב.
- עבודים חקלאיים : מגמה לצמצום הפגיעה בהתיישבים.
- טופוגרפיה סבירה - מבחינת התבליט - לפיתוח ולבניה.
- קבולת.

קודם לכל פעילות בשטח דרוש ומתחייב מקון התוויתה של דרך גב-ההר - בקטע של פתולי מעלה-לבונה; בגלל פגיעותה בקטע זה דרוש תקונה גם משמשים רבים ואחרים - לעבירת דעתי - אפילו אם לא תהיה כל פעולת התבחלות באזור. בספות המצורפות מסומן המרוזדור של תואי התקון הדרוש - להערכתי.

בחירה בין ארבעת האתרים תלויה בהחלטה מוקדמת על אופיו של היישוב, גודלו ומקורות פרנסתו : לצערי, לא נראית לי אפשרות סבירה לפתח במרחב זה אזור התיישבותי משולב של גרעין עירוני ועורף חקלאי - טבלי לפגוע בצורה קשה בהתישבים ובחקלאותם. אפשרויות תעסוקה לכוח-עבודה יהודי שישתקע באזור נראות לי בהספקת שרותי מנהל וממשל, שרותים כלכליים ושרותים אישיים למרחב שבין שכם ורמאללה, שרותים מקומיים ליישוב עצמו ויומנות - עד לירושלים ולתל-אביב - בהנאי שמערכת הדרכים האזוריות הפותח כראוי; מקור נוסף לתעסוקה עשוי להמצא בתירות, נופש, הבראה ואישפוז - אך זו תהיה עובדית בלבד.

מהאמור לעיל, מהערכת עתודת המשאבים האוכלוסיתיים הפוטנציאליים וממדיגיות הממשלה והמשק בתחום עירות הפיתוח נוקא שיש להתדר ליעד של יישוב בסדות הגודל שבין פרצר תווילות לעירה קטנה.

האתרים מצויים בתחומיהם של שמה כפרים הבלולים, מבחלית, בשחי בעות ממשל - בהתאם ללות שבנספח. על המפה המבדסורית בקנ'מ 1:20,000 מסומנת החלוקה ביניהם וכן מזוהים המאוקות והתאלות.

באתרים א' ו- ג' מצויים שטחים מוכשרים ושטחים מעובדים (רובם ככולם - חד-שנתיים). באתרים ב' ו- ד' הקרקע היא מרשית גרועה, והעבודים וההכשרות מצומצמים ביותר.

אתר א' - צמוד לתל-שילוה העתיקה; במקום זה אני רואה אפשרות לפיתוח באופי כפרי-פרברי בלבד וקבולתו עשויה להגיע ל- 1000-1200 תווילות.

אתר ג' - גבעה יפה -נוף החולשת על מעלה-לבונה; נראה לי כאתר הראוי לפיתוח מפעלי האשפוז וההארחה.

אתר ג' - שלוחה המסתעפת מפרשת המים על במת הרי-יהודה - שאפשר להקים בה עירת-שדה בקבולת של עד 5000 יח'ד ואולי גם אזור תעשיה ומלאכה קטן.

אתר ד' - הקשה מכולם - גבעה מוארכת המוגבהת ומבונקת מסביבתה ולכן יהיו קשריה למערכת הדרכים קשים ביותר והם עשויים לעורר הרגשת של "עיר תיירתית" גלב תושבי המקום.
גם במובני הקרקע באתר גופו יכבידו מאד על הפיתוח.
קבולת האתר נעה בין 1000-3000 יח'ד בבניה מעורבת שאופיה - כלאים בין פרבר חווילות ועירת שדה.

\+ \+

על-מנת לקדם את הכנותינו בעניין זה אני מציע לבקש בצעדים הבאים : -

א. בדיקת בעלות וזכויות בקרקע בתחום האתרים המצויינים בספות הנספחות ; משימה זו יש לבצע, לדעתי, ע"י עובדי המנהל ובמסגרתו. אני מציע שתורו לגוגעים בדבר לבצע זאת - תוך פרק זמן סביר.

ב. סיקור טופוי הקרקע; לצורך זה הזמנתי וקבלתי ממחלקת המדידות כסוי תצ'א עדכניי ואני מבקש הקצבה של עד 2000 לי למסירת העבודה לחברת "פנטומפ" בירושלים.

ג. להזמין לאתר מתה'ל בדיקת מקורות המים שאפשר ל"גייסם" למטרה זו.

עם קבלת הנתונים ממשלש הבדיקות דלעיל - נוכל להתקדם בבחירת האתר המועדף, ואז - להזמין ולהכין תפוי רקע הראוי לבדיקות וסיקורים מפורטים ו ל ת כ נ ו ן.

אגב - האם לא כדאי להורות כבר עכשיו על מאמץ לדכיטה באזור ?.

ב ב ר כ ה,

שחר שעירא

העתק: מר מ. זורע, סגנהל ממ"י

נספח: מיקום האתרים

		שומרון - בפת שכם			יהודה: בפת רמאללה		
	שטח (בקמ'ר)	קדיות	א-סוויה	לובן- א-שרקיה	סבג'ל	ג'לג'וליה	עבווין
תקון תואי הדרך	-	-	-	כן	כן	-	-
אתר א'	2.1	0.8	-	0.8	0.5	-	-
אתר ב'	1.4	-	-	0.9	0.3	-	0.2
אתר ג'	3.5	-	-	-	2.0	0.1	1.4
אתר ד'	2.4	-	1.2	1.2	-	-	-

הנתונים הקבקעים של האתרים בשלוה/מעלה-לבונה

ירמקור: ספרי המסים של הכפרים - כפי שנמסרו ע"י רכזי נפות רמאללה ושכם

ביחידת האפוטרופוס על הרכוש הממשלתי והנטוש באו"ש - ינואר, פברואר 1976

(דונם)	שטח	סוג הקבקע		עצודים			בעלות	
		11-16	1-10	טרשים	מעובד	נטוע	נפקדים	נוכחים
		אתר א' - שילה						
סנגל	325	180	145	225	65	35	82	243
לובן-אל-שרקיה	780	?	?	390	350	40	84	696
קרוות	820	?	?	410	370	40	210	610
סה"כ	1925	180+?	145+?	1025	785	115	376	1549
		אתר ב' - גבל-אל-בטן						
סנגל	155	100	55	109	23	23	45	110
לובן-אל-שרקיה	1090	?	?	55	545	490	120	970
עצווין	50	?	?	34	8	8	?	?
סה"כ	1295	100+?	55+?	198	576	521	165+?	1080+?
		אתר ג' - גבל-אל-ערבה						
סנגל	2318	1018	1300	928	928	462	526	1792
עצווין	1200	?	?	720	300	180	?	?
גלגוליה	100	?	?	?	?	?	?	?
סה"כ	3618	1018+?	1300+?	1648+?	1228+?	642+?	526+?	1792+?
		אתר ד' - גבל-אל-רהות						
לובן-אל-שרקיה	1466	?	?	1026	293	147	23	1443
אל-סוויה	1430	?	?	1000	287	143	156	1274
סה"כ	2896	?	?	2026	580	290	179	2717

א
ב
ג
גבעת אל-מעלה
גבעת אל-מעלה
גבעת אל-מעלה

ירושלים 20/4/76

סוד!

שולח/ מעלה-לבונה

בהתאם למדיניותה המוצהרת של ממשלת ישראל, מהווה הירדן את גבול הבטחון המזרחי של מדינת ישראל - יהיה ההסדר המדיני ביהודה ובשומרון אשר יהיה.

שתי בעיות-יסוד תתעוררנה ביישומה של קביעה זו:
-אופרטיבית: כיצד ניתן לקצר למזער את משך הזמן הנדרש מהתרעת המודיעין, לגיוס כוחות המילואים, התארגנותם, ציודם, הסעתם - ועד להערכותם ופריסתם בעמדותיהם לאורך קו הירדן, במיוחד ל א ח ר הסדר מדיני ביהודה ובשומרון?
-טכנית: כיצד ל י צ ו ר את האפשרויות הטובות והיעילות ביותר לתנועה זו - וכיצד ל ה ב ט י ח אותן, מבחינה צבאית ומדינית?

פתרון הבעיה ה א ו פ ר ט י ב י ת מותנה בשני מרכיבים:
-בתוניו הפיזיים של המאגר הזמין ביותר לכוחות המילואים - הן מבחינת הגדרתו המרחבית והן מבחינת אפשרויות התנועה (נגישות) בתחומו.
-קבולתם, כמותם וטיבם של ה"פרוזדורים התחבורתיים" המקשרים בין מרחב המוצא של כוחות המילואים לאזורי היעד של פריסתם.

פתרון הבעיה ה ט כ נ י ת מוכתב ע"י מסקנות הפתרון לבעיה - ה א ו פ ר ט י ב י ת ויוצע להלן.

1. מאגר כוחות המילואים -

ברצועת החוף, בקטע שבין נתניה לאשדוד, במרחב מלבני דמוי "ארגז" שאורכו כ- 70 ק"מ ורוחבו כ- 15 ק"מ מרוכזת כמחציתה של אוכלוסית המדינה ובמקביל לכך - גם אותו שעור יחסי, לפחות, של כוחות המילואים; ה"ארגז" מצויד במתקני התחבורה והתעבורה המשוכללים ביותר ברחבי מדינת ישראל והנגישות בו היא הטובה ביותר : ניתן לעברו מקצה לקצה תוך פחות משעה!
בשוליו המידיים של ה"ארגז" מתגוררת כחמישית נוספת מאוכלוסית המדינה וקשרי התחבורה שלה ללבו - טובים.

במרחב האמור ניתן לרכז ולארגן במהירות המירבית את המאסות הגדולות ביותר של יחידות מילואים - ולהתחיל בהסעתן ליעדיהן מוקדם יותר מבכל מרחב אחר במדינה.

בדרך זו עשויה התורפה החמורה שבתפרוסת הבלתי-מאוזנת של אוכלוסית ישראל להפוך למקור עוצמה!

2. פרוזדורי התחבורה -

כיום מקשרים שלשה "פרוזדורים" תחבורתיים בין מרחב המוצא ("גוש-דן") לאזורי היעד (קו הירדן) - כל "פרוזדור" ציר ראשי אחד, לפחות, ובמקביל לו צירים משניים ואלטרנטיביים לקטעיו, או אף לכל אורכו.

2.1 לגזרה הצפונית: דרך בחל-עירון/עפולה/בית-שאן/מחולה - צמח.
אורכו של ה"פרוזדור" כ- 130 ק'מ והוא עובר ברובו (פרט לקטע קצר בבחל-עירון) בתחומי אוכלוסיה יהודית. הדרכים שבו הן טובות ומאפשרות מעבר קבולות גיכרות - ואף גדולות, בקטעים מסוימים. מגבלתו העקרית היא בכך שעליו לשאת גם בעומסי התנועה הדרושה, בעתות חרום, ממרכז הארץ לפקוד הצפון.

2.2 לגזרה המרכזית: דרך טול-כרם - קלקיליה/שכם/ואדי-פרעה/גשר-אדם.
אורכו של פרוזדור זה כ- 90 ק'מ והדרכים בו הן ביטוניות ומאפשרות תנועת קבולות מוגבלות בלבד; המעבר בערים טול-כרם, קלקיליה ושכם בעתות מלחמה, עלול להיות בעייתי; בעקבות הסדר מדיני עלול פרוזדור זה להחסם לחלוטין - להלכה ולמעשה!

2.3 לגזרה הדרומית: דרך המרחב המטרופוליטני של ירושלים.
אורך הפרוזדור כ- 90 ק'מ ובו שני ציריים ראשיים, בנוסף לציריים המלווים -

2.3.1 ציר רמלה/שער-הגיא/ירושלים/מעלה-אדומים/יריחו: כביש מעולה, המאפשר תנועת קבולות גדולות - פרט לבעית המעבר בשטחים הבנויים של ירושלים, בכלל ומזרח ירושלים, בפרט.

2.3.2 ציר יהוד - לוד/חבל-מודיעין/בית-חורון/רמאללה/שיבה/יריחו: קבולתו של ציר זה מוגבלת, כיום, למדי - הן בשל איכות הדרכים (חלקן דרכי עפר) והן בשל מעברו בשטחים בנויים ובתחומי אוכלוסיה עוינת.
גם קצהו המזרחי של פרוזדור זה עלול להחסם, בעקבות הסדר מדיני.

* * *

כנובע מהאמור לעיל חסרה ה ג ז ר ה ה מ ר כ ז י ת משענת תחבורתית הולמת ואמינה - אך דוקא בה קיימים התנועים לפיתוח הציר היעיל ביותר בכל חזית הירדן: הקצר ביותר, מבחינה גיאוסטרית והחופשי, יחסית, מכולם מבעיות אוכלוסית ושטחים בנויים; מפתח-תקוה וראש-העין, במעלה נחל-שילה, למרגלות המתלול של מעלה-לבונה, דרך עמק-שילה - לבקעת עצאל.

אורך הכביש, מתל-אביב לפצאל ולכביש הבקעה התחתון יהיה כ- 60 ק'מ; עד לכביש ההולך ונסלל על האשדות המזרחיים של הרי השומרון - "כביש אלון" - והנועד לשמש "מחלק" (Distributor) רוחבי ראשי של המערך ההגנתי בבקעת הירדן - יהיה המרחק כ- 50 ק'מ בלבד. התואי חופשי, כמעט לחלוטין, מאוכלוסיה עוינת - בעוקפו את הכפרים הערביים שלאורכו.

המקום ההולם להקמת בסיס יח"ם עבור "הכלים הכבדים" לאורך הציר המוצע הוא ג'בל-א-רהות - הר מרשי וקרת הנסמך גם לכביש ירושלים/רמאללה/שכם והחולש הן על מעלה-לבונה והן על צומת משבי הכבישים; ההר מרוחק למדי מהעירות והכפרים הערביים בסביבתה.

3 / ..

פיתוחו של ציר נחל-שילה יקצר, במדה נכרת, את המרחק מתל-אביב, הן למרכזה של חזית הירדן והן לקצותיה המרוחקים וישחרר את הצירים העוברים דרך שכם וטובאס - לפחות עד לסדר מדיני - לצרכיה של הגזרה הצפונית: בכך יתקצר מרחק זה מ- 130 ק'מ ל- 90 ק'מ בלבד וציר נחל-עירון ישתחרר לצרכיו הבלעדיים של פקוד הצפון!!!

למותר לציין את ערכו וחיוניותו של הציר ל א ח ר הפתיחה באש ופרוץ הקרבות: לתיספוק הכוחות מבסיסי נחל-שורק וגוש-דן, וכן לפנויים מהחזית למרחב תל-אביב - שבה מצוי רכוז בתי-החולים ובתי-המלאכה הגדול במדינה. עצם הגדלת מספר פרוזדורי התחבורה וצידי התנועה מצמצמת גם את פגיעותו ורגישותו של כל אחד מהם להתקפה מהאויר.

* * *

הדרך הבטוחה למימוש האופציה של ציר נחל-שילה ובסיס הימ'ח בג'בל-א-רהות היא בהיותם קימים ופועלים כעובדה מוגמרת כבר בעת הדיון המדיני הצפוי, וצמצומו לוכוח על מ ע מ ד ם בלבד - תחת התמקחות והדיגות על ע צ ם הקמתם ליד שלחן הדיונים. הערובה ה מ ד י נ י ת לקיומם ולפתיחותם יכולה להיות עירה ישראלית שתוקם באזור - אם בקרבת תל-שילה ואם במעלה-לבונה, ליד הכפר סנג'יל. מעמדה המדיני של המערכת כולה - הציר, בסיס הימ'ח והעירה - יקבע ויובטח בחוזה השלום, וניתן למצוא לכך פתרון א פ י ל ו בהסדר טריטוריאלי מיניסאלי, לפי "תכנית אלון" - במקביל למעמדו של הציר הנועד לקשר בין הר-חברון לרצועת-עזה ושל תושבים וישובים ערביים בתחומי מדינת ישראל. יתרה מזאת: חיוניותו של הפתרון המוצע לעיל עולה, ככל שההסדר הטריטוריאלי הולך ומצטמק ולמעשה אין דרך להבטיח את הגשמתה ועמידותה של "תכנית אלון" בלעדי פתוחו של ציר נחל-שילה!

באשר להקמתה של עירה יהודית באזור - רצ'ב העתק תזכיר שנועד לברור האפשרויות ונתוני מקרקעין מוקדמים.

שחר שפירא

לוטה: 1 - מפת פרוזדורי תנועה.

2 - תזכיר להנהלת ~~מס'י~~ ונספחיו:

2.1 - 2 לוחות נתוני מקרקעין.

2.2 - 2 תרשימים.

מפת דרכים של ישראל

מהדורה 16 עודכנה עד 1924

מפת דרכים של ישראל - ירדן, סיני וחבל עזה - 1965

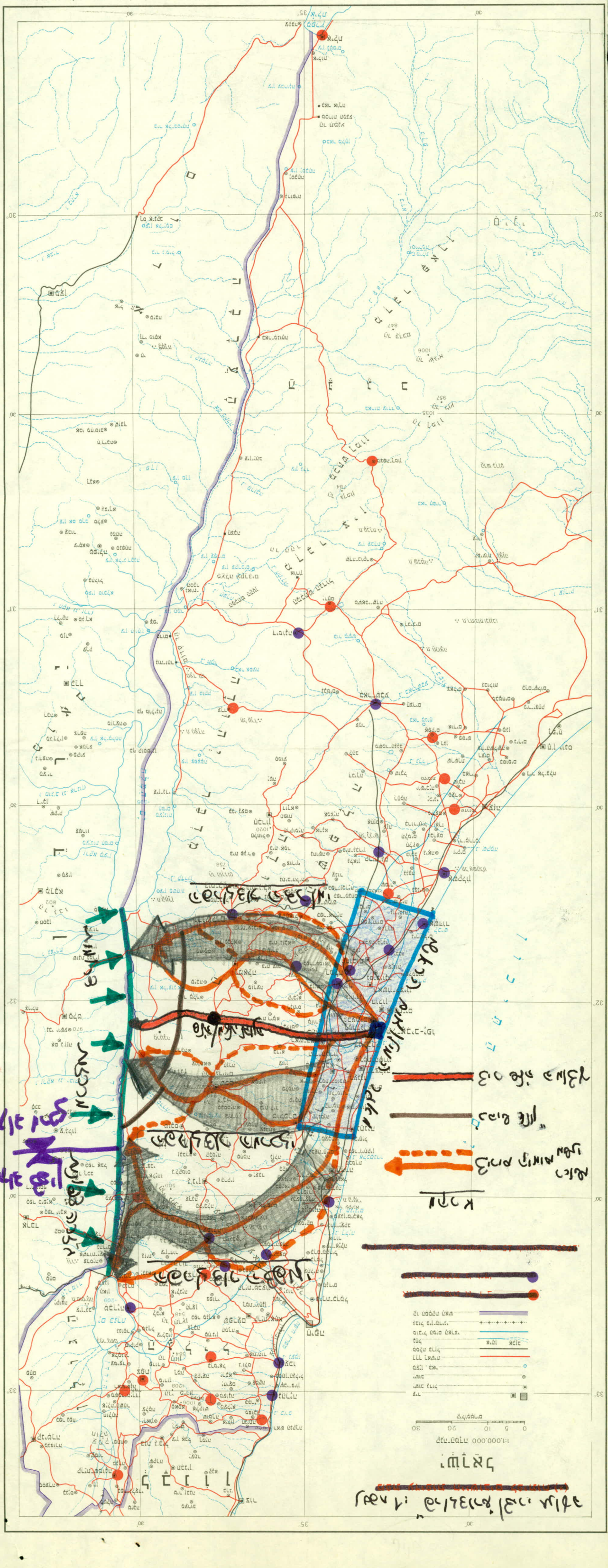
ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע
אילת
עזה
רפיח
אשדוד
אשקלון
נתניה
עכו
צפת
טבריה
נצרת
עפולה
מגידו
בית שאן
דן
חצור
מצדה
עין גדי
עין בוקק
ים המלח
הר הנגב
הר הכרמל
הרי יהודה
הרי שומרון
רמת הגולן
בקעת הירדן
מישור החוף
שפלת יהודה
נגב מערבי
נגב מזרחי
הערבה
מדבר יהודה
מדבר סיני
מדבר פארן
מדבר צין
מדבר רמון
מדבר שור
מדבר עציון
מדבר עין גדי
מדבר עין בוקק
מדבר עין חצבה
מדבר עין עבדת
מדבר עין עקרבים
מדבר עין פאראן
מדבר עין קדיס
מדבר עין רמון
מדבר עין שור
מדבר עין תמר
מדבר עין תמרים
מדבר עין תמרת
מדבר עין תמרת
מדבר עין תמרת

6.5.76

תוכנית התישבות באזורי יהודה ושומרון

הסימול 5/

(1) "עיבוי - ירושלים" :

א. מצפון ולמערב

* סלילת כביש גישה חדש לירושלים מאזור לוד , דרך צומת בית סורה , לצומת גבעון ולירושלים (שיתבסס על עיקרי ההואי של כביש לטרון רמאלה - בוטוניה) .
* אשור שני אזורי התישבות עקריים (מספר ישובים בכל אזור) לאורך כביש זה -
  (1) צומת גבעון . (בוטוניה - רמאללה)
  (2) צומת בית טירה (אזור מבוא חורון)

הערה: קיימות מספר הוכניות התישבותיות אלטרנטיביות .

ב. מזרח

(1) מעלה - האדומים - אשור המקום כישוב .

ג. דרום

(1) "אפרת" - בין בית לחם לגוש עציון - אשור הקמתה כישוב עירוני .
(2) "תקוע" (מאחז צבאי)
(3) עציון - ד' (קבוץ)) אשורם כישובי - קבע .

(2) אזור "רמאללה"

א. "עופרה" - אשורה כישוב קבע - עירוני .
ב. "כוכב השחר" - א' (מאחז צבאי)
"כוכב השחר" - ב' (בתכנון)) אשורם כהאחזויות נח"ל במגמה התישבותית כפרית .
ג. צומת מריאף (על כביש גב ההר) - מאחז צבאי . (תשלה)

(3) שומרון

א. גרעין "אלון - מורה" ב"קדום" - אשור המשך שהותו במקום , (במבנים ובתנאים ארעיים) .
ב. "גב ההר" - (רמאללה - שכם) אשור הקמתם של שני מאחזים-צבאיים (האחזות נח"ל.)
(1) אזור צומת עינבוס
(2) אזור לבונה - שלה

20.6.76

תל אביב, י"ט אייר תשל"ו
19 במאי 1976

סכום פגישה
משתתפים: השר גלילי, יחיאל אדמוני, א.מקובר

א. לקראת ועדת השרים הקרובה

גלילי מציע שבישיבת ו. השרים הקרובה יומלץ להפוך את כוכב השחר א' ותקוע להיאחזויות נח"ל. כמו כן יש להחליט על הקמת האחזות נח"ל בגבעון, בהנמקה ביטחונית. י.אדמוני הציע שבגבעון יוקם מאחז צבאי וגלילי קיבל דעתו. עם קבלת החלטה על כוכב השחר א' ותקוע יש לקדם הנושא הקרקעי. כמו כן להביא לאישור הועדה הקמת ישובים זמניים ע"פ הצעת גבתי ל-1976. ההערכה התקציבית כ-24 מיליון ל"י (כמחציתן ע"י התנועות ההתישבותיות והשאר ע"י מח' ההתישבות).

ב. תיקשורת בבקעה

בעקבות הדיון שקיים גלילי עם מנכ"ל משרד התקשורת, אלוף פיקוד מרכז וי.אדמוני ב- 24.2.76
הוכן מסמך שהציג 2 אלטרנטיבות: א. מערכת תת קרקעית, כביל דק - הערכה תקציבית 6 מיליון ל"י
ב. מערכת תת קרקעית, כביל עבה - הערכה תקציבית 16 מיליון ל"י
אדמוני טוען שלאאלטרנטיבה א' לא כדאי ללכת משום שהיא לא תענה על הצרכים ואילו אלטרנטיבה ב' יקרה ביותר ואין תקציב. מציע לכן לחזור למערכת עיליה. בעת מלחמה, יעשו כפי שעושים באזורים אחרים: משחלבים במערכת אלחוטית, אלטרנטיבית.
סוכם: לזמן את השרים אוזן וגלילי עם מ.גדרון, ואת י.אדמוני לסכום הנושא. אדמוני ייפגש לפני כן עם מ. גדרון ויכין הרקע.

ג. התישבות ברצועת עזה - מדרום לחאן יונס

י.אדמוני מסר על הסיור שקיים עם האלוף אורלי ב-12.5.76. השטח מדרום לחאן יונס הוא אזור דיונות, מסתובבים בו כ-90 בידואים. אין לגביו תכניות פיתוח קונקרטיות. תוך כדי הסיור התגבשו שתי תכניות אלטרנטיביות: א. המשך פיתוח גוש קטיף והליכה בגוש נוסף בשטח שמדרום לחאן יונס.
ב. לרכז כל הפעולות ההתישבותיות מדרום לחאן יונס ולמטור על גוש קטיף ועל כפר דרום, מורג ונצרים.
גלילי יזמן פורום לדיון והכרעה בנושא זה.

ד. גרעין רפא"ל לשגב

בעקבות פניית הגרעין אל אלמוגי יתקיים דיון עם רענן וייץ ועם י.אדמוני כדי להכריע אם הגרעין ישולב במסגרת המרכז הגושי, כהצעת אדמוני או שהסוכנות תסיר ידיה מטיפול בקבוצה, כהצעת רענן וייץ. הדיון יתקיים עם שובו של וייץ מחו"ל

ה. <u>תקציב להקמת ישוב הקבע - אשלים</u>

אם ימצא סידור להקמת ישובי העולים יתפנה התקציב שיועד לתמן ב', ולא יהיה צורך לגייס משאבים ממקורות אחרים, אדמוני עדיין לא יודע מאין.

ו. <u>המאחזים ברמת הגולן</u>

אדמוני מציע שועדת השרים תחליט על הכרה במאחזים כישובי קבע. הכרה תיתן אור ירוק להתחלת פעילות משקית באזורי ~~ההתיישבות~~ החישבות הקבע של המאחזים ומאפשרת תכנון ישובי הקבע באזורים המיועדים להחישבות, תוך תיאום עם צ.ה.ל . בשלב זה אין בקשה לתקציב. המחלקה תספוג זאת מתקציבה השוטף. כמו כן לא מדובר בבינוי. התקציב ייעשה ע"פ סדרי העדיפויות כרגיל.

י.אדמוני הציג בפני גלילי את רעיונותיו לגבי פרישת ההחישבות הנוספת ברמת הגולן וביקש הנחיותיו. גלילי הבטיח לתת הנחיות במועד קרוב.

רשמה: א.מקובר

ירושלים, י"ט אייר תשל"ו

19 מאי 1976

אל: פרופ' א. ברק

היועץ המשפטי לממשלה

אישי היועץ המשפטי,

הנדון: אזרחת תכנון ובניה מיוחדים בי"ש

ר"ב מניית מחאש המעולה בשטחים.

אודה לך על חוות דעתך בנדון.

ב ב ר כ ה,

ישראל גלילי

ר"ב ההלשת הממשלה מס' 747 א'.

במסגרת המפלגה הליברלית
(הליכוד)
החוג הרעיוני
המועדון למעורבות פוליטית בכתב
ת.ד. 6288 תל-אביב

28.3.76

7.4.76
לשכת השר גלילי

מעמד יהודה ושומרון על-פי משפט העמים
- שטחים משוחררים ולא שטחים כבושים -

1) בעקבות נאומו של מר סקרנטון, הנציג האמריקני, במועצת הבטחון - טוב אם ניסקור ונבחון את מעמד יהודה ושומרון כפי שנקבע בפורומים בין-לאומיים וקיבל משמעות במציאות בשטח.

2) לאחר מלחמת העולם הראשונה וערב ועידת סן-רמו מנהלות צרפת ובריטניה משא - ומתן על חלוקת האימפריה הטורקית לשטחי השפעה. הן משרטטות כמה מפות, בכללן מפת "סקס-פיקו" ולבסוף מגדירות אזור השפעה צרפתי בצפון האימפריה הטורקית ואזור השפעה בריטי בדרומה. מסגרתה של ארץ-ישראל נקבעת כמובן; מהים ועד גבול עירק, ושם הארץ מוסב ל-"פלשתינה". באותה עת שמסה הארץ ומעטים גרו בה.

3) ב-24.4.1920. מחליטה ועידת סן-רמו למסור את השלטון על ארץ-ישראל כולה כמנדט לבריטניה. בהחלטה נאמר:- "מעצמות הברית הראשיות הסכימו, שבעל המנדט יהא אחראי להגשמת ההצהרה (הצהרת בלפור) שניתנה ע"י בריטניה ונתקבלה ע"י מעצמות ההסכמה האחרות, לטובת יסוד בית לאומי לעם היהודי בארץ-ישראל".

4) ב- 1922 אישר חבר-הלאומים בזנבה את החלטות ועידת סן-רמו והוסיף:- "בכך הוכר הקשר ההיסטורי בין העם היהודי וארץ-ישראל והוכרו הנימוקים המחייבים את הקמת ביתו הלאומי <u>באותה ארץ מחדש</u>".

5) כתב המנדט מדבר על הגשמת הצהרת בלפור בארץ-ישראל כולה על שתי גדות הירדן. ואולם, משיקולי אינטרסים בריטיים לחצה בריטניה והצליחה להכניס לכתב המנדט את סעיף כה', שפרושו - אופציה להוציא את ארץ-ישראל שממזרח לירדן מתחום הבית הלאומי היהודי, אם בריטניה תמצא שהתנאים המקומיים שם אינם מתאימים לקיום תנאי המנדט.

6) העדר ישוב יהודי ממזרח לירדן ו"כיבוש" רבת-עמון ע"י האמיר עבדלה בסיוע בריטי היוו, לדעת הבריטים, מציאות שאינה מתאימה לקיום תנאי המנדט שם, וכשבה לאחר הענקת המנדט לבריטניה נערכת בקהיר ועידה ערבית - בריטית שלאחריה מסמשת בריטניה את האופציה מכוח סעיף כה' למנדט. וינסטון צרציל, שר המושבות דאז, מפרסם ספר לבן המחלק את ארץ-ישראל לשתי מדינות; תחום הבית הלאומי היהודי צומצם לשטחי ארץ-ישראל שממערב לירדן וממזרח לירדן הוקמה, במסגרת המנדט, מדינה ערבית בראשותו של האמיר עבדלה בן חוסין האשמי. כך הפכה פלשתין המזרחית מדינה ערבית בעוד פלשתין המערבית יועדה למדינה יהודית.

7) בהצהרת בלפור, הכלולה בכתב המנדט, נאמר:- "אך בתנאי ברור וספורש, שלא יעשה דבר העלול להזיק לזכויותיהן האזרחיות והדתיות של העדות שאינן יהודיות בארץ-ישראל". בלחץ גורמים ערביים מסתמכת בריטניה על תנאי זה ומתחילה לערפל את פרושו של הבית הלאומי היהודי. על אף שמדובר כאן בזכויות אזרחיות ודתיות נתנה בריטניה את הפרוש הבא:- "הבית הלאומי היהודי נועד להיות מוקם בתחום השטח שממערב לירדן אך לא בכל השטח ואין לכלול בו את השטחים בהם מצויים ריכוזים של בני עדות שאינן יהודיות".

8) הויכוח שעורר פרוש זה הביא את ממשלת בריטניה להקים, בשנת 1936, את "ועדת-פיל" כדי - "לבדוק את הפרוש הנכון של המנדט". מסקנת הועדה:- "הבית הלאומי היהודי מותנה בהסכמת ערביי ארץ-ישראל".

9) ב- 1937 הובא הנושא לדיון בועדת המנדטים של חבר-הלאומים. הועדה דחתה את הפרוש המסולף שנתנה ועדת פיל למנדט. בהנמקות מוכיחים חבריה, פרופ. רפרד משויץ, פרופ. ואן-אסבק מהולנד ודר' מקנובה מיפן, "שכל מילה ומילה בכתב המנדט מבליטה מגמה אחת - ארץ-ישראל שממערב לירדן מיועדת לעם היהודי כדי שיבנה בה את מדינתו".

10) ב- 29.11.47. קבלה עצרת או"ם את החלטת החלוקה המדברת על הקמת שתי מדינות בארץ-ישראל המערבית, יהודית וערבית, הנתונות באיחוד כלכלי.

11) התנועה הציונית הסכימה לקבל את תכנית החלוקה בתנאי שתתקבל גם על-ידי הערבים משום שבאותה עת פתחה התכנית את האפשרויות כדלקמן:-
א) מימוש סופי של המנדט, ולו גם בחלק מארץ-ישראל המערבית, לאמור;- הסתלקות הבריטים והקמת מדינה יהודית;
ב) סיום סופי של הסיכסוך הערבי-ישראלי ע"י הקמת מדינה ערבית בסמוך למדינה היהודית וחיה עמה בשלום.
במציאות של אז היו התנאים הנ"ל מאפשרים הבאת אלפי העקורים היהודיים שישבו במחנות פליטים - אל חוף מבטחים ושערי הארץ היו נפתחים לרווחה לעליה המונית.

12) הערבים לא קבלו את תכנית החלוקה, סרבו להכיר במדינה היהודית, סרבו גם להקים את המדינה הערבית ופתחו במאבק אלים. יתרה מזאת; צבא מדינות ערב נכנס לארץ-ישראל המערבית ופלש למדינה היהודית במטרה מוצהרת - לגרש את תושביה היהודים ולתפוס את השטח כולו - - - - - - - - - - - - - כשכל אחת מהן משתדלת לתפוס ככל יכולתה, אולי כדי לחלק את הארץ ביניהן ולסגור בכך לא רק הקמת מדינה יהודית אלא גם מדינה ערבית נוספת.

13) מרגע שעשו הערבים כן - נפגמה ההדדיות ונשמט הבסיס לתכנית החלוקה. פרושו של דבר הוא, שהסכמתנו לתכנית החלוקה אינה מחייבת אותנו עוד וזכויותינו לארץ-ישראל מכוח המנדט בעינן עומדות. יוצא מכך, שמבחינת המשפט הבין-לאומי, החזקת שטחים בידי ישראל בתחום ארץ-ישראל המערבית (המנדטורית) אינם בבחינת כיבוש גם אם הם מעבר לגבולות תכנית החלוקה. לעומת זאת, החזקת שטחים בתחום ארץ-ישראל המערבית בידי הערבים -ובפרט מדינות ערב שלא היו כלל צד לתכנית החלוקה- היא היא בבחינת כיבוש בלתי חוקי ותביעתנו לסילוק ידם משטחים אלו היא תביעה חוקית.

14) תוצאות מלחמת השחרור:- שטחי ארץ-ישראל, מעבר לגבולות החלוקה, שוחררו על-ידינו. יהודה ושומרון וחלק מירושלים נכבשו ע"י ירדן ורצועת עזה נכבשה על-ידי מצרים.

15) הסכמי רודוס, שהגדירו את גבולות שביתת הנשק (הקו הירוק), קבעו כי קוי גבול אלו הם זמניים עד לקביעת גבולות סופיים בהסכם שלום.

16) מאז הסכמי רודוס סרבו מצרים וירדן לנהל שיחות שלום, הפגינו אי-השלמה עם מדינת ישראל, קיימו מצב-מלחמה ובמסגרתו - פעולות פידאיון, במטרה מוצהרת - לפרוץ את גבולות שביתת הנשק לכשיזדמן ולתפוס את השטח כולו. בכך הפרו למעשה את הסכמי רודוס והתחייבותנו על פי הסכמים אלו אינם מחייבים אותנו עוד.

17) אמנת האג אוסרת על כובשי ארץ להביא לשינויים יסודיים במצבה לפני ועידת שלום המחליטה על גורלה. על אף זאת ובניגוד להסכמי שביתת הנשק שנחתמו ברודוס סיפח המלך חוסין, ב- 1967, את יהודה ושומרון למלכתו, לרבות את ירושלים המזרחית. רק בריטניה ופקיסטן הכירו בסיפוח. ישראל התנגדה לו בכל תוקף.

18) במלחמת ששת-הימים, תוך מלחמת מגן, שחררנו את ארץ-ישראל המערבית (המנדטורית) כולה, הפלנו את החומות החוצות את ירושלים ואיחדנו את שני חלקיה.

19) מלחמת ששת-הימים הביאה למיטוש מלא של מטרת המנדט והבית הלאומי היהודי קם והיה בכל שטחי ארץ-ישראל שממערב לירדן כאמור בכתב המנדט. לפיכך, יהודה ושומרון אינם שטחים כבושים אלא שטחים משוחררים וכללי אמנת האג אינם חלים עליהם. ישראל זכאית, איפוא, אם וכאשר תמצא צורך, "להביא לכלל שינויים יסודיים במצבם" בכלל זה להתיר התנחלויות יהודיות או להחיל בהם את החוק הישראלי, בתנאי כמובן, שלא יפגעו הזכויות האזרחיות והדתיות של התושבים הלא יהודים.

20) לפיכך - הויכוחים בארץ בין "יונים" ל"ניצים" - אפשר לנהלם במושגי תבונה מדינית, עתיד מדיני, עיתוי ומקום, אך לא במושגי העדר זכות, כיבוש, שטחים מוחזקים או- פקדון למען השלום (ומדוע לא בצרת ורמלה ?). מל שיחליט לוותר על שטחים - יוותר על שטחים משלנו, מי שיחליט להחזיקם - זכאי לראותו כמחזיקם בזכות. אם התנאים יחייבו פשרה טריטוריאלית הרי - במושגים של "שטחים תמורת שלום" תופגן התעלמות מהזכות ובמושגים של "שטחים תמורת שטחים" תופגן הכרה בזכות. - - אל נשכח; הכרה הדדית בזכות היא שורש השלום.

21) טוב שישראל תסביר לעולם בכלל ולארה"ב בפרט את ענין זכותנו על יהודה ושומרון כפי שהתפתח והוכר במשפט העמים - למען לא ישכח ולמען לא יוחלף במערכת מושגים חדשה - מתוך טעות או הטעיה.

כתב:- שלמה ירקוני

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
המחלקה להתישבות חקלאית

המען הטלגרפי: "JEVAGENCY"
CODE: BENTLEY

טלפון 258211 — ת. ד. 7053 P.O.B.
רח' קפלן 17 הקריה
17, KAPLAN ST. HAKIRIA

בתשובה נא להזכיר:
אגף .....
מספר .....

תל-אביב, ד' ניסן תשל"ו
4 באפריל 1976

[illegible]
5.4.76

לכבוד
השר י. גלילי
משרד ראש הממשלה
י ר ו ש ל י ם

א.נ.,

עיינתי בתכנית "התישבות יהודית ביהודה ושומרון" שהוכנה ע"י פרופ' עזרה זהר, מסמך מיום 3.3.76, שצורף למכתבך מיום 8.3.76.

צר לי אך איני יכול שלא להתיחס לתכניתו של פרופ' זהר בהסתייגות ולו מהטעמים הבאים:

1. התכנית מבוססת על חגורת ערים נלווה לערים תל-אביב וירושלים, כאילו באיזור זה של מרכז הארץ יתבצע המפעל הציוני החלוצי של חמש השנים הבאות.

יתכן ופרופ' זהר ישיב לטענה זו בכך שהוא הציג רק תכנית לאיזור מסוים יהודה ושומרון, בתשובה לכך נפנה אותו לעובדה שתוכניתו מציעה ישוב של כ-400.000 יהודים בחמש השנים הקרובות.

באם אכן כן, ברור מה יהיה חלקם של הנגב הגליל ושאר איזורי הארץ, שאליהם שאפנו ולפתוחם עשינו בארבע עשרות השנים האחרונות.

התחלת פיתוח כל הישובים המוצעים ואכלוסם בקצב אטי מהמוצע ע"י מחבר התכנית הביא לידי כך שיפלו למעמסה כלכלית כבדה על תקציב המדינה.

2. מפת ההתישבות נעשתה ללא כל התחשבות בתנאי השטח, כגון בעלויות קרקע, ולא עוד אלא שהתכנית באה להאיץ ולעודד ישובם של יהודים בתוככי אוכלוסיות ערביות צפופות על כל המשתמע מכך.

3. התכנית מבוססת על "ישובים עירוניים שבחלקם הגדול... יהיה קשור אורגנית, כלכלית ואורגנית למרכזי האוכלוסיה בתל-אביב, ירושלים ובאר-שבע..."

2/...

סופז 2483 - 10.000 - 7.71

ולכן היא קובעת שה"פתרונות כלכליים בתחום התעסוקה אינם מחייבים השקעה נוספת על הקיימה..." לקביעה כזאת אין כל יסוד, שלא לדבר על כך שאין לה כל הגיון התישבותי-פתוחי.

אין להניח שאוכלוסיה בת 400,000 נפש תוכל למצוא את התעסוקתה ופרנסתה במרכזי התעשיה והתעסוקה הקיימים כיום בסביבות הערים תל-אביב ירושלים ובאר-שבע.

לסכום, לקביעתו של המחבר ש"זהו תכנית המתבססת על אמצעים קיימים בעין, על מתישבים המצויים בפועל ועל פתרונות כלכליים בתחום התעסוקה שאינם מחייבים השקעה נוספת" אין כל אחיזה במציאות אלא אם רוב רובו של מאמץ הפתוח של מדינת ישראל בחמש השנים הקרובות ירוכז באיזור הנדון, דהיינו בפריפריה של תל-אביב ובמידת מה בזו של ירושלים ובאר-שבע.

ב ב ר כ ה,

יחיאל אדמוני
מנהל כללי

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל

המחלקה להתישבות חקלאית

המען הטלגרפי: "JEVAGENCY"
CODE: BENTLEY

טלפון 258211 — ת. ד. 7053 P.O.B.
רח' קפלן 17 הקריה
17, KAPLAN ST. HAKIRIA

בתשובה נא להזכיר:

אגף .....

מספר .....

חל-אביב, ד' ניסן תשל"ו
4 באפריל 1976

5.4.76

לכבוד
השר י. גלילי
משרד ראש הממשלה
י ר ו ש ל י ם

א.נ.,

עיינתי בתכנית "התישבות יהודית ביהודה ושומרון" שהוכנה ע"י פרופ' עזרה זהר, מטעם מיום 3.3.76, שצורף למכתבך מיום 8.3.76.

צר לי אך איננני יכול שלא להתיחס לתכניתו של פרופ' זהר בהסתייגות ולו מהטעמים הבאים:

1. התכנית מבוססת על חגורת ערים גלוות לערים חל-אביב וירושלים, כאילו באיזור זה של מרכז הארץ יתבצע המפעל הציוני הלוצי של חמש השנים הבאות.

יתכן ופרופ' זהר ישיב לטענה זו בכך שהוא הציג רק תכנית לאיזור מסוים יהודה ושומרון, בתשובה לכך נפנה אותו לעובדה שתוכניתו מציעה ישוב של כ-400,000 יהודים בחמש השנים הקרובות.

באם אכן כן, ברור מה יהיה חלקם של הנגב הגליל ושאר איזורי הארץ, שאליהם שאפנו ולפתוחם עשינו בארבע עשרות השנים האחרונות.

התחלת פיתוח כל היישובים המוצעים ואכלוסם בקצב אטי מהמוצע ע"י מחבר התכנית תביא לידי כך שיפלו למעמסה כלכלית כבדה על תקציב המדינה.

2. מפת ההתישבות נעשתה ללא כל התחשבות בתנאי השטח, כגון בעלויות קרקע ולא עוד אלא שהתכנית באה להאיץ ולעודד ישובם של יהודים בתוככי אוכלוסיות ערביות צפופות על כל המשתמע מכך.

3. התכנית מבוססת על "ישובים עירוניים שבחלקם הגדול... יהיה קשור אורגנית, כלכלית ואורגנית למרכזי האוכלוסיה בתל-אביב, ירושלים ובאר-שבע..."

2/...

טופס 2483 - 10.000 - 7.71

ולכן היא קובעת שה"פתרונות כלכליים בתחום התעסוקה אינם מחייבים השקעה נוספת על הקיימה..." לקביעה כזאת אין כל יסוד, שלא לדבר על כך שאין לה כל הגיון התישבותי-פתוחי.

אין להניח שאוכלוסיה בת 400,000 נפש תוכל למצוא את תעסוקתה ופרנסתה במרכזי התעשיה והתעסוקה הקיימים כיום בסביבות הערים תל-אביב ירושלים ובאר-שבע.

לסכום, לקביעתו של המחבר ש"זהוי תכנית המתבססת על אמצעים קיימים בעין, על מתישבים המצויים בפועל ועל פתרונות כלכליים בתחום התעסוקה שאינם מחייבים השקעה נוספת" אין כל אחיזה במציאות אלא אם רוב רובו של מאמץ הפתוח של מדינת ישראל בחמש השנים הקרובות ירוכז באיזור הנדון, דהיינו בפריפריה של תל-אביב ובמידת מה בזו של ירושלים ובאר-שבע.

בברכה,

יחיאל אדמוני
מנהל כללי

תל אביב, כ"ב אדר ב' תשל"ו
24 במרץ 1976
087/ל

מזכיר צבאי לראש הממשלה

הנדון: מחנה דותן – תפישת שטח לצרכים צבאיים
לשלך: ק/002375 מיום 8/3/76

1. ראש הממשלה מסכים לתפישת השטח כאמור במכתבך שבסימוכין.

2. עם זאת מבקש ראש הממשלה שהדבר יעשה לאחר שהרוחות ביו"ש תרגעבה.

ב ב ר כ ה,

תא"ל אפרים פורת
מזכיר צבאי לראש הממשלה

העתק סמוי: השר גלילי

רוה"מ

1. המונח "קיים הסדר קרקעות"
משמעותו שיש חלוקה של השטח
ויצוע למי שייכת כל חלקה
(בניגוד למשל לנעשה בפיתחת רפיח)

2. הצוות שבחר השטח בדק לעשות
זאת במינימום פגיעה אך
בהפגעה הזו הכרחית לביצוע.

3. ביקשתי שיבדקו בכ"ז אם נתן
שנו הגיוב יהיה חת קרקעי
ועיבוד הקרקע ימשך (דהיינו
3 דונם פחות...)

צ/מ פגיעה

לשכת שר הבטחון

הקריה, ו באדר ב' תשל"ו
8 במרס 1976

ק/ 002375

ש מ ו ר

מזכיר צבאי לראש הממשלה

הנדון: מחנה דותן - תפישת שטח לצרכים צבאיים

1. רצ"ב העתק מכתב לשכת מתאם הפעולה בשטחים בצרוף מפה בדבר תפישת 11 דונאם ליד מחנה דותן לצרכי קו ביוב ובריכות חימצון עבור המחנה.

2. אבקשך להביא זאת לאישור ראש הממשלה.

3. עם קבלת הסכמת ראש הממשלה, ידווח על-כך שר הבטחון באחת מישיבות הממשלה.

אריה בראון - תא"ל
מזכיר צבאי לשר הבטחון

מדינת ישראל

משרד הבטחון
לשכת מתאם הפעולה בשטחים

תאריך: אדר ב' תשל"ו
מרס 1976
מספר: גמ- 2 (3) 97

(2)

מזכיר צבאי לשהב"ט

הנדון: מחנה דותן
שלך: 2077 מ- 27 פבר' 76

1. להלן הבתובים על השטח המיועד לקו הביוב ובריכות החימצון, שתפיסתו לצרכים צבאיים אושרה בדיון מימשל ביום 23 פבר' 76:

מס' סד'	הבתובים יעוד	סה"כ שטח	סוג הקרקע	מספר הבעלים	תשלום פיצוי חד פעמי	תשלום דמי שימוש שנתיים	פיצויים
1.	קו ביוב	3ד'	פלחה	4	240 ל"י	240 ל"י	
2.	בריכות חמצון	8ד'	פלחה	2	640 ל"י	640 ל"י	
3.	ס ה " כ	11ד'		6	880 ל"י	880 ל"י	

קוים הסדר קרקעות בשטח.

2. בנספח א' – בתובים בוספים על קו הביוב ובריכות החמצון.

ב ב ר כ ה,

יוסף רושמן, סרן
ראש הלשכה

לוט: מפה

מדינת ישראל

משרד הבטחון
לשכת מתאם הפעולה בשטחים

תאריך:

מספר:

נספח א'

מחנה דותן – קו ביוב ובריכות חמצון – נתונים נוספים

א. קו ביוב

1) גודל השטח המבוקש לצורך הנחת הקו – כ–3 דונם (700 מ' אורך×4 מ' רוחב).

2) קו תת קרקעי, בחלקו לאורך קטע של 400 מ' יהיה בגובה פני הקרקע כאשר מעליו תוערם סוללת עפר בגובה של 1 מ'.

3) השטח בבעלות 4 תושבי כפר עראבה.

4) קיים הסדר בשטח.

5) קו הביוב חוצה את חלקות מס' 26, 27, 29, אשר בגוש 24.

6) פיצוי חד פעמי שנה א' = –.240 ל"י (3 דונם ×–.80 ל"י לדונם).

7) דמי שמוש שנתיים = –.240 ל"י (3 דונם × 80 ל"י לדונם).

8) אדמת פלחה טובה הנמצאת בשלבי חריש וזריעה.

ב. בריכות מחצון

1) גודלג השטח המבוקש עבור הבריכות – כ–8 דונם.

2) השטח בבעלות 2 תושבי כפר עראבה, אחד בפקד ואחד בוכח (כ–3/4 מהשטח בבעלות הבוכח).

3) אדמת פלחה טובה נמצאת בשלבי חריש וזריעה.

4) קיים הסדר בשטח.

5) השטח נופל בחלקה 28 אשר בגוש 24.

6) פיצוי חד–פעמי שנה א, = –.640 ל"י (8 דונם × –.80 ל"י לדונם).

7) דמי שמוש שנתיים = –.640 ל"י (8 דונם × – .80 ל"י לדונם).

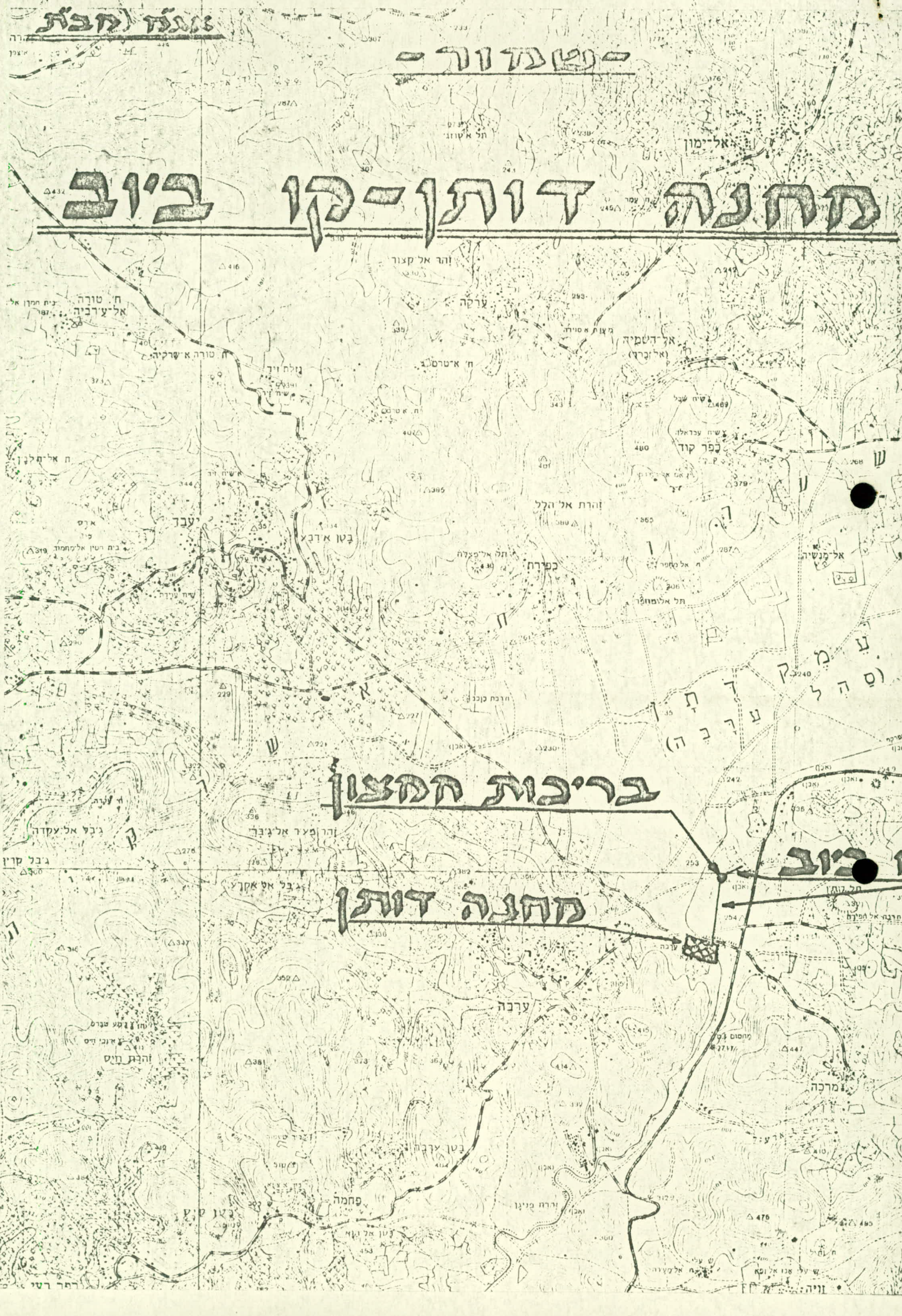

164
166
168
170
172
אל־ימון
מחנה דותן־קו ביוב
ברי כות חמצון
מחנה דותן
ערבה
אל־השמיה
כפר קוד
יעבד
בטן אדבע
כפירת
אל־מנשיה
מרכה
פחמה

לשכת שר הבטחון

הקריה, 8 באדר ב' תשל"ו
8 במרס 1976

ק/ 002375

ש מ ו ר

מזכיר צבאי לראש הממשלה

הנדון: מחנה דותן - תפישת שטח לצרכים צבאיים

1. רצ"ב העתק מכתב לשכת מתאם הפעולה בשטחים בצרוף מפה בדבר תפישת 11 דונאם ליד מחנה דותן לצרכי קו ביוב ובריכות חימצון עבור המחנה.

2. אבקשך להביא זאת לאישור ראש הממשלה.

3. עם קבלת הסכמת ראש הממשלה, ידווח על-כך שר הבטחון באחת מישיבות הממשלה.

אריה בראון - תא"ל
מזכיר צבאי לשר הבטחון

/צס
מב/1/33

150X50 (11.76)

מדינת ישראל

משרד הבטחון
לשכת מתאם הפעולה בשטחים

תאריך: אדר ב' תשל"ו
5 מרס 1976
מספר: גמ- 2 (3) 974

(2)

מזכיר צבאי לשהב"ט

הנדון: מחנה דותן
שלך: 2077 מ- 27 פבר' 76

1. להלן הנתונים על השטח המיועד לקו הביוב ובריכות החימצון, שתפיסתו לצרכים צבאיים אושרה בדיון מימשל ביום 23 פבר' 76:

מס' סד'	הנתונים יעוד	סה"כ שטח	סוג הקרקע	מספר הבעלים	תשלום פיצויים חד פעמי	תשלום דמי שימוש שנתיים	פיצויים
1.	קו ביוב	3ד'	פלחה	4	240 ל"י		240 ל"י
2.	בריכות חמצון	4ד'	פלחה	2	640 ל"י		640 ל"י
3.	ס.ה."כ	11ד'		6	880 ל"י		880 ל"י

קיים הסדר קרקעות בשטח.

2. בנספח א' – נתונים נוספים על קו הביוב ובריכות החמצון.

ב ב ר כ ה,

יוסף דושמן, סרן
ראש הלשכה

לוט: מפה

מדינת ישראל

משרד הבטחון
לשכת מתאם הפעולה בשטחים

תאריך:

מספר:

נספח א'

מחבה דותן – קו ביוב ובריכות חמצון – נתונים נוספים

א. קו ביוב

1) גודל השטח המבוקש לצורך הנחת הקו – כ-3 דונם (700 מ' אורך×4 מ' רוחב).

2) קו תת קרקעי, בחלקו לאורך קטע של 400 מ' יהיה בגובה פני הקרקע כאשר מעליו תוערם סוללת עפר בגובה של 1 מ'.

3) השטח בבעלות 4 תושבי כפר עראבה.

4) קיים הסדר בשטח.

5) קו הביוב חוצה את חלקות מס' 26, 27, 29, אשר בגוש 24.

6) פיצוי חד פעמי שבה א' = -.240 ל"י (3 דונם ×-.80 ל"י לדונם).

7) דמי שמוש שנתיים = -.240 ל"י (3 דונם × 80 ל"י לדונם).

8) אדמת פלחה טובה הנמצאת בשלבי חריש וזריעה.

ב. בריכות מחצון

1) גודלג השטח המבוקש עבור הבריכות – כ-8 דונם.

2) השטח בבעלות 2 תושבי כפר עראבה, אחד בפקד ואחד נוכח (כ-3/4 מהשטח בבעלות הנוכח).

3) אדמת פלחה טובה במצאת בשלבי חריש וזריעה.

4) קיים הסדר בשטח'.

5) השטח גופל בחלקה 28 אשר בגוש 24.

6) פיצוי חד-פעמי שבה א, =-.640 ל"י (8 דונם × -.80 ל"י לדונם).

7) דמי שמוש שנתיים = -.640 ל"י (8 דונם × - .80 ל"י לדונם).

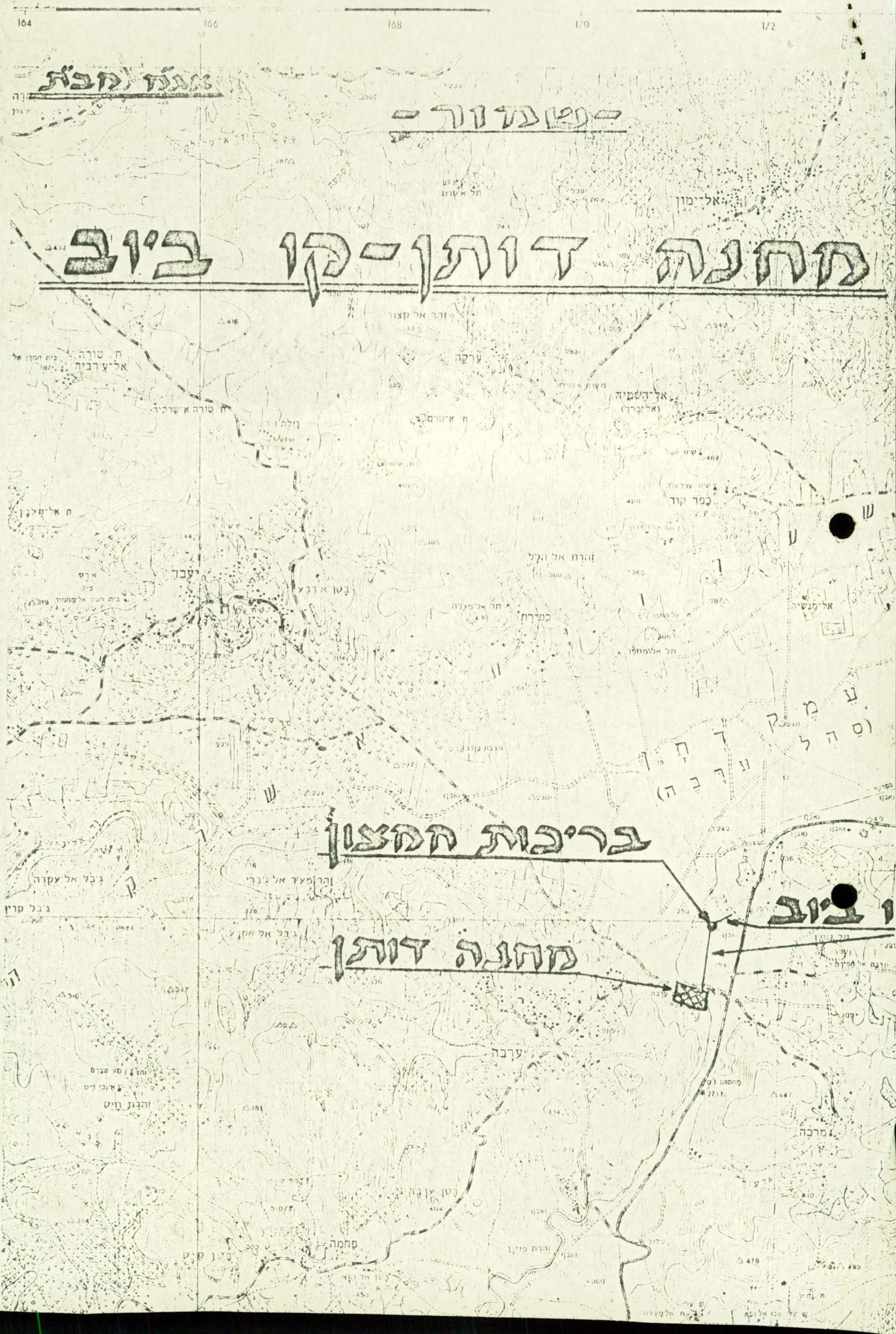

164
166
168
170
172
אל־ימון
מחנה דותן־קו ביוב
ברי־בות מחצון
מחנה דותן

גילוי דעת

קבוץ מחניים

"אנו כוכאים לשכני בממשלה ללחוץ אל כאש ממשלה להוציא את המתנחלים ממחנה קדום, היות ואנו כואים בהתנחלות זו הפכת החוק ופגיעה בדמוקרטיה של מדינת ישראל"

חתומים - 31 חברים

1. עירית כלי
2. ציגי כלי
3. יגאל סלע
4. מוכי סלע
5. מוכיס דוד נצה
6. שלמה זיפמן
7. ישי פלר
8. משה לוי
9. דוד לוכנס
10. אמיר שניר
11. קלרה כהן
12. אניק ויס
13. מוכיס כהן
14. משה טל
15. חיים קול
16. אגשלום מלחי
17. עוזי מרק
18. שרגא כהן
19. מנחם וינוגרד
20. יאיר אור
21. דוד אלארד
22. גדעון סלע
23. יהודית וינוגרד
24. עליזה סיטון
25. אגרהם ששון
26. עופר סלע
27. מושיק סלע
28. בת-שבע מלחי
29. סטיב קוכנבלג
30. צני כהן
31. קולין פריד מן

22.1.76

מידע שנמסר לתא"ל פורן לקראת נסיעת רוה"מ לארה"ב

רמת הגולן

20 ישובים

4 מאחזים

כ- 3000 תושבים

יו"ש (בקעה וגוש עציון)

14 ישובים ובהם כ - 1650 תושבים

4 האחזויות

רשמה: ארנה

ירושלים, כ"ח סיון תשל"ז
14 ביוני 1977

לכבוד
גרעין "צופין"
ת.ד. 18170 תל-אביב

שלום רב,

למכתבכם האחרון אל השר י.גלילי, מחמת מצב המעבר שהממשלה היתה שרויה בו העדיף השר להעביר את פנייתכם אל השר שיוסמך לטפל בנושא מטעם הממשלה החדשה, וכן יעשה.

השר י.גלילי ביקשני לאחל הצלחה לגרעינכם, מתוך בטחון כי תפעלו אך ורק בגדרי החלטות מוסמכות של ממשלת ישראל.

ב ב ר כ ה

אדנה מקרבר
מנהלת הלשכה

31.5.77
לשכת השר גלילי

ב"ה

ח' בסיוון תשל"ז
25 במאי 1977

נאמני עם ישראל גרעין קרני שומרון (צופין)

לכבוד
השר י. גלילי,
יו"ר ועדת השרים לעניני התישבות
משרד ראש הממשלה ירושלים.

א.נ.,

הנדון: הגשמת חלוציות נאמנה

אנו מזכירות גרעין קרני שומרון שלחנו לך לפני כחודשיים רשימה מעודכנת של חברי הגרעין, ביניהם אנשי מסחר ותעשיה, מהבולטים בדרום, ותיקי וצעירי לוחמי הצנחנים והשריון, חילוניים ודתיים, רובנו על-מפלגתיים. כל מטרתנו זה להקים ישוב עירוני בתאום עם מוסדות המישבים החוקיים במדינה. ובתאום עם מוסדות הבטחון. כבעבר גם בעתיד, עשינו כל המאמצים כדי לא להיות בעימות עם צה"ל אלא ההיפך, אנו כולנו בתפקידים בטחוניים במיל ולכן דרור בינינו נקרא מרגל של צה"ל בגוש אמונים.

באפשרותנו לעלות בהקדם בערך כחמישים משפחות לכל מקום שמוסדות המישבים ימצאו לנכון. אם זה בגליל או ברמת הגולן או במעלה אדומים או בפסתחת רפיח. היינו מאד רוצים שהמוסדות המישבים יאשרו לנו את משבצת האדמה בקרני שומרון כעשרה קילומטר אחרי קלקליה, במקום שערכנו את צעדת העשור. איש מאיתנו לא השתתף בצעדת ירושלים אשר גוש אמונים אירגן כשיא הצביעות יום לפני הבחירות כדי למשוך קולות למפד"ל. רובנו ותיקי צנחנים ושריון אשר נושאים על כתפינו את בטחון המדינה החל מפעולת קיביה ועד האסון של ההליקופטר שקרה בצפון. כולנו היינו בגבעת התחמושת ובעצרת ליד הכותל המערבי, אשר עם ישראל ערך ביום העשור לשחרור הר הבית.

בהמשך למכתבינו הקודמים מעין גב ומרמת הגולן ומאשקלון אנו פרשנו מקבוצתו של הרב לוינגר אשר ניצלו את שמנו למען המפד"ל לבחירות האחרונות. על כך נשלח מברק לראש עירית ירושלים מר טדי קולק, היינו יכולים מזמן לפרסם בעתונות את אמדתנו, לא רצינו לפגוע באותם המתישבים הנאמנים באלון מורה, בעופרה, בקרית ארבע במעלה אדומים וברמת הגולן. עשינו את הכל כדי להציל את כבודו של הרב דרוקמן, ולשם כך הפגשנו אותו עם האלוף שרון. אותם החוגים במפד"ל שניצלו את שמו של ר. צ. יהודה קוק שליט"א כשם שהרב כהנא ניסה להיבנות ולהיבחר לכנסת, מנהלים נגדנו מערכה לא מכובדת אשר למרות שבעבר קיימנו את מבצעי הגוש, במיחוד את מבצעי סבסטיה ברכושנו ובכספנו, החליטו שאנו לא מספיק כשרים להתישב בשומרון בגלל שרובנו לא חובשים כיפות על ראשנו. שיא הדו-פרצופיות מתבטא במאמר ב"מעריב" של היום אשר אדם בשם מרקוביץ ובשמו של גרעין קרני שומרון מסלף את האמת. כידוע לחנן פורת ולרב דרוקמן ולאורי אליצור, הוטל על דרור כבר לפני חצי שנה להקים את גרעין קרני שומרון ולשם כך היה גם בשבת, ראש חודש ניסן, בקדום, להקמת הגרע ן באופן רשמי.

כידוע לנו השטח המיועד בשומרון להקמת הישוב ובבעלות המדינה ואין צורך לנשל משם אף ערבי. אמרנו במפורש שהעליה לשטח יהיה בתאום עם כל המוסדות החוקיים במדינה ולשם כך נקבל את ברכת העם היושב בציון. גב' נעמי שמר, הרב נריה, בן-ארי מעין חרוד, מאיר הר-ציון, דוידי אהרן, קצ'ה מנוה-איתן, צבי לסקוב חיבת ציון, א. קרמר באר טוביה הרב מזרחי אשקלון, הרב שטאובר, האלוף שרון, ח"כ פסח גרופר, האלוף עזר וייצמן, ח"כ משה דיין, בודאי יזדהו בדרכנו ויעזרו לנו להגשים חלוציות על-מלפגתית.

בשם גרעין קרני שומרון, ישראל לבוצטיצקי, דרור אריה, אבינו[illegible]

[illegible] אנחנים [illegible] אשקלון
3512 [illegible] ישראל
דח' מלבעוזר [illegible]
22585 [illegible]

ב"ה כח אייר תשל"ז

16.5.77

רמת - גולן

נאמני אמונים לפי הרב קוק זצ"ל ותלמידי בן גוריון ז"ל לפי תורת א.ד. גורדון

==========

ר"ח מלכי ישראל 35/2 אפרידר אשקלון
ט"ל 22585 - 051

לכבודכם

ראש ממשלת ישראל
שר הבטחון מר שמעון פרס
ח"כ מנחם בגין ראש הליכוד
ח"כ פסח גופר
האדמור מילבוביץ מוסדות חב"ד שלט"ה בוירק
ר.צ. יהודה קוק ירושלים הרבנות הראשית
לאלוף מיל אריאל שרון
ח"כ בן פורת
ח"כ הרב קלמן כהנא
ח"כ שולמית אלוני
ח"כ גאולה כהן
ח"כ משה דיין
ח"כ הרב מנחם הכהן תנועת המושבים
מזכ"ל המפד"ל מר ברנשטיין
הרב חיים דרוקמן ראש ישיבת אור ציון
בן ארי עין חרוד חבר מזכירות גוש אימונים
ח"כ אריה אליהב
מר יהושע פרץ אשדוד
ח"כ משל מזכ"ל ההסתדרות
ח"כ יצחק בן אהרון גבעת חיים המאוחד

הרב שלמה גורן שליטה
הרב עובדיה יוסף שליטה

הנדון: גרעין קרני שומרון

בהמשך למכתבנו הקודמים ופעולותנו במסגרת גוש אמונים וקנסי עין ורד, נאלצנו בחודש אחרון לפרוש מהחנות של הרב לויגגר וחנן פורת היות והם גילו את שביעות פעולתם הם מדברים יפה וגבוהה וכל מטרתם להשיג מנדט או שניים נוספים למפד"ל, כל דו פרצופיות בקשר לגרעין קרני שומרון נובע מזה שדרשנו הגדרה ברורה בין חילוניים ודתיים כדי שלא נחזור על המצב השורר בקרית - ארבע, כידוע לכם עד היום אין באפשרות אדם בלי כיפה להיות חבר בעופרה ובאלון מורה (קדום) וחוסר הקנות הגדולה ביותר זה גרעין מערב שומרון שכמעט הביא לעימות עם כוחות הבטחון כשם שכל העימותים בעבר היו מיותרים רובינו אנשי צבא במיל בניגו קציגים בכירים מותיקי הצנחנים והשיריון, זו גם הסיבה ששלחנו מברק לראש עירית ירושלים מר טדי קולד ולא לקחנו חלק בצעדה שגוש אימונים אירגן, כולנו הינו נוכחים ביום חמישי ביום העשור לשחרור הר הבית בדן חברנו כשאותו ציבור הנאמן לעם-ישראל צלח הראשון את התעלה ונושא על כתפיו את ביטחון ישראל החל משנות ה-53 בפיקודו של רס"ן אריאל שרון, רוב רובו של הגרעין קרני שומרון מורכב מאנשים אלה, ובגלל ש-80 % מהם לא חובשים כיפה על הראש אנו פסולים בעיני צדיקי גוש אימונים.

הזהרנו בעבר שאנו נפרוש מהחנות, אל עלה בדעתנו שהזקנים במפד"ל יסבכו בשם הרב צבי יהודה קוק את ידידנו הרב חיים דרוקמן, וכל זה נעשה כדי להוסיף מספר קולות וכיסאות. עם קבלת מכתבנו זה אשר סוכם 24 שעות לפני בחירות לכנסת התשיעית, רובנו על מפלגתיים ואין לנו חלק ונחלה בחברות העסקים הקוראים לעצמם מפלגות, מתוך רגש אחריות דמוקרטית אנו ודאי נצביע כל אחד לפי מצפונו האישי המנחה אותנו כחצי יובל שנים.

גרעין בני שומרון קום יקום בדרך החוקית לפי חוקי מדינת ישראל באם במקום המיועד ובאם בגולן פיתחת רפיח או הערבה.
עלו נעלה וה' יהיה בעזרתנו ואנו בתקוה שמוסדות המושבים החוקיים בישראל יעזרו לנו להגשים חלוציות נאמנה, מראש לא נקבל שום תכתיב מפלגתי במטרה זו.
הגרעין שלנו פתוח לכל יהודי ויהודיה בלי שום הבדל החל מחבריו של מאיר כפעיל ועד ניטורי רטקה בירושלים

בכבוד רב
בשם קרני שומרון
רס"ן מיל ישראל לבוסטיצקי
דרוה אריה
רכז הגרעין

גרעין "קרני שומרון"
החרים צעדת "גוש אמונים"

גרעין "קרני שומרון" מחרים את "צעדת ירושלים" של גוש אמונים במלאת עשר שנים לשיחרור ירושלים. נציג גרעין "קרני שומרון" באיזור עפולה ואזור אשקלון הודיע, כי צעדת ירושלים של "גוש אמונים" — יש בה כדי לשמש כתעמולת בחירות למען המפד"ל.

הרב זווין תומך במפד"ל

מדינת ישראל
משרד הבטחון

מתאם פעולות ההתישבות
והבטחון המרחבי

תאריך: 4.5.77
טלפון: 212719
מס' 167

לכ'
אורנה מקובר
לשכת השר גלילי.

הנדון: גרעין "צופין".
מכתבכם מה-2.5.77

בתבקשתי ע"י משה בצר להודיעכם כי לא ידוע לנו דבר ולא היה לנו מגע עם גרעין "צופין".
כל הידוע לנו מקורו בעתונות בלבד.

ב ב ר כ ה ,

רות מרגלית

מזכירה

ירושלים, י"ד אייר תשל"ז
2 מאי 1977

אל: משה בצר
ע. שהב"ט לעניני התישבות הגמ"ר
משרד הבטחון

הנדון: גרעין "צופין"

ברצוננו לדעת בצורה מדוקת האם היו מגעים כלשהם עם גרעין "צופין". אם כן - מתי היו ומה תוכנם.

ב ב ר כ ה,

אורנה מקובר
מזכירת הלשכה

21.3.77

לכבוד

השר ישראל גלילי

יו"ר ועדת השרים לענייני התיישבות
קרית הממשלה משרד ראש הממשלה,
י ר ו ש ל י ם.

24.3.77

א.נ.מ.

הנדון: גרעין צופין.

כבוד השר,
הננו להביא לידיעתך הקמתו של גרעין חדש המעונין להתיישב בשומרון.
כנס היסוד של הגרעין התקיים בשבת האחרונה, כט' אדר תשל"ז, 19/3/77, ובו נבחרה גבעת קרני שומרון - (אבו-קרנין) שבנ.צ. 176 160, כמקום שבו בחרנו להתיישבותנו.
הגבעה נמצאת כ-15 ק"מ מזרחית לכפר - סבא על כביש כפר-סבא שכם.
ידוע לנו שמקום זה כלול במשבצת אדמה הנמצאת בבעלות הממשלה והקמת יישוב במקום לא תהיה כרוכה בפגיעה בתושבים ערביים מבחינת הפקעת קרקע וכד'.

הננו לבקשך בזה לקבלנו לפגישה שבה נוכל למסור לך פרטים נוספים על הגרעין, החברים, הבסיס הרעיוני, תוכניות כלכליות, וכו'.

אנו מבקשים גם לקבל בזה את אישור הוועדה שאתה עומד בראשה, להתיישבותנו.

הננו מצפים לתשובתך המהירה.

בכבוד רב - ב/ מזכירות הגרעין

פיינגבוים שאול

רוזנבלום אלי

שינדלר ישראל.

המען למכתבים: ת.ד. 18170 תל - אביב.

כא' בסיון תשל"ז
7 ביוני 1977

לכבוד
מר אורי פינקרפלד
הקבוץ הארצי השומר הצעיר
ת ל - א ב י ב

למכתבך אל השר י. גלילי, מיום 17.4.1977 (הגיע לידנו חק אתמול!), הנושא את הכותרת "התישבות הדשה במדרונותצהר חברון".

1. חשיבת ההתישבות עושה עתה, בתאום עם נציגיכם, לגבוש תכניות קונקרטיות להקמת הקבוץ/ים המוצעים על ידכם.

2. מבחינה קרקעית נראה שאין כל בעיה.

הבעיה היא מים. חבל הנגב שלנו מרכז עתה את מאמציו בכוון של קבלת אשור מוסדות התכנון ונציבות המים להקצאת מים לישובים המוצעים.

אשור הקצאת מים יאפשר קבלת החלטות סופיות בנדון.

3. אם עליה מהאחזות/יות נח"ל או בישוב/ים אזרחיים, נחליט לאחר קבלת אשור מוסדות התכנון את עצם העלאתם של הקבוץ/ים.

ב ר כ ה

יחיאל אדמוני
מנהל כללי

העתק:
השר י. גלילי
מר ח. גבתי - יו"ר הועדה הבינתנועתית להתישבות, המרכז החקלאי
מר ח. צבן - מנהל הרשות לתכנון
מר מ. אפרתי
מר ד. נחמיאס
מר ב. חפשי
מר מ. עשת

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הקיבוץ הארצי השומר הצעיר

הועד הפועל

מרחביה, דואר מרחביה • טלפון עפולה 22944
תל־אביב, ליאונרדו דה וינצ'י 13, ת.ד. 1577, טלפון 151—255133

יום 17.4.77

מס.

לכבוד
השר ישראל גלילי
יו"ר ועדת השרים להתיישבות

א" נ ,

הנדון : התישבות חדשה במדרונות הר חברון

זה זמן רב שאנו מעלים במסגרות שונות את חשיבות ההתיישבות במדרונות המערביים והדרומיים של הר חברון. אזור זה הוא למעשה פרוץ ויש צורך דחוף לצופף את ההתיישבות בו.

בהתאם לסיכומי הדיונים שקיימנו בועדת ההתיישבות של הקיבוץ הארצי, אנו מעלים לפניך את תביעתנו להקים בהקדם שני קיבוצים חדשים של תנועתנו - האחד בפירצה שבין אמציה ולהב,שישען על הרזרבות הקרקעיות הנמצאות בשטחי האש הסמוכים (319); והשני,מדרום מזרח ללהב,בסביבות כביש חברון - תל שוקת,שישען על הקרקעות שבעיבוד זמני לאורך כביש חברון - באר שבע.

אנו מוכנים בהחלט לשלב מעבר של האחזויות נח"ל כדי לקדם ככל האפשר את ההתיישבות באזור.

בכבוד רב

אורי פינקרפלד

העתק : ח. גבתי - יו"ר הועדה להתיישבות של המרכז החקלאי
י. אדמוני - המחלקה להתיישבות,הסוכנות
ב. חופשי - חבל הנגב,הסוכנות
ניסים,עוזי - מדור התיישבות,הקבה"א

ירושלים, ה' שבט תשל"ז
24 ינואר 1977

אל: ש. אבבי
ראש המינהל לבניה כפרית
משרד השיכון

הנדון: בי"ס שדה בג'בל מוקטם

שוחחתי עם השר גלילי בנושא בי"ס שדה בג'בל מוקטם. הרעיון הזה איבו נראה לו, והוא מדגיש כי מאז כיבושה של ועדת ה השרים טרם עצם היום הזה לא הובא לפניה אף מקרה להחלטה על בי"ס שדה. הסמכות לכך היא בידי שר הבטחון, במגע בלתי אמצעי עם השרים האחרים הנוגעים בדבר: שר החינוך ושר השיכון.

השר גלילי מבקש להזכירך כי שר השיכון הנדש כלל איבו מודע לנושא.

ב ב ר כ ה,
אהרה מקובר - מנהלת הלשכה

31.1.77

יעקבל שלומות,

הניש סיגה לא לאשר?

שרוטה...

יעקבל,

פרויקה מבקש תשובתך.

הכל שוניה

אושר

לשכת שר הבטחון

הקריה, 6 בשבט תשל"ז
28 בינו' 1977

1185 /ק

שמור

מזכיר צבאי לראש הממשלה

הנדון: קידוח מים "כוכב השחר" - הוצאת צו רכישת זכות שימוש לנטילת חזקה מידית.

1. רצ"ב העתק מסמך אג"מ/מב"ת בנדון.

2. שר הבטחון אישר הוצאת הצו.

3. אנא הבא את הבקשה לאישור רוה"מ ועם קבלת אישורו ידווח על כך שר הבטחון בישיבת הממשלה.

ארזה טראון - תא"ל
מזכיר צבאי לשר הבטחון

500 x 50 (2.74)

מג/1/33 /זח

ש מ ו ר

מטכ"ל / אג"מ / מב"ת
ע' ר' אג"מ / מב"ת לממשל
סל' 2782
איו"ש 16
23 ינואר 77

27-6-77

מזכיר צבאי לשר הבטחון
לשכת ר' אג"מ/מב"ת
רע"נ ממשל צבאי

הנדון: קידוח מים - כוכב השחר

כ ל ל י

1. חברת מקורות מתכננת לקדוח קידוח מים ליד כוכב השחר עבור הישובים היהודים באזור.

2. חברת מקורות תתחייב (כמקובל לגבי קידוחים אחרים) שבאם יפגעו מקורות מים קיימים תפצה אותם החברה.

3. בשלב זה מבוקש אישור להוצאת צו בדבר רכישת זכות שימוש ונטילת חזקה מיידית עד לאחר בירור באם הקידוח יצליח.

נתונים על השטח (ראה מפה מצורפת)

4. שטח חצר הקידוח - סה"כ כ-10 דונם שטח פלחה הררית (חיטה) כמפורט מטה:-
   א. 6,281 ד' של נוכחים סה"כ 3 נוכחים מכפר מאלק.
   ב. 3,403 ד' של נפקדים סה"כ 2 נפקדים מכפר מאלק.

5. שטח הדרך - 650 מ' אורך, שטח פלחה הררית, כמפורט מטה:-
   א. 450 מ' חואי קיים של דרך ציבורית שרוחבה 4 מ' ויש צורך להרחיבה ל-5 מ'.
   ב. 250 מ' חואי חדש ברוחב של כ-5 מ' כ-1.4 ד' - סה"כ 8 נפקדים מכפר מאלק.

6. אין אלטרנטיבה לדרך עקב שיפועים תלולים.

ה מ ל צ ה

7. מפק' איו"ש ואג"מ/מב"ת ממליצים לאשר הוצאת צו בדבר רכישת זכות שימוש ונטילת חזקה מיידית.

8. חשלום פיצויים ודמי שימוש ישולמו ע"י האופוטרופוס ע"ח תקציב מקורות.

9. באם ימצאו מים יוצא צו תפיסה לשטח.

10. נא אישורך.

שגב אליעזר, אל"מ
ע' ר' אג"מ / מב"ת לממשל

ש מ ו ר

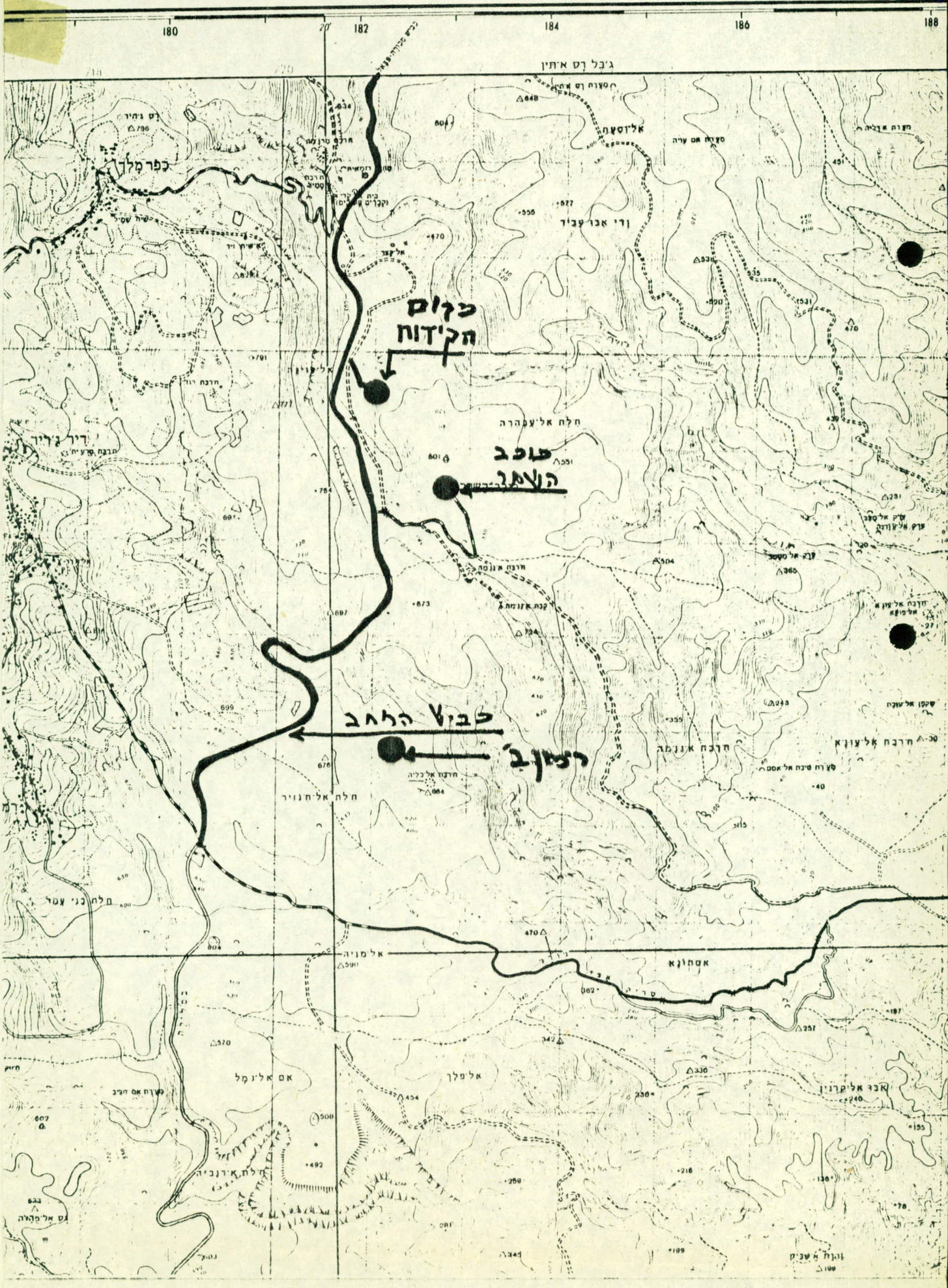

180
182
184
186
188
כפר מלך
כרום הקידוח
חלת אל־עמהרה
כוכב הנעמר
כביש הרחב
רמונב
חלת אל־חנזיר
אל־מניה
אסחונא
אל־פלך
אם אל־נמל
חלת אל־דנביה

גִּלְיוֹן 7063-II,7163-I

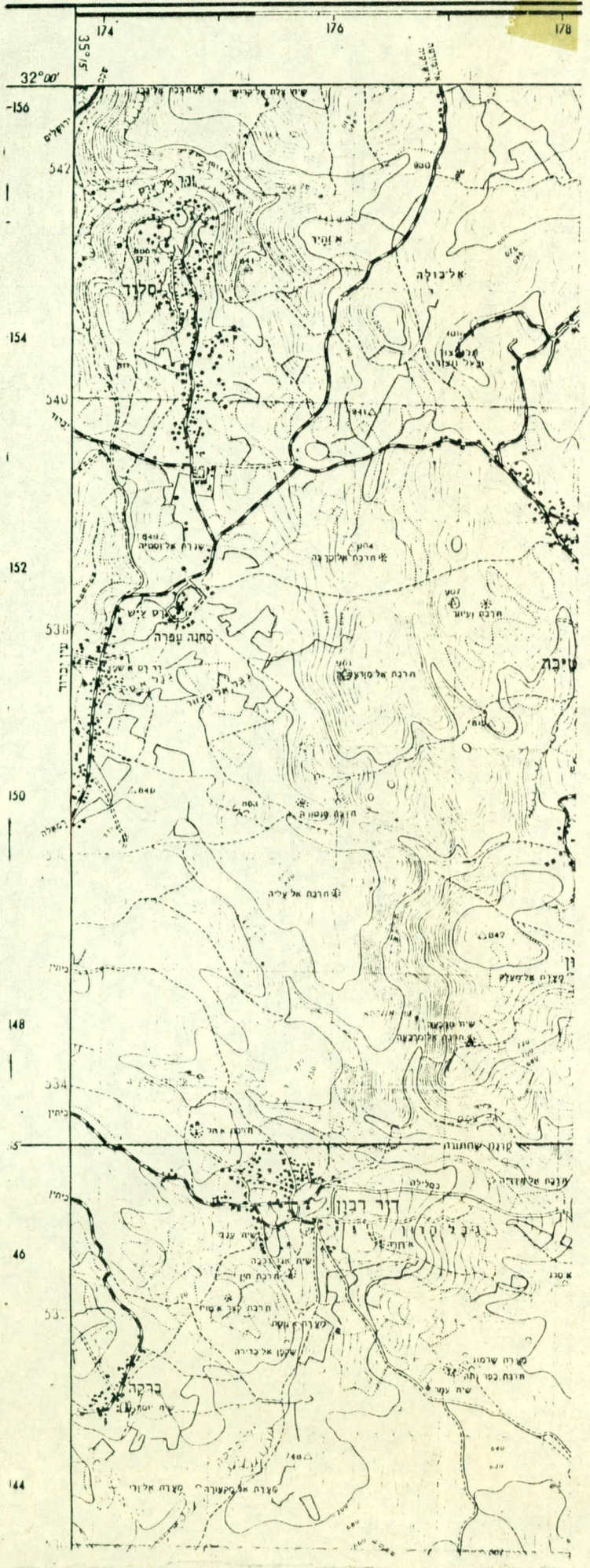

קיראון,ד' בשבט,תשל"ז.
23.1.1977

249349

13.2.77

לכ'

פרופ' רענן ויץ
מנהל המחלקה להתישבות חקלאית
הסוכנות היהודית
משרד ההנהלה
ת.ד. 92
ירושלים.

פרופסור נכבד :

שלום רב עליך !

כהמשך לשיחתו הטלפונית של בר-אילן איתך,לפני כשבועים,הננו שולחים אליך
את התזכיר ואת רשימת החותמים,אותם בקשת.
אנו מכירים אותך מן העתונות ומן הטלויזיה כאחד המתכננים המוכשרים
של ההתישבות.רק לפני חודשים אחדים,עיננו בתוכניתך להקים 110 ישובים
בין באר-שבע לפתחת רפיח ,על בסיס מאגר המים אשר נמצא בעומק של
כארבעה קילומטרים בחולות חלוצה.
מה שתכננו אנחנו הינו תרשים בלבד לתוכניתנו ההתישבותית.
אנו זקוקים לעזרתך ולהדרכתך .אתה תוכל לשפר ולשכלל ולהתוות לנו תוכנית מוש-
למת.
לאחר שתקרא את התזכיר,אנא,הזמן אותנו לשיחה.

בכבוד רב,

אברהם עמיר

יוסף בר-אילן

תוכנית להקמת מושב שתופי

כמועמדים,חתמו כ-200עובדי התעשיה הצבאית :מהנדסים,בוחנים,סכנאים,פקידים, פקידות,חברי הנהלת סקטורים,מהנדסים ראשיים,קציני בטחון,חרטים,מלחימים, וכן הלאה.כולם חברי ההסתדרות הכללית.

המועמדים עובדים בקריה בתל-אביב,ברמת השרון,בנוף-ים ובירושלים.

העקרון הוא : כל מתישב ימשיך בעבודתו בתעשיה הצבאית,באותו תפקיד ובאותו מקום בו הוא עובד כעת.הובטח להנהלת התע"ש שאיש לא יתפטר מעבודתו או מתפקידו.הוא רק יעתיק את מקום מגוריו.

לכל מתישב יוחכרו 5 דונמים על ידי מנהל מקרקעי ישראל.דונם אחד מסביב לביתו ובו גן ירק,קצת עצי פרי,דשא.ארבעת הדונמים הנותרים יהוו חלק של גוש גדול, בן 800 דונם ובו ינטע מטע מתאים ליצוא,למשל פקן.

הרכוש הנמצא בתוך הדונם הבודד,מסביב לביתו של המתישב,ימשיך להיות רכושו הפרטי.הרכוש הנמצא על גבי ה-800 דונם יהיה רכוש שתופי.

לא תהיה עבודה ערבית.

המושב השתופי,שיהיה כדוגמת כפר חיטין,ירשם כחבר באגודה דוגמת "פקן",לשם טפול בפרי,לפני יצואו,ולשם יצואו.

ירכש לול אלקטרוני גרמני,אוטומטי,אשר יכיל כ-20,000 תרנגולות מטילות ואשר בהפעלתו תעבודנה 2-3 נשים,מנשי המתישבים,כפועלות שכירות של המושב.

האסיפה הכללית של המושב תמנה מנהל (מקצועי) למטע,בשכר.

במושב יוקמו שנים או שלושה בתי-מלאכה ליצור אביזרי-עזר לתעשיה הצבאית.

בבתי-מלאכה אלו תעבודנה נשי המתישבים,כשכירות .

במושב יהיה מרכז קהילתי מודרני,ובו :

א)בית-העם ובו ספריה ,חדר קריאה,מזנון,חדר קולנוע עם במה לתיאתרון ולקונצרטים,חדר הרצאות,חדרי חוגים,תקליטיה,חדרי האזנה לתקליטים, אולם רקודים לנוער.

ב)סופרמרקט.

ג)סניף דאר,כולל בנק חדאר וטלפון צבורי.

ד)בית המזכירות והגזברות של המושב.

ה)גנון.

ו)גן חובה.

ז)בית-ספר יסודי.

ח)סניף קופת-חולים הכללית,חדר עזרה ראשונה עם מיטות ואמבולנס.

ט)חדר המשמר האזרחי וכבוי אש.

י)בית-כנסת.

הכביש למושב יוביל למרכז הקהילתי.מסביב למרכז הקהילתי יהיו בתי המתישבים. רחוק יותר,הגוש הגדול ובו המטע,הלול ובתי-המלאכה.

אנו מאמינים שהתעשיה הצבאית תקצה לנו אוטובוסים אשר יובילונו לעבודה בתע"ש ומסנה חזרה הביתה,כפי שהיא עושה זאת שנים רבות עבורנו.

אנו מדגישים שוב : עקרון בל יעבור הוא שכל מתישב ימשיך לעבוד בתעשיה הצבאית באותוהתפקיד ובאותו המקום בו הוא עובד עתה,ורק יעתיק את מקום מגוריו אל המושב.מצד שני,אשתו,אם תרצה,תעבוד במושב,ותקבל שכר מן המושב : במטע,בלול, בבתי-המלאכה,בגנון,בגן החובה או בבית הספר.

עלינו לציין שיש בקבוצתנו מורות וגננות מדופלמות,וזה אומר שלא יהיה צורך להביא אנשים מן החוץ.

נפנה לממשלה ונבקש :

א)1,000 דונם אדמה,מהם 800 דונם לעבוד חקלאי.
ב)כביש.
ג)קו מים.
ד)קו חשמל.
ה)קו טלפון.
ו)מרכז קהילתי.
ז)הלוואה ממשלתית ועזרה בהקמת יחידות הדיור,הדרכה חקלאית וציוד חקלאי.

אין אנו קובעים את המקום.דרישתנו היחידה היא שנוכל להמשיך ולנסוע לעבודה בתע"ש,מדי יום ביומו.

יוסף בר-אילן

אברהם עמיר

5.12.76

פנימי

יום 5.12.76

לשכת השר גלילי

א ל : אלרן. לשכת השר יגלילי.

מאת : יגיל

הנדון :

רצה מנהיגו של מ. שמיר

אל תוך פורה בעשר להעסקה

אשר קרוב ארבע בינתיר.

לידיעתם.

המנהיג ואמרו בידיעתי.

בברכה

יגיל

ירושלים ט' בכסלותשל"ז
1.12.76

מפק/277/9/8803/מש

2.12.76

לכבוד
מר חנן פורת
כפר - עציון

א"נ

הנדון: יתיר - העסקת עובדים מתושבי קרית ארבע.

אני בא להודיעך כי הנהלת הקהק"ל דנה בבקשתך בדבר העסקת מספר פועלים מבין תושבי קרית ארבע בעבודות יעור שונות באיזור יתיר, והחליטה להענות לה.

בהחלטתה ציינה ההנהלה את העיקרים הבאים:

1. ההתקשרות בין הקהק"ל ובין העובדים תהיה על בסיס אישי כמקובל באגף היעור.

2. העובדים לא יקימו מחנה עבודה במקום.

3. העסקה וקשרי עבודה אלה לא יקנו לעובדים כל זכויות בקשר לישוב הקבע במקום, כאשר יוחלט על כך.

תואיל נא להודיעיני הסכמתך לסיכום זה ואזי אתן הוראות ביצוע.

בברכה

מאיר שמיר
מנהל המינהל

העתק: ה"ה: ש. בן שמש, כאן
מ. בן פורת, ק"ת
נ. יפה, פלוגות
י. אדמוני, כאן

29.11.76
לשכת השר גלילי

ז' בכסלו תשל"ז
29 בנובמבר 1976

מר מ. שמיר

הנדון: יהיר

בהשך לשיחתנו הריני להודיעך שאין אנו רואים כל התנגדות להעסקת עובדים מקריית-ארבע ביעור ובשמירה במקום.

ההתקשרות בין הקרן הקימת לבין העובדים על בסיס אישי.

העובדים לא יקימו מחנה עבודה במקום.

יש להבהיר לעובדים שעבודתם אינה מקנה להם כל זכויות מיוחדות בקשר לישוב קבע במקום.

ב ב ר כ ה

יחיאל אדמוני

8.11.76
לשכת השר גלילי

ט' בחשון תשל"ז
8 בנובמבר 1976

לכבוד
מר מ. שמיר
קרן קיימת לישראל.

א.נ.,

הובאה בפנינו ההצעה להקמת מחנה עבודת בימיר. (ליד תאיון)

הרינו מוצאים לנכון להודיעכם כי המרכז למכנון בודק עתה הצעה ליישוב המקום.

בחרון זמני עלול לעמוד בסתירה לפחרון הקבע וליצור קשיים בבצוע.

מהטעם דלעיל הרינו להודיעכם התנגדותנו להקמת המחנה ומבקשים שכל פעילות שלכם במקום תתואם אתנו מראש, כפי שהדבר נעשה בכל אתר התישבותי אחר.

ב ב ר כ ה,

יחיאל אדמוני

העתק:
לשכת השר י. גלילי - האמור מתיחס לפניית גוש אמונים אל הקרן הקיימת להקמת מחנה עבודה במקום.

התאחדות הסטודנטים בישראל
NATIONAL UNION OF ISRAEL STUDENTS

إتحاد الطلاب في إسرائيل

משרד:
שכוני האלף 1/4
האוניברסיטה העברית
גבעת רם
ירושלים

Office:
1/4 Shikunei Haelef
Hebrew University
Givat Ram
Jerusalem

טל.: 528525 524124
Cables: NUIS, Jerusalem

JERUSALEM 6.6.76 ירושלים
סימננו:

96.76
לשכת השר גלילי

לכבוד

[illegible]

א.נ.,

רצ"ב העתק מכתב שנשלח לראש הממשלה, מר יצחק רבין, כתגובה להודעה לעתונות שפורסמה ע"י וונ'ס, ארגון הסטודנטים היהודי העולמי.

בכבוד רב

דובי ברגמן
יו"ר

סניפים:
הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה העברית
*
אגודת הסטודנטים אוניברסיטת תל-אביב
*
אגודת הסטודנטים בטכניון
*
אגודת הסטודנטים אוניברסיטת "בר-אילן"
*
אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה
*
אגוד הסטודנטים של ביה"ס לאמנות ואומנות "בצלאל"
*
אגודת הסטודנטים אוניברסיטת הנגב
*
אגודת הסטודנטים במכון ויצמן למדע
*
אגוד תלמידי האקדמיה למוזיקה ע"ש רובין
*
אגוד תלמידי המדרשה לחנוך גופני "וינגיט"

מפעלים:
א.ס.א — אגוד ספורט אקדמאי
*
"איסתא" — איגוד סטודנטים לתיור אקדמאי

התאחדות הסטודנטים בישראל
NATIONAL UNION OF ISRAEL STUDENTS
إتحاد الطلاب في إسرائيل

משרד:
שכוני האלף 1/4
האוניברסיטה העברית
גבעת רם
ירושלים

Office:
1/4 Shikunei Haelef
Hebrew University
Givat Ram
Jerusalem

טל.: 528525 524124
Cables: NUIS, Jerusalem

סניפים:
הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה העברית
*
אגודת הסטודנטים אוניברסיטת תל-אביב
*
אגודת הסטודנטים בטכניון
*
אגודת הסטודנטים אוניברסיטת "בר-אילן"
*
אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה
*
אגוד הסטודנטים של ביה"ס לאמנות ואומנות "בצלאל"
*
אגודת הסטודנטים [illegible]יטת הנגב
*
אגודת הסטודנטים במכון ויצמן למדע
*
אגוד תלמידי האקדמיה למוזיקה ע"ש רובין
*
אגוד תלמידי המדרשה לחנוך גופני "וינגיט"

מפעלים:
א.ס.א — אגוד ספורט אקדמאי
*
"איסתא" — איגוד סטודנטים לתיור אקדמאי

ירושלים JERUSALEM
סימננו:

לכבוד
ראש הממשלה
מר יצחק רבין

הנדון: הודעה לעתונות מטעם ארגון הסטודנטים היהודי העולמי
בנושא המאורעות האחרונים ביהודה ושומרון

אדוני ראש הממשלה,

התאחדות הסטודנטים בישראל מבקשת להביע שאט נפש מההודעה לעתונות שפרסם ארגון הסטודנטים היהודי העולמי בנושא המאורעות האחרונים ביהודה ושומרון (מ-21 מאי 76).

א. ההתאחדות דוחה מכל וכל את ההאשמה המופיעה בהודעה כאילו המאורעות ביהודה ושומרון נגרמו בשל מדיניות ההתנחלות של הממשלה, וכי מדיניות התנחלות זו עומדת בסתירה ל"אופיה הפרוגרסיבי של הציונות".

ב. ההתאחדות רואה בחומרה רבה את ההאשמה כאילו ממשלת ישראל תומכת ב"יסודות בעלי תפיסה מעוותת של הציונות".

ג. ההתאחדות דוחה את הדעה כאילו מדיניות ההתנחלות של הממשלה מביאה ל"ניכורה ע"י יהודיה" וכי היא מזמינה "לפצים לפתרון חיצוני כפוי עליה".

ד. התאחדות הסטודנטים דוחה באורח מוחלט את קריאת וונ"ס לממשלת ישראל להפסיק את מדיניות ההתנחלות שלה.

דומה כי למותר יהיה לציין הנזק הרב הנגרם למדינת ישראל מפרסום זה. לא זו בלבד שהפרסום חוטא באורח חמור לאמת ולעובדות, אלא יש בו משום נסיון להכתים את מדינת ישראל ולהטיל עליה האשמה לאירועים האחרונים ביהודה ושומרון.

אנו דורשים כי ממשלת ישראל לא תעבור לסדר היום על גילויי עוינות מסוג זה. אנו דורשים להשעות כל תמיכה מוסרית וכספית

התאחדות הסטודנטים בישראל
NATIONAL UNION OF ISRAEL STUDENTS

إتحاد الطلاب في إسرائيل

Office:
1/4 Shikunei Haelef
Hebrew University
Givat Ram
Jerusalem

משרד:
שכוני האלף 1/4
האוניברסיטה העברית
גבעת רם
ירושלים

Tel. 528525 524124 :טל.
Cables: NUIS, Jerusalem

JERUSALEM ..... ירושלים
סימננו:

- 2 -

בארגון זה המתקיים על קרנות העם היהודי וממשלת ישראל, עד אשר יחזור בו מפרסום עוין זה.

ב כ ב ו ד ר ב

דובי ברגמן

סניפים:

הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה העברית

*

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת תל-אביב

*

אגודת הסטודנטים בטכניון

*

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת "בר-אילן"

*

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה

*

אגוד הסטודנטים של ביה"ס לאמנות ואומנות "בצלאל"

*

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת הנגב

*

אגודת הסטודנטים במכון ויצמן למדע

*

אגוד תלמידי האקדמיה למוזיקה ע"ש רובין

*

אגוד תלמידי המדרשה לחנוך גופני "וינגיט"

מפעלים:

א.ס.א — אגוד ספורט אקדמאי

*

"איסתא" — איגוד סטודנטים לתיור אקדמאי

PRESS RELEASE

50 YEARS OF W.U.J.S

WORLD UNION OF JEWISH STUDENTS
UNION MONDIALE DES ETUDIANTS JUIFS
UNION MUNDIAL DE ESTUDIANTES JUDIOS
ВСЕМИРНЫЙ СОЮЗ ЕВРЕЙСКИХ СТУДЕНТОВ
התאחדות עולמית של סטודנטים יהודים

21 May 1976

STATEMENT ON RECENT EVENTS IN THE WEST BANK

As progressive Zionists, deeply committed to the peaceful existence of the Jewish State, we view with profound dismay and shock the recent events, involving the slaying of both Jews and Arabs in the West Bank and Israel.

We feel that these unfortunate occurrences brought about by the Israeli government's de facto settlement policy, run counter to the progressive character of Zionism as the Jewish National Liberation Movement.

By its tacit support of those elements having a distorted notion of Zionism, Israeli governmental policy on settlements only serves to alienate traditional long-time friends, and invites the imposition of an external solution on the basis of interests alien to the region, and diminishing Israel's margin of manoeuvrability.

We are convinced that provocations on both sides by extremist elements are stumbling blocks to a peaceful resolution of the clashes between the National Liberation Movements of the Jewish and Palestinian peoples.

In light of all the above, we re affirm the 1973 W.U.J.S. Congress Resolution which "Regrets the growing number of military settlements which have been converted into civilian settlements in the occupied territories."

Furthermore, we regret "the Israeli government policy which while affirming that a return of these territories is open to negotiation, establishes 'facts' which hinder a just and lasting solution".

We once again "call on the Israeli government to cease its policy of establishing the above-mentioned civilian settlements."

World Secretariat:
247 Grays Inn Road
London WC1X 8QZ
U.K.
Telephone: 01-837 3070/01-837 7242
Cables: UMEJAL-LONDON

Regional Secretariats:
W.U.J.S. ISRAELI CENTRE
Shikuney Haelef 1/4
Hebrew University
Jerusalem
Israel
Telephone: 524 125

NETWORK
10th Floor
36 West 37th Street,
New York, New York 10018,
U.S.A.
Telephone: (212) 564 2313

W.U.J.S. LATIN AMERICA:
C. Correos No. 28
Sucursal 53
Buenos Aires
Argentina.
Telephone: 47 45 82
Cables: UMEJAL-BAIRES

ירושלים, ט' חשון תשל"ז
2 בנובמבר 1976

טכום פגישה

השר י.גלילי עם פרו' א.ברק וי. אדמוני

מעמדה של אדמת "מוואת"

מטרת הפגישה היתה לברר האם ניתן לקבל קביעה עקרונית המבוססת על הנחת דעתו של היועץ המשפטי לממשלה לשעבר, מר מ.שמגר מ - 5.12.73 בדבר מעמדה של אדמת "מוואת" כאדמת מדינה, על כל המשתמע מכך.

קביעה עקרונית כזו היתה יכולה להקל על ההליכים לדיכוי קרקע הנדרשת לצורך הקמת ישובים חדשים.

פרופ' ברק הבהיר שאף כי חוות דעתו של מ.שמגר תקפה, הקביעה העקרונית איבה מקדמת בהרבה, כי זאת לזכור שרק על אדמת מדינה פנוייה ניתן לעלות מבלי שהדבר יעורר קשיים. עלייה על אדמת מדינה הפרוסה בפועל או שלמישהו יש עליה טענה כלשהי מחייבה הסדר קרקעות או פיצוי.
לכן לדעתו יש צורך לבדוק כל מקרה לגופו.

הציע לרכז את כל המקרים שעומדים היום על הפרק והוא אישית מוכן לשבת עם אנשי המנהל בי"ש והמחלקה להתישבות ולראות במה והיכן אפשר לפתור הבעיות שהתעוררו.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

משרד המשפטים

5.12.73

1431

אל: אלוף ש. גזית
מפקד אזור יו"ש
מנהל אגף בעלות ורישום, מ.מ.י.
ממונה על רכוש ממשלתי, מפקדת יו"ש

הנדון: נוהל טפול באדמות טרשים והוכחת בעלים עליהם באזור יו"ש

בהמשך לפגישה מיום 4.12.73 הנני מבקש לסכם, בקוים כלליים, את העקרונות לטפול במקרקעין שהוגדרו כאדמות טרשים בנוהל שהוצא לאזור יהודה ושומרון.

1. א. חלוקתם של מקרקעין לסוגים שונים באזור יהודה ושומרון, ע"פי חוק הקרקעות העותומני, זהה לזו שהיתה נהוגה בישראל עד הכנסו לתוקף של חוק המקרקעין, תשכ"ט - 1969.

ב. לפיכך מעמדן המשפטי של אדמות מואת באזור יהודה ושומרון זהה למעמדן בישראל, לפני הכנסו לתוקף של חוק המקרקעין.

2. מעמדינו כמנהלים של הרכוש הממשלתי באזור יהודה ושומרון תחייב שננהג ברכוש כזה כפי שהרשויות הירדניות נהגו בו עד שנת 1967.

3. משני טעמים אלה סביר שנראה באדמות מואת מדינה לכל דבר, אבל לא הייתי שולל המנעות מחביעת זכותנו על אדמות מסוג זה אם שקולים ממשליים רחבים יותר מצדיקים זאת במקרים מוגדרים.
כשקול ממשלי רחב כזה, הנני מחייב פגישה אשר תמנע משינויים דרסטיים שיש בהם פגיעה בזכויות אשר נרכשו למעשה לפני 1967 על רקע שתיקה של השלטון הקודם, גם אם אין הזכויות הללו בבחינת "מה שאין זוכרים את ראשיתו".

4. א. מבחינה מעשית ועד כמה שהדברים נוגעים לרישוי מחצבות, סבירה דרישה שהאשור על זכות בקרקע שמבקשים לחצוב בה תבוא מן הממונה על רכוש ממשלתי.
יחד עם זאת כדאי להמנע מדרישה כזאת במקרים אלה:
1. אם קיימת מחצבה כאמור מלפני 1967.
2. אם בפועל קיימת כבר מחצבה קטנה שאיננה משמעותית מבחינת הסביבה והמקרקעין.

ב. אם לפי הדין המקומי אין בחשלום מס רכוש כדי לקנות זכויות בקרקע, כי אם עלינו לכבד הוראה זו, בכפוף לשיקולים כלליים כאמור לעיל.

ג. במקרה גבול רצוי להרבות בנסיונות להגיע לידי הסדרים אחרים, אם טוענים לזכויות במקרקעין מחוץ מגמה להמנע מסלוק - יד ויחד עם זאת להבטיח כסוי משפטי להחזקת המקרקעין בידיהם.

5. אם המקום הוא בתוך פרימטר סביר של הכפר כפי שיקבע ע"י תאום הפעולה בשטחים, אין להפריע לשמוש באדמות אלה, אלא אם יש סיבות מיוחדות עליהן יוחלט בכל מקרה.

6. האמור לעיל לגבי רישוי מחצבות יחול בשינויים המחוייבים על פי גם על המידע על זכויות המדינה לעומת מי שמכשיר אדמת מדינה לעיבוד חקלאי ומי שמבקש לבנות על אדמת טרשים.

בברכה
מ. שמגר
היועץ המשפטי לממשלה

הערה מאל"מ שגב
זוהי חות הדעת מפצ"ר 73, אנחנו לא בטוחים באם היא גם
ישימה באוקטובר 1976.

17.10.76
לשכת חשר גלילי

ב"ה

ג ר ע י ד ן "ע י ר ע ו ל י ם ש ו מ ר ו ן"

ת.ד. 14094 טל. 03-913962 תל - אביב

יג' תשרי תשל"ז
7.10.76

לכבוד

מר יצחק רבין - ראש ממשלת ישראל

העתק: לכבוד נשיא המדינה מר אפרים קציר,
שרי ממשלת ישראל, חברי הכנסת,
יו"ר הנהלת הסוכנות מר יוסף אלמוגי,
ל ע ת ו ב ו ת

כבוד ראש הממשלה! אדונים נכבדים!

עוד בחודש ניסן תשל"ה (9.4.75) פנינו לממשלת ישראל בקריאה לחיפוש דרכים חדשות לקליטת עולים רוחנית-חברתית וגם חמרית. לשם ממוש קריאתנו ביקשנו התר לתכנן, לבנות וליישב עיר עולים בשומרון המערבי הבלתי-מאוכלס (מסחה), הקרובה למקום תעסוקתם של רוב הבאים מבריה"מ, ואי-לכך אינה מצריכה הכנה תשתית כלכלית בשלב הראשון, מה שמזיל מאוד את ההשקעה ומאפשר ביצוע מהיר פי כמה.

הגשמת התכנית עשויה היתה להבריא את היחסים שבין ותיקים לעולים, להרים את מורל העולים עצמם בתחושת מעמה ויצירה, לשבות את רוחם ותוכנם של המכתבים, הנשלחים לבריה"מ, המהווים סיבה ראשית להקטנת העליה.
הגשמת תכניתנו היתה מפיחה רוח חדשה בעולים במתן אפשרות להם לבטא הלכה למעשה את נאמנותם ואהבתם למולדת - היתה מקדימה רפואה לסכה!! - במקום זאת ניצבים אנו מול בעיה חדשה המכאיבה לכולנו - נשירה בוויגה יחד עם הצטמקות המדהימה של העליה...

מניעו מכבר את רשימת היתרונות החשובים האחרים שהיו למדינה לו מומשה תכניתנו, ביניהם הרחבת השטח הצר ביותר ועם זאת המאוכלס ביותר במדינה עד ל-25 ק"מ מהים, פיזור אוכלוסיה מתוך תנועה טבעית ולא כפיה מלאכותית אשר לכן גם לא הצליחה, ועוד, ועוד.

למרות פניותנו הרבות, למרות פגישות מעודדות, כביכול, עם שרים ואח"מ אחרים, לא קיבלנו עד עתה תשובה חד-משמעית-חיובית!

בטוחים אנו כי תכניתנו ריאלית ויש בה אך תועלת טוב למדינה, ובראש וראשונה בכוחה להביא לפתרון ולשינוי במצב העליה! לאור זאת איננו רואים שום סיבה הגיונית להשהות ולעקב תשובה ברורה מצד הממשלה!

לכן, פונים אנו אליך, כבוד ראש הממשלה, בבקשה לענות במהירות להצעתנו.

בכבוד רב

בשם גרעין "עיר עולים שומרון":

ד. גרבר, צ. אלצפון, צ. אורן,
צ. וולוך, מ. לפיד, ג. ילין

מצ"ב: דו"ח מפורט, 5 דפים.

בס"ד
מנחם אב תשל"ו
אוגוסט 1976

גרעין עיר עולים בשומרון

רעננה, רח' השרון 22/3
(אצל אלצפון צבי) [redacted]

לכבוד
מר ישראל גלילי, שר
הכנסת

א.נ.,

1. אנו חברי גרעין "עיר עולים בשומרון" הננו קבוצת עולים - חדשים אשר זה מקרוב עלו לישראל מברית המועצות.

2. מטרתינו הקמת עיר-עולים במורדות המערביים של השומרון.

3. ישראל עומדת בפני סכנת איבוד העליה מברית המועצות עקב כשלון בקליטת העליה.

4. מטרת הגרעין שלנו הינה לפתח דחף ומוטיבציה אדילאליסטית וחלוצית בקרב העולים על מנת לתת להם אפשרות להגיע לבטוי עצמי.

5. הננו מתווים במטרת גרעיננו דרך קליטה חדשה, הצבת אתגר לאומי שיעניק מרחב פעולה לכוחות יצירה חבויים ויבטא את רצון חברינו לפעולה עצמית, אתגר שיקנה לעולים חדשים מקרוב באו תווית של בני המדינה, ובכך יוכלו להכנס לחברה הישראלית כשווים בין שווים.

6. אנו פונים בקריאה לממשלה ולפעילי העליה והקליטה בישראל -

עזרו לנו במימוש בתוכניתינו

נקים עיר חדשה בשומרון בכוחם וביוזמתם של עולי

ב ר י ת ה מ ו ע צ ו ת ! ! !

7. מצ"ב דו"ח מפורט על הרקע והמניעים ואפיון העליה מברה"מ שהביאו אותנו להצעת הפתרון המבוקש לעיל.

~~מצ"ב העתק מפת אזור ההתישבות המוצעת על ידנו.~~

מזכירות גרעין עיר עולים
ב ש ו מ ר ו ן.

רקע מניעים ואפיון העליה מבריה"מ

1. הרקע לחיפוש דרכי קליטה חדשים

ישראל עומדת לפני סכנת איבוד העליה מבריה"מ. כמי שעמדו בראש תחית התנועה היהודית ברוסיה ובמשך שנים קראו ליהודים לחזור לארץ ישראל, איננו שלא יכולים לחוש אחריות מוסרית למצב העליה והעולים. לא נוכל ואף לא נרשה לעצמנו להסתפק בבקורת על הממשלה, הסוכנות או החברה הישראלית. אחריותנו לגורל העולה אינה פגה עם הגיעו ארצה. נהפוך הוא, היא מתעצמת והולכת ככל שחורקים גלגלי מכונת הקליטה. שרות נאמן בצה"ל, ועיסוק הוגן במשרה זו או אחרת אינם ראויים עדיין לתואר "ציונות" - זו פשוט אזרחות טובה. כדי לשמור ולטפח אלמנטים אידיאליסטיים וחלוציים בקרב העולים, יש לאפשר להם להגיע לבטוי עצמי גם כאן, בארץ.

לכן חייבים אנו לחפש דרכי קליטה חדשות, אתגר לאומי שיעניק מרחב פעולה לכוחות יצירה חבויים ויבא את רצוננו לפעולה עצמאית, אתגר שיאפשר גם לנו לענוד את תוית בוני המדינה, ובכך להיכנס לחברה הישראלית כשווים בין שווים.

אין ספק כי כתוצאה מנסיבות חינוכם, קיימים אצל עולי ברית המועצות מנטליות וסולם ערכים שונים מהמקובל בחברה הישראלית, לחיוב ולשלילה. הנסיון למחוק מטען מושרש זה בחיפזון ובחוזק יד עלול ליצור משבר, אשר לא העולה ולא החברה הישראלית יצאו נשכרים ממנו. לדעתנו קיימת דרך בה ינוצלו הדחף האידיאליסטי והייחוד המנטלי של אנשינו בצורה הפרודוקטיבית ביותר, על מנת ליצור מסגרת בתוכה יוכלו לקלוט ולהיקלט, תוך הסתגלות הדרגתית לארצם החדשה - ישנה.

2. אפיון סוציאלי ופסיכולוגי של עולי בריה"מ

חשיבות המקצוע לגבי העולה, גבר או אשה, אינה כמקור פרנסה בלבד. המקצוע הוא עבורם הישג אינטלקטואלי תורם ובונה, הוא תכלית בפני עצמה, הנותנת לחיים את משמעותם. לכן רגישים הם יותר מחניכי ארצות המערב לחוסר עבודה זמני, הכרח להסבה מקצועית, או ירידה של רמת תעסוקתם המקצועית, אף אם תהיה זמנית בלבד.

אופיינית לעולים גם השאיפה לקרבה אל מרכזי תרבות, אל הכרך. שאיפה זו נובעת מאסוציאסיות שליליות חריפות של העיר הקטנה עם הפרובינציה הרוסית הנחשלת. אסוציאציות דומות קשורות גם בקולחוזים ולכן נרתעים רוב עולי רוסיה מהקמת ישובים חקלאיים, או הצטרפות אליהם, בקיצור זהו אלמנט עירוני בנפשו, והסיכויים לשינוי מהיר במישור זה הם אפסיים.

העולה האופייני יחפש תעסוקה במקצועו אשר הביא עמו מבריה"מ, ברמה קרובה ככל האפשר לרמת תעסוקתו "שם". סכוי אשר כזה, ביחוד עבור אקדמאים, רב יותר בסביבה בה קיימים מוסדות ומפעלים גדולים. ככל שגדול המטען המקצועי והמדעי שהביא העולה עמו - מתמעטות האלנטרנטיבות למקומות עבודה עבורו. גם העובדה כי רוב נשות העולים הן בעלות השכלה גבוהה ורגילות לעבוד במקצוען, מצמצמת עוד יותר את האלטרנטיבות הפתוחות לפני משפחת העולה.

עד כאן צוירה התמונה מבחינתו של העולה. מהצד השני מצויה טובת המדינה, התובעת ניצול מירב של הכישורים המועילים אשר לכל תושב, איש או אשה. אין ספק כי המטען המקצועי - מדעי של עולים מברית המועצות הוא רב, שקול כנגד השקעה של מיליארדי לירות והרבה שנים באוניברסיטאות ומכוני מחקר, ושימוש נבון בו עשוי להקפיץ את הטכנולוגיה הישראלית דרך ארוכה, בזמן קצר יחסית.

3. <u>קליטה מקצועית במקצועות שונים בארץ, וההבט החברתי שלה</u>

<u>בנגב</u> כאן מתוכננת הקמתו של מערך תעשייתי גדול. ראשיתו קיימת (בצורת תעשיית מחצבים ענפה, טקסטיל, ותעשיות מתכת ואלקטרוניקה), אולם גם בקצב ההשקעות המירבי אותו מסוגלת לבצע תעשייתנו הצעירה, מדובר לכל היותר בהתפתחות איטית והדרגתית, אשר תאפשר קליטת מאות מעטות של מהנדסים, כימאים וכו' כל שנה - לעומת תחזית של עליית אלפים.

<u>בגליל וברמת הגולן</u> קצב פיתוח התעשיה מפגר אחרי קצב גידול האוכלוסיה. הכיוון הנוכחי של פיתוח חקלאות וחרושת זעירה בעיקר, אין בכוחם למשוך עולים מבריה"מ, כמוסבר לעיל. גם אם משמשת "עליה 70" מקור גאווה לכל עולה מרוסיה, לא תוכל לקלוט המונים.

<u>ס י נ י</u> הצעת שר הבטחון לשעבר, לבנות את העיר "ימית" כעיר עולים, היא כיום בעלת פוטנציאל הצלחה מוגבל ביותר, אם לא גרוע מזה - ודוקא בגלל שלא נלקחו בחשבון המאפיינים והמגבלות המייחדים את עולי בריה"מ כנ"ל.

<u>מעלה האדומים</u> תעשיית ישוב חדש זה - כאשר תקום, תוכל להיות מקור תעסוקה למספר רב, אך, של <u>עולי העתיד!</u>

<u>המסקנה העגומה</u> מהתיאור שניתן לעיל היא שאיזורי הפתוח, במצבם <u>היום</u>, זקוקים אמנם לאנשים רבים - פועלי בנין, מהנדסים אזרחיים וכו', אך חסרים את הכושר לקליטה משמעותית של בעלי המקצועות הספציפיים המהווים אחוז דומיננטי של העליה הנוכחית. מה חבל אם בתגובה לכל הנאמר, עד הנה תופיע ההצעה הנאיבית להפליא (הנשמעת לעיתים אפילו מפי "אנשי מעלה") לאמור: "אז יקימו מהר תעשיה בגליל, בנגב, לכל אותם העולים..." רק הקרובים אצל הנושא מבינים מה כרוך בענין אשר כזה. מיליארדים רבים של לירות והקשה מכל - זמן, זמן רב!

4. <u>הקליטה המעשית באיזור מישור החוף</u>

<u>רב-רובם של המפעלים התעשייתים</u> ומוסדות התרבות וההשכלה המתאימים לקליטת עולי רוסיה <u>מצויים במישור החוף</u>. אלפי עולים, מדענים, ומהנדסים, אכן מצאו תעסוקתם באיזור זה. רבים מהם שוכנו בדירות שכורות, מפאת חוסר בדירות של קבע. פתרון בעיה זו בדרכים מקובלות עד כה אך יגביר את הצפיפות הבלתי בריאה והבלתי רצויה.

3/.

נהירת העולים בעקבות תעסוקתם מאזורי הפתוח אל סביבת תל-אביב יצרה כבר את פנינת ההומור המקומי: "ארלזורובה פינת דיזינגופה". אירוניה זו יוצרת דחיה, ועד לשינאת העולים תגיע. כך הופכת מטרת עזיבתנו את הגלות - נושא לצחוק, קנאה ולעג. ככל שיקלו הותיקים ראש בבעיה חולפת זו, "אשר כל גל עליה סבל ממנה בזמנו" (כך אומרים לנו) הרי סובייקטיבית הבעיה חמורה ומרה והשלכותיה כבר ניכרות בסטטיסטיקות הרישמיות אודות מספר העולים בכח, הנושרים בפועל. קונפליקט נפשי זה בין משאלות העולים ותגובות הותיקים ומטיפי המוסר למיניהם, מהווה לדעתנו את הבעיה העיקרית בקליטת העולים. מי צודק בויכוח זה? יש כמדומה צדק חלקי בדברי כל אחד מהצדדים, עד כמה שהדבר יישמע מוזר, קשה לוותיק להבין מה עמוקה היא משמעות המקצוע בחיי העולה, ומאי הבנה קצרה הדרך לזלזול ולתרעומת. מאידך, נכון הוא שהעולה החדש אשר בין כך ובין כך עקר שרשיו ממקום צמיחתו הראשון, הוא האלמנט המתאים ביותר ליישוב מקומות חדשים! לכל עליה הנדבך שלה ביישוב הארץ; אנו רוצים לבנות את הנדבך שלנו, בלי לוותר על הקליטה המקצועית החשובה לנו כל כך, ועל ההשלכות הגיאוגרפיות הנובעות מהעובדה כי מרבית מקומות העבודה המתאימים מצויים, וגם מצפים לנו, במרכז שפלת החוף.

5. **הפתרון המוצע - התישבות במורדות המערביים של השומרון**

לכאורה, הציג הניתוח הנ"ל תמונת ניגודים ללא פשרה. אבל, פשרה כזו קימת, והיא עונה על כל היבטי הנושא בצורה אופטימלית:

מזרחה לתל-אביב, ברדיוס של 30-10 ק"מ ממרכזי התעסוקה הקיימים, נמצאים שטחים נרחבים הריקים כמעט מאדם. שטחים אלה נמצאים מול הגזרה הצרה ביותר ("הטליה") של הקו הירוק, ההתרחשויות הפוליטיות שחלו לאחרונה בעולם הערבי העניקו משנה חשיבות לטריטוריה זו, בהגנה על עצם קיום המדינה. התישבות עולים בחבל ארץ זה, השומרון המערבי, תשרת את טובת המדינה, ובאותה עת תשפר את תדמית העולה בעיני הותיק - וגם בעיני עצמו.

6. **צורת הישוב הרצוי לנו**

איזה מן ישוב צריך לקום כאן? - הקרקע דלה לחקלאות אך נוחה - מיועדת כאילו לבניה. השטח קרוב אל מערכת הכבישים המהירים לחיפה וירושלים. חומר האדם ומבנה גרעין העולים מצידו מחייב, כאמור, שיהא זה יישוב עירוני. עיר לויה למטרופולין הגדול, מרוחקת אך קרובה, תהווה את הפתרון הנוח והזול ביותר לקליטה של עשרות אלפי עולים בסביבה תעשייתית. נבנה אותה בתכנון טוב ובבניה מתועשת אשר תבטיח בניה מהירה וזולה יחסית.

כיום הפכו את הקליטה לבעיה כלכלית גרידא. אמת ונכון: במדינה דמוקרטית קליטה רוחנית איננה בידי הממיסד, מוגבלות מאד אפשרויות הממשלה להשפעה רוחנית. בישראל בלתי אפשרית היא הטלת צנזורה נגד תופעות הפוגעות בעולים המופיעות לעיתים ברדיו, בטלויזיה ובעתונות. העליה וקליטתה כאמור הן צורך חיוני ממדרגה ראשונה למדינת ישראל, כמעט בעיית חיים ומוות למדינה, ולכן חייבים גם הפתרונות לבעיות הקליטה לחרוג מן השגרה.

4/.

חלק גדול יותר של מעמסת הקליטה חייב ליפול על שכם העולים עצמם. לתושבי עיר עולים, המאוחדים על בסיס של אתגר חלוצי עצמאי, יהיה הרבה יותר קל לעמוד בקשיים הנובעים משגרת מחשבה של שלטונות הקליטה, מבעיות ביוקרטיה, ומאי הבנות הנובעות מהבדלי חינוך יסודיים. על בעלי מקצוע מקרב העולים עצמם ליטול חלק מכריע בתכנון העיר ועיצובה, בנייתה ויישובה. שערי עירנו יהיו פתוחים לרווחה לכל הבא - עולים ממדינות אחרות, וותיקים וזוגות צעירים (קיימת כבר התעניינות רצינית של רבים מהם בנושא). כולם ישתתפו בחיי העיר וייוצגו במוסדותיה, אבל תהיה זו בראש וראשונה ובעיקר - "העיר שלנו", של עולי בריה"מ, סמל, תעודת זהות, ומפתח לחברה הישראלית המתחדשת.

7. **מה יעניק הדבר למדינת ישראל?**

ביסוס עיר העולים יהיה על עבודה במפעלים ובמוסדות הקיימים מערבה לה בשפלת החוף. עם זאת, אין ספק כי ריכוז סגולי גבוה כזה של כושר מקצועי וכח אדם מעולה, ימשוך מפעלים חדשים אל סביבותיה, במינימום של הטבות ממשלתיות (אשר משקלן הכבד בתעשיות הדרום והצפון הפך לרועץ לאותן תעשיות, כפי שמגלים המחקרים האחרונים בנדון), וכך יתרחב הבסיס הכלכלי של מרכז הארץ, בלי להרבות צפיפות ומפגעי אקולוגיה באיזורים הצפופים של היום. זוהי האפשרות היחידה לפתוח ארץ חדשה ליישוב יהודים במרחק חצי שעת נסיעה מן הארץ "הישנה", את היתרונות העצומים והחיוניים מנקודת ראות בטחונית בעורף ושטח שליטה על יושבי שפלת החוף אין צורך לפרט. היתרון הגדול והחשוב ביותר בהקמת עיר עולים הוא הבטחת זרם העליה והצלחת הקליטה של העולים שהם חיוניים למדינה. הבה נוכיח לעם בארץ ובגולה כי אנחנו נכונים ואמיצים, לא רק לשחרר את ארץ אבותינו אלא גם לישבה כמו שכתוב: "והיה כי יביאך ה' אלוקיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ...וישבתם בה!" (דברים פרק יא' פס' - כד' כט' לא').

ג ר ע י ן "ע י ר ע ו ל י ם ב ש ו מ ר ו ן"

פונה אליך, מקבל הדף -

עזור לנו להגשים מטרתינו - הקמת עיר עולים ב ש ו מ ר ו ן

מ ז כ י ר ו ת

גרעין עיר עולים בשומרון

14.9.76
לשכת השר גלילי

אוניברסיטת תל-אביב
TEL-AVIV UNIVERSITY

החוג לגיאוגרפיה

טלפון 03-426152

י"א באלול תשל"ו
6 בספטמבר 1976.

לכבוד
השר ישראל גלילי
קריית הממשלה
ירושלים

אדוני השר,

הנדון: "יהודה ושומרון - פרקים בגיאוגרפיה יישובית"
למכתבך מיום 23 באוגוסט 1976.

בשם מערכת הקובץ ברצוני להודות לך על היענותך ויחסך החם למפעלנו.
בקרוב אעביר לרחבעם זאבי מספר רעיונות והצעות המתחשבים במגבלות משרדך,
ונראה לי כי אכן תוכל לסייע לקובץ בפרט ולמפעל הקבצים הרגיונאליים בכלל.

בכבוד רב
ובתודה
ד"ר אבשלום שמואלי

העתק: אלוף (מיל.) רחבעם זאבי
משרד ראש הממשלה, הקריה, תל-אביב.

קרית האוניברסיטה, רמת-אביב, תל-אביב, טל. 416111 RAMAT-AVIV, TEL-AVIV TEL.

ירושלים, כ"ז באב תשל"ו
23 באוגוסט 1976

לדר' אבישלום שמואלי

ס הנדון: יהודה ושומרון - פרקים בגיאוגרפיה ישובית
למכתבך מיום 12.8.76

מכובדי,

נראה לי מאד הרעיון-התכניה בדבר הוצאת קבצים רגיונאלים -נושאיים בגיאוגרפיה של ארץ ישראל.

כשר בלי ספק אין לרשותי אמצעים, אך אקח דברים עם אלוף (מיל') רחבעם זאבי ונסכם עצה במה אוכל לסייע להגשמת תכניתכם

אם יש עמך הצעה כלשהי בנדון - הגבי נכון לבחור אותה, לשרותכם.

ב ב ר כהה

ישראל גלילי

22.8.76
לשכת השר גלילי

אוניברסיטת תל-אביב
TEL-AVIV UNIVERSITY

החוג לגיאוגרפיה
טלפון 03-426152

ט"ז אב תשל"ו
12.8.1976

לכבוד
מר ישראל גלילי
הממונה על ההתיישבות
משרד ראש הממשלה
כביש רופין
י ר ו ש ל י ם.

מר גלילי הנכבד

הנידון: "יהודה ושומרון - פרקים בגיאוגרפיה ישובית".

החוג לגיאוגרפיה באוניברסיטת תל-אביב (ד"ר אבשלום שמואלי), בשיתוף עם האלוף (מיל.) רחבעם זאבי, התחיל במפעל רב-שנתי של הוצאת קבצים רגיונאליים-נושאיים בגיאוגרפיה של ארץ-ישראל וסביבתה. מפעל זה ייעשה בשיתוף עם אוניברסיטאות וגופי מחקר שונים, בהתאם לנושא כל קובץ.

הקבצים הרגיונאליים-נושאיים מיועדים למורים ולתלמידים בכתות הגבוהות של בתי-הספר התיכוניים, לסטודנטים באוניברסיטאות, ולכל שוחרי הידע אודות ארץ-ישראל וסביבתה. בכוונתנו שבקבצים אלה ירוכז, ככל האפשר, חומר שטרם ראה אור, הכולל את פרי המחקר הגיאוגרפי החדש של ארץ-ישראל לאזוריה. מטרת המערכת הינה לגייס את מיטב החוקרים בעלי-הסמכא בכל מקצוע ומקצוע, כדי שיתרמו את חלקם לקבצים הרגיונאליים. אנו בטוחים כי מפעל זה מדרבן חלק מן החוקרים לעשות מאמץ מחקרי מיוחד עבור הקבצים הללו.

2/...

הקובץ הראשון, הנמצא כעת בדפוס, ואשר תוכן העניינים שלו מצורף למכתב זה, הינו קובץ המאמרים "יהודה ושומרון - פרקים בגיאוגרפיה ישובית". קובץ זה מוצא לאור בשיתוף עם החוג לגיאוגרפיה באוניברסיטת בר-אילן (ד"ר דוד גרוסמן), והוא אמור לצאת לאור בקרוב. בקובץ כלולים חמישים וארבעה מאמרים בנושאים גיאוגרפיים שונים, בהיקף של כשמונה מאות עמודים (כולל כמאתיים שרטוטים ותמונות) - בשני כרכים.

בתכניתנו להוציא לאור, בשש השנים הקרובות, את הקבצים הבאים:
א. ארץ הנגב (אשר נמצא כיום בשלבי כתיבה ועריכה); ב. ארץ הגליל; ג. העמקים; ד. תל-אביב (כולל מרחב נתניה-רחובות); ה. השרון; ו. מישור החוף של יהודה; ז. רצועת-עזה; ח. הגולן; ט. עבר-הירדן המזרחי; י. מדבר סיני; יא. אגן הים התיכון.

מפעל הקבצים הרגיונאליים-נושאיים בגיאוגרפיה של ארץ-ישראל וסביבתה אינו מפעל רווחי. העורכים אינם עובדים תמורת שכר וגם מחברי המאמרים אינם מקבלים שכר. עם זאת, דרושה תשתית כספית לא מבוטלת עבור מפעל בהיקף זה, עבור הוצאות כגון: שרטוט, עריכה לשונית, מנגנון ניהולי מצומצם, כתבנות, הדפסה, הגהה וכו'. הקובץ ממומן על ידי אוניברסיטאות תל-אביב ובר-אילן, בנוסף לסיוע כספי שקיבלנו מאנשים וממוסדות, פרטיים וציבוריים, אשר דורשים את טובת הענין ומכירים בחשיבותו. עד כה נתמך הקובץ בסכום של -.55,000 ל"י.

על מנת להוציא את הקובץ לאור, דרוש לנו כיום סכום של כ- -.45,000 ל"י (מתוך סך של כ- -.100,000 ל"י המהווים את כלל התשתית הכספית של הקובץ). כל כספי הקובץ מנוהלים ע"י רשויות המחקר של אוניברסיטאות תל-אביב ובר-אילן.

אנו בטוחים כי תבין את ערכו החינוכי-מדעי של מפעל זה, ומבקשים כי תפעל למען תמיכה כספית של משרדך בקובץ זה.

בכבוד רב
ובתודה מראש,

ד"ר אבשלום שמואלי.

קבצים אזוריים בגיאוגרפיה של ארץ-ישראל וסביבתה

בחסותו של

נשיא מדינת ישראל פרופ' אפרים קציר

אוניברסיטת תל-אביב
החוג לגיאוגרפיה

אוניברסיטת בר-אילן
המחלקה לגיאוגרפיה

יהודה ושומרון
פרקים בגיאוגרפיה ישובית

קובץ מחקרים

המערכת : אבשלום שמואלי, דוד גרוסמן, רחבעם זאבי.

הקדמה - המערכת.

מבוא - דוד עמירן.

פרק ראשון - רקע פיסי והיסטורי

א. המסלע ביהודה ושומרון וניצולו על ידי האדם - ישראל רוט ועקיבא פלכסר.

ב. קרקעות יהודה ושומרון - יואל דן.

ג. האזורים האקלימיים של יהודה ושומרון - סיווג לפי שיטת תורנתוויט - יאיר גולדרייך.

ד. מקורות המים וניצולם ביהודה ושומרון - יוחנן בונה ואורי ביידא.

ה. היחשיבות האסטרטגית של יהודה ושומרון - ניתוח היסטורי - מרדכי גיחון.

פרק שני - אוכלוסיה וממשל

א. החלוקה האדמיניסטרטיבית של יהודה ושומרון - דוד פרחי.

ב. השינויים בגודל האוכלוסיה ביהודה ושומרון - גורמים דמוגראפיים - עוזיאל שמלץ.

ג. השינויים באוכלוסיה הכפרית בשומרון בתקופת המנדאט - דוד גרוסמן.

ד. ישובי השומרונים בשומרון וביהודה - יצחק בן-צבי.

פרק שלישי - כלכלה

א. התפתחות מערכת הדרכים ביהודה ושומרון בתקופת שלטון ירדן (1948-1967) - שלום ריכמן ושמואל שריר.

ב. יהודה ושומרון : המבנה הכלכלי וההתפתחות הכלכלית למן מלחמת ששת הימים - יעקב ליפשיץ .

ג. הצמיחה הכלכלית בחקלאות יהודה ושומרון - שמואל פוהורילס.

ד. מלאכות ותעשיות מסורתיות ביהודה ושומרון - שמואל אביצור.

פרק רביעי - החקלאות

א. החקלאות ביהודה ושומרון בשנים 1967-1974 - הישגים ומבנה ארגוני - יעקב קציר.

ב. הזית ותעשית הזית ביהודה ושומרון בתמורות העתים - שמואל אביצור .

ג. נצול מעיינות לחקלאות שלחין בהרי יהודה - צבי רון .

ד. מערכת מדרגות חקלאיות בהרי ירושלים - צבי רון .

פרק חמישי - ישובים עירוניים

א. התפתחותה של העיר ג'נין בשנים 1967-1975 - פרדי זר .

ב. מעמדה האיזורי של טול כרם - יוסף שלהב.

ג. שכם - התפתחות השטח הבנוי בעיר ערבית - אמנון שנער .

ד. מעמדה של טלפית כמקום מרכזי בדרום-מערב השומרון - אבשלום שמואלי .

ה. רמאללה כמרכז עירוני לנפת רמאללה ובמת גבעון - אברהם זהבי .

ו. ערי מרחב בית-לחם - מאפיינים עיקריים - שבתאי בריל .

ז. בית-לחם כעיר תיירות - עירית זהבי .

ח. התפתחותה של בית-סחור והשתלבותה במרחב העירוני של בית-לחם - סיומה שורק.

ט. חשיבות החקלאות בכלכלת חברון בשנות השישים - יהודה קרמון ואבשלום שמואלי.

י. מחנות הפליטים בגדה המערבית ובגדה המזרחית כצורה ישובית - מאיר זמיר.

פרק ששי - הישובים הכפריים

א. זחילה והתפרסות של כפרים ביהודה ושומרון - משה ברור.

ב. ייחודו של הישוב בשומרון - יהושע בן-אריה.

ג. יציבות הישוב הכפרי בשומרון במאה התשע-עשרה - דוד גרוסמן .

ד. התפתחות "ישובי-בת" בשולי השומרון - תהליכים וגורמים - דוד גרוסמן .

ה. כפרי-ספר במערב השומרון - משה ברור .

ו. השפעת "הקו הירוק" על שני כפרים ערביים שכנים (השוואה בין בקה אל-ע'רביה ובקה-א-שרקיה) - יהודה קרמון .

ז. התפשטות הישוב הכפרי ברמות בית-אל - דוד גרוסמן .

ח. ההתישבות היהודית בגוש עציון - אורי דביר .

פרק שביעי - מרחב ירושלים

א. ירושלים המאוחדת : כורח גיאו-פוליטי - סול ב. כהן .

ב. ירושלים המאוחדת - מאפיינים דמוגראפיים של הקבוצות העיקריות באוכלוסיה - עוזיאל שמלץ.

ג. מזרח ירושלים - אוכלוסיה ותעסוקה - מיכאל רומן .

ד. האוכלוסיה הערבית של מזרח ירושלים - קבוצות מוצא ומבנה פוליטי - אורי שטנדל .

ה. עדות נוצריות קטנות בירושלים המזרחית ובבית-לחם - גדעון ביגר.

פרק שמיני - המדבר וספר המדבר

א. מסילות ודרכים במדבר יהודה - מנשה הראל .

ב. גידול הצאן במדבריות ובחורשים - מנשה הראל .

ג. דורא - לדמות הישובים בספר הבדווים - דוד עמירן .

ד. שתי פנים לכפר סעיר - אבשלום שמואלי .

ה. הבדווים של הר חברון - משה שרון .

ו. הרקע להתנחלות נוודים במרחב ירושלים - אבשלום שמואלי .

ז. ישובי הבדווים בספר של מדבר יהודה - אבשלום שמואלי .

ח. קיבוע שבט הרשאידה - יצחק שגב.

<u>פרק תשיעי - ההתישבות בבקעת-הירדן</u>

א. הישוב בבקעת-הירדן - סקירה היסטורית - צבי אילן .

ב. תרבות החקלאות הקדומה בנאית המדבר באיזור ים המלח ובקעת הירדן - יוסף פלדמן .

ג. ההאחזות היהודית בצפון ים-המלח בימי המנדאט הבריטי - רפאל גת .

ד. הישוב הערבי בבקעת הירדן - עדנה זמונסקי .

ה. ההתישבות היהודית החדשה בבקעת-הירדן , תכנונה ופיתוחה - נחום מרקובסקי .

ו. תנאי אקלים ונוהלי חיים בבקעת הירדן - עזרא זוהר, יהורה שיינפלד ויאיר שפירא.

* * *

הסוכנות היהודית לא"י
חבל התיכון
ר ח ו ב ו ת

רחובות, 31.8.76

סקירה על ישובי עמק אילון וסביבתו
כחומר רקע לסיור המתקיים ב- 31.8.76

1. מבוא חורון - מושב שיתופי, מתוכנן ל-80 יחידות מהן 20 תעשייתיות. מסונף לפא"י. התארגן ב-1967 בהיאחזות מודיעים, ולאחר שחרור העמק, עבר בשנת 1970, לנקודה החדשה על גבעת בית נובא. הגרעין המיסד, מיוצאי תנועת עזרא. 32 משפחות + 45 ילדים. 50 בתים גמורים מהם 20 שבניתם הסתיימה זה עתה. בנוסף קיימים מבני צבור: בית כנסת, צרכניה, מרפאה, שני גני ילדים ועוד.

אמצעי יצור - משבצת הקרקע לא מושלמת וחלק מהאדמות רדוד ואבניות. אדמת שלחין - 1285 ד', בעל - 1585 ד' וכ- 15000 ד' מרעה מגודר. אספקת מים ע"י מקורות משני קדוחים מקומיים.
בשלחין מגדלים כ- 800 ד' כותנה, 200 ד' סלק סוכר, 100 ד' קינרס.
בענפי חי שני ענפים: הודיים לבשר. כושר יצור - 300 טון המכסה-240.
בקר לבשר: 400 אמהות, 50 עגלות + פרים. קיימת מפטמה ל- 160 ראש.

בשל המגבלות הקיימות בפתוח חקלאי, מוקם מפעל תעשיה לעיבוד שבבי תוך כדי התקשרות עם התעשיה האווירית.

היצחר השנה יגיע ל- 6 מליון ל"י ויש סיכוי שלאחר שנים של גרעונות עקב תנאי המקום, יגיעו השנה לאיזון.

2. מבוא מודיעים - מוגדר כמושב שיתופי מסונף לפא"י. נוסד כהיאחזות, אוזרח ב-1976. נפסל כישוב חקלאי (כ-600 ד' קרקע טרשים ללא מים). שני נסיונות קודמים לאיכלוסו, לא עלו יפה. (הראשון - גרעין תעשיתי של פא"י, השני - קבוצתו של הרב פאר).
כעת נכנסה למקום קבוצה של עולים מארה"ב (14 משפחות) הידועה כקבוצת קרליבך. הישוב מתוכנן ל-100 יחידות שיתבססו על תעשיה ובמידת האפשר גם על חקלאות. קיים מפעל ליצור שקיות פלסטיק, שהוא היום מקור קיום יחידי. במחנה הישן-12 בתים, 4 קרוונים ומבני צבור.
במחנה החדש - 35 בתים בבניה, 40 נוספים בתכנון.

3. באר - טל - ישוב בתכנון. מוגדר כמושב אינדוידואלי ומסונף לעובד הציוני. מתוכנן כישוב תעשייתי (כפ"ת) ל- 120 יחידות מהן כ- 12-10 חקלאיות.
המיקום המוצע הוא - תל-שלת כק"מ מכביש לטרון - רמאללה. הגרעין מורכב מישראלים יוצאי צבא. בשלב ראשון יוקמו ליד נקודת הקבע 35 בתים במסגרת היאחזות אזרחית. המחנה הזמני עתיד להשתלב כאיזור נופש בתכנית נקודת הקבע.

4. מבוא חורון ב' - ישוב בתכנון מסונף לפא"י. המיקום המוצע הוא בסביבת מדיה כ- 4 ק"מ מזרחית ממבוא מודיעם. את הישוב צריך לאכלס גרעין ישראלי הנמצא בשלבי התארגנות.

/רק

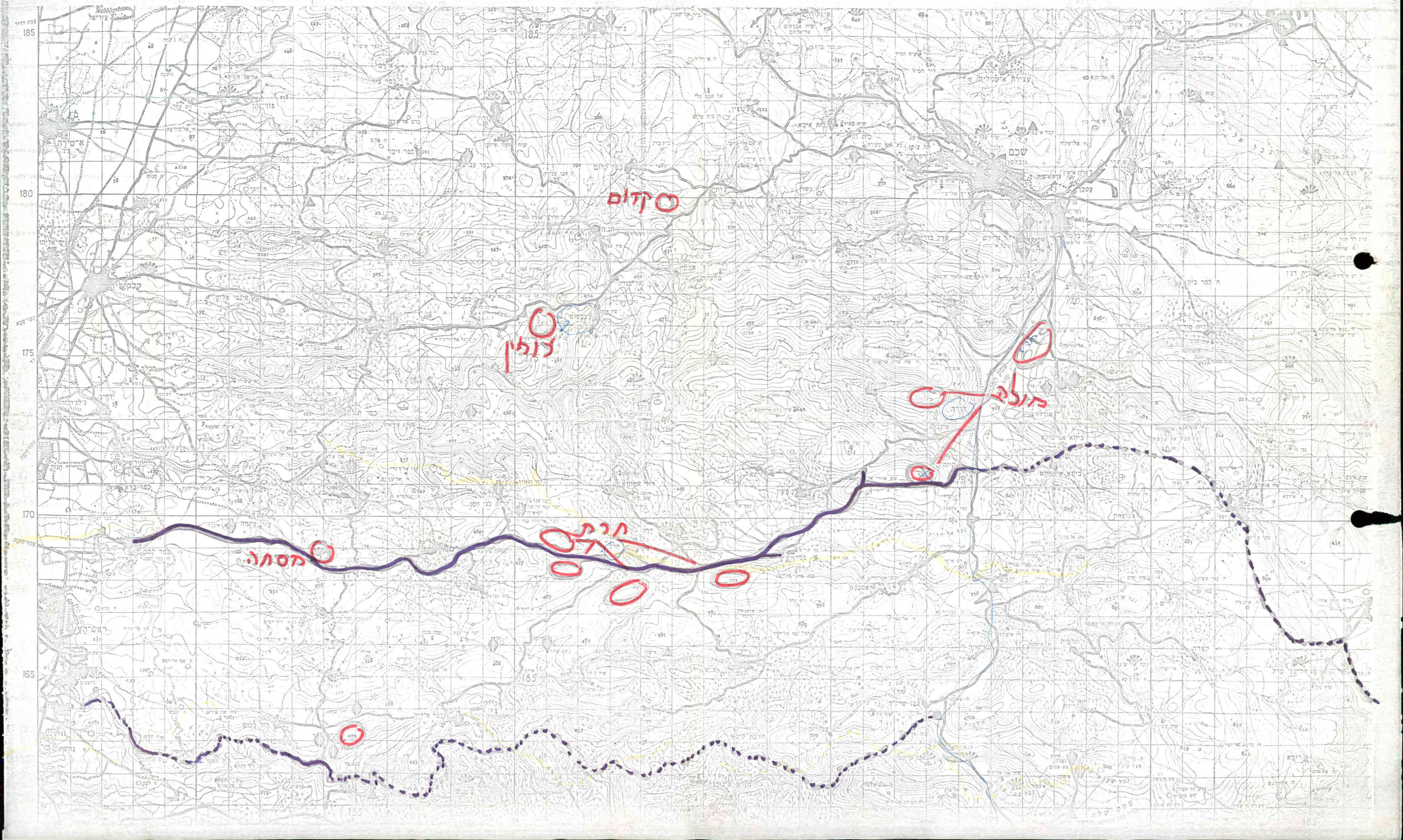

קדום
צולין
מולה
חרת
מסחה
שכם

משרד השיכון

לשכת ראש המינהל
לבנייה כפרית ויישובים חדשים

30.8.76

אל:
השר גלילי.

מצ"ב רעיכנורת הסיום
ביום 3.8.76 בגבל
מוקטם.

בברכה,

אהוד

עוזר לראש המינהל

מ ד י נ ת - י ש ר א ל

משרד השיכון
מינהל לבניה כפרית
וייישובים חדשים
יחידת מינהל וארגון
הקריה הל - אביב
ת.ד 7921 מיקוד61070

מסמך מוגבל - לא לפרסום.

אב תשל"ו
יולי 1976

הכנית לסיור שר השיכון והשר גלילי
שמתקיים ביום ג' 3.8.76

1. מקומות הסיור :-,
   א. גבעת הרדאר
   ב. ג'בל מוקטם.
   ג. גבעון.
   ד. מקום המפגש ויצאה ממקום המפגש בשעה 1400 מבניין לשכת ראש הממשלה בירושלים, הקריה.

2. המשתתפים בסיורה'ה :-
   (אזרחים)
   א. עופר.
   ב. גלילי.
   ז. קושניר.
   ט. שקד.
   א. מני - (משרד פרלשטיין).
   ע. בן דוד.
   פיצ'

   (צבאי) אלוף יונה אפרת.
   אלוף אורלי.
   אל"מ פלדמן.
   אל"מ סוקול.
   אחריות למסירת הודעות טלפוניות לנ"ל - ע"ר לראש המינהל.

3. אחריות בטחון - אג"מ , פקוד מרכז.

4. אחריות תחבזרה לג'בל מוקטם - אג"מ , פקוד מרכז.

5. אחריות לשתיה במקום - אג"מ , פקוד מרכז.

6. אחריות על הסבר תכניות - מהנדס מחוז, מינהל לבניה כפרית י - ם.

7. אחריות מינהלית - הממונה על מינהל וארגון משהש'.

16.1.76

סיכום פגישה עם מ. לפיד

מ. לפיד הציג בפני השר גלילי את הרעיון להקמת עיר לעולים סבריה"מ במסחה, שתביא לפתרון קונסטרוקטיבי לעליה מברי"מ.

גלילי הבהיר לו שעיקרו של הנושא הוא בתחום טיפולו של משרד השיכון כי כי בראש ובראשונה מדובר בהקמת עיר.

גלילי ידבר עם ש. אבני והוא יזמנו לפגישה.

ישבול,

הקבוצה הזו, ששמעה כבר
הביע אליך לא פעם מתעשר-
להפגש עמך ולהשמע בפניך
אלת דברה.

כפי שתראה אם מנ"מל
ת. הקליטה הפונה אותם אליך.
לאחר שנהגש עמם.

25.11.75

ב"ה

ט"ז כסלו תשל"ו

20/XI/75

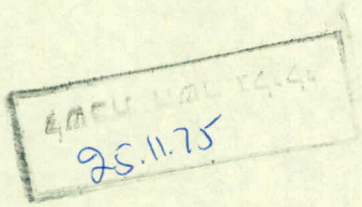

מרדכי לפיד

רח' הרצל 11,

רעננה

לכבוד,

השר ישראל גלילי

משרד ראש הממשלה
הקריה בנין ג

ת.ד. 187

ירושלים 91000

הנדון: דרכים חדשות בקליטת עליה

אנו קבוצת עולים מבריה"מ, כ- 300 משפחות שייכים לגרעין "עיר עולים בשומרון".

אנו מבקשים להפגש עם השר במטרה להסביר לשר את בקשתינו הנ"ל.

מצ"ב: דף קריאה לממשלת ישראל.

בברכה,

מרדכי לפיד

ב/וע מארגני הגרעין

ב"ה כ' ניסן התשל"ה 9.4.1975

קריאה אל ממשלת ישראל!

אנו, עולי בריה"מ אשר בינהם אסירי ציון, פעילי עליה ופעילי קליטה, קוראים את ממשלת ישראל להיפוש דרכים חדשות לקליטתם הרוחנית והחמרית של העולים. במור אחת הדרכים מציעים אנו אפשרות המאחדת בחוכה את כל המרכיבים הבאים:

א) אחגר חלוצי, אחגר שיתן לעולים המוצאים בגבורה את מסך הברזל בכמיהתם לציון, להיות למן הצעד הראשון בוני הארץ, להרגיש כממשיכי דרכם של ראשונים ולא כבאים אל המוכן.
אחגר אשר אנו העולים החדשים נישא למענו בסובלנות חרבה קשיי קליטה בלתי נמנעים.

ב) קליטה עצמית: עולים נקלטים ע"י עולים - אלה שהגיעו מכבר, יקבלו על עצמם את קליטת החדשים.

ג) קליטה קהילתית - במקום זו, הפרטית, המוסיפה על הבידוד מחברת הותיקים, גם ניתוק והפרדה בין העולים, מציעים אנו קליטה קהילתית המבוססת על נסיון העבר לעל מחקרים שהעלו כי רב העולים מעדיפים לגור בסביבה מוכרת, בתוך חברה משלהם.

אי לכך, פונים אנו אל חברי ממשלת ישראל: תנו לנו לתכנן, לבנות וליישב עיר עולים חדשה באיזור הקרוב למרכז הארץ, שם מוצאים את מעסוקתם רב העולים - עובדים מיקצועיים ואקדמאים מחד גיסא, ומאידך יש ביישובו מן התלוצים והראשוניות, תנו לנו לבנות עיר בשומרון הריק והבלחי מיושב, כ10 - 5 ק"מ מזרחה לקו הירוק, סול ערי המרכז, ת"א ופ"ת.

הקמת העיר נושאת עימה את היתרונות הבאים:

א) קירבת המקום אל מרכזי התרבות, התעשיה, המסחר והמנהל, מקנה מעשיות לתכנית ומאפשרת הגשמתה המיידית.

ב) התיישבות עולים בשומרון תשפר ותבריא את האקלים המוראלי במדינה, ייעלמו התיכוכים והקנאה שבין ותיקים לעולים, - תשתנה מן היסוד הדמית העולה בעיני הותיק ובעיני עצמו.

ג) יהיה לכך הד חיובי לא רק בישראל - אך בתפוצות, והעיקר, הדבר יוודע בבריה"מ והוא יעיר ויעורר, ובכך יביא להגברת העליה!

ד) ישופר מצבנו הפוליטי בעולם - כאשר יוכח שלא פטה הרוח החלוצית בעמנו, ואנו מסוגלים לא רק לשחרר, אלא אף ליישב את ארץ אבותנו כמו שכתוב: "כל המקום אשר תדרך כף רגליכם בב לכם יהיה;;; והיה כי יביאך ה'אלוקיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה...וישבתם בה". (דברים י'א - כד' כט' לא').

ה) כך נמלא חובתינו לדורות הבאים אחרינו, בשמירת חבל ארץ זה, האינטגרלי והבלחי נפרד מארצנו!

ו) ייפתח כיוון חדש מזרחה, למטרת פיזור האוכלוסיה הנחנקת כיום בפס הצר של מישור החוף.

ז) כך תתחזק המדינה ויגבר בטחונה, בעוד שמטירת חבל השומרון לשלטון גויים ייסכן את מדינת ישראל.

אודות כל האמור לעיל +++

אנו החתומים מטה, ראשי משפחות הגרעין המבקש להקים עיר חדשה בשומרון ולהתיישב בה!
כל טעמה של הצעתינו יאבד, אם יתעורר ויכוח רב חדשים, במקום ליבון ענייני וביצוע מיידי של התכנית תוך קידובם למשימה של תושבי ישראל ואף מתנדבי חו"ל, תוך פניה אל כל מי שגורל העליה יקר ללבו.

+++ פרטים: ב"על המשמר" 21 לפבואר וב"נשה סטרנה" 9.4.75

19.11.75
לשכת השר גלילי

משרד לקליטת העליה
המנהל הכללי

ירושלים, י"ב בכסליו תשל"ו
16 בנובמבר 1975

לכבוד
השר מר ישראל גלילי
משרד ראש הממשלה
קריה בן גוריון
ירושלים

שר נכבד,

ביום 6.11.75 התקבלו בלשכתי קבוצת עולים והעלו בפני תוכניתם להקמת עיר בשומרון.

הודעתי לפונים כי אעביר את פנייתם לגורמים האחראים בממשלה לנושאי התיישבות.

מצ"ל תזכיר שהוגש לי באותה הפגישה ואשר אני מעביר לעיונך.

בכבוד רב

מנחם שרמן

רשימת המשתתפים בפגישה ביום
6.11.75 עם מנכ"ל המשרד לקליטת
העליה בנושא עיר עולים בשומרון

גב' וולקון גניה - רח' המעון 26 גבעתיים.

מר פולרביץ יחזקאל - רח' בן יהודה 122/1 ת"א.

מר פיסרדסקי יעקב - רח' אייזנברג 320/12 רחובות.

מר אבולניק צינובי - רמות 3/28 ירושלים.

מר איזלנד ישראל - רח' בר כוכבא 1/11 ירושלים.

מר וולוך גריגורי - רח' מרזוק עוזר 12/28 ק. אונו.

מר ספיאשווילי אברהם - אזור ו' 164/19 אשדוד.

מר לפיד מרדכי - רח' הרצל 11 רעננה.

מר גרבר צלד -

מר מ. סורקיס - כפר סבא.

הכתובת לתשובות לקבוצה - מר ~~לדוב~~ לפיד מרדכי, רח' הרצל 11 רעננה.

9.4.1975

ב"ה כ"ח ניסן התשל"ה

קריאה אל ממשלת ישראל!

אנו, עולי בריה"מ אשר בינתם אפיריון, בעלי עלית ובעלי קליטה, קוראים את ממשלת ישראל לתיפוש דרכים חדשות לקליטתם תרוחנית והחמרית של העולים. בתור אחת הדרכים מציעים אנו אפשרות המאחדת בתוכה את כל הפרויקטים המוצעים:

א) אחבר תלוצ', אחגר שיתן לעולים המורצים בבנורת את מתך חברול בסביתתם לבירן, להיות למען הצעד הראשון בדרי הארץ, להרגיש בממשיכי דרכם של ראשונים ולא כבאים אל המוכן
אחגר אשר אנו העולים הארשים גישת למענו בטובלנות הרבה קשרי קליטה בלתי במנשים.

ב) קליטה עצמיתי עולים נקלטים ע"י עולים - אלא שהגיעו שכבר, יקבלו על עצמם את קליטת החדשים.

ג) קליטה קהילתית - במקום זו, הטרטית שמטרתה על הבזידד מחברת הזרים, גם ניתוק והפרדה בין העולים, מציעים אנו קיום קהילתית המבוססת על נסיון העבר לעל מחקרים שהעלו כי רב העולים מעדיפים לגור בסביבה מוכרת, בתוך חברה משלהם.

אי לכך, מוצים אנו אל חברי ממשלת ישראל: חגו לנו למקום, להכות בעיסה עיר עולים חדשה באיזור המקום למרכז הארץ, שם מוצאים את תעסוקתם רב העולים - קוברים מיקצועיים ואקדמאים מחד גיסא, ומאידך יש ביישובו מן התלוצינות התאטרונית, מגו לנו לבנות עיר בשומרון הרים והבלתי מיושב, כ10 - 5 ק"מ מזרחית לקו הירוק, סול עד המרכז, ת"א ופ"ת.

הקמת העיר נושאת בימה את היתרונות הבאים:

א) קירבה המקום אל מרכזי התרבות, התעשיה, המסחר והמקח, מקנה מעשיות לתביה ומשרות הנשמתה תמידיים.

ב) התיישבות עולים בשומרון תסיר ותבריא את האקלים המוראלי במדינה, ייעלמו התיכוכים והקנאה שבין ותיקים לעולים, - תחנת מן היסוד החמית העולה בעיני הומ"ס רבעיני עצמו.

ג) יהיה לכך הד מיוחד לא רק בישראל - אך בתפוצות, והעיקר: תדבר נודע בכריה"מ והוא יעיר ויעורר, ובכך יביא להגברת העליה!

ד) יעודר מצבנו הפוליטי בעולם - כאשר יוכח שלא מפת הדרת התלוגיה בעמנו, ואנו מסוגלים לא רק למחרר, אלא אף ליישב את ארץ אבותינו כמו שכתוב: "כל המקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם יהיה" והיה כי יביאך ה' אלוקיך אל הארץ אשר נשבע לאבתיך... וישבתם בה". (דברים י"א - כד' כט' לא').

ה) כך נשלח תובתינו לדורות הבאים אחרינו, בשמירת אבן זה, האינטגרלי והבלתי נפרד מארצנו!

ו) ייפתח כיוון חדש מזרחה, למטרת פיזור האוכלוסיה המתקבצת בימים בפס הצר של מישור החוף.

ז) כך תחוזק המדינה ויגבר בטחונה, בעוד שעכשיו אבל השומרון לשלטון בזיים יסכן את מדינת ישראל.

אודות כל האמור לעיל ++

אנו החתומים מטה, האשי משפחות הגרעין המבקש להקים עיר הדשה בשומרון ולהתיישב בה!

כל טעמה של הצעתינו יאבד, אם יתעורר ויכוח דם חדשים, במקום ליבון ענייני וביצוע מיידי של התכנית תוך קיומה לשתיקת של תושבי ישראל ואף מתנדבי חו"ל, תוך פגיעה אל כל מי שגורל העליה יקר ללבו.

++ פרטים: ב"על המשמר" 21 לפברואר וב"נשה טעריה" 9.4.75

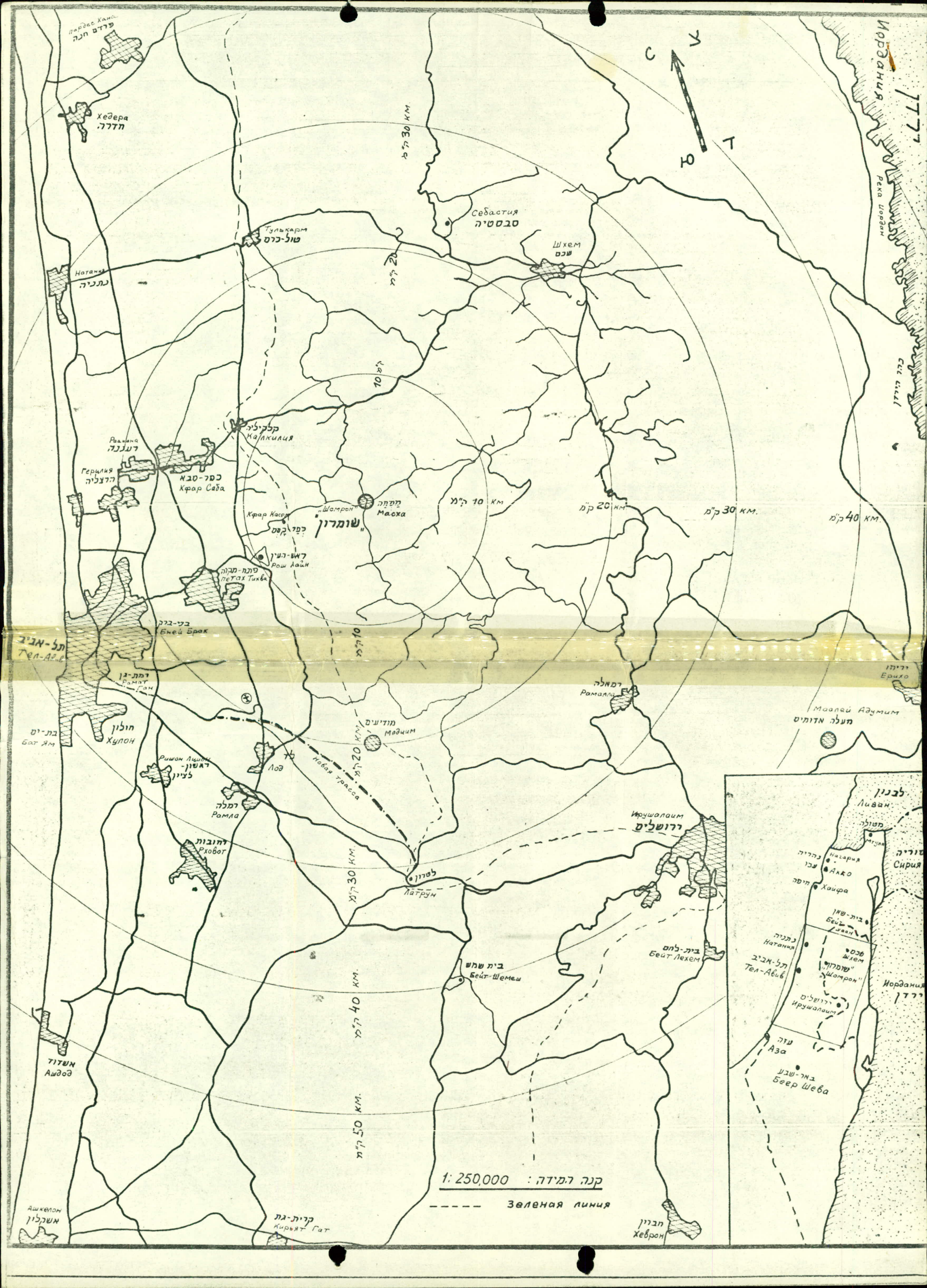

Иордания
Река Иордан
Пардес Хана
פרדס חנה
Хедера
חדרה
Себастия
סבסטיה
Тулькарм
טול-כרם
Шхем
שכם
Натания
נתניה
Калкилия
קלקיליה
Раанана
רעננה
Герилия
הרצליה
כפר-סבא
Кфар Саба
Кфар Касем
כפר קסם
„Шомрон"
„שומרון"
Масха
ראש-העין
Рош Лайн
פתח-תקוה
Петах Тиква
בני-ברק
Бней Брак
תל-אביב
Тел-Авив
רמת-גן
Рамат Ган
חולון
Хулон
בת-ים
Бат Ям
Ришон Лицион
ראשון-לציון
Лод
Новая трасса
Модиим
מודיעים
רמלה
Рамла
רחובות
Рховот
לטרון
Латрун
Иерушалаим
ירושלים
Рамалла
רמאלה
Ерихо
Маалей Адумим
מעלה אדומים
בית-לחם
Бейт Лехем
בית שמש
Бейт Шемеш
אשדוד
Ашдод
Ашкелон
אשקלון
קרית-גת
Кирьят Гат
חברון
Хеврон
10 км
20 км
30 км
40 км
50 км
קנה המידה: 1:250,000
Зеленая линия
לבנון
Ливан
Сирия
Нагария
Акко
Хайфа
Натания
Тел-Авив
Шхем
„Шомрон"
Иерушалаим
Аза
Беер Шева
Иордания

מרדכי לפיד

לישראל,

סיני נפגש עם נציג מן

הקבוצה הזו לבתוב הפגישה

הפנה אותם לאבני. ולתר

לא שמענו מהם

עד כמה שזכור לי, סיני

התרשם קשה מאוד מן האיש

שייצג את הקבוצה, היה

נדאי שלשמור גם ממנו.

ארנה

(4)

פנימי

יום 23.8.71

א ל : [illegible]

מאת : [illegible]

הנדון : [illegible]

שכר [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

פנימי

יום .....

א ל : .....

מאת : ..... - 2 -

הנדון : .....

המרכז, לא הגיבה שלנו בקשר
להקמת מרכז עיירלנים "בחרבת לוז"
ובקבוצת ישובים נפגיים בצומת המולכים -
קבעון.
הגיבה נכונים לו.
מתן הסכמה שלו לרעיון תלויה בכך
שישתתפו שהקמת ישובים נפגיים בשקום
השלוחה העיירלנים המוצעת בקבוצת המולכים
לא תחדה את הפעולה בשקום.

נרשם לאחרקה - מכיוון שכך, בקשתי את פונשינו להכיון
מוך מספר ימהם סקיצה לחכניות המשלבים
נפגיים שמיצור המולכים - קבעון.
סקיצה כזאת תאפשר לך הבאת
הנושא לדיון ופנים.

בברכה

[illegible]

9.4.1975

ב"ה ב'ה ניסן התשל"ה

קריאה אל ממשלת ישראל!

אנו, עולי בריה"מ אשר בינהם אסירי ציון, פעילי עליה ופעילי קליטה, קוראים את ממשלת ישראל להיפוש דרכים חדשות לקליטתם הרוחנית והחמרית של העולים. בתור אחת הדרכים מציעים אנו אפשרות המאחדת בתוכה את כל כל המרכיבים הבאים:

א) אתגר חלוצי, אתגר שיתן לעולים הפורצים בגבורה את מסך הברזל במסיחתם לציון, להיות למן הצער הראשון בוני הארץ, להרגיש כממשיכי דרכם של ראשונים ולא כבאים אל המוכן.
אתגר אשר אנו העולים החדשים נישא למענו בסובלנות חרבה קשיי קליטה בלתי נמנעים.

ב) קליטה עצמית: עולים וקלטים ע"י עולים - אלה שהגיעו מכבר, יקבלו על עצמם את קליטת החדשים.

ג) קליטה קהילתית - במקום זו, הפרטית, המופיעה על הבידוד מחברת הותיקים, גם ניתוק והפרדה בין העולים, מציעים אנו קליטה קהילתית המבוססת על נסיון העבר, על מחקרים שהעלו כי רב העולים מעדיפים לגור בסביבה טוכרת, בתוך חברה משלהם.

אי לכך, בונים אנו אל חברי ממשלת ישראל: הנו לנו לתכנן, לבנות ולייסב עיר עולים חדשה באיזור הקרוב למרכז הארץ, שם מוצאים את העסוקתם רב העולים - עובדים מיקצועיים ואקדמאים מחד גיסא, ומאידך יש ביישובו מן החלוציות והראשוניות, הנו לנו לבנות עיר בשומרון הריק והבלתי מיושב, כ10 - 5 ק"מ מזרחה לקו הירוק, מול ערי המרכז, ת"א ופ"ת.

הקמת העיר נושאת עימה את היתרונות הבאים:

א) קירבת המקום אל מרכזי התרבות, התעשיה, המסחר והמנהל, מקנה מעשיות לחבנים ומאפשרת הגשמתה המיידית.

ב) התיישבות עולים בשומרון תשפר ותבריא את האקלים המוראלי במדינה, ייעלמו התיכוכים והקנאה שבין ותיקים לעולים, - תשתנה מן היסוד הדמית העולה בעיני הותיק ובעיני עצמו.

ג) יהיה לכך הה חיובי לא רק בישראל - אך בתפוצות, והעיקר, הדבר יוודע בבריה"מ והוא יעיר ויעורר, ובכך יביא להגברת העליה!

ד) ישופר מצבנו הפוליטי בעולם - כאשר יוכח שלא פסח הרוח החלוצית בעמנו, ואנו מסוגלים לא רק לשחרר, אלא אף ליישב את ארץ אבותנו כמו שכתוב: "כל המקום אשר תדרך כף רגליכם בו לכם יהיה;;; והיה כי יביאך ה'אלוקיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה...וישבתם בה". (דברים י"א - כ"ד כ"ט לא').

ה) כך נמלא חובתינו לדורות הבאים אחרנו, בשמירת חבל ארץ זה, האינטגרלי והבלתי נפרד מארצנו!

ו) ייפתח כיוון חדש מזרחה, למסרת פיזור האוכלוסיה הנחנקת כיום בפס הצר של מישור החוף.

ז) כך תתחזק המדינה ויגבר בטחונה, בעוד שמסירת חבל השומרון לשלטון גויים ייסכן את מדינת ישראל.

אודות כל האמור לעיל +++

אנו המחומים מטה, רשאל משפחות הגרעין המבקש להקים עיר חדשה בשומרון ולהתישב בה!
כל מעמה של הצעתינו יאבד, אם יתעורר ויכוח רב חדשים, במקום ליבון עניני וביצוע מיידי של המטרה תוך קירובם למטימה של תושבי ישראל ואף מתנדבי חו"ל, תוך פנית אל כל מי שגורל העלות יקר ללבו.

+++ פרטים: ב"על המשמר" 21 לפבואר וב"נשה מטרנה" 9.4.75

אם כן, רב-רובם של המפעלים התעשייתיים ומוסדות ההרבות וההשכלה המתאימים לקליטת עולי רוסיה מצויים במישור החוף. אלפי עולים, מדענים, ומהנדסים, אכן מצאו תעסוקתם באיזור זה. רבים מהם שוכנו בדירות שכורות, ממאז ווסר דירות של קבע. פתרון בעיה זו בדרכים המקובלות עד כה אך יגביר את הצפיפות הבלתי בריאה והבלתי רצויה. נהירת העולים בעקבות תעסוקתם מאיזורי הפתוח אל סביבת תל-אביב יצרה כבר את פגיעת ההומור העקומים: "ארלוזורובה פינת דיזנגובה" אירוניה זו יוצרת דחיה, ועד לשינאת העולים תגיע. כך הופכת מטרת עזיבתנו את הגלות - נושא לצחוק, קנאה ולעג. ככל שיקלו הותיקים ראש בבעיה חולמת זו, "אשר כל גל עליה סבל ממנה בזמנו" (כך אומרים לנו) הרי סוביקטיבי הבעיה חמורה ומרת והשלכותיה כבר ניכרות בסטטיסטיקות הרישמיות אודות מספר העולים בכח, הנושרים בפועל. קונפליקט נפשי זה בין משאלות העולים והגובות הותיקים ומטיפי המוסר למיניהם, מהווה לדעתנו את הבעיה העיקרית בקליטת העולים. מי צודק בויכוח זה? יש ממדומה צדק חלקי בדברי כל אחד מהצדדים, עד כמה שהדבר יישמע מוזר, קשה לוותיק להבין מה עמוקה היא משמעות הקצוע בחיי העולה, ומאי הבנה קצרת הדרך לזלזול ולהתרעמות, מאידך, נכון הוא שהעולה החדש אשר בין כה וכה עקר שרשיו ממקום צמיחתו הראשון, הוא האלמנט המחאים ביותר לייישוב מקומות חדשים! לכל עליה הנדבך שלה ביישוב הארץ; אנו רוצים לבנות את הנדבך שלנו, בלי לוותר על הקליטה המקצועית החשובה לנו כלכך, ועל ההשלכות הגיאוגרפיות הנובעות מהעובדה כי מרבית מקומות העבודה המתאימים מצויים, וגם מצפים לנו, במרכז שפלת החוף.

4) הפתרון המוצע:

לכאורה, הציב הגיתוח הנ"ל המונח ניגודים ללא פשרה. אבל, פשרה כזו קיימת, והיא עונה על כל היבטי הנושא בצורה אופטימלית:

מזרחה לתל-אביב, ברדיוס של 30-10 ק"מ ממרכזי התעסוקה הקיימים, נמצאים שטחים נרחבים הריקים כמעט מאדם. שטחים אלה נמצאים מול הגזרה הצרה ביותר ("הטליה") של הקו הירוק, ההתרחשויות הפוליטיות שחלו לאחרונה בעולם הערבי העניקו משנה חשיבות לטריטוריה זו, בהגנה על עצם קיום המדינה. התישבות עולים בחבל ארץ זה, השומרון המערבי, תשרת את טובת המדינה, ובאותה עת ושופר את תדמית העלה בעיני הותיק - וגם בעיני עצמו.

איזה מן יישוב צריך לקום כאן? - הקרקע דלה להקלאות אך נוחה-מיועדת כאילו לבניה, קרובה אל מערכת הכבישים המהירים לחיפה ולירושלים. גם חומר האדם מציין מחייב כאמור שיהא זה יישוב עירוני. לצורך חיבור זה נקרא לה לעירנו החדשה "שומרון" עיר לווין למטרופולין הגדול מרוחקת אך קרובה, תחווה את המתרון הנוח והזול ביותר לקליטה של עשרות אלפים, בסביבה תעשייתית. נבנתה בתכנון טוב ובבניה מתועשת אשר תבטיח בניה מהירה וזולה יחסית.

כיום הפכו את הקליטה לבעיה כלכלית גרידא, אמת ונכון: במדינה דמוקראטית קליטה רוחנית איננה בידי הממסד, בה מוגבלות מאד אפשרויות הממשלה להשמעה רוחנית, (כאן בלתי אפשרית היא הטלת צנזורה נגד סנסאציות אנטי עולים המופיעות עיתים ברדיו, בטלויזיה ובעיתונות.) אבל העליה וקליטתה הן צורך חיוני ממדרגה ראשונה למדינת ישראל, בעיית חיים ומוות כמעט, ולכן חייבים גם הפתרונות לבעיותיה לחרוג מן השיגרה. לכן חייב חלק גדול יותר של מעמסת הקליטה ליפול על שכם העולים עצמם. להושבי "שומרון", המאוחדים על בסיס של אהבת חלוצי עצמאי, יהיה הרבה יותר קל לעמוד בקשיים הנובעים משגרת מחשבת של שלטונות הקליטה, מבעיות ביורוקרטיה, ומאי הבנות הנובעות מהבדלי חינוך יסודיים. על בעלי מקצוע מקרב העולים עצמם ליטול חלק מכריע בתכנון העיר ועיצובה, בנייתה ויישובה (ויישובה). בודאי ובודאי יהיו שערי עירנו פתוחים לרווחה לכל הבא - עולים ממדינות אחרות, ותיקים וזוגות צעירים (קיימת כבר התענינות רצינית של רבים מהם בנושא). כולם ישתתפו בחיי העיר וייוצגו בעירייתה ומוסדותיה, אבל זו תהיה קודם כל ובעיקר - "העיר שלנו", של עולי בריה"מ, סמל, עודת זהות, ומפתח לחברה הישראלית המתחדשת.

5) מה יעניק הדבר לישראל?

ראשית ביטוט "שומרון" יהיה כאמור על עבודה במפעלים ובמוסדות הקיימים מערבה לה בשפלת החוף. עם זאת, אין ספק כי ריכוז סגולי גבוה כזה של כושר מקצועי וכח אדם מעולה, ימשוך מפעלים חדשים אל סביבותיה, במינימום של הטבות ממשלתיות (אשר מטקלן הכבד בתעשיות הדרום והצפון הפך לרועץ לאותן תעשיות, כפי שמגליט המחקרים האחרונים בנדון), וכך יתרחב הבסיס הכלכלי של מרכז הארץ, בלי להרבות צפיפות ומפגעי אקולוגיה באיזורים הצפופים של היום. זוהי האפשרות היחידה לפתוח ארץ חדשה ליישוב יהודים במרחק חצי שעה נסיעה מן הארץ "הישנה". על היתרונות העצומים והחיוניים שנקודת ראות בטחונית כבר הרחבנו דברים לעיל, וכן הראנו כיצד ישופר באחת האקלים המוראלי בחברה הישראלית, והיתרון הגדול והחשוב ביותר הוא הבטחת זרם העליה והצלחת הקליטה שהיא חיונית למדינה, הבה נוכיח לעם בארץ ובגולה כי אנחנו נכונים ואמיצים, לא רק לשחרר את ארץ אבותינו אלא גם לישבה כמו שכתוב: "והיה כי יביאך ה' אלוקיך אל הארץ אשר אחה בא שמה לרישתה ...וישבתם בה" (דברים פרקיא' פס'- כד' כט' לא')

לכן פנתה קבוצת פעילים בקריאה עליה חתמו למעלה מחמישים יוצאי בריה"מ ובהם נציגי כל מיני השקפות וכמעט כל ענפי יהדות רוסיה!!!

כתובתינו: טמי"ך
ועדה לעליה קליטה והתישבות
ד"ח דוד ילין 6, ירושלים
טל. 02-223702

ג"ה ט"ו בשבט התשל"ה 28.1.1975

קריאה למעילי העליה ופעילי הקליטה בישראל:

נקים עיר חדשה בכחם וביזמתם של עולי בריה"מ!

1) רקע:

ישראל עומדת לפני סכנת איבוד העליה מבריה"מ. כמי שעמדו בראש חזית התנועה היהודית ברוסיה ובמשך שנים קראו ליהודים לחזור לארץ ישראל, איננו יכולים שלא לחוש אחריות מוסרית למצב העליה והעולים. לא נוכל ואף לא נרשה לעצמנו להסתפק בבקורת על הממשלה, הסוכנות או החברה הישראלית. את-ריותנו לגורל העולה איננה פגה עם הגיעו ארצה; נהפוך הוא, היא מתעצמת והולכת ככל שחורקים גלגלי מכונת הקליטה. שרות נאמן בצה"ל, ועיסוק הוגן במשרה זו או אחרת איננם ראויים עדיין לתואר "ציונו "ציונות" - זו משוט אזרחות טובה. כדי לשמור ולטפח אלמנטים אידאליסטיים וחלוציים בקרב העולים, יש לאפשר להם להגיע לבטוי עצמי גם כאן, בארץ.

לכן חייבים אנו לחפש דרכי קליטה חדשות, אחרי לאומי שיעניק מרחב פעולה לכוחות יצירה חבו-יים ויבטא את רצוננו לפעולה עצמאית, אחרי שיאפשר גם לנו לענוד את תוית בוני המדינה, ובכך להי-כנס לחברה הישראלית כשווים בין שווים.

אין ספק כי כתוצאה מנסיבות חינוכם, קיימים אצל עולי בריה"מ מנטליות וסולם ערכים שונים מהמקובל בחברה הישראלית, לחיוב ולשלילה. הנסיון למחוק מטען מושרש זה בחינוך ובחוזק יד עלול ליצור משבר, אשר לא העולה ולא החברה הישראלית יצאו נישכרים ממנו. לדעתנו קיימת דרך בה ינוצלו הדחף האידאליסטי והייחוד המנטלי של אנשינו בצורה הפרודוקטיבית ביותר, על מנת ליצור מסגרת בתוכה יוכלו לקלוט ולהיקלט, תוך הסתגלות הדרגתית לארצם החדשה-ישנה.

2) אפיון סוציאלי ופסיכולוגי של עולי בריה"מ:

השיבות המקצוע לגבי העולה, גבר או אשה, אינה כמקור פרנסה בלבד, המקצוע הוא עבורם הישג אינפלקטואלי חורם ובונה, הוא תכלית בפני עצמה, הנותנת לחייים את משמעותם. לכן רגישים הם יותר מחניכי ארצות המערב לחוסר עבודה זמני, הכרח להסבה מקצועית, או ירידה של רמת תעסוקתם המקצועית אף אם תהיה זמנית בלבד.

אופייני לעולים גם השאיפה לקרבה אל מרכזי תרבות, אל הכרך. שאיפה זו נובעת מאסוציאציות שליליות חריפות של העיר הקטנה עם הפרובינציה הרוסית הנחשלת. אסוציאציות דומות קשורות גם בקולחוזיסולכן נרתעים רב עולי רוסיה מהקמתישובים חקלאיים, או הצטרפות אליהם, בקיצור זהו אלמנט עירוני בנפשו, והסיכויים לשיגוי מהיר במישור זה הם אפסיים.

העולה האופייני יחפש תעסוקה במקצועו אשר הביא עמו מבריה"מ, ברמה קרובה ככל האפשר לרמת תעסוקתו "שם". סכוי אשר כזה, ביחוד עבור אקדמאים, רב יותר בסביבה בה קיימים מוסדות ומפעלים גדולים. ככל שגדול המטען המקצועי והמדעי שהביא העולה עמו - מתמעטות האלטרנטיבות למקומות עבודה עבורו. גם העובדה כי רב נשות העולים הן בעלות השכלה גבוהה ורגילות לעבוד במקצוען, מצמצמת עוד יותר את האלטרנטיבות הפתוחות לפני משפחת העולה.

עד כאן צוירה התמונה מבחינתו של העולה. מהצד השני מצויה טובת המדינה, התובעת ניצול מירב של הכישורים המועילים אשר לכל תושב, איש או אשה. אין ספק כי המטען המקצועי-מדעי של עולים מברי-ת המועצות הוא רב, שקול כנגד השקעה של מליארדי לירות והרבה שנים באוניברסיטאות ומכוני מחקר, ושימוש/גבון בו עשוי להקפיץ את הטכנולוגיה הישראלית דרך ארוכה, בזמן קצר יחסית.

3) קליטה מקצועית במקומות שונים בארץ, וההבט ההברתי שלה:

בנגב: כאן מתוכננת הקמתו של מערך תעשייתי גדול. ראשיתו קיימת (בצורת תעשיית מחצבים ענפה, טקסטיל, ותעשיות מתכת ואלקטרוניקה), אולם גם בקצב ההשקעות המירבי אותו מסוגלת לבצע תעשייתנו הצעירה, מדובר לכל היותר בהיפתחות איטית והדרגתית, אשר תאפשר קליטת מאות מעטות של מהנדסים, כימאים וכו' כל שנה - לעומת תחזית של עליית אלפים.

בגליל וברמת הגולן: קצב פיתוח התעשיה מפגר אחרי קצב גידול האוכלוסיה. הכיוון הנוכחי של פיתוח חקלאות וחרושת זעירה בעיקר, אין בכוחם למשוך עולים מבריה"מ, כמוסבר לעיל. גם אם משמשת "עליה 70" מקור גאוה לכל עולה מרוסיה, לא תוכל לקלוט המונים.

סיכום: הצעת שר הביטחון לשעבר, לבנות את העיר "ימית" כעיר עולים, היא כיום בעלת פוטנציאל הצלחה מוגבל ביותר, אם לא גרוע מזה - ודוקא בגלל שלא נלקחו בחשבון המאפיינים והמגבלות המייחדי-ם את עולי בריה"מ כנ"ל.

מעלה האדומים: תעשיית יישוב חדש זה - כאשר הקום, תוכל להיות מקור תעסוקה למספר רב, אך, של עולי העתיד!

המסקנה העגומה מהסיור שערכנו לעיל היא שאיזורי הפתוח, במצבם היום, זקוקים לאנשים רבים - פועלי בנין, מהנדסים אזרחיים וכו', אך חסרים את הכושר לקליטה משמעותית של בעלי המקצוע-ות הספציפיים המחווים אחוז דומיננטי של העליה הנוכחית. מה חבל אם בתגובה לכל הנאמר עד הנה תופיע ההצעה הנאיבית להפליא (הנשמעת לעיתים אפילו מפי "אנשי מעלה" לאמור: "אז יקימו מהר תעשיה בגליל, בנגב, לכל אותם העולים..." רק הקרובים אצל הנושא מבינים מה ברוך בענין אשר כזה, מיליארדים רבים, והקשה מכל - זמן, זמן רב!

1:250,000 ,מפת הר

Границы зоны

Река Иордан

Иордания

Израиль

Сирия

Ливан

Египет

Мертвое море

Средиземное море

Иерусалим

Вифлеем

Хеврон

Иерихон

Наблус

Рамаллах

Газа

Кумран

Эйн-Геди

Масада

Мицпе-Рамон

Эйлат

Акаба

Петра

Дамаск

Голанские высоты

Тель-Авив

Иерусалим

Бейт-Шемеш

Бейт-Шеан

Тверия

Цфат

Кинерет

Хайфа

Акко

Назарет

Дженин

Рамалла

Наблус

Иерихон

4.1.76

שאילתא לשר הבטחון:

הבחירות לעיריות בשטחים הן בלי ספק תופעה רצויה, בייחוד שזו הפעם הראשונה שישתתפו בהן נשים. אני בטוח כי אלו תהינה בחירות חופשיות יותר משהיו שם אי פעם. עם זאת נתפרסם כי אש"ף החליט להחדיר את פעיליו לעמדות, ושאלתי היא: אם הממשל יוסיף לנהוג לפי החוק לגבי פעילי טרור על מנת שהבחירות לא יסייעו ללגליזציה לפעילי טרור.

ירושלים, י' טבת תשל"ו

14 דצמבר 1975

אל: ש. אבני

ששש המינהל לבנייה כפרית

<u>משרד השיכון</u>

בהמשך לשיחתנו בנושא גבעון אני חוזר ומדגיש את אשר הבהרתי:

עד כה לא נתקבלה החלטה חיובית בדבר ישובו של האזור (גבעון, ג'בל מוקטם, גבעת הראדאר) והנושא עומד להגיע לדיון בפורום מוסמך, אך המועד טרם נקבע. לפיכך, אין גם הכרעה בדבר טיפוס הישוב – הישובים אשר אמורים לקום.

איני רואה סיבה להתנגד שהמשלד היוזם יעשה לתכנון הצעותיו, אך זאת תוך הקפדה שלא יהיו סימנים מובהקים בשטח כמבצע, ללא כל התחייבות בטרם החלטה מוסמכת.

הבהרתי זאת גם לאלוף רדי בתשובה לשאלתו בנדון.

ב ב ר כ ה,

ישראל גלילי

הוגן מקשה מפני שה שר האוצר / 30.11.75

הצעה להקים כט' יקובים חדשים בשנים 1976 – 1975

(במליוני ל"י)

ר כ ו ז

		1975	1976	1977	1978	סה"כ
1	מטרד הטכון – יח' דיור, מבני צבור, מקלוט וכו'	13,0	128,0	108,0	37,0	286,0
2	מקורות – אספקת מים	10,3	48,4	15,5	6,5	80,7
3	מ.ע.ץ. – כבישי גישה	5,0	37,0	8,7	—	50,7
4	ק.ק.ל. – הכשרת קרקע חקלאית	6,3	24,6	3,3	3,0	37,2
5	התיטבות – אמצעי ייצור	7,7	58,1	5,1		70,9
6	מבני תעשיה, חשמל, תקשורת תכנון וכו'	5,0	28,0	4,0	3,0	40,0
סה"כ		47,3	324,1	144.6	49,5	565,5
מזה מחוץ לתחום הקו הירוק		38,3	212,7	85,1	25,0,	361,1
מזה בתחום הקו הירוק		9,0	111,4	59,5	24,5	204,4

מחוץ לתחום הקו הירוק

1	מטרד הטכון	11,0	86,0	65,0	19,0	181,0
2	מקורות	7,5	38,4	9,8	4,5	60,2
3	מ.ע.ץ.	5,0	8,5	3,7	—	17,2
4	ק.ק.ל	6,3	13,1	1,5	—	20,9
5	התיטבות	5,0	50,7	3,1	—	58,8
6	מבני תעשיה, חשמל, תקשורת תכנון וכו'	3,5	16,0	2,0	1,5	23,0
סה"כ		38,3	212,7	85,1	25,0	361,1

בתחום הקו הירוק

1	מטרד הטכון	2,0	42,0	43,0	18,0	105,0
2	מקורות	2,8	10,0	5,7	2,0	20,5
3	מ.ע.ץ.	—	28,5	5,0	—	33,5
4	ק.ק.ל.		11,5	1,8	3,0	16,3
5	התישבות	2,7	7,4	2,0		12,1
6	מבני תעשיה, חשמל, תקשורת, תכנון וכ'	1,5	12,0	2,0	1,5	17,0
סה"כ		9,0	111,4	59,5	24,5	204,4

2

הצעה להקמת כט' ישובים חדשים בשנים 1976 - 1975

(במליוני ל"י)

יחידות דיור, מבני צבור, מקלוט לתשתית להנ"ל - משרד השכון

מחוץ לתחום הקו הירוק			1975	1976	1977	1978	סה"כ
גולן	1	תל-זית / 1976	2,0	7,0	3,0		12,0
	2	תנוריה		7,0	5,0		12,0
	3	בזק		4,0	5,0	3,0	12,0
	4	כפת-ב'		4,0	4,0	4,0	12,0
	5	מורדות		5,0	5,0	2,0	12,0
בקעת הירדן	6	מחולה ב'		4,0	5,0	1,0	10,0
	7	בקעות ב'		—	—	—	—
	8	כוכב השחר א'		4,0	5,0	—	9,0
	9	כוכב השחר ב'		3,0	3,0	3,0	9,0
	10	מצפה שלם		5,0	3,0		8,0
	11	מבשם (-16')	1,0	5,0	2,0		8,0
גוש עציון	12	חפורית		5,0	4,0		9,0
	13	עציון ד'		2,0	4,0	4,0	10,0
	14	תקוע		—	—	—	—
עמק אילון	15	חורון ב'		6,0	3,0	2,0	11,0
פתחת רפיח	16	רפיח ה' (אלוים)	2,0	6,0	4,0		12,0
	17	רפיח ו' (אלוים)	2,0	6,0	4,0		12,0
	18	חולית	1,5	6,5	3,0		11,0
	19	קטיף ב' (אלוים)	2,5	6,5	3,0		12,0
סה"כ			11,0	86,0	65,0	19,0	181,0

בתחום הקו הירוק			1975	1976	1977	1978	סה"כ
גליל	1	שגב ב' (אלוים)	1,0	6,0	3,0		10,0
	2	שגב ג' (אלוים)	1,0	5,0	4,0		10,0
	3	שגב ד'		5,0	3,0	2,0	10,0
	4	תפן א' / 1976		3,0	4,0	2,0	9,0
	5	תפן ב' / 1976		3,0	4,0	2,0	9,0
אזור תענך	6	מוקיבלה / 1976		6,0	4,0	2,0	12,0
	7	מעלה גלבוע ב'			2,0	4,0	6,0
רמת הנגב	8	אשלים		5,0	4,0		9,0
	9	רמת הנגב א'			2,0	3,0	5,0
	10	רמת הנגב ב'			2,0	3,0	5,0
ערבה	11	עידן		3,0	6,0		9,0
	12	קטורה ב' (אלוים)		6,0	5,0		11,0
סה"כ			2,0	42,0	43,0	18,0	105,0
סה"כ ארצי			13,0	128,0	108,0	37,0	286,0

14 ישובים יש הקלה [illegible]

הצעה להקים כט' ישובים חדשים בשנים 1976 - 1975

(במליוני ל"י)

אספקת מים - מפעלי מים בבצוע "מקורות"

מחוץ לתחום הקו הירוק			1975	1976	1977	1978	סה"כ
גולן	1	חל-זית		4,5			4,5
	2	ת נ ו ר י ה		3,3			3,3
	3	ב ז ק		1,0	1,0		2,0
	4	כפח ב'		1,0	0,5		1,5
	5	מ ו ר ד ו ת		3,5	2,0		5,5
בקעת הירדן	6	מחולה ב'		2,0	0,5		2,5
	7	בקעות ב'				4,5	4,5
	8	כוכב השחר א'		3,0	2,0		5,0
	9	כוכב השחר ב'		3,0	1,0		4,0
	10	מצפה שלם		2,3			2,3
	11	מ ב ש ם		4,0	1,3		5,3
גוש עציון	12	ח פ ו ר י ח		0,7			0,7
	13	עציון ד'		3,0	1,5		4,5
	14	ת ק ו ע		—	—	—	—
עמק אילון	15	חורון ב'		2,5			2,5
פתחת רפיח	16	רפיח ה'	2,1	1,2			3,3
	17	רפיח ו'	2,1	1,2			3,3
	18	ח ו ל י ת	3,0				3,0
	19	קטיף ב'	0,3	2,2			2,5
סה"כ			7,5	38,4	9,8	4,5	60,2
בתחום הקו הירוק							
גליל	1	שגב ב'	1,0				1,0
	2	שגב ג'	1,0				1,0
	3	שגב ד'		1,0			1,0
	4	חפן א'			1,0	0,5	1,5
	5	חפן ב'			1,0	0,5	1,5
אזור הענך	6	מ ו ק י ב ל ה		3,0			3,0
	7	מעלה גלבוע ב'			1,5	1,0	2,5
רמת הנגב	8	א ש ל י ם	)				
	9	רמת הנגב א'	)	2,0	0,5		2,5
	10	רמת הנגב ב'	)				
ערבה	11	ע י ד ן		2,5	1,0		3,5
	12	קטורה ב'	0,8	1,5	0,7		3,0
סה"כ			2,8	10,0	5,7	2,0	20,5
סה"כ כללי			10,3	48,4	15,5	6,5	80,7

הצעה להקים כט׳ ישובים חדשים בשנים 1976 - 1975

(במליוני ל״י)

כבישי גישה - מ.ע.ץ.

			1975	1976	1977	1978	סה"כ
מחוץ לתחום הקו הירוק							
גולן	1	תל-זית	0,5				0,5
	2	ת נ ו ר י ה		0,5			0,5
	3	ב ז ק			1,0		1,0
	4	כפת ב׳			0,7		0,7
	5	מ ו ר ד ו ת	0,5	0,5			1,0
בקעת הירדן	6	מ ח ו לה ב׳		1,5			1,5
	7	בקעות ב׳	—	—	—	—	—
	8	כוכב השחר א׳			1,0		1,0
	9	כוכב השחר ב׳			1,0		1,0
	10	מצפה שלם		1,0			1,0
	11	מ ב ש ם	1,0	1,5			2,5
גוש עציון	12	ח פ ו ר י ת					(1)
	13	עציון ד׳					(1)
	14	ת ק ו ע					(1)
עמק אילון	15	חורון ב׳					(1)
פתחת רפיח	16	רפיח ה׳	1,0	0,5			1,5
	17	רפיח ו׳	1,0	0,5			1,5
	18	חולית		1,0			1,0
	19	קטיף ב׳	1,0	1,5			2,5
סה"כ			5,0	8,5	3,7	,	17,2
בתחום הקו הירוק							
גליל	1	שגב ב׳		2,0			2,0
	2	שגב ג׳		1,5			1,5
	3	שגב ד׳			1,5		1,5
	4	תפן א׳		, (			, (
	5	תפן ב׳		21,0 (			21,0 (
אזור תענך	6	מ ו ק י ב ל ה		0,5			0,5
	7	מעלה גלבוע ב׳			2,5		2,5
רמת הנגב	8	א ש ל י ם		0,5			0,5
	9	רמת הנגב א׳					(1)
	10	רמת הנגב ב׳					(1)
	11	ע י ד ן		2,0	1,0		3,0
	12	קטורה ב׳		1,0			1,0
סה"כ				28,5	5,0		33,5
סה"כ כללי			5,0	37,0	8,7		50,7

(1) טרם נתקבלו נתונים.

הצעה להקים כט' ישובים חדשים בשנים 1976 - 1975

(במיליוני ל"י)

הכשרת קרקע לשלחין, מטע, מבני משק חקלאים ואחרים ק.ק.ל.

מחוז לתחום הקו הירוק			1975	1976	1977	1978	סה"כ
גולן	1	תל-זית	0,8				0,8
	2	ת נ ו ר י ה		1,2			1,2
	3	ב ז ק		1,2			1,2
	4	כפח ב'		0,4			0,4
	5	מ ו ר ד ו ת		1,0	0,5		1,5
בקעת הירדן	6	מחולה ב'		0,5			0,5
	7	בקעות ב'		0,1			0,1
	8	כוכב השחר א'		1,5			1,5
	9	כוכב השחר ב'		0,5	1,0		1,5
	10	מצפה שלם		0,7			0,7
	11	מ ב ש ם	0,5	0,5			1,0
גוש עציון	12	ח פ ו ר י ת		1,0			1,0
	13	עציון ד'		1,0			1,0
	14	ח ק ו ע		—	—	—	—
עמק אילון	15	חורון ב'		0,5			0,5
פתחת רפיח	16	רפיח ה'	1,0	1,0			2,0
	17	רפיח ו'	1,0	1,0			2,0
	18	ח ו ל י ת	1,0	0,5			1,5
	19	קטיף ב'	2,0	0,5			2,5
סה"כ			6,3	13,1	1,5		20,9
בתחום הקו הירוק							
גליל	1	שגב ב'		0,6			0,6
	2	שגב ג'		0,6			0,6
	3	שגב ד'		0,6			0,6
	4	חפץ א'		0,6			0,6
	5	חפץ ב'		0,6			0,6
אזור חענך	6	מ ו ק י ב ל ה		4,0	1,0		4,0
	7	מעלה גלבוע ב'			0,8		0,8
רמת הנגב	8	א ש ל י ם		2,0			2,0
	9	רמת הנגב א'				1,5	1,5
	10	רמת הנגב ב'				1,5	1,5
ערבה	11	ע י ד ן		1,5			1,5
	12	קטורה ב'		2,0			2,0
סה"כ				11,5	1,8	3,0	16,3
סה"כ כללי			6,3	24,6	3,3	3,0	37,2

הצעה להקמת כס' ישובים חדשים בשנים 1976 - 1975

(במיליוני ל"י)

המחלקה או חטיבת ההתישבות - אמצעי ייצור חקלאיים ואחרים (תעשיה, קייט וכו') - שלב ראשון

מחוז לתחום הקו הירוק			1975	1976	1977	1978	סה"כ
גולן	1	תל-זית	1,0	2,0			3,0
	2	תנוריה		2,6			2,6
	3	ב ז ק		1,3			1,3
	4	כפ"ח ב'		1,0			1,0
	5	מורדות	0,5	2,0			2,5
בקעת הירדן	6	מחולה ב'		1,5			1,5
	7	בקעות ב'					
	8	כוכב השחר א'		1,5			1,5
	9	כוכב השחר ב'					
	10	מצפה שלם		2,0	0,6		2,6
	11	מ ב ש ם	2,5				2,5
גוש עציון	12	חפוריח		3,0	1,0		4,0
	13	עציון ד'			1,5		1,5
	14	ת ק ו ע		0,3			0,3
עמק אילון	15	חורון ב'		1,5			1,5
שתחת רפיח	16	רפיח ה'		10,0			10,0
	17	רפיח ו'		10,0			10,0
	18	ח ו ל י ח	1,0	2,0			3,0
	19	קטיף ב'		10,0			10,0
ס"ה חטיבת ההתישבות			5,0	50,7	3,1		58,8
בתחום הקו הירוק							
גליל	1	שגב ב'	0,7	0,3			1,0
	2	שגב ג'	0,7	0,3			1,0
	3	שגב ד'			1,0		1,0
	4	חפן א'		1,0			1,0
	5	חפן ב'			1,0		1,0
אזור תענך	6	מוקיבלה		2,4			2,4
	7	מעלה גלבוע ב'					
רמת הנגב	8	א ש ל י ם		1,5			1,5
	9	רמת הנגב א'					
	10	רמת הנגב ב'					
ערבה	11	ע י ד ן		1,2			1,2
	12	קטורה ב'	1,3	0,7			2,0
סה"כ המחלקה להתישבות			2,7	7,4	2,0		12,1
ס"ה כללי			7,7	58,1	5,1		70,9

יט' בכסלו תשל"ו
23 בנובמר 1975

26.11.75

סודי

לכבוד
מר ש. ארלוזורוב
גציבות המים
משרד התקלאות
תל - אביב.

א.נ.,

בהמשך לשיחתנו הטלפונית מהבוקר בקשר לתואי קו המים שמפקדת יהודה ושומרון עומדת להנית לרמאללה.

מאחר וקימת סכירות גבוהה למימוש תכנית התישבותית באיזור גבעון, הדינו ממליצים בזאת על קו שראשיתו באיזור הראדאר ומעברו דרך אזור גבעון לרמאללה.

התכנית ההתישבותית לאיזור הנ"ל עדיין לא סוכמה. על הפרק הקמת ישוב עירוני בן ה-25.000 נפש, או 3-4 ישובים כפריים שקיומם בעיקרו של תעשיה ותיירות, או על קומבינציה כל שהיא בין השנים.

בתכנון הקו יש להביא חוכניות אלו בחשבון.

נודה לכם באם תעדכנו אותנו בהמשך הטפול בתכנון ובצוע הקו.

ב ב ר כ ה,

יחיאל אדמוני
מנהל כללי

העתק:
לשכת השר י. גלילי - משרד ראש הממשלה ירושלים.

20.11.75

סיכום פגישה עם יחיאל

א) **התכנית המוצעת**

	המקום			אופי המגורים
1.	תנוריה	-	תל ערג'	מוצב
2.	בזק	-	מזרעה קונסרה/מעלה גמלא	מוצב
3.	כפה בג	-	מחנה אודם	מחנה זמני
4.	מורדות	-	תל בזוק	מוצב
5.	מוקבילה	-	מחנה נורי	מחנה זמני
6.	בקעות ב'	-	מחנה פלס	נח"ל
7.	כוכב השחר ב'-		מחנה זמני בנקודה קבע	נח"ל
8.	מעלה גלבוע ב'-		האחזות במקום הקבע	נח"ל
9.	שגב ג'	-	ע"י יודפת	מחנה זמני
10.	תפן א'	-	האחזות במקום הקבע	נח"ל
11.	תפן ב'	-	" " "	נח"ל
12.	אשלים	-	בית עסלוג'	מחנה זמני

6הנקודות בתחומי הקו הירוק.

6 נקודות מעבר לתחומי הקו הירוק.

עלות המבצע - 20 מליון ל"י למקרה שישבו מצה"ל בהשאלה (החברר, לאחר שיחה עם דולצין שלא יקבלו הקרוונים), ולא - יהיה צורך ב - 27 מליון ל"י.(יחיאל מתכננן להזמין מבנים מעץ מבריסניה, במחיר 3700 היחידה; זמן האספקה חודשיים). יחיאל סבור שמרבית הסכום יוכל לגייס מהקציבי הסוכנות: 9 - 8 מליון ל"י- למימון הנקודות בתחומי הקו הירוק, מהפרשי דולרים.

7 - 6 מליון ל"י- מכספי המגבית היהודית המאוחדת שיועברו ישירות למטרה זו.

יחסרו כ - 5 מליון ל"י לישובים שמעבר לקו הירוק.

הסכום הכולל לתכנית ההתישבות המואצת - 499 מליון ל"י ועוד 200 מליון ל"י - לתוספת

20.11.75

650 יח"ד בהתישבות הקיימת, סה"כ כ - 7000 מליון ל"י.

ב) **סדר הקדימויות ברמת הגולן**

למקרה שלא יאושרו כל הנקודות ברמה"ג יש להעדיף אישור למחנה אודם ובזק, מאחר ובחל פרג' יש כבר מחנה זמני.

ג) **השתלבות נושא ההתישבות בכנס המנהיגים**

לארגן לכנס המנהיגים באתרים שלא היו לפני בואם: בגליל, כוכב השחר ב', מעלה גלבוע ב', ובפתחת רפיח (רפיח ד' או אוגדה).

ד) **השתלבות מח' ההתישבות בקליטת גרעינים מחו"ל**

מח' ההתישבות של הסוכנות מציעה לעולים מחו"ל 5 פרוייקטים, כל אחד מהיעדים מוצג בעזרת פרוספקטים הנשלחים לחו"ל. נציג המחלקה יוצא בפברואר לחו"ל לראיין את האנשים שנרשמו.

היום יושבים כבר בארץ חלוצים משני גרעינים: גרעין מצדה מארה"ב המיועד לשגב ב'. וקבוצת נוספת מארה"ב המיועדת להרחבת קטיף.

ה) **עציון ד'**

הקיבוץ הדתי מוכן לארגן תוך שלושה שבועות גרעין לעליה להציון ד'.

ו) **הפעילות המוצעת בירושלים וסביבותיה**

כוכב השחר ב' ; גבעון - תפיסת 2000 ד'. (אפשר בדרך של האחזות נח"ל); תקוע - הרחבת האחיזה על הקרקע לכיוון הרודיון ויצירת תעסוקה . הבניה בתוך ירושלים צריכה להימשך. אך ע"ח תקציב אחר.

הנחיות לפעולה:

1. להתקדם בדיון עם הנח"ל.
2. גלילי לוחץ לביצוע בהקדם הפגישות עם האוצר.
3. ביום א' יוחלט על הזמנת מבני העץ.
4. גלילי ימסור הדברים לרוה"מ,לרבות ההשתלבות בכנז המנהיגים.

שומרון

19.11.75
לשכת השר גלילי

משרד לקליטת העליה
המנהל הכללי

ירושלים, י"ב בכסליו תשל"ו
16 בנובמבר 1975

לכבוד
השר מר ישראל גלילי
משרד ראש הממשלה
קרית בן גוריון
ירושלים

שר נכבד,

ביום 6.11.75 התקבלו בלשכתי קבוצת עולים והעלו בפני תוכניתם להקמת עיר בשומרון.

הודעתי לפונים כי אעביר את פנייתם לגורמים האחראים בממשלה לנושאי התיישבות.

מצ"ל תזכיר שהוגש לי באותה הפגישה ואשר אני מעביר לעיונך.

בכבוד רב

מנחם שרמן

רשימת המשתתפים בפגישה ביום
6.11.75 עם מנכ"ל המשרד לקליטת
העליה בנושא עיר עולים בשומרון

גב' וולקון גניה - רח' המעון 26 גבעתיים.

מר פולרביץ יחזקאל - רח' בן יהודה 122/1 ת"א.

מר פיסרדסקי יעקב - רח' אייזנברג 320/12 רחובות.

מר אבולניק צינובי - רמות 3/28 ירושלים.

מר איזלנד ישראל - רח' בר כוכבא 1/11 ירושלים.

מר וולון גריגורי - רח' מרזוק עוזר 12/28 ק. אונו.

מר ספיאשווילי אברהם - אזור ו' 164/19 אשדוד.

מר לפיד מרדכי - רח' הרצל 11 רעננה.

מר גרבר צלד -

מר מ. סורקים - כפר סבא.

הכתובת לתשובות לקבוצה - מר ~~לפיד~~ מרדכי, רח' הרצל 11 רעננה.

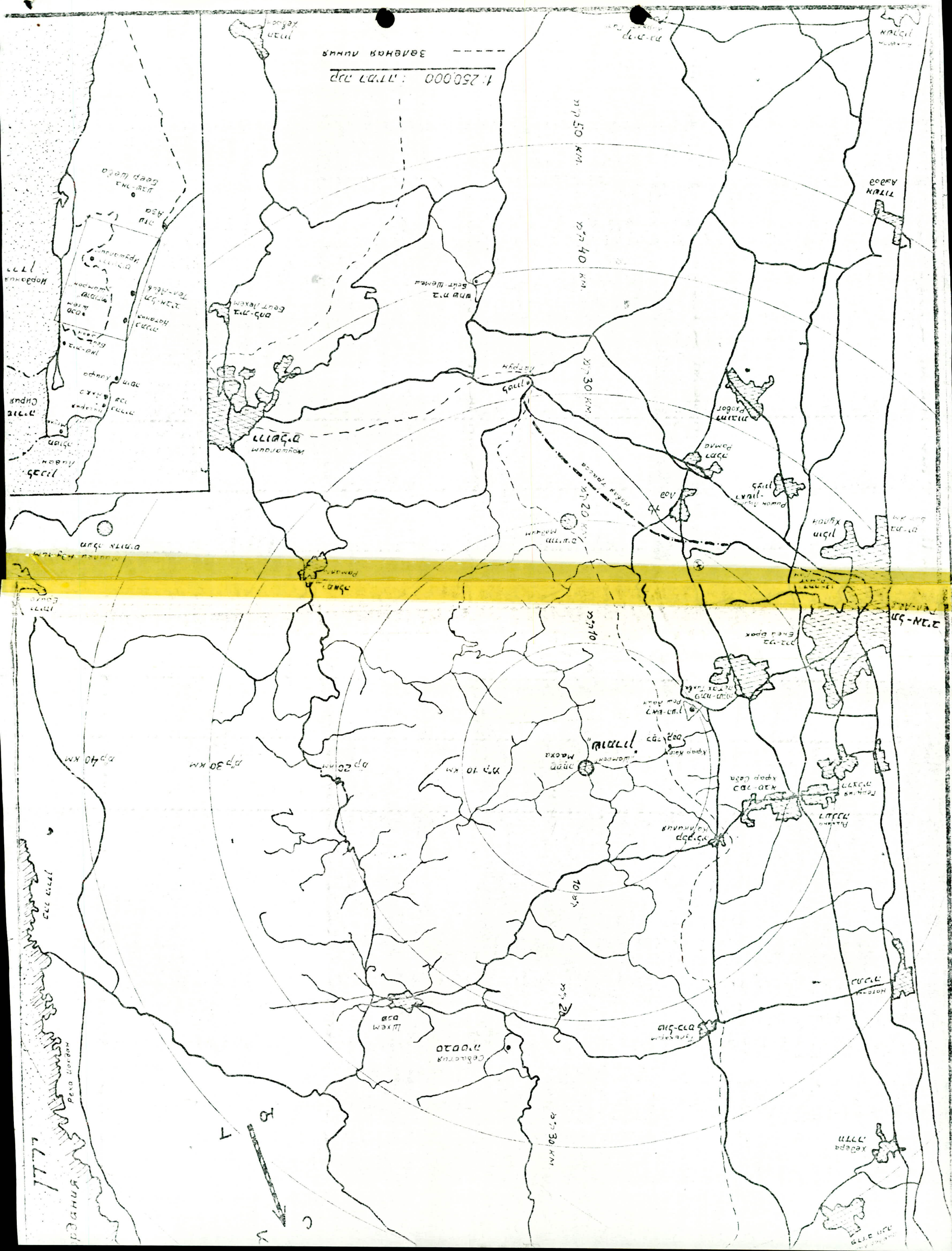
1:250,000 : קנה מידה
גבול מחוז ירושלים
0 5 10 15 20 25 30 40 ק"מ
KM
ירושלים
Jerusalem
בית לחם
Bethlehem
חברון
Hebron
רמאללה
Ramallah
ג'נין
Jenin
שכם
Nablus
טול כרם
Tulkarm
קלקיליה
Qalqilya
יריחו
Jericho
תל אביב
Tel Aviv
יפו
Jaffa
רמלה
Ramla
לוד
Lod
נתניה
Netanya
חדרה
Hadera
עפולה
Afula
נצרת
Nazareth
טבריה
Tiberias
צפת
Safed
עכו
Acre
קריית שמונה
Kiryat Shmona
מטולה
Metula
חיפה
Haifa
קריית אתא
Kiryat Ata
קריית ביאליק
Kiryat Bialik
קריית מוצקין
Kiryat Motzkin
קריית ים
Kiryat Yam
נהריה
Nahariya
עכו
Acre
מעלות
Ma'alot
כרמיאל
Karmiel
שפרעם
Shefar'am
סח'נין
Sakhnin
עראבה
Arraba
דבוריה
Daburiya
נצרת עילית
Nazareth Illit
יקנעם עילית
Yokneam Illit
מגדל העמק
Migdal Ha'Emek
עפולה
Afula
בית שאן
Beit She'an
גן יבנה
Gan Yavne
אשדוד
Ashdod
אשקלון
Ashkelon
באר שבע
Beer Sheva
דימונה
Dimona
ערד
Arad
מצפה רמון
Mitzpe Ramon
אילת
Eilat
ים המלח
Dead Sea
הר חברון
Hebron Mountains
הר הנגב
Negev Mountains
הרי יהודה
Judean Mountains
שומרון
Samaria
הגלבוע
Gilboa
עמק יזרעאל
Jezreel Valley
עמק בית שאן
Beit She'an Valley
עמק הירדן
Jordan Valley
הכנרת
Kinneret
ים המלח
Dead Sea
מדבר יהודה
Judean Desert
מדבר נגב
Negev Desert
מדבר סיני
Sinai Desert
מדבר ערבה
Arava Desert
מדבר צין
Zin Desert
מדבר פארן
Paran Desert
מדבר עציון
Etzion Desert

~~כללי~~
יהודה ושומרון

גרעינים ליו"ש

7.5.75 - גרעין "סנסנים" - אנשי חיל אויר
המקום - סביבות ירושלים, או כרב השחר.
צורה - מושב שמרבית חברו יעסקו במפעל
כדוגמת בית אבות או מוסד לטפלו בילדים.

24.4.75 - גרעין "מעריב השומרון"
המקום - מבואו חורון
צורה - הקמת מרכז עירוני במעריב הר שומרון
שיקשור אזור זה אל רצף ההתישבות בשפלה מרחד
ובהרי ירושלים. מאידך.

29.8.75 - הצעת דר' אבשלום שמואלי מהחוג לגיאוגי באוניב' ת"א
המקום - במזרח ודרום הר חברון (קושעדר ממ. אדומים)
צורה - נקודות דרך, תקוע, בואכה באר-שבע.
צורה - נקודות על בסיס של תעשיה. וגידול צאן לבשר.

25.8.74 - גדעון בשן, דוד לופטשר (מאשאות יצחק)

צורה - התישבות כפרית בהר יהודה. התישבות בעלת אופי חקלאי - תעשיתי שתתבסס על הנתונים הכלכליים הקיימים היום בהר יהודה, כלומר משק-הר. נטיה להתישבות שיתופית.

מקום - הר יהודה.

11.8.74 - גדעון "שילה"

מקום - גב ההר בשומרון, במרחב שבין רמאללה לשכם.

צורה - להקים מפעל מתוחכם לשירותים של מחשב ואלקטרוניקה.

מגמה: הקמת גוש בין שלושה ישובים באזור שלה, על גבול אחד בנימין והשומרון. הגוש יורכב משני כפרים תעשיתי-חקלאים וממורג כפריעירון

סקירת התנחלויות

ספטמבר 1978

א. מיכאלי מצביות "עלם אמונים"	יהודה ושומרון יזמת סוכנות מרחבי סיני	עלם אמונים
5) בן אדם בלון (ברן הסוף 17 ק"מ) + תחנות הפיקוח אלברון פקיעין תנן פורת	גוש שכם	עלם אמונים
6) בן קדומים יהודה עבדון תנן פורת אחמ אילון אחמ כפל קס אחמ לוי	שכם	עלם אמונים תאוכלוסין: מפלגה דתית לאומית המצביות - הפועל המזרחי יהודה הראל
7) היה משפ שומרון - ליבת בן עזון ינאי - ליד ראש העין תנן פורת	יהודה ושומרון - שכם יקעת פיבן (תקיעת השופר)	בשיח "מצביות עלם אמונים
8) אחמ כהן יישוב מתיישב "אפעת אלפני" צפון שכם 9 - יהושע	יריחו	פתרון: ישיבות שונות
9) ליקה תבלת יישוב מתיישב "אפעת אלפני"	יריחו	" " " ?
10) אפעון הכהן משולחת יפתח	פתח יהודה	אנשי התישבות חילונית בכפר חלקי הארץ.
11) אחיעת רבי אצטבת אדרעי יפה" ית בתוך בלב ואחיעת חכמה	עלם אחרים	תנועת המשיבים בחסות ועפ אדרעי
12) פרח עלי ואחיעת אלעצב בן אריה בבי שפע טיפוסים אחיעת עלמון ו-ק	עפרה אחומים	שומרון ירושלים וכו' שילובי תנועה עם מפלגת אלמה ?
13) אלוני שפירא בית ברוך טם ו-ק	מעלה אחומים	?
14) עלי כאב - אשב אלפני אחסין עלי כהן	בית הכרם	תנועת המשיבים
15) אשב חלמיש - אשב שכם בן חורון - רחביה	בעתיד (אזור הקיבוצים ניצן)	תנועת המשיבים האיחוד
16) סוכה רפיעל ניב אחיעת אצטבת בתיה	בין אחיעת עמיחורה	צרם פועלי ?
	מעלה אחומים	תנועת אני משמה

י"א באלול תשל"ה
18 באוגוסט 1975

תכנית התיישבותי נוספת לשנים 1977 – 1975

האיזור / שם הישוב	צורת ההתישבות	סכום המשק	שיוך תנועתי מוצע	כח אדם	מוצע להקמה
1. רמת הגולן					
1. תנוריה	מושב שתופי	משולב	אגוד המושבים של הפוהמ"ז	גרעין יונתן קבוצת החלוץ בקבוץ מרום גולן	1975
2. בזק	מושב	משולב	תנועת המושבים		1976
3. תל זית	מושב	חקלאי	אגוד המושבים של הפוהמ"ז	קבוצת החלוץ במושב נוב.	1975
4. כפ"ת ב'	מושב	תעשיה	העובד הציוני	גרעין קיים	1976
2. הגליל					
5. שגב ב'	מושב	תעשיה	ההסתדרות החקלאי	גרעין עולים "מצדה" בההארגנות בחו"ל. בשלוב "גרעין כור–תעשיה" בהתארגנות בארץ.	1975
6. שגב ג'	מושב	תעשיה	תנועת המושבים	מיועד לגרעין עולים מדרום אמריקה	1975
7. תפן א'	מושב או קיבוץ	תעשיה או חקלאי	משולב		1977
8. תפן ב'	מושב או קיבוץ	תעשיה או חקלאי	משולב		1977
3. תענך					
9. מוקיבלה	מושב	חקלאי	תנועת המושבים	גרעין משפחות אושר לעליה על הקרקע.	1975
10. מעלה גלבוע ב'	קבוץ	חקלאי	הקבוץ הדתי		1977
4. בקעת הירדן					
11. 165–	קבוץ	חקלאי	הקבוץ המאוחד	קבוצת חלוץ מוכנה לעליה	1975
12. מצפה שלם	קבוץ	חקלאי	אחוד הקבוצות והקבוצים		1976

האיזור / שם הישוב	צורת ההתישבות	טפוס המשק	שיוך תנועתי מוצע	כח אדם	מוצע להקמה
13. מחולה ב'	מושב	חקלאי	אגוד המושבים של הפוהמ"ז	גרעין בנים קיים	1976
5. **עמק איילון**					
14. חורון ב'	מושב	התיישבות עובדת	העובד הציוני	גרעין קיים	1976
6. **גוש עציון**					
15. חפורית	מושב	משולב	תנועת החרות	גרעין קיים	1976
16. עציון ד'	קבוץ	משולב	הקבוץ הדתי		1977
7. **פתחת רפיח ורצועת עזה**					
17. שמירי ב'	מושב	בתי צמיחה	אגוד המושבים של הפוהמ"ז	קבוצת חלוץ של גרעין עולים "נאות מדבר" במשואות יצחק	1975
18. פתחת רפיח ה'	מושב	בתי צמיחה	האחוד החקלאי	מיועד לגרעין עולים מהמערב	1975
19. פתחת רפיח ו'	מושב	בתי צמיחה	תנועת המושבים	מיועד לגרעין עולים מצרפת	1975
20. חולית	קבוץ	משולב	אחוד הקבוצות והקבוצים		1976
21. חרובה	מאחז				1975
8. **רמת הנגב**					
22. רמת הנגב א'	מושב שתופי	חקלאי	תנועת המושבים	גרעין "אשלים" מצוי באזור	1975
23. רמת הנגב ב'	קבוץ	חקלאי	אחוד הקב' והקבוצים		1977
9. **ע ר ב ה**					
24. קטורה ב'	קבוץ	חקלאי	אחוד הקב' והקבוצים	גרעין עולים של התנועה הרפורמית	1975
25. עידן	מושב	חקלאי	תנועת המושבים	גרעין קיים בבאר צופר	1976
קיימת אפשרות שלרשימה הנ"ל יתווספו הישובים:					
26. בוקיעה ב'	מושב	חקלאי			
27. כוכב השחר	מושב	משולב			

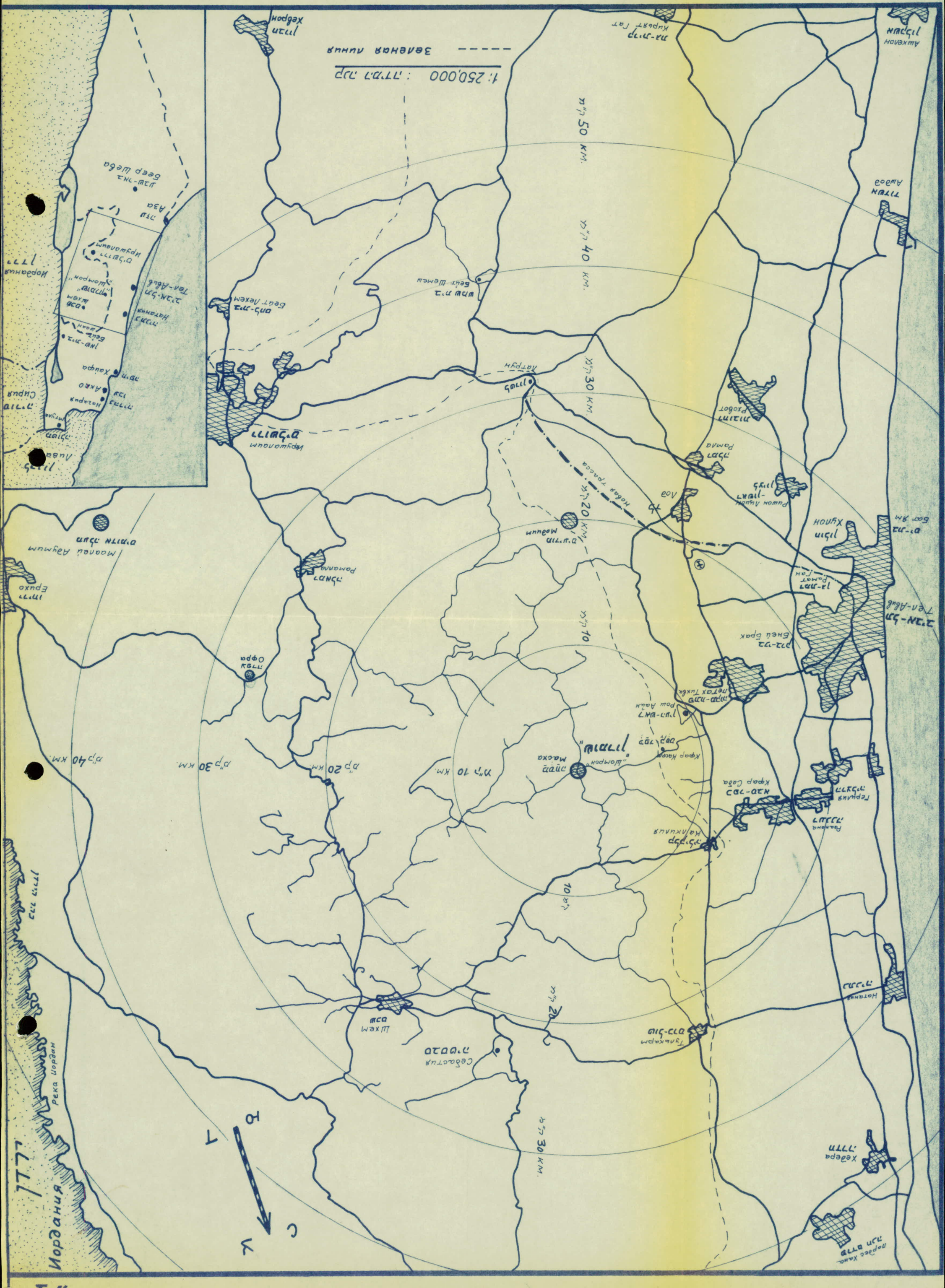
Иордания
Река Иордан
Израиль
Ливан
Сирия
Средиземное море
Мертвое море
Иерусалим
Вифлеем
Хеврон
Бейт-Джала
Бейт-Сахур
Бейт-Лехем
Бейт-Умар
Бейт-Джубрин
Бейт-Нетофа
Бейт-Шемеш
Бейт-Гуврин
Бейт-Шеан
Бейт-Алфа
Тель-Авив
Яффа
Рамла
Лод
Модиин
Кфар-Сава
Нетания
Хадера
Зихрон-Яаков
Кесария
Хайфа
Акко
Нагария
Ашдод
Ашкелон
Газа
Кирьят-Малахи
Кирьят-Гат
Сдерот
Беэр-Шева
Арад
Мицпе-Рамон
Эйлат
Мертвое море
Иерихон
Кумран
Кфар-Адумим
Маале-Адумим
Текоа
Вифания
Вифагия
Вифлеем
Бейт-Сахур
Бейт-Джала
Хеврон
Бейт-Умар
Бейт-Лехем

ב"ה כ' ניסן התשל"ה 9.4.1975

קריאה אל ממשלת ישראל!

אנו, עולי בריה"מ אשר בינהם אסירי ציון, פעילי עליה ופעילי קליטה, קוראים את ממשלת ישראל לחיפוש דרכים חדשות לקליטתם הרוחנית והחמרית של העולים. בתור אחת הדרכים מציעים אנו אפשרות המאחדת בתוכה את כל המרכיבים הבאים:

א) אתגר חלוצי, אתגר שיתן לעולים הפורצים בגבורה את מסך הברזל בכמיהתם לציון, להיות למן הצעד הראשון בוני הארץ, להרגיש כממשיכי דרכם של ראשונים ולא כבאים אל המוכן.
אתגר אשר אנו העולים החדשים נישא למענו בסובלנות הרבה קשיי קליטה בלתי נמנעים.

ב) קליטה עצמית: עולים נקלטים ע"י עולים - אלה שהגיעו מכבר, יקבלו על עצמם את קליטת החדשים.

ג) קליטה קהילתית - במקום זו, הפרטית, המוסיפה על חבידוד מחברת הותיקים, גם ניתוק והפרדה בין העולים, מציעים אנו קליטה קהילתית המבוססת על נסיון העבר לעל מחקרים שהעלו כי רב העולים מעדיפים לגור בסביבה מוכרת, בתוך חברה משלהם.

אי לכך, פונים אנו אל חברי ממשלת ישראל: תנו לנו לתכנן, לבנות וליישב עיר עולים חדשה באיזור הקרוב למרכז הארץ, שם מוצאים את תעסוקתם רב העולים - עובדים מיקצועיים ואקדמאים מחד גיסא, ומאידך יש ביישובו מן התלוציות והראשוניות, תנו לנו לבנות עיר בשומרון הריק והבלתי מיושב, כ10 - 5 ק"מ מזרחה לקו הירוק, כול ערי המרכז, ת"א ופ"ת.

הקמת העיר נושאת עימה את היתרונות הבאים:

א) קירבת המקום אל מרכזי התרבות, התעשיה, המסחר והמנהל, מקנה מעשיות לתכניות ומאפשרת הגשמתה המיידית.

ב) התיישבות עולים בשומרון תשפר ותבריא את האקלים המוראלי במדינה, ייעלמו התיכוכים והקנאה שבין ותיקים לעולים, - משתנה מן היסוד הדמית העולה בעיני הותיק ובעיני עצמו.

ג) יהיה לכך הד חיובי לא רק בישראל - אך בחפוצות, והעיקר, הדבר יוודע בבריה"מ והוא יעיר ויעורר, ובכך יביא להגברת העליה!

ד) ישופר מצבנו הפוליטי בעולם - כאשר יוכח שלא פסח הרוח החלוציה בעמנו, ואנו מסוגלים לא רק לשחרר, אלא אף ליישב את ארץ אבותנו כמו שכתוב: "כל המקום אשר תדרך כף רגליכם בו לכם יהיה... והיה כי יביאך ה'אלוקיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה...וישבתם בה". (דברים י'א - כד' כט' לא').

ה) כך נמלא חובתינו לדורות הבאים אחרינו, בשמירת חבל ארץ זה, האינטגרלי והבלתי נפרד מארצנו!

ו) ייפתח כיוון חדש מזרחה, למטרת פיזור האוכלוסיה הנחנקת כיום בפס הצר של מישור החוף.

ז) כך תתחזק המדינה ויגבר בטחונה, בעוד שמסירת חבל השומרון לשלטון גויים ייסכן את מדינת ישראל.

אודות כל האמור לעיל +++

אנו החתומים מטה, ראשי משפחות הגרעין המבקש להקים עיר חדשה בשומרון ולהתיישב בה!

כל טעמה של הצעתינו יאבד, אם יתעורר ויכוח רב חדשים, במקום ליבון עניני וביצוע מיידי של התכנית תוך קירובם למשימה של תושבי ישראל ואף מתנדבי חו"ל, תוך פניה אל כל מי שגורל העליה יקר ללבו.

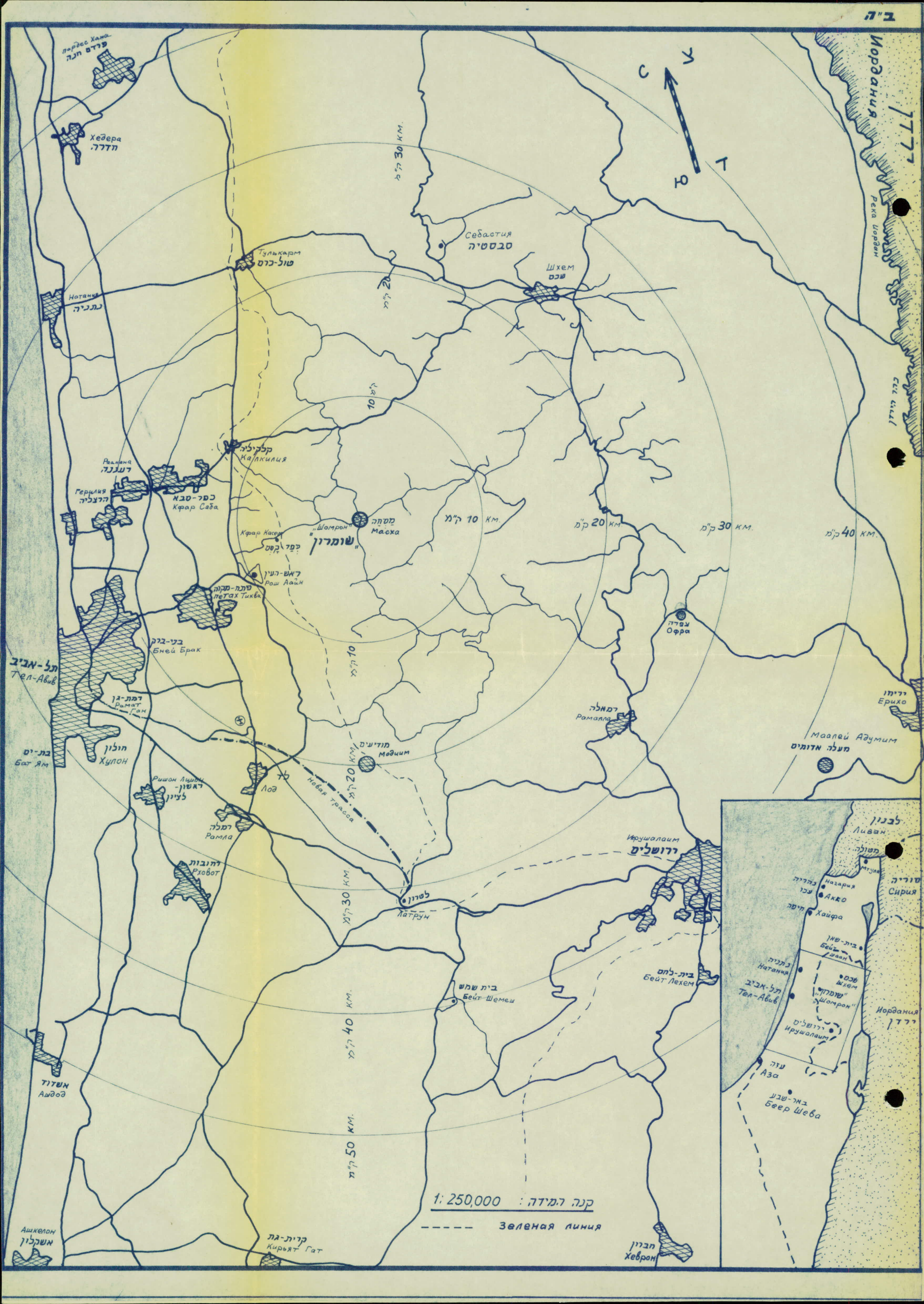

Иордания
Река Иордан
Пардес Хана
פרדס חנה
Хедера
חדרה
Тулькарм
טול-כרם
Себастия
סבסטיה
Шхем
שכם
Натания
נתניה
Раанана
רעננה
Герилия
הרצליה
כפר-סבא
Кфар Саба
קלקיליה
Калкилия
Кфар Касем
כפר קסם
"Шомрон"
"שומרון"
מסחה
Масха
ראש-העין
Рош Аайн
פתח-מקוה
Петах Тиква
בני-ברק
Бней Брак
תל-אביב
Тел-Авив
רמת-גן
Рамат Ган
בת-ים
Бат Ям
חולון
Хулон
Ришон Лцион
ראשון-לציון
Лод
לד
Рамла
רחובות
Рховот
מודיעים
Модиим
Новая трасса
לטרון
Латрун
Иерушалаим
ירושלים
Рамалла
רמאלה
Офра
עפרה
Ерихо
ירימו
Маалей Адумим
מעלה אדומים
Бейт Лехем
בית-לחם
Бейт Шемеш
בית שמש
Ашдод
אשדוד
Ашкелон
אשקלון
Кирьят Гат
קרית-גת
Хеврон
חברון
10 ק"מ
20 ק"מ
30 ק"מ
40 ק"מ
50 ק"מ
1: 250,000 : קנה המידה
Зеленая линия
Ливан
Сирия
Нагария
Акко
Хайфа
Бейт Шаан
Натания
Шхем
Тел-Авив
"Шомрон"
Иордания
Иерушалаим
Аза
Беер Шева

~~ירושלים~~,
תל-אביב, ט"ז באב תשל"ה
24 ביולי 1975

סכום פגישה

משתתפים: השר י. גלילי, יחיאל אדמוני, א. עזריהו

1. **קטיף**

י. אדמוני ידבר עם השר אוזן ויביא לידיעתנו אם שר החקלאות אכן מסכים ל להצעת המבנה של קטיף שהוצעה ע"י הסוכנות. (יחיאל פנה והודיע ששר החקלאות מבקש שיחה עם השר י. גלילי לברור עקרוני של בעית קטיף)

2. **קשת תל-זית**

~~הה~~ היות והסתבר שמסבות טכניות מסתמן שאי אפשר יהיה להתחיל בפעולות בשטח מחוץ להכנת קרקע בשטח שנקבע להקמת קשת. כדי למנוע אי ניצול תקציב בזמן, המליץ יחיאל (הנ"ל הוסכם גם ע"י אבני), להתחיל מיד בבנית תל זית, מקום, שעבורו כבר מוכנות התכניות ואפשר להתחיל בעבודה מיד.

השר גלילי ביקש שאדמוני יבדוק, האם שר החקלאות מסכים להסדר זה. (יחיאל הודיע בכתב שהוא דיבר עם שר החקלאות והנ"ל נתן הסכמכתו לכך.

כבקשת השר גלילי הודיע אדמוני שהוא ימנה את יעקב אבן עזרא לתפקיד איתור וקביעת מוסמכת והכנת רשימה מלאה של כל הבעלויות של הקרקעות שעליהם הוקמו ישובים לאחר מלחמת ששת הימים. יחיאל הודיע שיעקב אבן עזרא יכנס למילוי תפקידו זה מיד לכשיחזור מהמילואים ויפנה לאורנה בענין זה .

פעולות לביצוע

1. לבדוק עם האלוף ר. ורדי מה היה עוזר לרכוז השטח באזור פתחת רפיח .

2. לתאם פגישה עם פר' דן זסלבסקי מהטכניון, המחלקה למדעי הקרקע.(בעהין קטיף)

3. לתאם פגישה בין השר גלילי ויחיאל אדמוני, בענין: עופרה, עציון ד', חקוע.

4. לתאם פגישה בין שר החקלאות א. אוזן, השר גלילי ויחיאל אדמוני, בענין קטיף.

רשם: סיני

ירושלים, כ"ט תמוז תשל"ה

8 ביולי 1975

אל: ה' מ. קול

שר התיירות

משה קול ידידי,

תודה על העותק של "דפי מידע" בענין עופרה, הכוללים מידע שלא היה ידוע לי כלל ועיקר.

מכל מקום, המקום אינו בטבולה של הועדה להתישבות ולא של המחלקה להתישבות, אלא אם כן תהא החלטה מוסמכת על כך

בברכה

ישראל גלילי

משולחנו של
משה קול

2.7.75
לשכת השר - גלילי

1/7/75

גוש אמונים

דפי מידע

③

ב"ה סיון תשל"ה	פנימי - לחברים בלבד	"גוש אמונים" רח' כורש 14, ירושלים

נמצא עתה בדפוס עלון אמונים שיכלול מאמרים עיוניים בצידם של דפי מידע מורחבים.

דפים אלו באים למלא את הצורך באנפורמציה מידית לחברים.

א. על ישוב היהודי הראשון בשומרון-עפרה, במיוחד לאור ההתפתחויות הצפויות.

ב. מדרשת הר שומרון אשר השתלבות הסניפים בה חיונית להפעלתה.

ע פ ר ה

"ויהיו הערים למטה בנימין למשפחתם
יריחו... ובית הערבה . . . . . .
ובית אל . . . ועפרה (יהושע י"ח).

פסוק זה המעטר את כתלי בית הכנסת הערבי במחנה הצבאי הירדני הנטוש ב"עין יברוד" מציין כי שב והוקם ישוב יהודי בגבול נחלת בנימין בסמוך לכפר הערבי טייבה הלא היא עפרה המקראית.

ראשיתו של הישוב בפלוגת עבודה של גוש אמונים אשר לקחה על עצמה להקים בקבלנות גדר בטחון בהר בעל חצור, כשהה חדשי סתו וחורף קשים עבדה הפלוגה המצומצמת בעקשנות הראויה לציון מיוחד בהר זה הנמצא כ-9 ק"מ צפונית מזרחית לרמללה, והוא הגבוה בהרי בית אל ובאזור שומרון כולו (1016 מ' מעל פני הים).

לפני מס' שבועות גמלה ההחלטה כי הגיע העת להפוך את פלוגת העבודה למציאות של ישוב בעל מירקם חיים שאינו מצטמצם רק בתחומי העבודה. וכך נכנסו החברים ביום א' י"א באייר לאחר סיום עבודתם בהר, למחנה הירדני הנטוש "עין-יברוד" הנמצא בסמוך לדרך רמללה -טייבה יריחו (כ-3 ק"מ דרומה להר בעל חצור), וקבע את משכנם באחד המבנים.

בכניסה לשם נעשתה ללא כל פרסומת אך מאידך הודענו על כך לשר הבטחון, ובקשנו ממנו לאפשר לנו להמשיך לשהות במחנה הנטוש שהינו בבעלות הממשל הצבאי.

לאחר יומיים של מו"מ עדין וסבוך בו נטלו חלק אישים וגורמים שונים, אושרה

הכניסה בדיעבד ע"י שר הבטחון תוך ניסוח זהיר הקובע "כי לא נמנע המשך לינה מהעובדים במקום", אך מאידך לא אושרו בשלב זה אפילו סידורים אלמנטריים העשויים להתפרש כהכרה בישוב כגון חבור לקו מים חשמל, או טלפון הנמצאים בסמוך וכן לא ניתן תקציב כלשהו לשיפוץ המחנה והחזקתו.

עד כה לא קיימנו במכוון מגעים מדיניים נוספים למתן אישור והגדרה מחייבת יותר למקום, תוך שקול כי דווקא בשל השיבותו ההתישבותית - מדינית המכרעת של המקום השוכן בלב הכפרים הערביים (ביתון יברוד, טייבה, סילווד, מזרעת א-שקרייה וכו;) וחולש על כביש רמללה ירישו אין הממשלה בהרכבה הנוכחי בשלה די הצורך להכיר באפן רשמי בישוב ולפיכך מוטב בשלב זה לאפשר לעפרה להתפתח באופן עצמאי ומדורג, ולבסס קמעה קמעה את ההכרה בצבור ובממשלה בדבר אופיו הקבוע של הישוב.

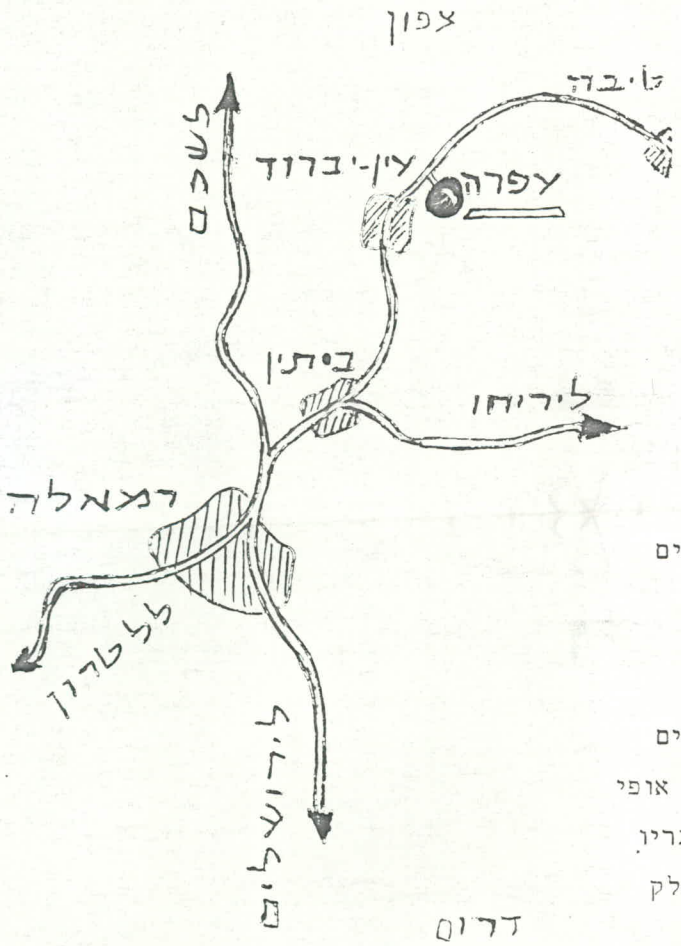

למעשה הולך המקום ולובש בהירות אופי של ישוב קבע על כל מרכיביו, ועל כך ניחד את הדבור בשורות הבאות:

אוכלוסיה: במקום נמצאים כ-8 משפחות וכ-18 רווקים קבועים ועוד מספר לא מבוטל של עוזרים זמניים. עומדים אנו עתה במגע אינטנסיבי עם כ-35 משפחות המועמדות להתישב במקום, מהן כ-20 מגרעין שילה וכ-10 מגרעין אלון מורה (אשר החליט לעשות "הכשרה" במקום בדרכם שכמה). מהן תבאנה כ-20 משפחות תוך החודשיים הקרובים, ולמעלה ממחציתן תשתלבנה בעבודות שונות במקום.

אופי הישוב: לאור אורח חייהם ורצונם של החברים המתעתדים לחיות בעפרה ישא המקום ככל הנראה אופי של ישוב כפרי פתוח (לא שיתופי) אשר חלק מחברין יתפרנסו במקום מענפי תעשיה, חנוך ושרותים וחלק יגורו במקום ויעבדו בירושלים.

עם זאת יש הלדגיש כי השלבים הראשונים ותנאי הישוב מחייבים מסגרת שיתופית חלקית והתובעים ממירב האנשים להתמסר לפחות בתחילה לעבודה הבטחונית בהר, בשפוץ המחנה ובהקמת התשתית לענפי המשק, ולשם כך נתבעים מאמצים גדולים מהבאים למקום.

ה מ ב נ י ם : במקום נמצאים מס' מבנים נטושים הראויים לאחר שפוץ וחלוקה נכונה לענות על אפשרויות קליטה של כ-25 משפחות (עם ילדיהם) וכ-20 רווקים, וכמו כן נמצאים במקום כיבני צבור הראויים לאחר שיפוץ לשמש חדר אכל ומטבח, בית כנסת ובית מדרש, גן ילדים צרכניה וכד', וכן מבנים נוספים עבור תעשיה, בי"ס שדה ועוד.

לשם הרחבה וקליטה מעבר למצויין לעיל יהיה צורך בהשקעה גדולה בבנית בתים נוספים על מסדי בטון הקיימים במקום. אך גם בלא זאת מוערכות ההוצאות המינימליות לשפוץ המבנים וליצירת תשתית - דרכים, חשמל (מגנרטור) מים, ביוב וכד' בסדר גודל של כ-1,000,000 ל"י. ואנו "שוברים את הראש" ומבקשים דרכים, להשגת סכום גודל זה, תוך מאמץ אדיר להגיע למצב בו יכסה הישוב בעבודתו לפחות את הוצאות הקיום שלו.

כמו כן זקוקים אנו עד מאד לבעלי מקצוע (יהודים) אשר יאותו לעשות את עבודות הבנין והשיפוץ מתוך מניעים אידיאליסטיים במהירות ובשכר מצומצם.

מקצת מבעלי המקצוע כבר מבחוץ (מסגר, זגג, אינסטלטור וכד') ואת השאר מחפשים אנו עדיין.

ענפים ותעסוקה : מודעים אנו לעובדה כי אסור לעפרה להיות תלויה בלעדית לאורך ימים בעבודה בהר בעל חצור ועליה לחתור למציאת ענפי תעסוקה נוספים במקום. אשר יבססו את כלכלת הישוב ויאפשרו השתלבותם של חברים בעלי כישורים מתאימים.

נמצאים אנו עתה בשלב מתקדם של מו"מ על הקמת מסגרית טכנית במקום, שתעבוד עבור מ. הבטחון וגורמים - פרטיים, וכמו כן מטפלים אנו בהבאת עזרים למוצרי חשמל העשוי לספק עבודה לבנות, ועומדים אף בקשר עם מ. הבטחון וחיל האויר לבחינת השתלבות בעבודות מקצועיות מיחודות הקשורות באזור. בין החברים המבקשים להתיישב במקום נמצא מספר לא מבוטל של מורים , מורי דרך, ותלמידי ישיבה, וכך התבקש מיד באופן טבעי הרעיון "מדרשת הר שומרון" אשר תחנך במסגרת כיון וסיור להכרת נופי ארץ בנימין והר אפריים ותמלא שליחות לאומית ביצירת זיקה וקרבה של הצבור בארץ לאזורים אלה.

מטפלים אנו איפוא עתה בהקמת בי"ס שדה ובית מדרש לתורה (כולל) אשר ישתלבו יחד בהדרכת קבוצות של בני נוער ומבוגרים, ויהוו מוקד אליו נפנה להדרכה חוגים וסניפים של חברי גוש אמונים. ישנן עוד תוכניות העומדות על הפרק אך הן מצויות עדיין בשלב כה היולי שמוקדם להרחיב עליהן את הדבור.

ערכה הגדול של עפרה בהיותה ישוב נחשוני ראשון בדרום השומרון, בנקודת מפתח על כביש רמללה - יריחו ובהוותה חוליה ראשונה (עם כוכב השחר) בהקמת "גוש שילה" אשר הוצע על-ידנו מכבר בגוש ישובים יהודי - העתיד לכלול ישוב עירוני

גדול ומס' כפרי תעשיה וחקלאות. במשמעותו הגאוגרפית המדינית מקביל הרעיון להקמת גוש ישובים זה בהר שומרון, להתישבות גוש עציון בהר חברון, ואכן עפרה השוכנת בק"מ ה-22 מירושלים צפונה זהה מבחינת ריחוקה מירושלים, לגוש עציון הנמצא בק"מ ה-22 מירושלים דרומה.

הקמת עפרה מהווה אתגר גדול לגוש אמונים ונקודת מבחן לרצון הכן של חברינו להגשים בפועל את רעיון ההתישבות בשומרון מחד, וליכולת הארגונית והפיננסית של חברי גוש אמונים ואוהדיו להתחיל בהקמת ישוב על כל מרכיביו גם ללא עזרת המוסדות. עמידה במבחנים אלה תקבע במידה רבה את מעמדו של גוש אמונים בציבור ובמוסדות ואת יכולתו להמשיך במאבק על ישוב הארץ.

"גוש אמונים" רואה בהחלטת שר הבטחון לאפשר לאנשי "עופרה" להישאר במקום צעד ראשון של שינוי היחס כלפי יהודים המבקשים לשבת בשומרון גם בהיעדר אישור ליישוב קבע.

איננו מעלים על דעתנו הידרדרות מחודשת למצב של איסור ישיבת יהודים בכל ארץ ישראל. נתארגן ככל הדרוש למנוע הידרדרות כזו, אם תבוא בלחצם של חוגים המנותקין מיהדות וציונות כאחד.

עתה מתאמצים אנו להביא לפיתוח מהיר ביותר של המקום. נקבל בברכה כל אחד שיעזור אישית בפתוח המקום, המוכנים לבוא לכמה ימי עבודה ייפנו ל- דניאלה וייס 03-783596 או למשרד "גוש אמונים" 02-231006.

גוש אמונים
בניברק ת.ד. 2092

מדרשת הר שומרון

המדרשה תשלב במסגרת: א. בית ספר שדה המוקם בעפרה, נוסף על הטיולים יערכו שם ימי עיון וסמינריונים.

ב. מדרשה עיונית עם מרכז ארצי וסניפים בכל הארץ.

הסניפים יתבססו על הפעילים המקומיים למרצים ולחומר העיוני ידאג המרכז.

התכנית הנוכחית מכוונת לתקופת הרצה בקיץ. ההרצאות יעסקו במקרא, היסטוריה, גיאוגרפיה וטופוגרפיה של אזורי יהודה והשומרון.

לאחר סיום כל סדרת הרצאות (כארבע הרצאות) יצאו המשתתפים לסיור באזור במסגרת בית הספר שדה.

סניף אשר בכוחו לדאוג לארגון המדרשה באזורו (מקום וקהל קבוע) מתבקש לפנות מיד בכתב למדרשת אמונים רח' כורש 14, ירושלים.

ע ל ו.

ע ל ה

ו נ ע ל ה!

27.5.75
לשכת השר גלילי

שר הבטחון

תקריה, יז בסיון תשל"ה
27 במאי 1975

ק/ 005671

ראש הממשלה
שר המשפטים
השר גלילי

אני מצ"ב נתונים שקבלתי ממתאם הפעולה בשטחים
בענין הבניה בערי יהודה ושומרון.

לתשומת לבכם.

ב ב ר כ ה,

שמעון פרס
שר הבטחון

/טס

סיכום גמר הבניה בחלק מערי אזו"ש

	1967		1968		1969		1970		1971		1972		1973		1974		סה"כ	
	מס' חדרים	שטח במ"ר	מס' חדרים	שטח במ"ר	מס' חדרים	שטח במ"ר	מס' חדרים	שטח במ"ר	מס' חדרים	שטח במ"ר	מס' חדרים	שטח במ"ר	מס' חדרים	שטח במ"ר	מס' חדרים	שטח במ"ר	מס' חדרים	שטח במ"ר
בית לחם	50	1054	42	933	137	6530	17	1252	150	5381	45	2055	132	7373	145	8087	718	32665
בית ג'אלה	-	-	4	862	42	1489	18	599	35	1323	162	8220	254	10893	282	13648	797	37034
בית סחור	3	97	92	4438	39	1814	81	4226	193	7655	25	1542	293	13726	248	10128	964	43626
דיר דבואן	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	26	3	108	3	134
מאללה	4	330	8	2295	4	174	6	187	172	4149	45	1669	69	7241	290	18517	598	34562
אלבירה	-	-	2	51	43	1350	-	-	18	868	52	2771	473	25319	297	18239	885	48598
סה"כ	57	1481	148	8579	265	11357	122	6264	568	19376	329	16257	1221	64578	1265	68727	3965	196619

הערה: מס' החדרים מתייחס למגורים בלבד

השטח כולל שטח למבנים בתעשיה שרותים ושונות.

ירושלים, ט"ז סיון תשל"ה

26 במאי 1975

ש י ח ה ט ל פ ו נ י ת

השר י? גלילי עם מנכ"ל משרד הפנים מר קוברסקי+ והאלוף ורדי

תכנון ופיתוח יהודה ושומרון

~~מר קוברסקי~~השר י. גלילי דיבר עם מר קוברסקי וכן עם האלוף ר. ורדי בענין החלת החלטות הממשלה שהתקבלו לגבי תכנון ופתוח ~~ב~~ ביהודה ושומרון, גם על פתחת רפיח .

מר קוברסקי קיבל על עצמו לדאוג ששר הפנים ושר הביטחון יביאו לממשלה הצעה ברוח זו .

18.5.75

נתקבלה

החלטת ממשלה 74/א.

איצורי תכנון מיוחדים ביהודה ושומרון

מחליטים:

א.

ב.

ג.

ההחלטה - בתוך החלטות ממש.

וכן ב"שטחים"!

18 5 75
לשכת השר גלילי

שר המשפטים

ירושלים, ב' בסיון תשל"ה
12 במאי 1975

אל: מזכיר הממשלה

בעקבות הדברים שאמרתי בישיבת הממשלה מיום א' בסיון תשל"ה (11.5.75), בדיון על "תכנית מיתאר ארצית מס' ת/מ/א/6 - תחזית התמורת בחלוקת האוכלוסיה במדינה" הנני מבקש להעמיד על סדר יומה של הממשלה את הצעת ההחלטה הבאה:

מחליטים:

א. לאשר התקנת צו של מפקד אזור יהודה ושומרון שיאפשר הכנת תוכניות לאזורי תכנון מיוחדים שלא באמצעות הוועדות המקומיות הקיימות.

ב. כל הכרזה על "אזור תכנון מיוחד" על-פי הצו הנ"ל וכן כל מינוי של "ועדת תכנון מיוחדת" יהיו טעונים אשור ועדת השרים לענייני התישבות.

אני מבקש שהצעת ההחלטה הנ"ל תרון בצמידות לחמשך הדיון על "תכנית מיתאר ארצית מס' ת/מ/א/6 - תחזית התמורת בחלוקת האוכלוסית במדינה".

בברכה

חיים י. צדוק

העתק: שר הבטחון
שר הפנים
שר השיכון
השר ישראל גלילי

11/5/75

[illegible]

[illegible]

[illegible]

שר השיכון
MINISTER OF HOUSING

הועבר ע"י הועל המשפטי - שמעון

שרד המשפטים
13. 4. 75 = 1 אייר תשלה
מס' הרי 1431

ירושלים, כ"ו ניסן תשל"ה
7 אפריל 1975

אל: שר המשפטים .

קיבלתי העתק מכתבך מס 1431 מיום 12.3.75 אל ראש הממשלה
בנושא: אזורי תכנון מיוחדים ביהודה ושומרון.

חושבני כי רצוי להביא הצעתך לדיון בישיבת הממשלה.

בברכה,

א. עופר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, כ"ט באדר התשל"ה
12 במרס 1975

1431

אל: ראש הממשלה

הנדון: <u>אזורי תכנון מיוחדים ביהודה ושומרון</u>

לעניין הצעת ההחלטה שעוגשה על ידי שר הבטחון ושר הפנים והועברה לחתימתי עם מכתבו של מנהל לשכתך מיום כ"ז בשבט התשל"ה (10 בינואר 1975), הנני מציע שהממשלה תחליט כדלקמן:

א. לאשר התקנת צו של ממקד אזור יו"ש הבא לתקן את חוק התכנון והבניה הירדני תחל ביו"ש, כדי לאפשר הכנת תוכניות לאזורי תכנון מיוחדים שלא באמצעות הוועדות המקומיות הקיימות. (הצעת חצו הובנת ע"י היועץ המשפטי לממשלה בתיאום עם הרשויות הנוגעות בדבר).

ב. כל הכרזת על "אזור תכנון מיוחד" על-פי חצו הנ"ל וכן כל מינוי של "ועדת תכנון מיוחדת" יהיו טעונים אשור ועדת השרים לענייני התישבות.

ב ב ר כ ה

חיים י. צדוק

העתק: שר הבטחון
שר הפנים
שר השיכון
חשר ישראל גלילי
היועץ המשפטי לממשלה

בהול

לשכת ראש הממשלה

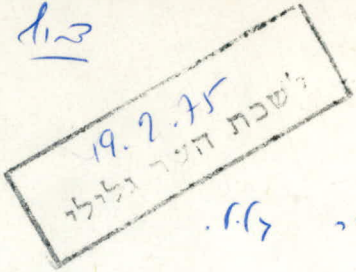

לשכת חשר גלילי
19.2.75

אל: לשכת השר גלילי.

אל. נרקש לשאול את השר בה

דעתו על הרכבי ובנצ

להנשון לסכל?

תודה
דרורה

18.2.75

932-1-3

לשכת שר הבטחון

הקריה, בשבט תשלייה
ב בינואר 1975

ק/ 000730

אלי מזרחי, מנהל לשכת ראש הממשלה

אלי יקר,

בענין הצעת ההחלטה בדבר הקמת ועדת תכנון לאזורי תכנון מיוחדים ביהודה והשומרון, כתבת לנו שראש הממשלה ביקש לקבל חוות דעתם של שר המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה.

במצורף תמצא דברי הסבר של לשכת מתאם הפעולה בשטחים וכן תצלומי מכתביו של היועץ המשפטי לממשלה ממנו מסתבר שהצעת ההחלטה הינה על דעת שר המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה.

ובכן?.

בידידות,

ח. ישראלי

/צס

מדינת ישראל

משרד הבטחון
לשכת מתאם הפעולה בשטחים

תאריך: 16 יבו' 75
מספר: גמ-2(9) 214

מר חיים ישראלי

הנדון: הצעת החלטה בענין הקמת ועדת תכנון לאזורי תכנון מיוחדים ביהודה והשומרון

1. טיוטה של הצעת הצו, המשמשת בסיס להחלטה הנ"ל, הועברה ליועץ המשפטי לממשלה ב-8 אוג' 74.

2. היועץ המשפטי לממשלה אישר עקרונות ההצעה.

3. לאור הערות שר המשפטים תוקנה ההצעה (בתאום עם משרד הפנים) והניסוח הסופי של ההצעה אושר ע"י היועץ המשפטי לממשלה ב-5 דצמ' 74.

4. כמסוכם עם שר הבטחון הועלתה ההצעה לממשלה ע"י שר הבטחון ושר הפנים.

5. לסיכום, הצעת ההחלטה היבה הן על דעת שרי הבטחון והפנים והן על דעת שר המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה.

6. רצב' העתקי המכתבים של היועץ המשפטי לממשלה בנדון.

בברכה

משה דרורי, סרן
ראש הלשכה

בהיכל השלטון

משרד המשפטים

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, כ"א בכסלו תשל"ה
5 בדצמבר 1974

1431

אל: אל"מ ד. שבי, תאום הפעולה בשטחים, משרד המשפטים

הנדון: הצעת התלונות ממשלה בענין ועדות תבנון
מוחזרות

מפתיק מיום 3.12.74

אין לי הערות להצעה.

בברכה,

באיר שכנר

היועץ המשפטי לממשלה

מדינת ישראל

משרד המשפטים

ירושלים, כ"ב באלול תשל"ד
9 בספטמבר 1974

1341

היועץ המשפטי לממשלה

מאמר הפעולה בשטחים
ירושלים
13. IX. 1974

אל: אלוף ר. ורדי, מתאם הפעולה בשטחים

הנדון: הליכי תכנון ובניה באיזור יו"ש
סמך: מכתב מפצ"ר חק/33(606)2263 מיום 8.8.74

1. ההסדר כפי שהוצע ע"י מפקדת פצ"ר במכתבה בנדון נראה לי בקווים כלליים: הערתי הנסוחית היחידה היא כי אין לקבוע כניסה לתוקף של האכרזות והצו מיום החתימה אלא ממועד פרוחק יותר בזמן, שיפורט בצו.

2. לשר המשפטים יש מספר הערות עקרוניות ואלו הן:

(א) ההסדר כולו טעון אישור הממשלה.

(ב) כל אכרזה לאיזור תכנון תהיה טעונה אישור הממשלה.

(ג) הרכב ועדת תכנון יהיה טעון אישור ועדת השרים לעניני התישבות.

3. הנני מכין שעם קבלת הסכמתנו העקרונית, כאמור לעיל, יכול הנושא להיות מובא עתה לאישור כמבוקש לעיל.

אודה לך אם תודיעני מי יעשה כן.

ב ב ר כ ה ,

מאיר שמגר
היועץ המשפטי לממשלה

העתק: כרקליט צבאי ראשי

ירושלים, ז' באדר תשל"ה
18 בפברואר 1975

ב י ד

אל: היועץ המשפטי למשלה

הנדון: <u>תכנון ובניה באזור יו"ש</u>

הנני מתייחס למכתבך אל שר המשפטים מיום 19.1.75 בנדון ושואל אם מבר זוהם העניין.

ב ב ר כ ה,

אלי מזרחי
מנהל לשכת ראש הממשלה

אישי

מדינת ישראל

בברכה

מאת

היועץ המשפטי לממשלה

לכבוד

ירושלים, ז' בשבט תשל"ה
19 בינואר 1975

אל: שר המשפטים

אדוני השר,

הנדון: <u>תכנון ובניה באזור יו"ש</u>

1. בשעתו הובלט כי חוק התכנון והבניה הירדני החל ביו"ש, יתוקן עפ"י צו של מפקד האזור כדי לאפשר הכנת תכניות לאזורי תכנון מיוחדים, שלא באמצעות הועדות המקומיות הקיימות.

הצורך בתקונו של החוק הירדני החל ביו"ש נובע מכך, שבהעדר תכנון מוסמך, לא ניתן למנוע בניה של תושבי האזור שאיננה תואמת את התכנון (לדוגמה, בענחות נבנים כבר מבנים ללא אישור).

2. יש לי ספק מסויים אם נכון יהיה כי הקמת ועדות התכנון יאושר במליאת הממשלה דוקא: יש בכך לדעתי כדי לתת לענין מימד מדיני רחב מדי, בו בזמן שמדובר על נושאי תכנון בלבד אשר יחייב טעונים ממילא החלטה ודיון נוספים בפורום ממשלתי, אם יוגשו לבצוע.

הריני מציע לכן שהנושא יידון בועדת השרים לענייני התישבות.

בברכה,

מאיר שמגר
היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, כ"ז בשבט תשל"ה
10 בינואר 1975

932-1-3

אל : מר שמעון פרס, שר הבטחון
מר מיכאל חזני, ממלא מקום שר הפנים

הנדון : הצעה להחלטה בענין הקמת
ועדת תכנון לאזורי תכנון
מיוחדים באזור יהודה ושומרון

מכתבכם אל מזכיר הממשלה בנדון.

לידיעתכם - ראש הממשלה ביקש לקבל תוות דעתם
של שר המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה בנדון.

רצוד נודיעכם.

ב ב ר כ ה ,

אלי מזרחי
מנהל לשכת ראש הממשלה

ירושלים, כ"ז בטבת תשל"ה
10 בינואר 1975
932-1-3

אל : היועץ המשפטי לממשלה

מאיר היקר,

מצ"ב העתק מכתבם של השדים שמעון פרס
ומיכאל חזני אל ראש הממשלה בענין הקמת ועדת
תכנון לאזורי תכנון מיוחדים באזור יהודה ושומרון.

ראש הממשלה מבקש לקבל הערותיך וחוות דעתך
על תכן ההצעה.

ב ב ר כ ה ,

אלי מזרחי
מנהל לשכת ראש הממשלה

ירושלים, כ"ז בטבת תשל"ה
10 בינואר 1975

932-1-3

אל : שר המשפטים

אדוני השר,

מצ"ב העתק מכתבם של השרים שמעון פרס ומיכאל חזני אל ראש הממשלה בענין הקמת ועדת חכנון לאזורי תכנון מיוחדים באזור יהודה ושומרון.

ראש הממשלה מבקש לקבל הערותיך והוות דעתך על תכן ההצעה.

ב ב ר כ ה ,

אלי מזרחי
מנהל לשכת ראש הממשלה

"תשובת גלילי" 8.1.77

ממליץ להעביר הענין

לחוות דעת של שר המשפטים,

ועל דעתו ליועץ המשפטי.

- להשיב לשהבם כי

ממתינים לחוות הדעת

(הערה) י. גלילי

פתק לאלי

1.1.75 שאלה

מאת אלי מזרחי לגליל

ישראל הירך

נאה נרא המצב, רה"מ

שואל מה דעתך ומה הצעתך

לתשובה לשה"פ

תודה

(העתק) אלי

(מצוף התמו מהמזכירות)

יהודה ושמרון

8.12.74

לאלו, השלום

רבלתי ממכבירות הממשלה הצוגבהחלטה
של הממשלה על הקמת ישוב תרגון מוגדות
לאזורי תרגון מוגדש בי"ש. ההצעה מוגשת
מ' שרה"ב ומ"מ שר הקנש.
לפני שרותמ' מלוים הנושא לדון
ולהגיו לדבר עמו בדון.
דאוג לכן

[signature]

ירושלים, בכסלו תשל"ה
דצמבר 1974

אל: מזכיר הממשלה

נבקשך להעמיד על סדר היום של הממשלה

הצעת ההחלטה המצורפת בזה.

שמעון פרס
שר הביטחון

מיכאל חזני
ממלא מקום שר הפנים

מזכירות הממשלה
5. XII. 1974
נתקבל

מחליטים:

1. לאשר הקמת ועדות תכנון מיוחדות לאזורי תכנון מיוחדים באזור יהודה והשומרון.

2. אזורי התכנון המיוחדים המאושרים הם:

   א. קרית ארבע וגוש עציון

   ב. מעלה האדומים וענתות

   ג. בקעת הירדן וצפון ים המלח.

   הכרזה על כל אזור תכנון מיוחד נוסף טעונה אישור הממשלה.

3. ההרכב המוסדי של ועדות התכנון המיוחדות יאושר על ידי ועדת השרים לענייני התיישבות.

4. ערים על החלטות ועדות התכנון המיוחדות ידונו בועדת משנה מיוחדת של מועצת התכנון העליונה באזור יהודה והשומרון בהרכב מפקד האזור, מנכ"ל משרד הפנים ומנכ"ל משרד השיכון או נציגיהם.

5. לצורך הפעלת ההסדר האמור יפורסם על ידי מפקד אזור יהודה והשומרון צו אשר יתן בסיס משפטי להסדר.

דברי הסבר

1. הליכי התכנון והבניה באזור יהודה והשומרון מוסדרים על פי חוק ירדני הידוע כחוק תכנון ערים, כפרים ובנינים מס' 72 לשנת 1966.

2. הרשויות המופקדות על ביצוע הליכי התכנון והבניה הן ועדות מקומיות המורכבות ממועצות הרשויות המקומיות וכן מועצת התכנון העליונה המשמשת גם כועדה מחוזית לתכנון ובניה וכן ברשותה ערעור על החלטות הועדות המקומיות.

3. מועצת התכנון העליונה מורכבת ממלאי תפקידים יש ואליים, נציגי המשרדים הממשלתיים במפקדת אזור יהודה והשומרון.

4. מטרת ההסדר המוצע היא לכונן ועדות תכנון מיוחדות לאזורים בהם קיימת פעילות או התיישבות ישראלית. ועדות אלה תורכבנה מנציגי המשרדים הממש לתיים נציגי המתיישבים באזור התכנון המיוחד, וכן נציג הגופים המיישבים כפי שיקבע על ידי ועדת השרים לענייני התיישבות.

5. מוצע לאשר בשלב זה אזורי תכנון מיוחדים אשר הפעילות הישראלית בהם מחייבת כבר עתה הליכי תכנון.

6. הסמכויות שיוקנו לועדות התכנון המיוחדות תהיינה זהות לאלה הנתונות בידי ועדות התכנון המקומיות.

7. בידי ועדות התכנון המיוחדות תהיינה גם סמכויות הועדות המחוזיות לתכנון, סמכויות אלה יגרעו לענין זה מידי מועצת התכנון העליונה אשר תמשיך לשמש בין השאר כערכאת ערעור על החלטות ועדות התכנון המיוחדות.

8. על מנת לאפשר דיון יעיל בערעורים על החלטות ועדת התכנון המיוחדת תוקם על ידי מועצת התכנון העליונה ועדת משנה מיוחדת בהרכב מפקד האזור מנכ"ל משרד הפנים ומנכ"ל משרד השיכון או נציגיהם אשר תיוחד לדיון בערעורים כאלה. ערעור על החלטות ועדות המשנה יוכל להתקיים במליאת מועצות התכנון העליונה לפי בקשת אחד מחברי ועדתהמשנה.

סיכום פגישה של סיבי עם חברי גרעין "סנסנים" ביום 7.5.75

בהשתתפות : מרום ברוך, נאור עזריאל, אשל קובי, צורי חיים, צור לוי, בר-און שמאי, שפירא יחיאל, בגן יעקב.

חברי הגרעין מסרו הפרטים הבאים על הגרעין :

גרעין סנסנים נוסד באוגוסט 73, מונה כיום כ- 110 משפחות בגילים 45 - 25, עם מיגרון רחב מאוד של מקצועות.

הם מטפלים אצל גורמים שונים למעלה משנה באפשרות של התיישבות כשהצורה החברתית הנראית להם היא מושב שמרבית חבריו יעסקו במפעל כדוגמת בית-אבות או מוסד לטיפול בילדים הזקוקים לטיפול מיוחד, ורצונם להתישב באזור קרוב לירושלים, בין המזרחית או המערבית .

לצורך מפעלם נראה להם מרחק סביר מירושלים - כתנאי .

הם מסרו לי שהם בדקו בדיקה יסודית הצעות שהציעה להם מחלקת ההתישבות בגליל המערבי או מעלה אפרים. הצעות אלה נדחו. מוכנים ורוצים ללכת לכוכב השחר.

מודעים לעובדה שמסרתי להם שכוכב השחר לא בידון ולא אושר בשום מוסד מוסמך כנקודת התישבות אזרחית. יש להניח שבאם תאושר התחלת בניה במקום לא תכלל בתקציב 75 ואין במחון גם ב-76 .

הבטחתי להם שבאם וכאשר ידונו בעניין הקמת ישוב אזרחי בכוכב-השחר, תובא גם בקשתם בחשבון ומחלקת ההתישבות תתבקש על ידינו לחוות דעה לגבי התאמת תכניתם לתכניות ההתישבות בכוכב השחר, אם וכאשר תהיינה כאלה.

בנוסף לכוכב השחר יהיו מוכנים לדון באם יוצע להם מקום כמו מבוא חורון או אזורים אחרים בגב ההר.

התרשמתי - בעית המיקום המבוקש על ידם איננה תוצאה מהשקפת עולם פוליטית אלא מאזור המגורים ואזור העבודה שלהם כיום .

רשם : סיבי

לשכת השר גלילי

מדינת ישראל

משרד המשפטים

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, י' באדר תשל"ה
21 בפברואר 1975

1433

סודי
אישי

אל: השר י. גלילי

אדוני השר,

הנדון: <u>ווקפים ביו"ש</u>

בדקתי את הנושא ולא מצאתי פיתרון משפטי חיובי להצעה של נטילת חזקה על-ידינו במקרקעין שהם בבעלות ווקפים ביו"ש.

ב ב ר כ ה ,

מאיר שמגר
היועץ המשפטי לממשלה

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה להתישבות חקלאית
חבל ירושלים

בתשובה נא להזכיר
מס. .....
חבל י"ם, י"ז בשבט תשל"ה
29.1.75

טלפון 27321
ת. ד. 3017

31/1/75
משכת השר גלילי

לכבוד
השר י. גלילי,
משרד האש הממשלה,
ירושלים.

א.מ.נ.,

הנדון:- תכנית פיתוח כוללת לאזור "מטה יהודה" לשנת היעד 1985

(התכנית - אל ישראל)

— רצ"ב תכנית פיתוח כוללת לאזור "מטה-יהודה" לשנת היעד 1985.
התכנית הוכנה ע"י הצוות לתכנון אזורי כולל שבחבל ירושלים.

להלן מספר הערות והארות לתכנית:-

1) הכנת התכנית המתבססת על נתונים של שנת 1970 ו 1971 נמשה עד לשנת 1973 לאחר שעברה דיונים רבים בועדות המקצועיות, בועדות ההיגוי ובהנהלת המחלקה. ב 10.7.73 נערך דיון מספם של התכנית ע"י הנהלת המחלקה ולאור ההערות הוחלט על מספר שנויים בתכנית. תקון ההערות והכנסת השנויים נמשכו כחדשיים ובחודש ספטמבר נמסרה העבודה לדפוס. עקב מלחמת יום הכפורים ועקב סיבות טכניות שונות התארכה הדפסתה של התכנית עד היום.

2) המחירים המצויינים בתכנית (מחירי תשומה, תפוקה, הכנסות, השקעות וכד') מבוססים על מחירים של שנת 1970 (אלא אם צוין אחרת בתכנית).

3) עם כל הרצון והזמן שהושקעו בהגשת החומר בצורה נאה נפלו בחוברת מספר שגיאות דפוס וכן שגיאות אחרות שלצערנו לא יכולנו למנען. בוספנו דף תקונים וטעויות והוא מצורף בזה.

4) על אף האחור בהוצאת החוברת כפי שכבר צויין לעיל הרי התכנית מצביעה על המגמות וכווני הפיתוח של האזור ומהווה את המסגרת הכללית של הפיתוח. התכנית התוותה את דרך הפעולה של חבל ירושלים בשלוש שנים האחרונות.
יחד עם האמור לעיל חלו ויחולו שנויים בפיתוח שלא בהתאם לתכנית עקב גורמים חדשים שאי-אפשר היה לחזותם מראש כמו מלחמת יום הכפורים, עלית המחירים העצומה מאז המלחמה (בעיקר בתשומות של הייצור), המדיניות הכלכלית החדשה והפיחות בנובמבר 1974. השנויים הדרסטיים שחלו בנתונים הכלכליים מחייבים יותר מאשר בעבר בדיקה מחודשת של תכניות הפיתוח, ומבחינה זו קיומה של התכנית יאפשר התאמה ועדכון מהירים של הנתונים החדשים ותכניות הפיתוח. על תכנית זו עובד עתה מדור תכנון הפתוח של חבל ירושלים.

5) השגת המטרות העקריות של תכנית הפיתוח שהן צמיחה כלכלית מואצת על מנת לסגור את הפער הקיים כיום בהכנסות וברמת החיים של תושבי האזור בהשוואה לזו של משפחת שכירים עירונית וכן לאפשר מתן תעסוקה ומגורים נאותים לכל האוכלוסיה כיום באזור ולגידול האוכלוסיה בעתיד, מצריכה השקעות רבות שנאמדו בתכנית בסדר גודל של כ 30 מליון ל"י לשנה במחירי 1970. בשל ההתייקרויות שחלו בעלות ההשקעות, תקציב ההשקעות הקיים נמוך ואינו מספיק בהתאם להערכות כפי שהופקו מן התכנית. אם לא יואץ קצב ההשקעות יווצר פיגור גדול יותר בתכנית מן הרצוי. הדבר קשה במיוחד כשהמדובר בהשקעות בענף הלול המהווה את הענף העיקרי כיום במשקים כ 44% מן ההכנסות של האזור ובשעור גבוה יותר בישובי תת-אזור ההר. לפי המדיניות הכלכלית החדשה לא יהיו לענף זה עדיפויות ממלכתיות לפיתוח ומשום כך יש הכרח בהתיחסות מיוחדת לענף זה באזורנו ובחינת מצב פיתוח הענף בישובי האזור לגופו של ענין, וזאת על מנת להבטיח את קצב הפיתוח הרצוי של האזור.

בברכה,

צ. ויינינגר
מנהל חבל ירושלים

/נה

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה להתישבות חקלאית
חבל ירושלים

טלפון 27321
ת. ד. 3017

בתשובה נא להזכיר

מס. .....
חבל י"ם, י"ז בשבט תשל"ה
29.1.75

31/1/75
לישכת השר גלילי

לכבוד
השר י. גלילי,
משרד ראש הממשלה,
י ר ו ש ל י ם.

א.מ.נ.,

הנדון:- תכנית פיתוח כוללת לאזור "משה יהודה" לשנת היעד 1985

---- רצ"ב תכנית פיתוח כוללת לאזור "משה-יהודה" לשנת היעד 1985.
התכנית הוכנה ע"י הצוות לתכנון אזורי כולל שבחבל ירושלים.

להלן מספר הערות והארות לתכנית:-

1) הכנת התכנית המתבססת על נתונים של שנת 1970 ו 1971 נמשה עד לשנת 1973 לאחר שעברה דיונים רבים בועדות המקצועיות, בועדות ההיגוי ובהנהלת המחלקה. ב 10.7.73 נערך דיון מספם של התכנית ע"י הנהלת המחלקה ולאור ההערות הוחלט על מספר שנויים בתכנית. תקון ההערות והכנסת השנויים נמשכו כחדשיים ובחודש ספטמבר נמסרה העבודה לדפוס. עקב מלחמת יום הכפורים ועקב סיבות טכניות שונות התארכה הדפסתה של התכנית עד היום.

2) המחירים המצויינים בתכנית (מחירי תשומה, תפוקה, הכנסות, השקעות וכד') מבוססים על מחירים של שנת 1970 (אלא אם צוין אחרת בתכנית).

3) עם כל הרצון והזמן שהושקעו בהגשת החומר בצורה נאה נפלו בחוברת מספר שגיאות דפוס וכן שגיאות אחרות שלצערנו לא יכולנו למנען. בוספנו דף תקונים ושעויות והוא מצורף בזה.

4) על אף האחור בהוצאת החוברת כפי שכבר צויין לעיל הרי התכנית מצביעה על המגמות וכווני הפיתוח של האזור ומהווה את המסגרת הכללית של הפיתוח. התכנית התווחה את דרך הפעולה של חבל ירושלים בשלוש שנים האחרונות.
יחד עם האמור לעיל חלו ויחולו שנויים בפיתוח שלא בהתאם לתכנית עקב גורמים חדשים שאי-אפשר היה לחזותם מראש כמו מלחמת יום הכפורים, עליית המחירים העצומה מאז המלחמה (בעיקר בתשומות של הייצור), המדיניות הכלכלית החדשה והפיחות בנובמבר 1974. השנויים הדרסטיים שחלו בנתונים הכלכליים מחייבים יותר מאשר בעבר בדיקה מחודשת של תכניות הפיתוח, ומבחינה זו קיומה של התכנית יאפשר התאמה ועדכון מהירים של הנתונים החדשים ותכניות הפיתוח. על תכנית זו עובד עתה מדור תכנון הפתוח של חבל ירושלים.

5) השגת המטרות העקריות של תכנית הפיתוח שהן צמיחה כלכלית מואצת על מנת לסגור את הפער הקיים כיום בהכנסות וברמת החיים של תושבי האזור בהשוואה לזו של משפחת שכירים עירונית וכן לאפשר מתן תעסוקה ומגורים נאותים לכל האוכלוסיה כיום באזור ולגידול האוכלוסיה בעתיד, מצריכה השקעות רבות שנאמדו בתכנית בסדר גודל של כ 30 מליון ל"י לשנה במחירי 1970. בשל ההתייקרויות שחלו בעלות ההשקעות, תקציב ההשקעות הקיים נמוך ואינו מספיק בהתאם להערכות כפי שהופקו מן התכנית. אם לא יואץ קצב ההשקעות יווצר פיגור גדול יותר בתכנית מן הרצוי. הדבר קשה במיוחד כשהמדובר בהשקעות בענף הלול המהווה את הענף העיקרי כיום במשקים כ 44% מן ההכנסות של האזור ובשעור גבוה יותר בישובי תת-אזור ההר. לפי המדיניות הכלכלית החדשה לא יהיו לענף זה עדיפויות ממלכתיות לפיתוח ומשום כך יש הכרח בהתיחסות מיוחדת לענף זה באזורנו ובחינת מצב פיתוח הענף בישובי האזור לגופו של ענין, וזאת על מנת להבטיח את קצב הפיתוח הרצוי של האזור.

ב ב ר כ ה,

צ. וינינגר
מנהל חבל ירושלים

/נה

ירושלים, י' בטבת תשל"ה
24 בדצמבר 1974

לכבוד
ה' מנחם פליקס
ירושלים

למנחם פליקס השלום,

אני מאשר בזאת קבלת מכתבך מיום 10.12 .

הנני מקווים כי פעילותכם להשגת שאיפתכם תיעשה
אך במסגרת של אחריות וערות לאומית .

ב ב ר כ ה ,

ארנן עזריהו

עוזר השר

13/12/74
לשכת השר גלילי

כו כסלו תשל"ה 10.12.74

לכבוד
יו"ר ועד שרים לענייני התישבות
השר גלילי
<u>ירושלים</u>

כבוד השר.

ברצוננו להביא לידיעתך כי שלחנו מכתב לרה"מ, בו עמדנו על הנקודות הבאות:

<u>א</u>-המגעים שנהלנו עם גורמים ממשלתיים, במסגרת "גוש אמונים" נתנו מקום למחשבה שחלה התקדמות ממשית בנכונות הממשלה לישב יהודים <u>בהר שומרון</u>, אולם באחרונה מתברר לנו שדרישתנו הספציפית להתישב במרכז השומרון איננה נענית.

<u>ב</u>-לא ויתרנו על רצוננו להתישב ולו גם בלא עזרה ממשלתית במרכז השומרון, ונעשה הכל להשגת מטרתנו.

בכבוד רב

ב/מזכירות מתנחלי "אלון מורה"
מנחם פליקס
ר"ח כורש 14 כפר סבא
טל: 231006

העתקים: שר הבטחון
שר הפנים

לשכת ראש הממשלה

19/12/74
לשכת השר גלילי

ירושלים, ג' בטבת תשל"ה
17 בדצמבר 1974

אל: השר ישראל גלילי, כ א ן

ישראל היקר,

מצ"ב העתק מכתב, מיום כו' בכסלו תשל"ה שקיבל ראש הממשלה ממר מנחם פליקס, ממזכירות מתנחלי "אלון מורה".

אנו אשרנו קבלת המכתב.

ב ב ר כ ה,

אלי מזרחי
מנהל לשכת ראש הממשלה

בסד

כו כסלו תשל"ה
שנה ח לשחרור ירושלים

לכבוד
מר יצחק רבין
משרד ראש הממשלה
הקריה, ירושלים

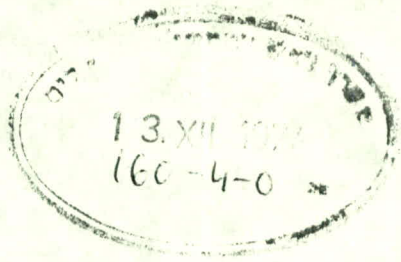

כבוד ראש הממשלה,

פונים אנו אליך מתוך כאב. לרגע חשבנו שמתוך המגעים הכלליים שנהלנו עם גורמי ממשלה במסגרת "גוש אמונים" אכן הושגה התקדמות ממשית בנכונות הממשלה ליישב יהודים בהר אפרים-ודומה כי שגינו באשליה.

ידועה לך דעתנו שעליך לראות בקדום ההתישבות בשומרון וביהודה משימה לאומית_ ציונית ראשונה במעלה; וידועה לך דעתנו שאם אין הממשלה רואה כך את פני הדברים-הרי עבורנו הם כמאמר הנביא: "והיה בליבי כאש בוערת עצור בעצמותי ונלאיתי כלכל ולא אוכל." אנו פשוטו כמשמעו, איננו יכולים להחשות !

אנו פונים אליך שוב בקריאה, אולי של הרגע האחרון: חזור בך! אנא, אל תעמיד אותנו, את הממשלה ואת עם ישראל כולו במבחן כה קשה, כה פאטאלי. אם אין ברצונכם ובכוחכם לעזור לנו- לפחות אל תמנעו מאתנו לעשות.

אנו מודיעים לך ולממשלה בזאת שאיננו מתייאשים ואיננו מרפים. דומה כי שוב עומדים אנו במצב של חוסר ברירה, וחרדים אנו ביודענו כי שוב נאלץ להסיק מסקנות, אולי חריפות הרבה מבעבר.

כבוד ראש הממשלה, אנא ראה במכתבנו זה פניה כנה מעומק הלב ובשום אופן אל תקראנו כהתגרות פוליטית או אישית !

בציפיה ובחרדה
וגם בתוקף

ב/מזכירות מתבחלי "אלון מורה"
מנחם פליקס

ר"ח כורש 14 כניסה א
טל: 231006

ההסתדרות הציונית / חטיבת ההתישבות

ת.ד. 92 ירושלים

14/11/74
לשכת דוד גלילי

ירושלים, כז' בחשון תשל"ה
12 בנובמבר 1974

לכבוד
השר י. גלילי
משרד ראש הממשלה
ירושלים.

א.נ.,

בגליון "מעריב" מיום 8.11.74 התפרסמה ידיעה בדבר בדיקה המתבצעת כביכול ע"י צוותים של הממשלה והמחלקה להתישבות את ההצעות להקמת ישובים חדשים הכלולות ב"מסמך הלבן" שהוכן ע"י גוש אמונים.

הריני מוצא לנכון להודיעך, כי במידה והדבר נוגע לצוותים של המחלקה להתישבות אין לידיעה כל שחר וכי לא מתבצעת כל פעילות בנידון.

המחלקה להתישבות ממשיכה לראות את עצמה מכשיר לביצוע מדיניות מוחלטת ע"י הועדה הבינמוסדית להתישבות והפורומים האחרים המוסמכים לדבר.

ב ב ר כ ה,

יחיאל אדמוני
מנהל כללי

העתק: פרופ' ר. ויץ

8/11/74 מדריך

הממשלה תדון בהקמת מאחזים אזרחיים בבעל־חצור שבשומרון ובחקוע שביהודה

צוותים בממשלה ובסוכנות בודקים עתה תוכנית, שכינויה „המיסמך הלבן", שהגיש גוש „אמונים" לוועדת השרים לענייני התיישבות ✶ בעל־חצור — הנקודה הגבוהה ביותר בהר־שומרון ✶ ליד שכם מוצע להקים עיר דוגמת קרית־ארבע וישוב שיתופי ליד ג'נין

מאת ישראל הראל

הממשלה תדון באישור מאחזים אזרחיים־יהודיים בבעל־חצור, הנקודה הגבוהה ביותר בהר־שומרון (1016 מ') ובחקוע, כ־15 ק"מ דרומית־מזרחית לירושלים. גורמים בכירים ביו־לאנשר „גוש אמונים", חגיגו אופטימיות באשר ל־תוצאות הדיון.

הנטייה לאשר מאחז־אזרחי בשתי נקודות אלה נסתמנה בבר לפני ועידת המיסמה הערבית בראבאט ונתחזקה לאחריה, לאנשי „אמונים" הובהר, כי חלחץ שהפעילו בחודשים האחרונים, ישא־פרי לגבי שתי נקודות אלה וזאת, ללא כל קשר לתנאי כניסתה של המפד"ל לממשלה.

צוותים מקצועיים, בממשלה ובסוכנות היהודית, עוסקים עתה, כל אחד בנפרד, בחיבתה של תוכנית כוללת לתיישבות במחוזים מרכזיים ביהודה, בשומרון ובבקעת הירדן. התוכנית נקראת „המיסמך הלבן". את התוכנית הגיש גוש „אמונים" לוועדת השרים לענייני התיישבות. בשורותיו כמה וכמה גרעיני התיישבות, המוכנים לממש את התוכנית.

בשומרון מציעה תוכנית התיישבות את המקומות הבאים:

● בשילה, המרוחקת כ־30 ק"מ מירושלים, מוצע להקים מרכז שיתופי, המבוסס על מפעלי־חינוך ועל תעשיות עתירות־מדע. התוכנית מתבססת על קשר ישיר עם ירושלים, שלה יסופקו שירותי המדע והחינוך.

● שכם: באיזור של קרקע ממשלתית מוצע להקים עיר יהודית, דוגמת קרית־ארבע, השכנה להברון. העיר תתבסס על אוכלוסייתה שלה. יוקמו בה מפעלי תעשייה, תוך שיתוף המושבים הערביים מסביבה.

● ג'נין־גנים באיזור ג'נין. כאן התוכנית היא להקים ישוב־שיתופי, שיתבסס על תעשייה וחקלאות, כשעיקר קהילתו הם עם עמולה ואיזור העמקים.

● שומרון הקדומה (סבסטיה): התוכנית מדברת על כפר תעשייתי ושירותי תיירות בנקודת ישוב, הצופה לישובי השפלה (כפר־סבא, נתניה וכו').

בהר־חברון ובמדבר יהודה מציעה התוכנית ישוב המקומות הבאים:

● באיזור תקוע, כ־15 ק"מ דרומית־מזרחית לירושלים, מוצע להקים מרכז־עירוני גדול, מבוסס מבחינה כלכלית וחברתית על קשר עם ירושלים.

● איזור אשתמוע־אדוריים בדרום הר־חברון. באיזור זה אפשר לפתח, על־ידי הבאת מקורות־מים, חקלאות ענפה ותעשייה חקלאית. מוצע להקים במקום ישוב שיתופי או מושב.

● מעלה־האדומים: הוגשה תוכנית להקמת מרכז־עירוני גדול, שמבחינה בקהונית יצפה אל פני יריחו.

גוש „אמונים" מביע נכונות לקחת חלק בביסוס ישובים קיימים בבקעת־הירדן על־ידי תוספת כוח־האדם והרחבת התשתית הכלכלית בישובים. הגוש מעוניין להקים בתחומי יריחו כפר תעשייתי וחקלאי, המבוסס על מפעלי קייט, אירוח וחינוך. כן נמצאות בידיו תוכניות למפעלי תרושת מתוצרת האיזור.

בסיום התוכנית המקיפה של ה„מסמך־הלבן" מציעה המחלקה לקידום התיישבותי של הגוש להקים במחנה־יוסף (במורדות המזרחיים של ה־שומרון), מרכז אזורי לישובי הבקעה, שיתבסס על שירותי תיירות כלכליים וחינוכיים לאיזור.

גורמים ממשלתיים וסוכנותיים אמרו אמש ל„מעריב", שהתוכנית אכן נתקבלה והיא זוכה לעיון. אשר לאפשרויות מימושה אישרו מקורות אלה לסופר „מעריב", כי לשם־עתה גראה, שיש גישה חיובית לגבי בעל־חצור וחקוע בלבד. גם לאחר ועידת ראבאט, אמר לי פקיד ממשלתי בכיר, יש התנגדות רצינית בממשלה „לסגור אופציות", במיוחד בשומרון.

בתשובה לשאלת „מעריב" ביצד מתייחסים הגורמים הרשמיים בצד המקצועי של התוכנית, לוזצעות „אמונים", הוסתה התשובה: אנשי „אמונים" הוכיחו, שיש להם עתודות של כוח־אדם. קשה, למשל, לגשת על־ידם, כן יושבים אנשיהם בחברון, גוש עציון, מחולה ורמת־מגשימים. „אם יש להם כוח־האדם ליישב את כל הנקודות, שציינו בתוכניתם זאת — הם פטורים בשלב זה מלהוכיח, כי אשר הנסיבות יחייבו התיישבות רבת־היקף, נפנה לא רק אליהם בלבד. ברגע שההיה ההלטה חיובית, יתגייסו בוודאי גם תנועות ההתיישבות הוותיקות למאמץ".

ירושלים, כ"ז תשרי תשל"ה

13 באוקטובר 1974

לכבוד

מר ישעיהו לוי

בת - ים

א.נ.,

מאשרים בזאת קבלת מכתבכם שהובא לתשומת לבו של

השר י. גלילי

ב ב ר כ ה

ארנן עזריהו

עוזר השר

בת-ים, 21.9.1974
ישעיהו לוי
רח' וייצמן 69/א

27/9/74
לשכת השר גלילי

לכבוד
השר ישראל גלילי
הקריה
<u>י ר ו ש ל י ם</u>

שר נכבד,

בשבע השנים האחרונות עשתה הממשלה למען יישוב בקעת הירדן והרי יהודה. הר שומרון בלבד נשאר בלי יישוב יהודי. קבוצה גדולה של חלוצים שואפת להתנחל שם כדי ליהד את השומרון. אנו תומכים בשאיפות של חלוצים אלה.

זה שנתיים מבקשת הקבוצה מן הממשלה לאשר את התנחלותם בשומרון, אך לשוא. לדעתנו עושה הממשלה טעות פאטלית בכך שהיא מוותרת מראש על התישבות יהודית בשטחי ארץ-ישראל ההיסטורית.

אנו משוכנעים שלחץ הירדנים וארצות ערב, אמריקה ואירופה לא יפחת כתוצאה מוויתור זה - ההיפך הוא נכון. בחרדה צופים אנו התפתחות מדינית שתחזיר את תותחי האויב למרחק של 15 ק"מ מביתנו ואת מרכזי המחבלים לקרבת מקומנו.

לכן מבקשים אנו ממך להמליץ בפני הממשלה לראות את ההתנחלות בהר שומרון כעדיפות ראשונה ולאשר אותה ושלא תמנע בכל הכוח שבידה מעשה ברוך של קבוצת חלוצים-אידיאליסטים, המוכנים להקריב למען הגשמת רעיונם הרבה מן האינטרסים האישיים שלהם.

אנא תזכור שהרבה יישובים בארץ נוסדו כנגד רצון הממסד הציוני והישראלי, מעין-חרוד עד חניתה, ומקריית-ארבע, כפר עציון ועד "קשת" בשערי קונייטרה. אחרי המעשה מתברכים הממסד והעם כלו ביוזמות חלוצים אלה, כי בסופו של דבר נוכחות יישובים יהודיים היא שקבע את גבולותינו מאז ומתמיד.

בכבוד רב,

משרד הבטחון
25. XI. 1974
מתאם פעולות ההתישבות
והבטחון המרחבי

לשה נצר

ט י ו ט א

411

סכום ישיבה בנושא התישבות חדשה - הקריה, 21.11.74

נכחו: שר הבטחון, תא"ל ציפורי, תא"ל אלרון, האלוף ורדי, האלוף (מיל.) זורע, אדמוני, א. בן-יוסף, אלחנן ישי, משה נצר, יוסקה יהלום, [illegible]

סוכם:

"כוכב השחר"

א. יסגר שטח של כ-1000 דונם לצרכי אמונים. תמנע כניסה לצרכי עבודים ויקוימו שם אמונים צבאיים.
אפשרות שניה - שהשטח "יתפס".

ב. במקום יוקם מאחז שיאויש על ידי חיילי נח"ל.

ג. תקציב ההקמה והגישה למקום, מתקציב הבטחון.

"תקוע"

א. השטח המיועד ל"מאחז", יגודר על-ידי מנהל מקרקעי ישראל בתאום עם יו"ש.

ב. מוצע - להקים במקום מאחז צבאי זמני שיהפך בהקדם למאחז אזרחי.

ג. התקציב - על ידי חטיבת ההתישבות.

"הר גיליה"

א. תובא הצעה לתפיסת השטח (המוצב הירדני) לאשור השר גלילי.

ב. אם יהיה צורך תוצב במקום יחידה קטנה של צה"ל.

הבוקיעה - שטח "2600 דונם" - מוצע לפעול בשיטה כנ"ל, לגבי "כוכב השחר".

בעל חצור - צה"ל יקיים, בתחום המחנה הקיים במקום, ומתקציבו, שכון מתאים לאכלס 20-25 אזרחים עובדי צה"ל אשר נמצא תעסוקתם במחנה הקיים, במחנה חיל אויר שיקום במקום או בסביבה.

חרובה - מוצע להקים במקום "מאחז", שיאויש על-ידי חיילי נח"ל, אך במסגרת התקציבית של השנה הבאה.

4. על מנת להפחית את הסכנות הנ"ל, רצוי שאגן ירקון-תנינים כולו וכן אזור מהולה - ברדלה (אזור III במפה המצורפת) יהיו בשליטת ישראל. באם אין אפשרות להגיע לכך, רצוי שלפחות השטחים המסומים כאזורים I ו- II (במפה המצורפת) יהיו בשליטתנו, כאשר עדיפות ראשונה ניתנת לאזור I.

בכל מקרה יש להגיע לצורה כלשהיא של בקרה ופקוח על פתוח מקורות המים בגדה המערבית באותם אגנים אשר שאיבה בהם משפיעה על מקורות המים שלנו.

נערך ע"י נ. נבו - טמנכ"ל

מנהל חטיבת המים.

עמ' 6/1

4. סכום ומסקנות

4.1 הגדה המערבית "שולטת" על פוטנציאל מים של כ-650 מלמ"ק/שנה, מזה כ-250 מלמ"ק/שנה זורמים לכוון מדינת ישראל ומהווים למעלה מ-1/3 ממקורות המים שלנו.

4.2 צריכת המים הנוכחים בגדה המערבית קטנה, כ-8 מלמ"ק/שנה - צריכה ביתית.
וכ- 100 " " - צריכה חקלאית.

לפי הערכתנו תגיע הצריכה הביתית-תעשייתית לכ-40 מלמ"ק/שנה ב-1985 ולכ-100 מלמ"ק/שנה בשנת 2000.

פוטנציאל הניצול החקלאי מגיע לכ-440 מלמ"ק/שנה.

4.3 ניצול מוגבר של מים בגדה המערבית ישפיע על מקורות המים שלנו בכוון של הקטנת שפיעה ממעיינות, ירידת מפלסי מי התהום והמלחת המים. האזור בו הסכנה היא חמורה ביותר, היא אגן ירקון-תנינים, (המהווה את אחד המקורות העיקריים של המדינה), אשר עלול להישחת כליל ותוך זמן יחסית קצר.

4.4 קיימת גם סכנה של זיהום מקורות המים שלנו, כתוצאה מהגברת הפעילות האנושית בגדה המערבית (הן ע"י הגדלת כמויות השפכים והן ע"י הגברת השמוש בדשנים וחמרי הדברה), עם הגדלת שטחי השלחין.

גם בנושא זה נראה שהסכנה החמורה ביותר היא באגן ירקון-תנינים.

11/..

3/11/74
לשכת השר גלילי

ט"ז חשון תשל"ה.
1 בנובמבר 1974.

אל: מר י. אלון - שר התרבות.
מאת: מ. קצטור.

הנדון: משק המים ביהודה ושומרון.

ביום 25.8.74 התקיים דיון אצל ראש-הממשלה בהשתתפות השרים גלילי ואזן. בדיון זה פרשתי את יחסי הגומלין בנושאי המים בישראל, יהודה ושומרון וכן הקשר עם ירדן.

בעת שהתקיים הדיון לא היה כל מידע למשתתפים על פעולות תכנון לפתוח מפעל הירמוך ע"י ירדן. ההיפך מכך - ההנחה היתה כי אין כל פעילות בנושא, ולפיכך סוכם לא לפתח כל פעילות משלנו בנושאים אלו.

בשבוע האחרון נפגשתי עם חבר משלחת הבנק העולמי המסיירת בישראל וממנו למדתי:

1. הוכנה תכנית פתוח מפורטת למי הירמוך או חלק מהם. תוכנית זו נמצאת בעיון בוושינגטון זה כשנה וחצי.
2. התכנון מתבצע בעזרה אמריקנית.
3. הכוונה לבצע תוכנית שאיבה עולה בהתאמה עם האינטרסים שלנו. כאן עלי להסתייג מאחר והתוכנית לא פורסמה בפני.

בשיחה זו מסרתי להם דעתי האישית והערכתי בכוונים שבאים:

1. ממשלת ישראל תקדם בברכה תוכניות פתוח מי הירמוך בתנאי מפורש שיעלו בקנה אחד במדיניות שהוסכמה בעבר בין ירדן וישראל.
2. ממשלת ישראל לא תתנה ברור התוכנית בשיחות ישירות. ברורה יוכל להתבצע בכל צורה ובלבד שהברור יהיה ברמה מכנית מקובלת בברורים מסוג זה.
3. כצעד ראשון ובלתי פורמלי תוכל לבוא פניה אלי לצורך ברור זה.

ברצוני לחזור ולהדגיש הסכנה החמורה למשק המים הישראלי אם לא יבחנו כל המהלכים המדיניים הקשורים באזור העימות המזרחי מבקודת ראות נושא המים.

הבעתי דעתי בפני ראש-הממשלה על הצורך לקיים ברור יסודי של העניין בפורום ממשלתי רחב ולהסיק מסקנות ברורות על קו פעילותנו בנידון.

2/.

בשלב מידי הנבי מציע:

1. להקים מגע בדרג שכבי עם המהנדסים היועצים האמריקאים השובים לבל יוצר מצב בו ימצאו מהנדסי מחלקת המדינה והגופים האחרים הקשורים לנושא, סנגורי התוכנית הירדנית בלבד.

2. לעשות הכל כדי להשיג מידע מפורט על טיבה של התוכנית הנדונה וללמוד אותה במידה שניתן.

3. להקים צוות מהנדסים - ואם יהיה צורך בכך לשתף בצוות זה יועצים אמריקנאיים. כדי להכין תוכניות משלנו לקראת כל מו"מ שיתקיים.

4. להקים קבוצת עבודה רמת דרג מדיסציפליגות שונות שתוכל לנתח החומר והמצב ולהציע לממשלה קוי החלטה ופעולה.

הריני מצטף בזה התזכיר
שהכינות בנדון.

ב ב ר כ ה ,

מ. קבשור,
נציב המים.

העתק: רו"ה
שר החקלאות
שר המסחר
השר גלילי

מדינת ישראל
נציבות המים

ס ר ו ר

תאריך: ט"ז באב תשל"ד
4 באוגוסט 1974

אל: שר החקלאות

הנדון: השלכות עתיד יהודה ושומרון על עתיד המים בישראל.

האזור הגיאוגרפי שבין הירדן לים התיכון היבו אזור המהווה אזור מזרד ומשולב בנושא המים. שלוב זה בא לביטוי במקורות מים משותפים, בתחרות אפשרית על בצול מקורות המים, בסכנות הזהום של מקורות אלה ומעל לכל המצבים הפוליטיים הקשים העלולים להווצר עם הגידול במצוקת המים אשר בראשיתה הבנו במצאים כבר היום.

בעת הדיון המדיני על עתיד יהודה ושומרון יש הכרח לבדוק את הפתרונות האפשריים גם מבקודת ראות בושא המים. פתרון מדיני שלא יביא בחשבון בושא זה עלול לסכן ולשבש את המערך המשקי של המדיבה כפי שהיבו היום ולהביא לתוצאות שקשה אפילו לחזותן מראש.

הבעיות העלולות להתעורר בוגעות בשלושה מישורים עיקריים:

1. שליטה על מקורות מים: ליהודה ושומרון יכולת בצול וגישה ישירה למקורות מי התהום מהחשובים ביותר של המדיבה והם משתרעים למרגלות הרי יהודה ושומרון החל מאזור באר שבע בדרום ועד להרי השומרון בצפון. כושר הפקת המים באזור יהודה ושומרון עלול להיות בלתי מוגבל ובהעדר פקוח ישראלי על בצול המים עלול מקור מים זה, המהווה כשליש ממקורות המים בישראל להתדלדל כליל על ידי שאיבה בקדוחים מעבר לקו הירוק שאפשר לפתחם באין מפריע.
2. פתוח השמוש וצריכת המים: אם יהיה פתוח מואץ ביהודה ושומרון עלולה צריכת המים ביהודה ושומרון לשמוש ביתי, תעשייתי וחקלאי להגיע לכדי חצי מיליארד מ"ק תוך דור אחד במאה הבוכחית. המקום הגיאוגרפי של יהודה ושומרון מאפשר לחבל זה להשתית את הפתוח על המקורות המשותפים עם ישראל ובכך לגרום למדיבה בזק בל ישוער.

2/...

3. <u>זיהום מקורות המים:</u> פתוח בלתי מבוקר ביהודה ושומרון ובמיוחד טפול בלתי נאות בביוב הביתי והתעשייתי - עלול לגרום נזק ישיר וקשה למקורות המים בגלל תכונות החדירה המצויינות המאפיינות את המבנה הגיאולוגי של הרי יהודה ושומרון לזרימת נוזלים ומים. תכונות אלו התורמות היום תרומה חשובה כל כך למשק המים שלנו עלולות להיות מקור מיפגע חמור מאוד למקורות המים בעתיד.

מן הראוי לבחון פרובלימטיקה זו ולחפש לה פתרון לאור כמה נקודות מוצא:

1) אין להתיר פתוחה של יהודה ושומרון בהתעלמות מצרכי ישראל בנושא המים. יש לקבוע ולהסכים מראש על תכנית אשר תרמיח כי פתרון בעית המים ליהודה ושומרון יפגע בישראל במידה מינימלית ובהסכם מלא אתה לטוח ארוך ככל שנתן במסגרת מדיניות בין לאומית.

2) יש להבטיח כי <u>שלבי</u> הפתוח יתואמו ויוסכמו מראש באשר גם באלה טמונות סכנות לא מועטות.

3) חייב יהיה להיות ביהודה ושומרון משטר שמוש במים אשר ימנע סכנן מקורות המים בישראל וימנע את זיהומם.

4) מן ההכרח להביא בחשבון דרך שבה תהיה בקרה ישראלית על פתוח מקורות המים ביהודה ושומרון ודרכי השמוש בה. מאחר וסכנן מקורות המים היבו חד צדדי בעיקרו. פתוח המים בישראל והשמוש בהם יכול לפגוע ביהודה ושומרון בעוד שאפשרות ההשפעה של יהודה ושומרון היבה רבה ומיידית.

לאחר שבחנתי נושא זה ובהסתמך על עבודה רבה שנעשתה בעבין בתקופות שונות החל מתכנית ג'ונסון, תכנית המים לבקעת הירדן, עבודות שונות שנעשו ע"י גורמים ישראליים אחרי מלחמת ששת הימים הגעתי למסקנות הבאות:

א. מן ההכרח לראות את יהודה ושומרון ובקעת הירדן כיחידה אחת ולהבטיח כי מי הירמוך שנועדו לאזור זה יפותחו לאלתר ובשלב ראשון. הסכמה לתכנית פתוח מפעל הירמוך חייבת להיות השלב הראשון לכל הסדר עם יהודה ושומרון, באשר מקור זה נועד לספק כמחצית התצרוכת של חבל ארץ זה. מקור זה היבו בלתי מבוצל ברובו. כל הסדר שלא יבטיח פתוח הירמוך מזמין בהכרח פגיעה במקורות המים בישראל.

ב. מן ההכרח לקבוע לאלתר הגבלות לפתוח המשקי של יהודה ושומרון בכל הקשור למים ובמיוחד לפתוח החקלאי כשם שהדבר נעשה בישראל. תכנית פתוח הצריכה חייבת להיות מוסכמת עם ישראל בכל שלב ובכל אזור.

ג. ביסוד כל הסדר מדיני חייבת להיות הסכמה על תכנית פתוח הירמוך אשר תקח בחשבון את צרכי בקעת הירדן על שני עבריה, וכן שלובה ביהודה ושומרון בהתאם לתכנון מוסכם.

ד. ביסוד כל הסדר מדיני הכרח להביא בחשבון שמערכת המים לבקעת הירדן המזרחית, בקעת הירדן המערבית, יהודה ושומרון משפיעות בהכרח על מערכת המים הישראלית ומשום כך גם נהולן במובן הרחב של המילה חייב להבטיח את האינטרסים הישראליים באשר הם הגם <u>הפגיעים ביותר.</u>

הנני מציע איפוא שהממשלה תמנה קבוצת עבודה בדרג גבוה אשר תכלול בתוכה נציגים מוסמכים של זרועות הממשלה המעורבות בנושא.

יהיה צורך להבטיח לקבוצת עבודה זו תנאים באותים אשר יאפשרו לה לבצע את תפקידה ובתוכם תקציב לפעולות תכנון ומחקר. על קבוצת עבודה זו יהיה להגיש לממשלה כל החומר שיהיה דרוש לברורים המדיניים שהנבו עומדים בפניהם.

רצ"ב סקירה שנערכה ע"י ת.ה.ל.

ב ב ר כ ה ,

מ. קנטור,
נציב המים.

מ ז כ ר (להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל: השר ישראל גלילי	התאריך: 29/10/[illegible]
מאת: פורן.	תיק מס'

הנדון:

התחלות

1. לוחה לשבשרש חומר ההסדרה
בנושא ההתחלות שהוסף
למשרדיה בלהיל מגוז אוג עד.

2. בטוחני שבלי ההסדר
למשרד מאוג עד הוא
טוב ומשורה יותר וישריע
יותר את רצונך.

בברכה

שמוריקה.

מדף 1010

נסיונות התנחלות ביהודה ובשומרון

במוצאי שמחת תורה, יצאו מספר קבוצות מתנחלים ממקומות ריכוז בירושלים ובשפלה, לעבר יעדים ביהודה ושומרון במגמה מוצהרת להתנחל שם. פעולה זו שכונתה בפי משתתפיה „מבצע הקפות" נערכה ללא אישור ובניגוד ל-מדיניות הממשלה בענין ההתנחלויות. לפיכך הוטל על כוחות הבטחון למנוע בעד המתנחלים מלבצע את כוונתם. אנשי המשטרה פעלו על מנת למנוע בעד השיירות מלהגיע אל „הקו הירוק". מעבר ל„קו הירוק" הוטל הטיפול ב-בעיה על צה"ל, האחראי על שמירת החוק וה-סדר ב„שטחים המוחזקים". בצירי התנועה ב-יהודה ושומרון הוצבו מחסומים. אותן קבוצות מתנחלים שהצליחו לעקוף את המחסומים, פו-נו על-ידי חיילי צה"ל והוחזרו כלעומת שבאו. נסיונות התנחלות נוספים נעשו, גם ימים אח-דים לאחר מכן, בעת שהותו של ד"ר קיסינג'ר בישראל.

על הרקע לפעולת המתנחלים, מדיניות הממ-שלה בנושא ההתנחלות והגורמים להפעלת כו-חות הבטחון נרחיב בדף זה. (המפ-קדים יוכלו להעזר בהסברת הנושא ב„דפי הס-בר למפקד" בנושא „ההתנחלות בשטחים" מאוגוסט 1974).

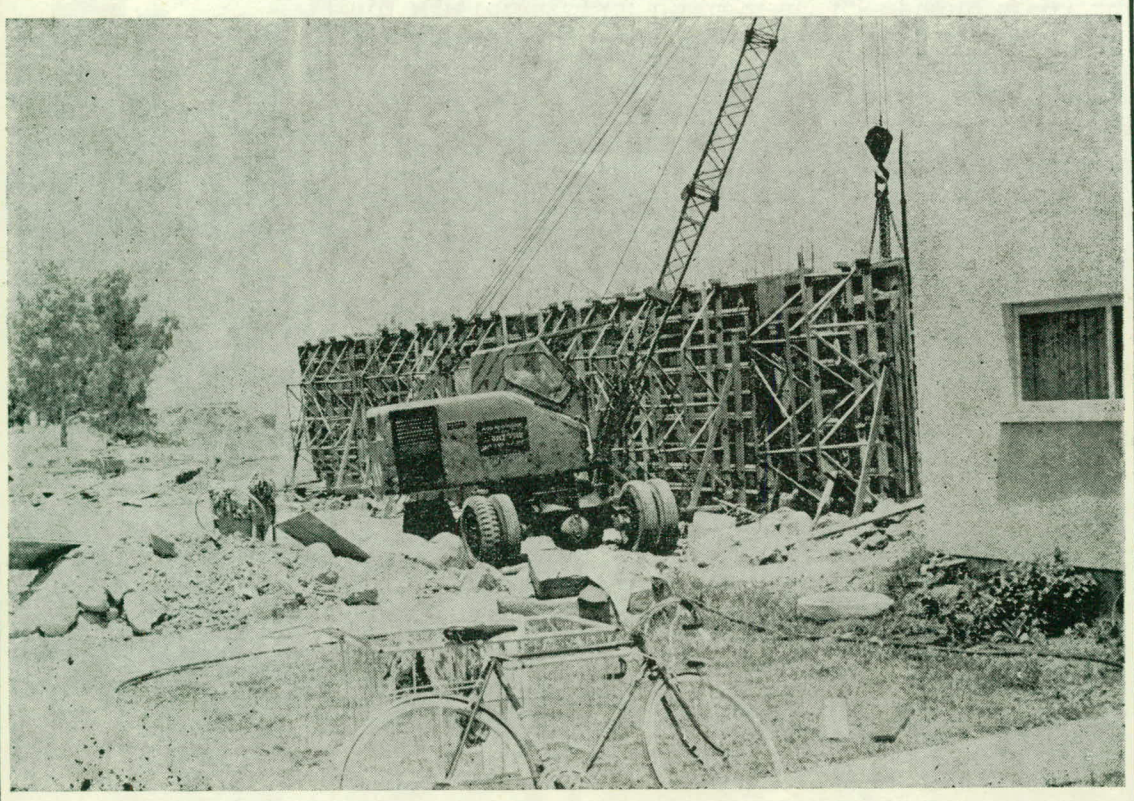

ההתנחלות עפ"י סדר עדיפויות

אפיק שברמת־הגולן

הנחיות להסברה למפקד

צבא הגנה לישראל

קציון חינוך ראשי
ענף הדרכה והסברה

16 באוקטובר 1974
ל' תשרי התשל"ה

דף מס. 4

■ **ביטוי למאבק הפוליטי בישראל**

נסיון ההתנחלות במסגרת „מבצע הקפות" היה אחד הביטויים למאבק הפוליטי המתחולל במדינת ישראל סביב אופי ההסדר המדיני עם מדינות ערב. במרכז מאבק זה ניצבת שאלת עתיד „השטחים המוחזקים".

שתי עמדות מרכזיות ניצבות זו מול זו. גישה אחת טוענת שתמורת הסדר שלום חייבת ישראל לוותר על שטחים שבידה, אם כי אין לסגת לגבולות שמלפני מלחמת ששת הימים, וכי הגבול הסופי חייב להקבע במשא-ומתן בינינו לבין מדינות ערב. ראש הממשלה, מר יצחק רבין, אף אמר שבהעדר סיכוי כלשהוא להשגת הסדר שלום לאלתר, תהיה ישראל מוכנה ללכת לקראת שלום בשלבים כשגם במסגרת הסדרים חלקיים תהיה ישראל מוכנה לויתורים טריטוריאליים תמורת התקדמות מדינית מצד מדינות ערב לקראת שלום.

אל מול גישה זו ניצבת הגישה המרכזית השניה, הקובעת שבשל שיקולים לאומיים, הסטוריים, אסטרטגיים אסור לה לישראל לוותר על השטחים שנפלו לידה במלחמת ששת הימים, כאשר הדגש בגישה זו הושם על שטחי יהודה ושומרון.

המאבק בין שתי גישות אלו נמשך למעשה מאז מלחמת ששת הימים. והוא מתחדד כל אימת שהפעילות המדינית מקבלת תנופה.

ביקור שר-החוץ האמריקני קיסינג'ר באזורנו בימים אלה והאפשרות של חידוש המשא-ומתן המדיני בחודשים הקרובים, מעמידים את ממשלת ישראל בפני הצורך לקבל החלטות חשובות ומכריעות, שתהיה להן השפעה על עתיד השטחים. לכן לנסיונות ההתנחלות יש גם מימד פוליטי שנועד להשפיע על החלטות הממשלה ויתכן אף כדי להעמיד את הממשלה בפני עובדות מוגמרות בשטח, אותן תצטרך לקבל כנתון שעה שתבוא לקבוע את עמדותיה במשא-ומתן.

את העימות שנוצר בין המתנחלים לבין כוחות הביטחון יש לראות לכן לא כעימות על עצם נושא ההתנחלות, אלא על שני נושאים הכרוכים זה בזה: מדיניות ההתנחלות ושמירת החוק והסדר במדינה דמוקרטית.

■ **מדיניות ההתנחלות**

מאז ראשית המפעל הציוני ועד עצם ימים אלה היוותה ההתנחלות את הבסיס להאחזותנו בארץ. אולם, בשל המשמעות הפוליטית הטמונה בהתנחלות והצורך בהקצאה מתוכננת של המשאבים המוגבלים, נעשתה ההתנחלות בדרך כלל לא באופן מקרי על פי שיקולים פרטיים אלא נקבעה על ידי הנהגת הישוב, ולאחר מכן הנהגת המדינה, תוך התחשבות בצרכים לאומיים ארוכי טווח ובראשם: —

* **צרכי הבטחון** — העדפת אזורי התישבות בעלי חשיבות אסטרטגית שהחזקתם חיונית לבטחון המדינה.

* **פיזור האוכלוסיה** — ביסוס ריבונותנו בשטח על ידי התנחלות.

* **יצירת מאחזים באיזורים בעלי אוכלוסיה**

התנחלות בפתחת רפיח

לא יהודית — באה לענות על 2 בעיות: * שמירת אופיה הציוני של המדינה. * צרכי בטחון.

* **שיקולים כלכליים** — ניצול פוטנציאל הקרקע של כל שטח הארץ וכן המצאות מקורות פרנסה טבעיים בסמוך לאוכלוסיה.

* **שיקולים מדיניים** — להתנחלות ב„שטחים" שיקול נוסף והוא השיקול המדיני. היות ועמדת הממשלה היא שבמסגרת הסדרים מדיניים קיימת אפשרות של החזרת שטחים למדינות ערב, הרי עתידם הפוליטי של אזורים מסויימים, כפי שממשלת ישראל רואה אותו, גם הוא עשוי להשפיע על קביעת מקומן של ההתנחלויות. יחד עם זאת, חשוב לציין כי **במניעת התנחלויות „פרטיות" באזורים מסויימים אין משום רמז כי בכוונת הממשלה לוותר על אזורים אלה במסגרת הסדר עם מדינות ערב.**

■ **סדרי עדיפויות**

מדיניות הממשלה רואה כאמור, גם כיום, כבעבר, בהתנחלות אחד הכלים המרכזיים לביסוס קיומנו במדינת ישראל ולחיזוק מעמדנו המדיני הצבאי. עדות לכך מהוות עשרות הנקודות שהוקמו בשטחים המוחזקים מאז המלחמה. יחד עם זאת, מוכתבת מדיניות ההתנחלות בנושא זה על ידי השיקולים אותם מנינו, ובהתאם לכך נקבעו סדרי העדיפויות של ההתנחלות בשטחים. ראש הממשלה, מר יצחק רבין, חזר והדגיש בימים אלה סדרי עדיפויות אלה:

„בראש סדר העדיפויות עומד **איכלוס יהודים**, לאחר מכן, ללא סדר חשיבות, יש להתנחל **ברמת הגולן, בקעת הירדן ובפיתחת רפיח".**

ענין ההתנחלות הוא בעל רגישות בטחונית ופוליטית. כל מעשה התנחלות, שנעשה באישור הממשלה, או שלא באישורה, מקבל מיד משמעות פוליטית. לכן חזרה הממשלה וקבעה ב-26 ביולי 74 (בעקבות נסיון ההתנחלות בסבאסטיה שבאזור שכם) כי: —

* **הממשלה מחייבת התישבות בארץ-ישראל;**
* **התנחלויות יתבצעו אך ורק על פי החלטותיה של הממשלה;**
* **הממשלה תמנע כל נסיון להתנחל ללא אישורה.**

למרות נכונות ממשלת ישראל לתמוך בהתנחלויות, במסגרת מדיניותה, מצאו לנכון משתתפי „מבצע הקפות", להתעלם ממדיניות זו ולנסות להתנחל באותם יעדים, הנראים להם.

■ **הסכנות שב„התנחלות פרטית"**

כוחות הבטחון האמורים להגן על בטחונה החיצוני והפנימי של המדינה נאלצו לעמוד בדרכם של המתנחלים, זאת בשל ההשלכות החמורות שהיו עלולות לנבוע מביצוע מעשה בניגוד למדיניותה של הממשלה ב„שטחים המוחזקים".

מדינת ישראל הינה מדינה דמוקרטית בה נקבעו הליכים לקבלת חוקים ולדרכי ביצועם. יחד עם זאת, מתוך הכרה שאין חוק מקודש, ושמציאות עשויה להשתנות נקבעו גם דרכים לשינוי חוקים ולערעור עליהם. בישראל עומדות לרשות קבוצות פוליטיות דרכים שונות לשינוי החלטות הממשלה. אפשר למשל להפיל את הממשלה על ידי רוב רגיל. לרשות הקבוצות הפוליטיות השונות עומדים גם כלי התקשורת ההמונית, באמצעותם ניתן להשפיע על דעת הקהל ולנסות לגייסה לתמוך בנושאים שונים אם על ידי הפעלת לחץ על הממשלה, בדרכים לגיטימיות, ואם על ידי החלפתה בבחירות.

ביצוע מעשים העומדים בניגוד למדיניות הממשלה, תוך כדי „נטילת החוק לידיים" ונסיון לקבוע עובדות בשטח, עלול לסכן את המשך קיומה של המדינה כחברה מתוקנת. הצלחה בדיעבד של מעשה אחד היא פתח להפרת הסדר גם בתחומים אחרים, ומכאן ועד התפרקות חברתית לא ארוכה הדרך. שכן, כל קבוצה תחל לדאוג למימוש המטרות החשובות בעיניה, תוך סכנת מאבק בין קבוצות בעלות מטרות שונות **ואף מנוגדות.**

אולם, מעשה מתנחלי „הקפות" חמור לא רק בעצם היותו הפרה גלויה, מכוונת והפגנתית של מדיניות הממשלה, אלא גם בעצם היותו כזה **„בשטחים המוחזקים".**

מאז מלחמת ששת הימים הצליחה מדינת ישראל לקצור הישגים נכבדים ב„שטחים המוחזקים" באמצעות הקפדה על שמירת הבטחון, החוק והסדר. תושבי השטחים למדו כי יש מי שדואג לשלומם ובטחונם. הדאגה לרווחתם של תושבי השטחים היא בין הגורמים שהביאו לרגיעה השוררת כיום שם, המאפשרת לישראל לדבוק בעמדותיה המדיניות ולמנוע לחצים בינלאומיים לנסיגה ללא הסדר. במתן אפשרות להפרות חוק ולו גם מצד ישראלים בניגוד למדיניות הממשלה, יש משום פתח לטענה כי ממשלת ישראל מאבדת את יכולתה לשלוט בנעשה ב„שטחים המוחזקים".

התמוטטות הסדר ב„שטחים המוחזקים" עלולה להגרם גם מפרובוקציות של גורמים שונים

נורמליזציה של החיים בשטחים — גשרים פתוחים על הירדן

נגד המתנחלים, ואילוץ כוחות הבטחון להתערב להגנת ה„מתנחלים הפרטיים".

צה"ל ואחראי על הסדר ב„שטחים המוחזקים"

משום כך, עמדה הממשלה על פעולה תקיפה כדי להבטיח שלא יעשו מעשים החורגים ממדיניותה, ושיעשה הכל כדי לקיים את החוק והסדר במדינה ובשטחים המוחזקים הנתונים לאחריותה. בעוד שתפקידים אלה מוטלים במדינת ישראל על המשטרה, הרי ב„שטחים המוחזקים" אחראי על הסדר צה"ל, בהיות שטחים אלה נתונים לממשל צבאי. המשפט הבינלאומי לא רק מכיר בסמכויותיו של המפקד הצבאי אלא אף מטיל עליו חובות ואחת מהן היא שמירת הסדר. לכן, נאלץ צה"ל להקצות מכוחותיו, גם כוחות שיבטיחו את קיום מדיניות הממשלה ב„שטחים המוחזקים". הדבר נעשה למרות ראיית הבעיתיות שבהצבת חיילי צה"ל בדרכם של המתנחלים. שכן, שמירת דמותנו בעיני עצמנו ובעיני אחרים כמדינת חוק עם „כללי משחק' דמוקרטיים מקובלים, בה ניתן לממשלה להוציא אל הפועל מדיניות שזכתה בתמיכת רוב חברי הכנסת, הינה בעלת חשיבות עליונה.

סיכום ונקודות להדגשה

1. נסיונות ההתנחלות במסגרת „מבצע הקפות" היו חלק מהמאבק הפוליטי בישראל סביב עתידם של השטחים בין המצדדים בויתורים טריטוריאליים, במסגרת הסדרים מדיניים לבין אלה המתנגדים לויתורים אלה.

2. ההתנחלות ימיה כימי ההתיישבות היהודית בארץ והיא אבן יסוד להגשמת המפעל הציוני גם בעצם ימים אלה, ועדות לכך הם עשרות הישובים שכבר הוקמו ב„שטחים המוחזקים", ואלה הנמצאים בתכנון ויוקמו בעתיד.

3 בשל המשמעות הפוליטית של ההתנחלות, ומגבלת מקורות כלכליים יש צורך בתכנון ממלכתי של ההתנחלות. תכנון זה נעשה בהתאם לשיקולים שונים: השיקול הבטחוני, הצורך בפיזור אוכלוסיה, יצירת מאחזים באיזורים בעלי אוכלוסיה לא יהודית, שיקולים כלכליים ומדיניים.

4. שיקולים אלה קובעים סדרי עדיפויות להתנחלות. האזורים הנמצאים כיום בראש סדר העדיפות הם: אזורי ירושלים, רמת הגולן, בקעת הירדן ופתחת רפיח.

5. לנסיונות ההתנחלות תוך הפרת חוקי המדינה השלכות חמורות בשל הסכנה למעמדה של מדינת ישראל כמדינת חוק, האפשרות של פריצת דרך להפרת החוק והסדר גם בתחומים אחרים, ומתן לגיטימציה לטענה שישראל אינה מסוגלת לקיים את הסדר בשטחים ולהגן על אוכלוסיתם.

6. צה"ל מופקד על שמירת הסדר הציבורי וקיום החוק בשטחים המוחזקים ולכן פעולתו למרות אי הנעימות באה להבטיח את היותה של ישראל מדינת חוק וסדר. בתחום זה בצעו החיילים את משימתם על הצד היותר טוב ובהתאפקותם ובתקיפותם מנעו התדרדרות במצב.

מוגבל

קצין חינוך ראשי

ענף חדרכה וחסברה

אבגוסט 1974

דפי הסבר למפקד

ההתנחלות בשטחים

מוגבל

קצין חינוך ראשי
ענף חדרכה והסברה
אבגוסט 1974

דפי הסבר למפקד

ההתנחלות בשטחים

ביום חמישי, 25 ביולי 1974 יצאה קבוצה של כ=150 אנשים מירושלים, ותוך כדי עקיפת מחסומי הצבא והמשטרה הגיעה לתחנת=הרכבת סבאסטיה שבאזור שכם, שם הודיעו אנשי הקבוצה על הקמת התנחלות "אלון=מורה" והתמקמו באהלים ובמבנים ארעיים. תוך זמן קצר הצטרפו למתנחלים מאות רבות של אוהדים, וביניהם גם אישי=ציבור וחברי=כנסת.

למחרת=היום דנה הממשלה בפרשה ואישרה מחדש את עמדתה שיש למנוע התנחלויות שאינן במסגרת המדיניות המוסמכת. ראש=הממשלה ושר=הביטחון הוסמכו לבצע מדיניות זו. במגמה למנוע ליבוי=יצרים וחילול השבת וצום תשעה באב, אשר חל ביום ראשון, נמנעה הממשלה מפעולה כלשהי עד ליום שני. ביום זה פעל צה"ל לפינוי המתנחלים. הללו התליטו להתנגד התנגדות פסיבית, אך נמנעו מהתנגדות אלימה לחיילים. הפינוי הושלם בתוך מספר שעות.

הקבוצה שהתליטה וניסתה להתנחל בסבסטיה, מיקדה את תשומת=הלב של הציבור בארץ לנושא ההתנחלות ובעיקר לשתי נקודות עיקריות:

* יעדי ומדיניות ההתנחלות.
* צה"ל וההתנחלות.

יעדי ההתנחלות.

ההתיישבות היהודית בארץ=ישראל היוותה את התשתית למפעל הציוני בארץ ואת היסוד להגשמה הציונית. בהיותה בסיס לעצם האחיזה בארץ הוכתבה תכנית ההתיישבות על ידי מספר צרכים:

* <u>פיזור האוכלוסיה</u> - יסודו בגישה שביטוי עיקרי לריבונות על שטח ולהחזקה בו היא ההתנחלות בשטח.
* <u>צרכי הבטחון</u> - העדפת אזורי התיישבות שהחזקתם חיונית לבטחון המדינה.
* <u>יצירת מאחזים באזורים בעלי אוכלוסיה לא יהודית</u> - באה לענות על 3 בעיות: שמירת אפיה הציוני של המדינה ◦ הגברת האינטגרציה בין הישוב היהודי למיעוטים בארץ ◦ צרכי ביטחון.
* <u>שיקולים כלכליים</u> - ניצול פוטנציאל הקרקע של כל שטח הארץ, וכן קרוב אוכלוסיה למקורות פרנסה טבעיים (ים המלח וכו').

2/...

משום היותה בעלת חשיבות מכרעת לעצם המפעל הציוני, לדמותה של ישראל ולמערכת היחסים באזור, חייבת ההתנחלות להתנהל על פי תכנון ממלכתי, תוך ראיה כוללת של הצרכים ותוך נסיון לתת תשובות לבעיות אקטואליות. על פי גישה זו ניתן דגש להתיישבות בגליל בשנות ה - 20, ובנגב סמוך להקמת המדינה.
עוד לפני קום המדינה התנהלה ההתיישבות בהתאם להחלטות מוסדות הישוב. לאחר הקמת המדינה הביאה התפיסה הממלכתית גם את צה"ל לתרום את חלקו להתנחלות.

כך הוקם, בנוב' 1948, הנח"ל, שמאז ועד היום הקים 49 האחזויות לאורך גבולות הארץ.

ההתנחלות בשטחים המוחזקים - נתונים ושיקולים.

נתונים

מאז מלחמת ששת הימים נמצאים בשליטתה של ישראל שטחים נרחבים, בחלקם מאוכלסים. מדיניות ההתיישבות בשטחים אלה באה לענות הן על צרכי הבטחון והן על עצם ההחזקה בהם. בתקופה זו הוקמו בשטחים המוחזקים 40 האחזויות וישובים (ראה גם מפה):

סוג ישוב/אזור	רצועת עזה וסיני	יהודה	בקעת הירדן	רמת הגולן	ס"ה
ישוב אזרחי	3	5	1	13	22
האחזות נח"ל שהתאזרחה	2		5	3	10
האחזות נח"ל	4		4		8
ס"ה	9	5	10	16	40

בנוסף לכך עומדים להקים בתקופה הקרובה 3 האחזויות נוספות בפתחת=רפיח וישובים נוספים ברמת הגולן. הנתונים מעידים על תנופה בנושא ההתנחלות בשטחים; התנחלות בהיקף כזה אפשרית משום ששקול ממלכתי מרכזי יכול להקצות בצורה מתוכננת משאבים, ומצד שני להתגבר על קשיים (תפיסת קרקעות, אבטחה וכו').

שיקולי עדיפות

מדיניות הממשלה לגבי ההתנחלות מוכתבת מעיקרה על=ידי יעדי ההתנחלות שנמנו לעיל. עם זאת, ראוי להדגיש 4 נקודות:

* חשיבותו האסטרטגית של האזור וחיוניותו לבטחון המדינה הם גורמים דומיננטיים בקביעת סדר העדיפויות לדוגמא: רמת הגולן ובקעת הירדן.
* מרקם היחסים עם תושבי השטחים הוא אחת ההצלחות של המדיניות הנקוטה בשטחים. מן הראוי כי ההתנחלות תעשה תוך מינימום חיכוכים עם האוכלוסיה המקומית. בהקשר זה אחד השיקולים הוא למקם את ההתיישבות במידת האפשר על קרקע ציבורית בלבד.
* בין השיקולים לקביעת מקום ההתיישבות יש מקום נכבד ליכולת הקיום של הישוב. במישור זה נשקלים: האפשרות לאספקת שרותים (מים, חשמל וכו'), מקורות פרנסה, מוסדות חינוך וכו'. האפשרות למקבץ של מספר ישובים מוזילה, למשל את אספקת השרותים.
* הממשלה רואה בהתנחלות אקט ממלכתי, בין השאר משום ההיבטים הפוליטיים של הבעיה. בצד עצם החיוב שבהתנחלות, ערה הממשלה לסיכונים הטמונים ב"יזמות פרטיות". גישה זו באה לביטוי בהחלטת הממשלה מ 26 יולי 74, שעיקריה הם:
  - § הממשלה מחייבת התיישבות בארץ=ישראל.
  - § התנחלויות יתבצעו אך ורק על=פי החלטותיה של הממשלה.
  - § הממשלה תמנע כל נסיון להתנחל ללא אישורה.

בין היעדים להתנחלות והשקולים להגשמתם יש מספר גורמים קבועים ומספר משתנים. המשתנים מכתיבים בתקופות שונות את העדיפות של אזור זה או אחר. בימים אלה ניתנה עדיפות לאזורים אלה:

* בקעת הירדן.
* רמת הגולן.
* פתחת רפיח.

אין פרוש הדבר כי הממשלה פוסלת התיישבות באזורים אחרים; יוזמות כאלה נשקלות לגופן אולם בתנאי שהן מובאות בפני הממשלה במועד ולא כנסיון למתן גושפנקא לעובדות.

<u>התנחלות פרטית</u> -

המדינה אינה יכולה להשלים עם התנחלות פרטית משום שהאספקטים הרבים של הנושא מחייבים שיקול והחלטה לגבי כל התנחלות. ממשלת ישראל תצטרך לשאת באחריות לתוצאות ועל=כן היא המוסמכת לאשר התנחלויות.

בנוסף לכך מעשה כזה נוגד את הסדר הציבורי ויש בו גם עבירה על החוק הנוהג באזור; המשפט הבינלאומי מקיר בסמכותו של מפקד צבאי לפרסם צווים בעלי תוקף משפטי. מכוח סמכות זו הוציא מפקד אזור יהודה ושומרון צו האוסר על אדם שאינו תושב האזור להכנס לתחומו. במקביל פרסם המפקד היתר כניסה כללי לאזרחי ישראל המתיר ביקור באזור לתקופה שאינה עולה על 48 שעות. אולם, כך נקבע בהיתר, אסור לתושב ישראל להעתיק את מקום מגוריו לאזור, להקים בו מבנים, מאהל, חניון, או מתקנים אחרים לצורך שהיה באזור - אלא על=פי תעודת היתר אישית שניתנה על ידי מפקד האזור.

משטר דמוקרטי מעמיד לרשות קבוצות פוליטיות דרכים דמוקרטיות לשינוי החלטות הממשלה. אפשר למשל, בישראל, להפיל את הממשלה ע"י רוב רגיל. קביעת עובדות בשטח אינה דרך לשינוי החלטה אלא פעולה בניגוד להחלטה. פעולה כזו, פרט לסיכונים לגופו של ענין, היא פתח להפרת הסדר גם בתחומים אחרים.

החלטת הממשלה למנוע התנחלות ללא אישור פרושה כוונה למנוע מראש התנחלות כזו (למשל ע"י חסימת צירים), ובאם יקבעו עובדות בשטח - לפנות את המקום, האמצעים והטכניקה נקבעים לגופו של כל מקרה על=פי נסיבותיו.

ממלכתיות פרושה לא רק <u>חובה של הציבור</u> למלא אחר החלטות הממשלה, אלא גם <u>חובתה של הממשלה</u> לוודא את קיום החלטותיה ולנקוט בצעדים מתאימים במקרים של חריגה מהן. על רקע זה יש להבין את הודעתה החד=משמעית של הממשלה בענין התנחלויות "פרטיות".

חשוב לציין כי במניעת ההתנחלויות "פרטיות" באזורים מסויימים אין משום רמז כי בכוונת הממשלה לוותר על אזורים אלה במסגרת הסדר עם מדינות=ערב.

צה"ל וההתנחלות

צה"ל, בעיקר באמצעות הנח"ל, נוטל חלק בכל שלבי ההתנחלות. ביטויים לכך הן ההאחזויות הרבות, הסיוע לישובים וכן יזמה להתנחלות שביסודה שיקולי בטחון המובאות בפני המוסדות המוסמכים. הסיוע להתיישבות בשטחים המוחזקים יסודו בכך שהנח"ל הוא כלי ממלכתי לביצוע מדיניות ההתיישבות ובכך שצה"ל הוא השלטון החוקי בשטחים אלה. מאז הקמתו בנוב' 1948 תרם הנח"ל תרומה רבה להתיישבות בכל חלקי הארץ. לאחר מלחמת ששת הימים נרתם הנח"ל לקמת האחזויות בשטחים המוחזקים. כמו כן מסייע צה"ל לישובים אזרחים בשטחים המוחזקים, בעיקר בתחום הבטחון.

מצד שני, המפקד הצבאי, כלומר צה"ל, הוא המופקד על הסדר בשטחים המוחזקים בהיות שטחים אלה נתונים לממשל צבאי. פרוש הדבר כי תפקידים מסויימים שבישראל מוטלים על המשטרה; מוטלים בשטחים המוחזקים על הצבא. (מפקד צבאי יכול, למשל, להוציא פקודת מעצר נגד תושבי השטחים). המשפט הבינלאומי לא רק מכיר בסמכויותיו של המפקד הצבאי אלא אף מטיל עליו חובות, ואחת מהן היא שמירת הסדר. אף כי, כאמור, סמכויותיו של המפקד הצבאי רבות, פועל צה"ל בשטחים תוך שמירה קפדנית של הנחיות הממשלה, ודין זה חל גם על מניעת התנחלויות שלא אושרו.

סיכום.

בעת שיחה או דיון בנושא ההתנחלות ראוי להדגיש את הנקודות הבאות:

* ההתנחלות ימיה כימי ההתיישבות היהודית בארץ והיא אבן יסוד להגשמת המפעל הציוני.
* דוקא משום השיבותה והשלכותיה הפוליטיות חייבת ההתנחלות להתנחל ע"פ שיקולים ממלכתיים ובהתחשב בסדר עדיפות הבא לענות על צרכים בטחוניים ואחרים.
* התנחלות פרטית מסוכנת בגלל השלכותיה המידיות ובגלל היותה פתח להפרת הסדר גם בתחומים אחרים.
* צה"ל נרתם משך כל שנות קיומו לפעולת ההתנחלות. כך הדברים גם לגבי ההתנחלות בשטחים המוחזקים (ראה טבלה לעיל).
* צה"ל מופקד על שמירת הסדר הציבורי בשטחים המוחזקים, ולכן פעולות מסויימות שהן מתפקידי המשטרה בישראל, מצויות בתחום תפקידי צה"ל בשטחים המוחזקים.

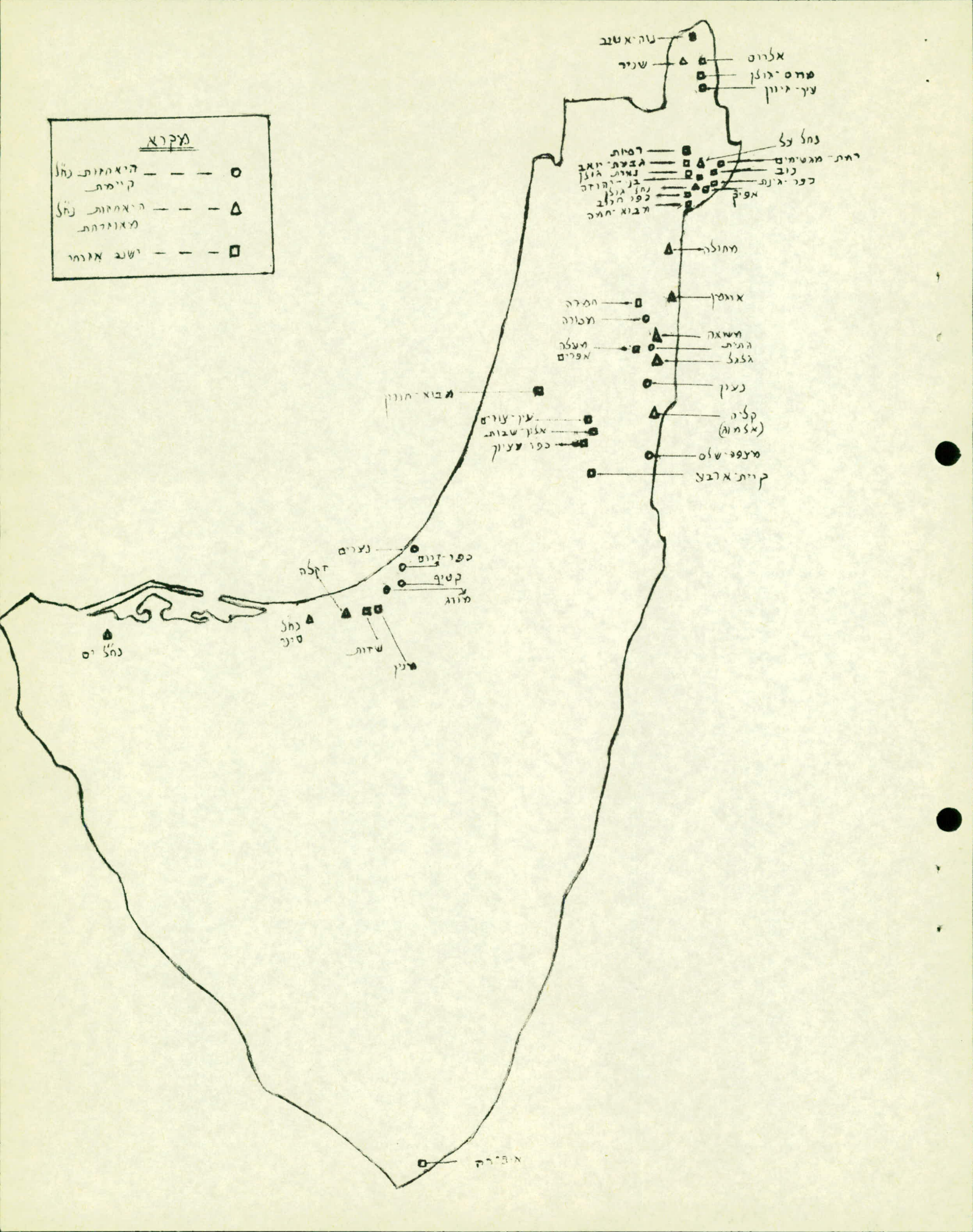
מקרא
היאחזות נח"ל קיימת
היאחזות נח"ל מאוגרחת
ישוב אזרחי
נוה־אטב
שניר
אלרום
מרום־גולן
עין־גיון
נחל על
רמות
גבעת־יואב
נאות גולן
בני־יהודה
נחל גולן
כפר חלב
מבוא־חמה
רמת־מגשימים
נוב
כפר־גינת
אפיק
מחולה
אוגמין
חמדה
מכורה
משאה
התית
מעלה אפרים
גלגל
נעין
מבוא־חורון
עין־עורים
אלון־שבות
כפר עציון
קליה (אלמוג)
מעפה־שלם
קרית־ארבע
נצרים
כפר־דרום
קטיף
מורג
דקלה
נח"ל סיני
שדות
מנין
נח"ל יס
אופירה

מדינת ישראל

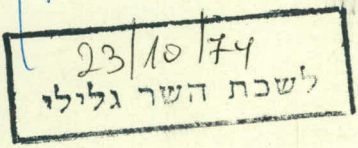

הברכה

מאת

היועץ המשפטי לממשלה

לכבוד

ר' שר ישראל גלילי

23/10/74
לשכת השר גלילי

מדינת ישראל

משרד הבטחון

לשכת מתאם הפעולה בשטחים

תאריך: 17 אוקטובר 74

מספר: גמ-2(9) 3397

היועץ המשפטי לממשלה

הנדון: הליכי תכנון ובניה באזור יהודה ושומרון
מכתבך: 1341 מ-9 ספט' 74
מכתבך: 1431 מ-9 אוק' 74

1. באנו בדברים בנושא זה עם משרד הפנים.

2. בימים אלה במצאת בהכנה הצעת החלטה בנושא זה שתוגש לממשלה ע"י שר הפנים ושר הבטחון.

בברכה,

רפאל רדי, אלוף

ד השרו משלה 20.10.74
~~1347~~
התי 1431

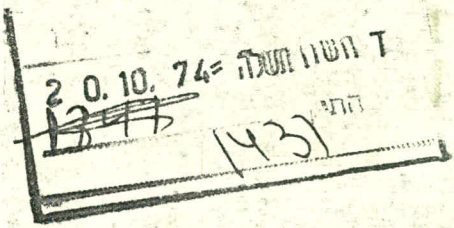

80×50 (8.74)

מנ/11/2

13/10/74
לשכת השר גלילי

מדינת ישראל
משרד המשפטים

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, כ"ג בתשרי תשל"ה
9 באוקטובר 1974

1431

אל: אלוף ר. ורדי

הנדון: <u>צו תכנון ובניה ביהודה ושומרון</u>

אודה לך אם תודיעני אם אתם מתכוונים להציע הצעת החלטה בנדון.

עם התקדמות ענין ענתות ומעלה אדומים - תהיה חשיבות לקיומו של צו מעודכן ומתוקן, כפי שהוצע על-ידכם.

ב ב ר כ ה ,

מאיר שמגר
היועץ המשפטי לממשלה

העתק: לשכת השר י. גלילי

שיחה בין סיני ובין האלוף ורדי

יום א' 20.10.74

הנושא: צו תכנון ובניה ביהודה ושומרון

בתשובה לשאלתי בענין צו תכנון ובניה ביהודה ושומרון, הודיע לי שבהתאם לבקשת שר המשפטים ולאחר שיחה עם שר הבטחון החליט האחרון להביא את ענין הקמת הועדות המוסמכות לאישור צוים - לדיון ולהחלטה בממשלה.

הענין יועלה באחת הישיבות הקרובות.

24.10.74 [illegible]

שמור

מזכר (להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל: השר ישראל גלילי	התאריך 23/10/74
מאת: עשרת ראש הממשלה	תיק מס'

הנדון:

דוח מודיעין - נסיונות התנחלות ביהודה

לבקשת תצ"ל פורן רצב'

מועבר לידיעתך תצלום דוח' הלטה

הארצי בניצין נכון לבקר 14/10/74.

בברכה

אהלבה לחיים

מדף 1010

מטה הארצי/אגף המקישרות
המחלקה לתקשרים ויחסי ציבור
ירושלים, ומורי ומל"ה
(14.10.74)

גה/40 - 015 - 108832

ר' מט"ם
תעוצה טי"ב
ר' אח"ק
מפקד מג"ב
מפקדת אזור יהודה ושומרון/לשכת המפקד
מטה"כ אזור יהודה ושומרון/קמ"ן
מטכ"ל/אמ"ן/מד"ח
מטכ"ל/אג"ת/מבצעים
מבצעים/פקוד מרכז
חטיבה 16/קמ"ן
קמ"ן/פקוד מרכז

הנדון: דו"ח מודיעין -- נסיונות התנגלות ביהודה ושומרון
נכון לבוקר יום 14.10.74

1.0 נסיונות התנגלות

1.1 ארועי יום ו' 11.10.74

פעילות המתנגלים ביום ו' 11.10.74 רגעה אך לא פסקה לחלוטין. הארועים הבולטים שנרשמו ביום זה הם:

א. בשעה 0830 פרצו כ-50 איש את מחסום צה"ל בעין פארה, והמשיכו לכוון ואדי קלט. הם פונו אוך שמוש בכוח.

ב. בשעה 0900 הגיעו לאזור עזתא כ-20 איש. הם פונו מהמקום.

ג. בשעה 1230 הגיעו 22 איש למחסום מעלה השומרים. הם פונו מהמקום.

כל המתנגלים פונו מאזור יהודה ושומרון לפני הניטה המכה.

1.2 ארועי יום 13.10.74

בניגוד לצפוי החלה ביום 13.10.74 פעילותם של המתנגלים, לאחר הפסקה של יממה. היום עבה ערכו המתנגלים הפגנות המוניות בירושלים נגד מדיניות הנסיגה של הנרי קיסינג'ר. בתום ההפגנות התארגנו קבוצות מספר לניסיון להתנגלות.

א. בשעה 0610 עשתה דרכה קבוצת מתנגלים מאזור רמאללה לעבר יריחו. הקבוצה עקפה את מסעף טייבה ע"י כך שחברים ירדו מכלי רכבם והמשיכו ללכת.

ב. בשעה 0700 נרצו כ-20 איש את מחסום נועמה והמשיכו בדרכם רגלית.

ג. בשעה 0830 נורצו ליד מחסום צה"ל בדיר דבואן 100 מתנגלים שהגיעו בכלי רכב. באותה שעה נרשמה קבוצת מתנגלים ליד מעין טולטאן (באזור יריחו).

ד. בשעה 0830 פונו מאזור הוילות ביריחו כ-100 מתנגלים, ביניהם הרב משה לוינגר. הם הועברו למשטרת ירושלים.

ה. בשעה 1015 פונתה קבוצת מתנגלים מאזור בורקה. נרשם כי זוהי הקבוצה שהועברה למשטרת פ"ת ומנתה 66 איש.

ו. בצהרי היום נראו 17 איש במערה הנמצאת כ- 1 1/2 ק"מ דר'-מז' לרמאללה. הם מונו מהמקום מייד.

מרוץ יום 14.10.74

א. ביום א' בוטלו נסיעתו ליד מוסדות המשטרה בגלעד המרשמיות בירושלים 2 מנדריה ומכונית פרטית. מיצעד חזרות ועד השקה 0320 בבוקר הגיעו למקום כ-12 שלי ויכב והחם עתי משוריות עם מתנחלים. כוח המשטרה שכנעם לחזור על עקבותיהם. רק בודדים מקבוצה זו סירבו להענות לתביעות המשטרה.

ב. אחר חצות נאספו ברמאללה 3 מכוניות פרטיות ובהן 12 מתנחלים. הם הוחזרו לירושלים.

ג. בשעות הבוקר התגלתה בזילה קבוצה של 150 מתנחלים בין מתנחליה אלה נמצא הרב לוינגר. בערך בשעה 0915 הם הסתברו במבנה והחלו לקשור עצמם זה אל זה בשרשראות.

2.0 הפעילות המבצעית שלידתה של גסיונות המתנחלות

2.1 פעילות המתנחלים ותומכיהם

א. המצגת מתנחלים בירושלים נגד הכניעה למדיניות קיסינג'ר

ביום שבת 12.10.74, החל מן השעה 2030 והלו להתקהל מתנחלים ותומכיהם ליד בנין משרד רה"מ בירושלים, שם שמועות היו להערך השיחות בין נציגי הממשל הישראלי לבין הד"ר הנרי קיסינג'ר. בשעה 2200, מועד תחילת ההפגנה הנערכה ברשיון, היו במקום כ-5000 איש. בין הנוכחים היו ד"ר יזראל אלזד, מהתנועה למען א"י השלמה, והרב צבי יהודה קוק.
השעה 2300, משהובהר למפגינים כי הפגישות בבית רה"מ נדחו ההמונים לעבר בית רוה"מ. ממקד מרחב ירושלים הכריז על התקהלות זו כבלתי חוקית, וכוחות המשטרה כתריו ערוכים והציבו מחסומים בדרכים המובילות לבית רה"מ שברח' בלפור, חסמו את הגישה. המפגינים עברו על המחסומים ונטו לעבור דרכם, אך ללא הצלחה.
חלק מן המפגינים כ-500 במספר, פנו לעבר מלון "המלך דוד", המקום בו התאכסנו שר החוץ האמריקאי וסגליותו. המפגינים שהגיעו למלון בערך בשעה 2350, שרו ורקדו בקרבתו. הם התפזרו בערך בשעה 0200 (לאחר שהוזו במקום כשלוש שעות).

ב. החתמה על עצומה נגד "הליכוד"

במוצאי שבת 12.10.74, פתח ה"ליכוד" דוכנים ב-62 יישובים בארץ, להחתמה על עצומה הקוראת לממשלה להמנע מ"למסור שטחים של א"י לשלמין זר".

2.2 פעילות המתנגדים ותומכיהם

א. ביום 11.10.74 שתתה תנועת "השומר הצעיר" בהחתמה על עצומה נגד התנגולויות בלתי מאושרות ביהודה ושומרון.

ב. ביום שבת 12.10.74 בין השעות 1700 - 1800 נערכה בכיכר מלכי ישראל בת"א עצרת מרשיון נגד ההתנגולות ביהודה ושומרון. בעצרת אורגנה ע"י "הועד למען שלום צודק בין ישראל והערבים הפלסטינים" השתתפו בהפגנה כמאה איש. כוח משטרה נכח במקום אך לא נדרשה התערבותו.

ג. ביום שבת 12.10.74 בין השעות 1930 – 2030 נערכה בכפר מלכי ישראל הפ"א עידוד ברעיון נגד ההתנחלויות בלתי מוסשות ביהודה ושומרון. בעצרת השתתפו כ-3000 איש, והיא אורגנה ע"י "הועד הציבורי להגנת הדמוקרטיה".
כוח משטרה נכח במקום אך לא נדרשה התערבותו.

ד. ביום שבת 12.10.74 בין השעות 1700 – 1900 נערכה בכפר קולנוע "מאי" בוויפה שמיפה ברעיון נגד ההתנחלויות ביהודה ושומרון. את האסיפה אורגנה תנועת מפ"ם. השתתפו בה כ-1000 איש, ביניהם פעילי רק"ח. כוח משטרה נכח במקום אך לא נדרשה התערבותו.
במשך יום שבת, במועד סמוך לעצרת, חולקו ע"י רק"ח כרוזים בענין ההתנחלות ביהודה ושומרון.

ה. בעתון "דבר" מהיום פרסמו 64 חברי משאבי שזה מודעה "נגד התנחלות זרה" המנוגדת לחוק, בעד הנייטשות מתוכננת ומסודרת".

3.0 הערכות ומסקנות

א. במוצאי יום ז' נערכה בירושלים ישיבה של חברי "בוש-שמוניט". (מקום מדוייק לא ידוע) נושא הישיבה היה: צורת המשך הפעילות של הגוש להתנחלות ביהודה ושומרון. בישיבה זו היו חילוקי דעות בין הפלג שדרש להמשיך את פעולות ההתנחלות לזמן מה, לבין הפלג (שעמו נמנה הרב לוינגר) שנמך בהמשך נסיונות ההתנחלות.

ב. נראה כי המחלוקת בדבר המשך נסיונות ההתנחלות לא תביא להפסקתם. הרב לוינגר, התומך בהמשך הנסיונות, ערך מאז החילת "מבצע הקפות" 3 נסיונות התנחלות – ושלושתם התחייכו בהיגיונו ובניגוד קבוצתו מן המשת. נראה כי בנסיונות אלה נטלו חלק מקורביו של הרב לוינגר התומכים במדיניותו.

ג. אחמול נודע כי ה"ליגה להגנה יהודית" נילחל חלק בנסיונות ההתנחלות המתוכננים לימים הקרובים.

מ. בוכנר, ניצב-משנה
ראש המחלקה למודיעין מיוחדים

מדינת ישראל

לשכת ראש הממשלה

המטה הארצי/ אגף החקירות
המחלקה לתפקידים מיוחדים
ירושלים, חשרי תשל"ה
(15.10.1974)

נה/52-015 - 108840

ראש מס"ם
תפוצה ט"ו
ראש אח"ק
מפקד מג"ב
מפקדת אזור יהודה ושומרון/לשכת המפקד
מפקדת אזור יהודה ושומרון/קמ"ן
מטכ"ל/אמ"ן/מד"ה
מטכ"ל/אג"מ/מבצעים
מבצעים/פקוד מרכז
חטיבה 16/קמ"ן
קמ"ן/פקוד מרכז

הנדון: דו"ח מודיעין - נסיונות התנחלות ביהודה ושומרון
נכון ליום 14.10.1974

1.0 פנוי המתנחלים משילה

קבוצת המתנחלים בת 150 האנשים, שהתגלתה אתמול בבוקר בשילה, פונתה ע"י צה"ל תוך שמוש בכוח, משום שהמתנחלים גילו התנגדות רבה לפינוי.
בראש קבוצה זו עמדו הרב משה לוינגר מקרית-ארבע וחנן פורת מכפר-עציון. שניים אלה נעצרו והועברו למשטרת ירושלים, יתר המפונים הועברו למשטרת נתניה ומשטרת כפר סבא.

2.0 נסיונות התנחלות ביום 14.10.74

א. בשעה 1800 הגיעו 40 מתנחלים למחסום מג"ב ברמאללה. הם פוזרו ופנו לכוונים שונים.

ב. במחסום רמאללה נעצרו 15 נערים. הם הובאו ע"י כוחות צה"ל למשטרת מרחב ירושלים. בשעה 2130 . לאחר חקירה הם שוחררו.

3.0 הפגנת המתנחלים נגד המעצרים

ביום 14.10.74 בשעה 2230, התקהלו ללא רשיון ברחבה שלפני משטרת מרחב ירושלים, כ-100 איש שמחו נגד מעצרם של הרב משה לוינגר וחנן פורת. הם שרו ורקדו במקום וד"ר ישראל אלדד (מ"התנועה למען א"י השלמה") נשא נאום בו גינה את מעצר המתנחלים. בשעת חצות הגיע מספר המתקהלים ל-200. בשעה 0100 לערך הם התפזרו.

4.0 גילויי תמיכה בפעולות המתנחלים והתנגדות להן

4.1 גילויי תמיכה

א. "התנועה למען העזה מדינית" פרסמה בעתוני יום 14.10.74 מודעה בלשון "פילוג המפד"ל עדיף על הפקרת יהודה ושומרון לערפאת וחב"ש".
המודעה מופנית לחברי הכנסת יהודה בן מאיר וזבולון המר מהמפד"ל, אשר הביעו תמיכה במתנחלים.

ב. הרב צבי יהודה הכהן קוק פרסם בעתוני יום 14.10.74 מודעת תמיכה בפעולות המתנחלים.

4.2 **גלויי התנגדות**

אתמול בשעה 1615 נצבו בשלושה מקומות בנצרת כ-5 אנשים בכל מקום, והציבו כרזות בעברית, ערבית ואנגלית בגנות ההתנחלות וההתנכלות לשלום. המפגינים, אנשי רק"ח ניצבו בקרבת המעין, ליד קולנוע דיאנה וליד חנות אמישרגז ברחוב פאולס ה-6. הם שהו במקומות אלה כ-10 דקות, ולאחר מכן התפזרו.

5.0 **הערכות וצפי**

א. עם סלוק מחסומי צה"ל מדרכי הגישה ליהודה ושומרון, יש לצפות להסתננויות של קבוצות קטנות למטרת התנחלות ביהודה ושומרון.

ב. החלטת צה"ל להחרים מכוניות בהן משתמשים המתנחלים, תשפיע על משכירי הרכב, ותביא לצמצום מספרם של הנכונים להעמיד רכב לרשות המתנחלים.

ג. עם שחרורם ממעצר של הרב לוינגר וחנן פורת, יחדשו מנהיגי המתנחלים את תכנון מבצעי ההתנחלות.

ד. יש לצפות לתכנון מבצע התנחלות המוני לקראת ביקורו הבא של ד"ר קיסינג'ר בישראל בתחילת נובמבר.

י. כספי, סגן-ניצב
קצין מודיעין ראשי

/ממ

<u>שמור</u>

המטה הארצי/ אגף החקירות
המחלקה לתפקידים מיוחדים
ירושלים, תשרי תשל"ה
(10.10.1974)

נה/40 - 015 - 104281

ראש מס"ם
<u>תפוצה ט"ו</u>
ראש אח"ק
מפקד מג"ב
מפקדת אזור יהודה ושומרון/לשכת המפקד
מפקדת אזור יהודה ושומרון/קמ"ן
מטכ"ל/אמ"ן/מד"ת
מטכ"ל/אג"מ/מבצעים
מבצעים/פקוד מרכז
חטיבה 16/קמ"ן
קמ"ן/פקוד מרכז

<u>הנדון: דו"ח מודיעין - נסיונות התנחלות ביהודה ושומרון</u>
נכון ליום 10.10.74

1.0 <u>הרקע להתנחלות</u>

לאחר פנוי המתנחלים מאלון מורה ביום 29.7.74, לא פסקה פעילותו של "גוש אמונים" בארגון גרעיני ההתנחלות. מטרתו המוצהרת של "גוש אמונים" הנה למנוע נסיגת צה"ל משטחי יהודה ושומרון. משהתברר לגוף זה-כי בשלב הנוכחי לא תחיר הממשלה התנחלות באזורים אלה, החליט לפעול בלא היתר.
עתויו של מבצע ההתנחלות נקבע עפ"י המהלכים המדיניים, הכוונה היתה להקים התנחלויות ביהודה ושומרון בטרם בואו של שר החוץ האמריקני לשיחות במזרח הריכון, במטרה לגשר בין עמדות ישראל ושכנותיה לקראת חידוש ישיבותיה של ועדת ג'ינבה. המתנחלים בקשו לשבש כל תכנית לויתור על שטחים ביהודה ושומרון ע"י "קביעת עובדות בשטח".

2.0 <u>"מבצע הקפות"</u>

"מבצע הקפות" הוא הקוד שניתן למבצע ההתנחלויות שאורגן ע"י "גוש אמונים". במוצאי חג שמחת תורה (8.10.74) החלו להגיע לכוחות הבטחון ידיעות המדברות על התנחלות ביו"ש במשך הלילה. בחלק מידיעות אלה נמסרו פרטים קונקרטיים על מקומות הריכוז ואף על צירים בהם ינועו המתנחלים. במהלך "המבצע" נודע כי מטהו שוכן בביתו של ויק אדיר מירושלים, רמות אשכול, רחוב מדבר סיני 2. כמו כן נודע כי ברשות המטה מפקדה ניידת-טנדר פיזו' השייך לרמת מגשימים.

"המבצע" נערך ב-4 שלבים:
א. שלב הריכוז.
ב. שלב התנועה לעבר הקו הירוק ומעבר לו.
ג. שלב פריצת המחסומים או עקיפתם.
ד. שלב נסיונות ההתנחלות.

3.0 <u>שלב הריכוז</u>

החל מן השעה 2100 לערך, במוצאי שמחת תורה, התרכזו במספר מקומות בארץ מתנחלים עמוסים בציוד לינה ומזון.
שלב הריכוז צויך בכך שהאתרים שנקבעו כמקומות ריכוז היו רבים, וכ"כ נקבעו מקומות ריכוז אלטרנטיביים, למקרה שמקום הריכוז הראשון יתגלה.

2/...

<u>שמור</u>

הריכוזים הגדולים ביותר של מתנחלים היו בירושלים, באוניברסיטת בר-אילן, במושב נחלים, באזור פתח תקוה ובקבוץ שעלבים באזור לטרון.

3.1 <u>הריכוז באזור ירושלים</u>

בירושלים היה מספר רב של אתרים שמשמו מקומות רכוז והם:
רח' רות, רח' אחד העם 9, רח' דובנוב 5, בית המנדס ברח' הלל, שכ' סנהדריה, שכ' גבעת שאול, בי"ס וחכמוני ברח' החכמוני, ישיבת פורת יוסף, רח' יוסף בן מתתיהו, רח' הרב פרנק רח' אגרון, שער יפו, בית שרובר, נוה יעקב ורמות אשכול.
מבין כל המקומות הללו יצאו מתנחלים :

מישיבת פורת יוסף, מבית וגן, מנוה יעקב ומשער יפו.
יציאתם של המתנחלים בשאר המקומות נבלמה ע"י המשטרה תוך פזור הנהגים וכלי הרכב הציבוריים.

3.2 <u>הריכוז באוניברסיטת בר-אילן</u>

בערך בשעה 2130, נראו באוניברסיטת בר-אילן כ-15 מכוניות פרטיות ו-4 משאיות. באותו זמן היו במקום כ-300 איש.
המתרכזים התבקשו ע"י המשטרה להתפזר. נהגי המשאיות נענו לפניה זו ועזבו את המקום. אך המתנחלים נשארו במקום ובשעה 2335 הם התפזרו. יש להניח שחלק גדול מהם נסעו למושב נחלים, שם התארגנה שיירה לקראת יציאה לעבר יו"ש.

3.3 <u>הריכוז באזור פתח-תקוה</u>

הריכוז בפ"ת היה ליד "הפועל המזרחי", ובסביבתה נראו ריכוזים בקרית אונו בכפר אברהם ובמושב נחלים.

3.4 <u>מקומות ריכוז אחרים</u>

באשדוד - ליד מועדון רוגוזין בעיר התקהלו מתנחלים, רובם התפזרו לאחר שהמשטרה הזהירה את נהגי המשאיות.
ברחובות - התקהלו ליד בי"ס וחכמוני.
כמו כן היו ריכוזי מתנחלים ברחוב דובנוב בתל-אביב, בנתניה, בבת ים, בישיבת קרית שמואל בקרית אתא, בכפר חב"ד, במצפה שלם, כפר הרא"ה וקרית ארבע.
תנועתם של המתנחלים מאזור המרכז לעבר הקו הירקון נחסמה, אבל למרות זאת הצליחו חלקם לנוע והגיעו לקיבוץ שעלבים. במקום זה נערך כנוס-ריכוז של מתנחלים ממקומות שונים ומשם יצאו לעבר הקו הירוק.

4.0 <u>עלב המזוזה</u>

חלקם של המתנחלים לא יצאו ל"מבצע" כתוצאה מפעולות המניעה של המשטרה. את היוצאים להתנחלות אפשר לחלק לשתי קבוצות עקריות :
א. מתנחלים שלא הצליחו לעבור את הקו הירוק.
ב. מתנחלים שעברו את הקו הירוק ובחלקם הגיעו ליעדם.

הקו שהנחה את המתנחלים היה : לנסות להתנחל בכל דרך אפשרית. לפיכך הם השתמשו בשתי דרכים עקריות לעקיפת מחסומי הצבא והמשטרה שהוצבו בדרכים :

הדרך האחת - פריצת המחסומים בכוח, בין היתר ע"י דחיפת החיילים ששמרו במחסומים.
הדרך האחרת - שיבה על העקבות נסיעת הרכב, עקיפת המחסום וצעידה ברגל לעבר היעדים.

5.0 שלב פריצת המחסומים או עקיפתם

כ-3000 - 4000 איש מבין המתנחלים שיצאו לדרך הצליחו לעבור את הקו הירוק.
רובם נעצרו בדרכם ליעד והושבו על עקבותיהם, חלקם הצליחו להגיע ליעדים ע"י
כך שפרצו מחסומים או עקפו אותם.
להלן רשימת המחסומים שנפרצו ביום 9.10.74 :-

א. בשעה 0255 פרצו 12 משאיות את מחסום מס' 5 באזור רמאללה.
ב. בשעה 0415 פרצו 15 משאיות את ציר קלקיליה שכם.
ג. בשעה 0500 נפרץ מחסום מס' 3 ליד בית לחם.
ד. בשעות הבוקר פרצו 150 איש שהלכו ברגל את מחסום מס' 19 באזור רמאללה.
ה. בשעה 1005 פרצו 150 איש מחסום ליד חזמה.
ו. בשעה 1240 נפרץ מחסום ליד מחנה פאלס, בדרך לשכם.
ז. ביום 10.10.74 בשעה 0115 פרצה מכונית פיזו' את המחסום ליד רמת רחל.
ח. ביום 10.10.74 בשעה 1810 פרצו מתנחלים שני מחסומים באיזור בית לחם.

6.0 שלב נסיונות ההתנחלות

הצירים בהם נעו המתנחלים מלמדים כי שלושה אזורי יעדים עיקריים נקבעו להם:
אזור שכם, אזור יריחו ואזור מעלה האדומים.
היעדים בהם הצליחו המתנחלים להקים מאחזים הם:
מעלה האדומים, דיר נזם, ביה"כ העתיק בנערן (שליד יריחו), בית חנינא וואדי קלט.
המתנחלים הגיעו למקומות ללא ציוד הספקה רב משום שבעת עקיפת המחסומים, נאלצו
להשתחרר ממשאם. ביעדים אליהם הגיעו המתנחלים לא נעשה כל נסיון להתנחלות ממשית.
פינויים של מאחזים אלה (למעט ואדי קלט) נעשה ע"י צה"ל באופן מיידי.
חלק מן המתנחלים פונו מרצון (במעלה האדומים). בואדי קלט מצויות עדיין 2 קבוצות
של מתנחלים, האחת בת 100 איש, והאחרת בת 90 איש. פנויים החל היום בשעה 0830.

7.0 הפגנות ותגובות של מתנחלים ומתנגדיהם.

7.1 תומכי ההתנחלות

א. הפגנת תומכי המתנחלים בכביש ירושלים - רמאללה

ביום 9.10.74, סמוך לשעה 1000 חסמו מאות מתנחלים ותומכיהם את כביש
ירושלים-רמאללה, ליד שכונת נוה-יעקב. הם פתחו בריקודים לרוחב הכביש
והפריעו לתנועת כלי הרכב. המשטרה פינתה את הכביש והמפגינים התקהלו
לצידיו. כעבור זמן מה הם התפזרו.

ב. הפגנת תומכי מתנחלים בגן העצמאות בירושלים

ביום 9.10.74 בשעה 1720 נערכה הפגנה ללא רשיון של כ-700 מתנחלים
ואוהדיהם בגן העצמאות בירושלים. הם הציבו כרזות שלשונן - התנגדות
לנסיגה מיהודה ושומרון. נישאו נאומים שחייבו הקמת התנחלויות ביהודה
ושומרון. בהפגנה הסתיימה בשעה 1930 בערך.

ג. פרסומים בעתוני יום 10.10.74 וגלויי תמיכה אחרים

(1) "גוש אמונים" פרסם מודעה בה מגנה את ממשלת ישראל על שהיא משתמשת
בחיילי צה"ל לפנוי המתנחלים.

(2) במודעה שפרסמו המתנחלים הם יוצאים נגד מניעת ההתנחלויות ומכריזים
כי "שום כוח שבעולם לא יוכל למנוע זאת מאתנו לאורך ימים".

(3) "הליכוד" יחל ביום שבת 12.10.74 בהחתמה על עצומה "בעד שלטון
ישראל ביהודה ושומרון".

(4) במודעה של "התנועה למען העזה מדינית"שכותרתה "ממשלת רבין בעד
התנחלות ערפאת - חבש" מובעת התנגדות לנסיגה מיהודה ושומרון.

(5) מודעת "התנועה למען א"י השלמה", שכותרתה "יופסק ציד המתנחלים"
מביעה סלידה משמוש בחיילי צה"ל לפנוי מתנחלים.

2. תגובות מתנגדי ההתנחלות

א. הפגנות ופליטות

(1) ביום 9.10.74, סמוך לשעה 1730 התרכזו כ-800 איש המתנגדים להתנחלות, ליד "מנזר הטרקנים" בדרך לטרון, ביניהם אנשי "מוקד" ומפ"ם. הם פתחו בסירה ובריקודים. כעבור זמן יצאו כ-150 איש מהם לעבר ירושלים ואילו השאר התפזרו.

(2) ביום 9.10.74 בשעה 1600 התקהלו כ-20 אנשי "מוקד" ליד הכנסת ומחו נגד ההתנחלויות. בשעה 1650 הם התרכזו ללא רישיון על כ-50 אנשי "מוקד" נוספים ברחבה ליד מטרד רה"מ ופתחו בהפגנת קבה. ביום 10.10.74 הם פינו את המקום אך באותו יום בערב הם ערכו הפגנה נוספת ללא רישיון ליד מטרד רה"מ. בהפגנה זו השתתפו 150 איש. לא היו הפרעות.

(3) ביום 9.10.74 בשעה 1900 פרצו 13 שמאלנים למטרד גוש אמונים ברחוב כורש 14 בירושלים. הם סרבו לפנות את המקום ולפיכך נעצרו ע"י המשטרה. העצורים הואשמו ושוחררו בערבות.

(4) ביום 9.10.74 בשעה 2245 פלשו אנשי "מוקד" ומצפן" לישיבת הרב קוק ברחוב בן דור 14 בירושלים. הם פונו ע"י המשטרה תוך שגילו התנגדות סבילה. 41 איש מהם נעצרו ושוחררו בערבות לאחר זמן קצר.

ב. פרסומי מודעות בעתוני יום 10.10.74 וגלויי התנגדות אחרים

(1) "איחוד הקבוצות והקיבוצים" פרסם גלוי דעת בו הוא מביע התנגדותו להתנחלות ראוותנית שהיא תוצאה של טיקולים פוליטיים.

(2) "החוג ליוזמה ממלכתית" פרסם מודעה בה מזהים את ממשלת ישראל בכך שאינה רוצה למנוע את ההתנחלויות.

(3) "הועד למען שלום צודק בין ישראל והארצות הערביות" (מיסודה של רק"ח) פרסם מודעה בה מובעת הטענה כי ההתנחלות נועדה לסכל אפשרות של הסדר צודק בין ישראל והארצות הסכנות.

(4) מודעת מפלגת רק"ח שכותרתה "נהדוף במלוכד התקפת המתנחלים הפאשיסטים, נאבק לשלום ולדמוקרטיה" כתובה ברוח המודעה בסעיף (3) לעיל.

3. מנהיגי "מבצע הקפות"

האנשים שעמדו בראש מבצע ההתנחלויות מוכרים בחלקם מפעילותם הקודמת ב"גוש אמונים". בין הפעילים היו:

א. הרב יוחנן פריד, מישיבת מרכז הרב בירושלים, איש "גוש אמונים" המשמש כעת כדובר המתנחלים.
ב. הרב חיים דרוקמן, ראש ישיבת "אור ציון" שבמרכז שפירא.
ג. מנחם פליקס איש "גוש אמונים", חבר מזכירות קרית ארבע.
ד. הרב משה לוינגר, מראשי "גוש אמונים", תושב קרית ארבע, עומד בראש קבוצת ההתנחלות בואדי קלט.
ה. יוסף ארציאל, דובר "גוש אמונים".
ו. מאיר הר-ציון, תושב כוכב הרועים, הוכתר בעבר כגיבור ישראל, עמד בראש הקבוצה שפרצה את המצור ליד הרבתא.
ז. אברהם מלץ חבר מזכירות "גוש אמונים".
ח. בני קצובר חבר מזכירות "גוש אמונים", תושב קרית ארבע.
ט. חנן פורת מכפר עציון - עומד בראש קבוצת התנחלות בואדי קלט.
י. אלי שקרן, עמד בראש הקבוצה שניסתה להתנחל במעלה האדומים.

9.0 השתתפות כלי רכב במבצע ההתנחלות

עיון ברשימת כלי הרכב שנטלו חלק במבצע ההתנחלות, (זוהי רשימה חלקית, המצויה במשטרת ישראל, ואינה כוללת את כל כלי הרכב שנטלו חלק במבצע), מלמד כי מספר רב של טיוליות אמור היה להשתתף במבצע. מתוך כ-74 כלי רכב היו 27 משאיות ו-43 מכוניות פרטיות.

כלי הרכב הגיעו למקומות הריכוז ממקומות רבים (30 ישובים מתחומי הקו הירוק וישוב אחד, הוא קרית ארבע מעבר לקו הירוק). בנושא זה ניכרת תרומתן של ירושלים (17 כלי רכב) ותל-אביב (14 כלי רכב).

10.0 צפי

10.1 המתנחלים

א. תנועת ההתנחלות נבלמה, אך עדיין מנסות קבוצות של מתנחלים להגיע לאזור יהודה ושומרון. יש להניח כי כעת מתכנן מטה מבצע ההתנחלות את הצעד הבא: הקמת נקודות התנחלות תוך התגברות על הקשיים הניצבים בדרכי הגישה לאזור. יש לצפות לנסיונות התנחלות נוספים היום, לפני כניסת השבת.

ב. ביום ביקורו של שר החוץ האמריקני יש לצפות לפעילות אינטנסיבית של מתנחלים, אם ע"י נסיונות התנחלות נוספים ואם ע"י הפגנות.

10.2 מתנגדי ההתנחלות

תנועות ההתנגדות להתנחלות תמשכנה בפעילותן למניעת ההתנחלויות, ויש להניח כי הן תכלולנה את בני המעוטים תושבי יהודה ושומרון.

א. יעקב בן אברהם חן מתל-אביב, רחוב החשמונאים 38, הגיש בקשה לערוך הפגנה נגד ההתנחלות ביום שבת 12.10.74 בשעה 1000 בבוקר בגן העצמאות בתל-אביב. יעקב חן מוכר כאיש השמאל.

ב. במוצאי שבת 12.10.74 בשעה 1930 תערך בתל-אביב עצרת מחאה המונית, שבה ישתתפו חברים מ-10 קיבוצים של מפ"ם.

ג. ביום שבת 12.10.74 בין השעות 1700 - 1800 תערך ברחבת קולנוע מאי בחיפה אסיפת עם ברשיון נגד ההתנחלות. את האסיפה מארגנת מפ"ם.

י. כספי, סגן-ניצב
קציין מודיעין ראשי

/מם